Deighton, Len
Bombardierul

Volumul - 1 -
Seria WAR

Traducere: P. Daniela
Editura Z, 1994

Deighton, Len

Jonathan Cape LTD., 1970

Versiune ebook: 1.0

Deşi am făcut tot ce mi-a stat în putinţă pentru ca atmosfera întâlnită în această carte să fie cât mai adevărată, romanul rămâne o lucrare pur imaginară. După câte ştiu, n-au existat avioane de tip Lancaster botezate „Creaking Door", „Volkswagen" sau „Joe for King", după cum n-au existat niciodată vreun aerodrom al Forţelor Aeriene ale Marii Britanii denumit Warley Fen şi nici vreo bază Luftwaffe care să se ji chemat Kroonsdijk. Oraşul Altgarten n-a figurat pe nici o hartă şi nici oamenii pe care i-am descris n-au trăit în realitate. Şi, mai presus de toate, nu-mi amintesc să fi existat vreodată o zi de 31 iunie, nici în 1943 şi nici în vreun alt an.

L.D.

Ritual „Sistem de ceremonii religioase sau magice, folosind de obicei un vocabular misterios şi asociat ocaziilor sau acţiunilor de mare importanţă".

Dr. J. Dever
Dicţionar de psihologie"
(Penguin Books)

Intre febrmrie 1965 şi iulie 1968, s-au efectuat 197 000 misiuni americane asupra Vietnamului. Greutatea totală a bombelor şi rachetelor aruncctte a fost de 2 581 876 de tone.

Arhivele Keisinger

Atitudinea celor şase sute de bravi, cetre a stârnit admiraţia lordului Tennyson, s-a născut din faptul că şi cea mai umilă încercare de a se întreba asupra raţiunii care-i ducea la moarte a fost suprimată prin răstignirea celui curios la stâlpul infamiei şi biciuirea lui până la sânge.

F.J.P. Veale
„Studiul barbarismului"
(Mitre Press, 1968)

CAPITOLUL 1

Noapte obişnuită de vară, cu un cer tocmai bun pentru bombardamente; aer uscat, vânt uşor, abia dacă reuşeşte să risipească pâcla deasă şiv să împrăştie norii, lăsând să se întrezărească un petic de cer şi o mână de stele.

În dormitor era un întuneric de nepătruns şi Ruth Lambert se căzni să distingă silueta soţului ei, proiectată pe geam.

– Ce e, Sam, nu te simţi bine?

– Mă rog la Mama Lună. Ruth râse.

- Ce tot îndrugi tu acolo?

- Nu crezi că mi-ar prinde bine şi nişte descântece?

– Vai, Sam, cum poţi să spui una ca asta! Tocmai tu care... tăcu brusc. El îi continuă gîndul cu voce tare:

– Tocmai eu care am luat parte la patruzeci şi cinci de misiuni aeriene şi m-am întors teafăr şi nevătămat?

Ruth dădu din cap. Se temuse s-o spună, fiindcă, la rândul ei, credea în superstiţii şi farmece, deşi nutrea faţă de ele o spaimă amestecată cu neîncredere, într-o casă ca aceasta, izolată de lume, cu vântul gonind norii ce dădeau din când în când la iveală o lună strălucitoare, înainte de a vesti apropierea zorilor, nu era greu de loc să cazi pradă unor spaime ancestrale.

Ruth aprinse lampa de pe noptieră, iar Sam îşi acoperi repede ochii cu mâna. Era un bărbat înalt şi bine făcut, în vârstă de douăzeci şi şase de ani. Din cauza uniformei cu guler strâns, pe care avea datoria să o poarte, pielea bronzată de pe faţă şi gât se termina într-o dungă subţire, de la care trupul

său musculos apărea, prin contrast, deosebit de alb. Îşi trecu degetele prin părul negru, ciufulit, apoi se scarpină la nas, în locul unde o mică cicatrice albicioasă dispărea ca o dâră uşoară în cutele zâmbetului.

Lui Ruth îi plăcea teribil de mult să-l vadă zâmbind, atâta doar că, în ultima vreme, lucrul acesta se întâmpla din ce în ce mai rar.

Sam îşi încheie la nasturi pijamaua galbenă, de mătase, pe care Ruth plătise o avere, într-un magazin de pe Bond Street. I-o făcuse cadou în cea dintâi noapte a căsniciei lor, cu trei luni în urmă, şi Sam îşi stăpâni cu greu un zâmbet la vederea ei. O îmbrăcase acum; pentru prima dată.

Sam şi Ruth erau singura pereche căsătorită dintre toţi oaspeţii lui Cohen şi li se dăduse dormitorul cel mare, stil King Charles, împodobit cu tapiserii şi lambriuri atît de frumoase, că Sam se pomenise, deodată, vorbind în şoaptă.

– Cred că te-ai plictisit îngrozitor în week-end-ul acesta, draga mea, nu se discută decât despre bombe, bombardiere şi bombardamente!

– Îmi place să vă ascult, doar sunt şi eu înrolată în aviaţia britanică. Şi-apoi, oricum trebuia să venim. Cohen face parte din echipajul tău, sunteţi ca o familie.

– Da, din punctul ăsta de vedere, cred că te-ai şi pricopsit cu vreo jumătate de duzină de rude.

– Îmi place echipajul tău de acum. O spuse cu sfială, căci, în urmă cu câteva zboruri, soţul ei se întorsese din misiune cu un membru al echipajului mort la bord şi, de atunci, nici unul dintre ei nu-i mai pomenise numele. A stat ploaia? întrebă ea.

Lambert dădu din cap. Undeva, deasupra lor, se târa cu greu un avion, încercând, desigur, să zărească pământul prin vreo spărtură din pătura de nori, O misiune de recunoaştere, gândi el, cu toate că se anunţaseră nori cirus. Era laitmotivul preferat al meteorologilor, dar de cele mai multe ori se înşelau.

Ruth întrebă deodată:

– Lui Cohen i s-a făcut rău la început, nu?

– Nu i s-a făcut chiar rău, i-a fost doar aşa... Făcu un semn cu mâna.

– N-am vrut să spun că i s-a făcut rău, zise Ruth. Să las lumina aprinsă?

– Mă bag şi eu numaidecât în pat. Cât e ceasul!

– Numai dacă vrei, răspunse Ruth. E ora cinci şi jumătate, într-o frumoasă dimineaţă de luni.

– La sfârşitul săptămânii viitoare mergem la Londra şi te duc să vezi „Pe aripile vântului", sau ce altceva vrei tu.

– Promiţi?

– Promit. Furtuna trecuse.

– Mâine va fi vreme bună de zbor, spuse Ruth, simţind cum un fior rece o străbate prin tot corpul.

– Am primit o scrisoare de la tata, zise el.

– Ştiu, i-am recunoscut scrisul.

- Pot să-i mai trimit cinci lire?

– O să le bea şi pe astea.

– Bineînţeles.

– Şi, totuşi, îi trimiţi banii?

– Nu pot să-l părăsesc chiar de tot pe sărmanul nenorocit.

„Pesemne că se află şi vite pe aici, prin apropiere, care acum dorm cuminţi, în picioare", gândi el. Nu cunoştea mai nimic despre viaţa la ţară. Fusese

foarte rar pe câmp, înainte de a intra în aviaţie, în urmă cu vreo şapte ani şi, Doamne, ce frumos i se părea aici, în mijlocul naturii. Domeniul acesta vast al familiei Cohen parcă e un adevărat rai, cu pârâiaşul plin de păstrăvi şi casa, aidoma celor coborâte din poveştile cu fantome, cu trepte care scârţâie, iatace friguroase şi zăvoare vechi la uşi, care nu se închid niciodată cum trebuie. Întinse mâna şi pipăi tapetul de pe perete. La Muzeul „Victoria şi Albert", din Londra, n-aveai voie să-l atingi. Câteva geamuri erau murdare sau cu goluri, iar copacii din grădină, văzuţi prin ele, apăreau ciuntiţi şi de-a dreptul groteşti. Noaptea, câmpul arăta ciudat şi monocromatic, întocmai ca o fotografie veche. Înspre răsărit, dincolo de mare, unde se întindeau Germania şi Olanda, cerul se luminase, lăsând să se-ntrezărească siluetele copacilor şi dunga orizontului. O frântură de nor, un inel îngust de lună, pe un cer ca de spumă. Puteai să pătrunzi cu câteva zeci de avioane şi, de jos, de pe pământ, nu s-ar fi zărit nimic. Se-ndepărtă de fereastră. Da, dar pe de altă parte, te depistau cu afurisitul acela de radar.

Traversă camera, călcând pe pardoseala rece de piatră şi-şi privi soţia, culcată în patul imens şi masiv. Bogăţia părului negru făcea ca perna să pară de marmură, şi, cum stătea aşa, cu ochii închişi, semăna cu o mică prinţesă din basme, aşteptând să fie trezită de un sărut fermecat. Dădu la o parte perdelele baldachinului şi patul vechi scârţâi sub greutatea lui când alunecă uşor între aşternuturi. Ruth mormăi ceva, somnoroasă, şi-şi trase trupul înfrigurat mai aproape de-al ei.

– Era doar nervos, spuse Lambert. Cohen e un copil foarte bun, iar ca navigator un adevărat vrăjitor, are nişte mâini de aur.

– Te iubesc, murmură Ruth.

– Oricui i se poate întâmpla să aibă momente de încordare, îi explică Lambert.

Soţia sa îi potrivi mai bine perna sub cap, apoi se trase mai la o parte, ca să-i facă loc. Sam ţinea ochii închişi, dar Ruth ştia bine că nu putea să doarmă.

Se căsătoriseră în luna martie, pe o ploaie torenţială, care-i însoţise, tot drumul până la biserică. Când ieşiseră, însă, cerul era senin şi soarele strălucea cu putere. Ruth purtase o rochie de mătase, de un albastru pal, în care de atunci se mai măritaseră vreo trei fete. Îşi lipi obrazul de Sam, ascultându-i bătăile inimii. Era ceva liniştitor, dătător de încredere; curând, Ruth adormi.

Conacul familiei Cohen işi pierduse, cu vremea, din măreţia sa de odinioară, şi starea lui se înrăutăţise şi mai mult de când începuse războiul, din lipsă de materiale şi mână de lucru.

În camera unde se servea micul dejun, oricine putea zări o pată mare de igrasie, pe unul din pereţi, iar covorul fusese aşezat cu partea mai uzată sub bufet, să nu se observe cât era de ros. Ferestrele mici, plumbuite, şi camuflajul stângaci făceau ca încăperea să pară şi mai întunecată, chiar şi într-o dimineaţă de vară, cum era aceasta.

Oaspeţii conacului, aviatori cu toţii, se împăcaseră cu gândul că aveau să se întoarcă la datorie şi fiecare presimţea, în felul său, că ziua se va termina prost. Lambert, simţind schimbarea ce plutea în atmosferă, îşi alesese un scaun de unde putea zări o frântură de cer.

Soţii Lambert nu fuseseră însă primii la micul dejun. Căpitanul Sweet se trezise cu câteva ceasuri înaintea lor şi plecase să călărească.

– De fapt, i-am făcut decât să mă urc în spinarea bietului animal şi să stau cuminte acolo, în timp ce păştea liniştit pe fâneaţă. Asta şi făcuse, de altfel, dar o spunea pe un ton atât de plin de dezaprobare la adresa propriei sale persoane, încât ai fi crezut că era totuşi un călăreţ încercat.

Sweet se aşezase în fotoliul stil Windsor cu spătar aurit, din capul mesei. Avea douăzeci şi doi de ani, scund şi îndesat, cu păr blond, era mai mic cu patru ani decât Lambert. Roşcovan la faţă, pielea îi devenea şi mai roză la soare şi aducea cu un sugar care râde fericit, după ce şi-a supt biberonul. Multor femei, zâmbetul acesta li se părea de-a dreptul irezistibil. Nu era greu să-ţi închipui de ce fusese trecut pe lista celor „buni pentru gradul de ofiţer", la numai câteva zile după ce intrase în aviaţie. Avea o voce clară şi plăcută, cu timbru înalt, şi era foarte entuziast şi plin de energie, gata oricând să urmeze ordinele primite de la superiorii săi.

- Am ambiţia să mă lupt cu friţii, sir. Bravo, Sweet !

– Pe cinstea mea. sir, nici nu poate fi altfel. Chestia asta se dezvoltă în orice individ cât de cât civilizat, educat la o şcoală particulară!

– Bravo, Sweet!

De o vreme, Sweet fusese numit comandant al avioanelor patrulei „B", dintre care unul era pilotat de Lambert. Sweet nu precupeţise nici un efort pentru a se face cât mai popular: îi striga pe toţi pe numele mic şi ţinea minte locul de naştere al fiecăruia, căci marea sa plăcere era să-i salute cu accentul folosit în regiunea lor de baştină. În ciuda

acestor eforturi, mulţi îl urau, deşi Sweet nu putuse să înţeleagă niciodată de ce.

În luna aceasta, escadrilei îi fuseseră încredinţate şi misiuni de eclerare, ceea ce însemna că fiecare echipaj avea de făcut un număr dublu de zboruri pentru a-şi completa un ciclu de misiuni. Două tururi de câte treizeci de zboruri însemnau şaizeci de misiuni pe deasupra Germaniei, cu pierderi cam de cinci la sută, ceea ce, matematic calculat, reducea şansa de a supravieţui cam de trei ori. Atât Lambert cât şi Sweet îşi completaseră un tur de misiuni şi erau acum la cel de-al doilea, ceea ce, statistic vorbind, ar fi însemnat că în registre puteau amândoi figura de mult ca morţi. Sweet tocmai spunea o glumă, când intră sergentul Digby, un australian de treizeci şi doi de ani, cu funcţia de observator-bombardier. Digby era destul de bătrân, judecând după media de vârstă a echipajelor de pe bombardiere, şi, de altfel, îl deosebeau de ceilalţi atât începutul de chelie, figura obosită, arsă de soare şi bătută de vânt, cât şi faptul că era întotdeauna gata să desfiinţeze mândria personală a oricărui ofiţer. Digby ascultă gluma pe care o debita Sweet, singurul ofiţer, de altfel, între oaspeţii familiei Cohen.

– Un tip se duce la o staţie de benzină, spunea Sweet, cu ochii încreţiţi, într-un zâmbet, şi toată lumea îl asculta cu atenţie, ştiindu-l talentat la spus glume. Sweet scutură o fărâmă de scrum în farfurie peste ceea ce mai rămăsese de la micul dejun. Şoferul n-avea cupoane decât pentru o jumătate de galon[1], şi zice: „Bună treabă fac băieţii lui Monty, ce

1 1 galon = 4,5l .

crezi?" „Cine?" întrebă, încurcat cel cu staţia de benzină. „Generalul Montgoraery şi Armata a Opta". „Care armată?" „Armata a Opta. Le-a dat o lovitură panterelor lui Rommel!" „Rommel? Cine-i Rommel?" „O.K., spune tipul cu maşina, punîndu-şi bine cupoanele. Las-o baltă! Fă-mi plinul şi mai dă-mi şi două sute de ţigări Players şi două sticle de whisky".

Din nefericire, Sweet alesese pentru eroul glumei sale accentul australian, iar Digby devenea repede sensibil când era vorba de acest accent. Văzându-se răsplătit cu zâmbete, Sweet repetă poanta, cu voce obişnuită. „Fă-mi plinul şi mai dă-mi şi două sute de ţigări". Râse şi scoase un rotocol de fum pe gură.

– Ai un accent foarte ciudat, observă Digby.

– Engleza cea mai pură, vorbită de Maiestatea Sa, încuviinţă Sweet.

– Sper, spuse Digby. Cu accentul ăsta, atât de englezesc şi de pur, cred că Maiestatea Sa ar fi dat de dracu, acolo de unde vin eu. Sweet zâmbi. În calitate de oaspete în casa tatălui lui Cohen înghitise multe familiarităţi pe care, în alte condiţii, nu le-ar fi permis gradelor inferioare.

– E o chestiune de educaţie, spuse el, referindu-se atât la accentul lui Digby, cât şi la educaţia primită de acesta.

– Ăşa este, încuviinţă Digby, aşezându-se pe un scaun în faţa lui Sweet. Cravata îi prinsese unul din colţurile gulerului, care stătea acum ridicat, împingându-l drept sub linia maxilarului.

– Serios, chiar admit felul în care vorbiţi voi, ăştia! Când deschideţi gura să faceţi apelul, sună ca un pasaj din Shakespeare. Ehei, domnule căpitan

Sweet, se vede că aţi fost pe la şcoli înalte! Cravata pe care o purtaţi e de la Eton[2], nu?

Sweet zâmbi şi-şi pipăi cravata neagră de la uniformă.

– De fapt, e de la Harrods[3].

– Extraordinar! exclamă Digby, simulând o uimire fără margini. Nu ştiam că ai studiat la Harrods, bătrâne! în ce domeniu, lenjerie modernă!

Sweet luă atitudinea lui Digby drept provocare la adresa farmecului său şi-i aruncă un zâmbet deschis, încredinţat că îl putea schimba după tiparul său personal. Dar oricine ştia că Digby n-avea pereche, în meserie.

Tânărul sergent Cohen îşi juca, plin de neastâmpăr, rolul de gazdă, aducând mereu cafea la masă, de pe bufetul aflat lângă perete şi insistând ca oaspeţii săi să se mai servească şi a doua oară din clătitele umplute cu miere de albine.

Sergentul Battersby coborî ultimul. Era un tânăr înalt, avea optsprezece ani, o claie de păr blond, ondulat, şi nişte braţe şi picioare subţiri ce răsăreau dintr-un trup plăpând. Faţa îi era deosebit de palidă; iar ochii rătăceau în jurul încăperii, plini de vinovăţie, cerându-şi parcă iertare, în timp ce buzele pline tremurară câteva secunde înainte de a se hotărî să rostească scuzele de rigoare pentru că venise atât de târziu. De altfel, Battersby avea cele mai puţine motive să întârzie. Barba nu prea îi creştea încă, deşi în fiecare dimineaţă îşi pipăia îngrijorat obrajii şi bărbia ca să se asigure că trecuseră semnele pubertăţii. Părul cârlionţat şi rebel nu părea deloc

2 Colegiu cu renume ln Marea Britanie

3 Magazin foarte elegant în Londra

pieptănat, iar ghetele şi nasturii şi-i lustruia, întotdeauna, de cu seara.

Battersby era unicul membru din echipajul lui Lambert mai tânăr şi mai lipsit de experienţă decât Cohen şi, în acelaşi timp, era şi singurul care s-ar fi gândit poate să zboare cu alt comandant. Nu că tânărul Battersby n-ar fi nutrit o admiraţie profundă faţă de măiestria lui Lambert, considerându-l fără pereche în tot R.A.F.[4]-ul; dar el era mecanic de bord, adică sfătuitorul tehnic al pilotului, care, îl asistă la decolări şi aterizări, îl ajută să acţioneze comenzile şi supraveghează în permanenţă nivelul benzinei şi al uleiului, sistemele de răcire, urmărind, îndeosebi, variaţia consumului de carburant, controlează motoarele, aparatura şi toate mecanismele. Pe lângă acestea, se presupune că mecanicul de bord cunoaşte fiecare bolţ şi fiecare piuliţă de pe avion şi este, oricând, în măsură să facă „reparaţii în situaţii de forţă majoră, survenite în timpul zborului", începând cu turela hidraulică a mitralierei şi terminând cu un simplu aparat de fotografiat, sau începând cu vizorul de bombardament şi terminând cu instalaţia de oxigen. Adunate la un loc, toate acestea constituiau o răspundere copleşitoare pentru un tânăr timid, în vârstă de numai optsprezece ani. Până nu de mult, Lambert zburase în aproape cisprezece misiuni cu un mecanic de bord pe nume Micky Murphy, care făcea parte, acum, din echipajul căpitanului Sweet. Gurile rele spuneau că Sweet n-ar fi trebuit să i-l ia lui Lambert pe irlandezul cu faţa buhăită, cu care acesta zburase de atâtea ori. Un sergent din echipa de mecanici afirmase că asta

4 Royal Air Force = Fortele Aeriene Regale

ar putea aduce ghinion, câţiva ofiţeri, colegi cu Sweet, îl acuzară de proastă creştere, iar Digby spusese că gestul făcea parte din planul lui Sweet de,,mers în genunchi" spre gradul de mareşal al Forţelor Aeriene Britanice. Cât era ziulica de lungă, Battersby dădea târcoale celor din echipa de mecanici, urmărindu-le fiecare mişcare şi punând tot timpul întrebări, cu vecea lui subţire şi piţigăiată, fapt care-l ajuta să-şi sporească cunoştinţele, dar care nu-l făcea de loc simpatic celor din jur. Băiatul nu-l scăpa nici un moment din ochi pe Lambert, cu speranţa că va auzi de la acesta măcar un cuvânt de laudă, cum se cuvenea după un zbor în misiune.

Battersby nu era reprezentativ pentru categoria mecanicilor de bord, căci majoritatea acestora semănau mai mult cu Micky Murphy, erau oameni practici, cu mâinile crăpate şi pline de bătături şi aptitudini deosebite pentru mecanică. Toţi veneau din cine ştie ce fabrici sau garaje, unde fuseseră ucenici sau strungari, ori erau tineri funcţionari cu motocicletă proprie, pe care ar fi putut-o demonta şi monta la loc chiar şi legaţi la ochi. Sărmanul Battersby, însă, n-avea să dobândească niciodată priceperea acestora, înainte de război, la liceul la care învăţase, li se preda, o dată pe săptămână, printre altele, şi un curs de prelucrarea metalelor. Fireşte, ar fi putut să-i bată pe mulţi dintre mecanicii escadrilei la un examen scris şi din fericire pentru el, aviaţia punea mare preţ pe lucrările scrise. Tatăl lui Battersby preda fizica şi chimia la o şcoală din Lancashire. „Ţi-am verificat şi ţi-am pus notă la ultima lucrare de fizică, în timp, ce eram de pază contra incendiilor împreună cu directorul. Acesta dăduse, celor din clasa a şasea, o lucrare cu acelaşi

subiect, şi mi-a mărturisit că a ta era fără îndoială cea mai bună. De prisos să-ţi mai spun că m-am simţit din cale-afară de mândru. Sper, totuşi, că succesul să nu te facă să te laşi pe tânjală şi să uiţi că, de-ndată ce se termină războiul, vei avea de concurat pentru un loc la facultate, alături de indivizi care au avut înţelepciunea de a contribui la acest război într-o manieră care să le favorizeze şi să le dezvolte aptitudinile academice. Teza din săptămâna aceasta va trebui să dovedească un lucru foarte simplu. Poate c-ar fi bine să-ţi atrag atenţia că partea a doua din problema a patra nu se referă în întregimee numai la sodiu. Aici este nevoie de un răspuns mai amplu şi mai cuprinzător, căci simplitatea aparentă a subiectului este doar o capcană pentru cei neatenţi."

Doamna Cohen veni din bucătărie în camera în care oaspeţii săi luau micul dejun, tocmai în clipa în care Battersby îşi punea în farfurie o clătită, peste care turnă nişte sirop de zmeură. Era o femeie slabă, cu părul nins şi chipul luminat de un zâmbet deschis şi binevoitor. Se repezi imediat şi-i mai puse lui Battersby vreo şase clătite dinainte. Băiatul avea, întotdeauna, talentul să trezească astfel de sentimente şi să înduioşeze o inimă de mamă. Doamna Cohen întrebă, într-o engleză aleasă şi atentă, dacă nu mai dorea nimeni să servească, iar în mână ţinea un platou pe care abureau vreo două duzini de clătite proaspete.

– Sunt delicioase, doamnă Cohen, exclamă Ruth Lambert. - E o reţetă vieneză. Am să ţi-o dau şi ţie. Toate capetele se-ntoarseră spre doamna Cohen, care-şi plecă sfioasă privirile. Tinerii aceştia îi aduceau aminte de poliţiştii călări, cu priviri aprige,

pe care-i văzuse făcând ţăndări vitrinele, la Munchen. Pe englezi îi considerase, întotdeauna, o rasă de indivizi palizi, cu faţa plină de coşuri şi dinţii stricaţi, scunzi şi cu trăsături urâte, dar aviatorii aceştia, şi ei tot englezi, nu erau cu nimic mai prejos decât Simon al ei. Toţi aveau acelaşi râs nervos, când se spuneau glume, indiferent a câta oară le auzeau. Vorbeau mult prea repede ca să-i poată înţelege şi aveau jargonul lor. Emmy Cohen se temea puţin de tinerii aceştia chipeşi care făcuseră scrum nişte oraşe pe care ea le vizitase încă de pe vremea când era copil. Se întrebă ce se petrecea oare în inimile lor dure şi reci şi-şi dădu seama că fiul ei aparţine mai mult acestora decât ei.

Doamna Cohen îşi întoarse privirile spre soţia lui Lambert. Uniforma de caporal W.A.A.F.[5], pe care o purta, părea mult prea severă pentru ea, dar Ruth avea un aer cochet şi preocupat. La Warley Fen avea în grijă bărcile de salvare pe care le luau cu ele bombardierele, pentru cazurile când ar fi fost forţate să amerizeze. Nouăsprezece sau douăzeci de ani - mai mult nu putea să aibă. Încheieturile mâinilor şi gleznele fetei mai păstrau, încă, ceva din formele durdulii ale şcolăriţei de odinioară. Este inteligentă, gândi doamna Cohen, căci, deşi nu vorbea prea mult, participa cu trup şi suflet la jocurile şi hazul celorlalţi. Toţi camarazii îl invidiau pe Lambert pentru soţia aceasta frumoasă, cu o candoare de copil, invidie subliniată în tachinările de fiece moment şi în corectările pe care i le aduceau continuu Jui Ruth, cînd fata făcea cîte o greşeală de exprimare legată de avioane, de escadrilă sau de

5 Women’s Auxiliary Air Force service = serviciul auxiliar Feminin al Fortelor Aeriene.

război. Doamna Cohen o invidia pe fată pentru abilitatea cu care aceasta trecea peste momentele respective. Lambert vorbea rar, dar soţia sa îl privea necontenit, ca şi cînd i-ar fi cerut aprobarea sau ar fi aşteptat să o laude. Doamna Cohen mai observă că Digby cel vesel sau Battersby cel palid îi aruncau, din când în când, lui Lambert câte-o privire, ca de altfel şi fiul lui, Simon.

Se făcuse aproape opt şi un sfert când uşa ce dădea spre terasă se deschise şi-şi făcu apariţia o fată înaltă, în uniformă de ofiţer W.A.A.F.. Întocmai ca un personaj dintr-un joc de societate. Fata ştia cu siguranţă că soarele ce-o învăluia din spate, căzându-i pe umeri, îi încununa părul blond, cu o aureolă strălucitoare, căci rămase câteva clipe în cadrul uşii, uitându-se împrejurul ei, la bărbaţii în unifome albastre.

– Dumnezeule, exclamă ea cu o prefăcută uimire. Se vede că cineva a pierdut pe-aici o ladă plină cu aviatori.

– Bună, Nora, spuse tânărul Cohen. Nora era fiica vecinului lor, dacă se putea numi vecin o persoană care locuia la aproape o milă distanţă.

– Nu stau decât o clipă, am venit doar să vă mulţumesc pentru coşul acela cu fructe ce mi l-aţi trimis. Fructele fuseseră trimise de soţii Cohen, dar privirea Norei Ashton era numai pentru fiul lor. Nu-i mai văzuse niciodată pe Simon în uniformă şi cu noua insignă strălucitoare de navigator.

– Îmi pare bine că te văd, Nora, spuse acesta.

– Nora vine să-şi vadă mama aproape la fiecare sfârşit de săptămână, remarcă doamna Cohen.

– O dată pe lună, doar, răspunse Nora. Acum sunt la High Wycombe, la Cartierul general al Comandamentului Aviaţiei de bombardament.

– Consumi la benzină cu rabla aia a ta! râse Simon.

– Evident, dragul meu!

Acesta zâmbi. Nu mai era studentul subţirel şi timid de altădată, ci un bărbat bine făcut şi chipeş. Nora atinse timid galoanele de pe braţul lui.

– Sergent aviator Cohen, spuse ea, schimbând o privire fugară cu Ruth. Fata asta caporal îşi avea omul ei, era în ordine, nu mai încăpea nici o îndoială, Nora aruncă în fugă o bezea, iar Simon Cohen îi reţinu pentru o clipă mâna într-a lui, apoi fata dispăru ca o nălucă, la fel de repede precum intrase. Doamna Cohen o conduse până la uşă, privind-o stăruitor, când îi spuse la revedere.

– Simon arată foarte bine, doamnă Cohen.

– Cred că roiesc mulţi sergenţi chipeşi ca el în jurul tău, la sediul unde lucrezi, nu?

– Nu, nu prea, răspunse Nora. Foarte rar mai vedem câte-un sergent la Cartierul general al Comandamentului Aviaţiei de bombardament. Noi îi ştergem doar de pe liste, cu sutele, pe cei care pier, după fiecare atac.

După ce terminară cu masa, Cohen le oferi tuturor ţigări de foi. Digby, Sweet şi Lambert îşi aprinseră fiecare câte una, dar Battersby susţinea părerea tatălui său, cum că fumatul era foarte dăunător sănătăţii. Sweet scoase un briceag superb, cu mâner de fildeş, şi insistase ca ţigările să fie tăiate cu dispozitivul Special, ataşat la acesta.

Ruth Lambert se ridică prima. Înainte de a pleca voia să se convingă că dormitorul lor fusese lăsat în ordine, fără agrafe risipite pe jos sau pudră vărsată

pe măsuţa de toaletă. Întoarse capul şi privi spre soţul său. Era un bărbat solid şi, cu toate acestea, se mişca cu o agilitate de pisică. Avea o faţă înăsprită de vânt şi plină de cute, în special în jurul ochilor şi gurii. Ochii-i erau căprui, vârâţi, adânc în fundul capului şi încojuraţi de cearcăne negre. Ruth scrisese odată părinţilor că ochii lui „ardeau mocnit”.

– Atunci, ia seama să nu te arzi, fetiţo!

– Vai, mamă, o să-l îndrăgiţi amândoi!

– Păcat că nu l-au făcut ofiţer. I-ar fi prins mai bine decât medalia aia agăţată la piept.

– Ce-i aşa de important să fii neapărat ofiţer, tată.

- Aşteaptă să vezi cum o să fie când o să locuiţi după război, în căminele pentru subofiţerii familişti. Atunci o să vorbeşti altfel.

Sam simţi că soţia sa îl priveşte, ridică brusc capul şi-i făcu acesteia cu ochiul. Privirea sa exprima mult mai mult decât ar fi putut spune, vreodată, în cuvinte, în dimineaţa aceasta, de pildă, Ruth îl privise în timp ce căpitanul Sweet pălăvrăgea despre motoare, şi înţelesese din lucirea amuzata pe care o descoperise în ochii soţului său că toate nu erau decât fleacuri.

„Cât de mult te iubesc, Sam, aşa cum eşti tu calm şi plin de curaj şi veşnic adâncit în gânduri." Se uită o clipă la ceilalţi aviatori, aşezaţi în jurul mesei. Ciudat, toţi par să mă invidieze, gândi ea.

Doamna Cohen se grăbi să împacheteze lucrurile fiului său. Rămaşi singuri, numai între ei; băieţii se întinseră mai comod, pufăind elegant din ţigările mari de foi şi aruncându-şî câte-o banalitate. Puteau vorbi mai în voie, acum, când mama lui Cohen nu mai era de faţă.

– Cred că diseară ne vine rândul, prezise Sweet Mă dor bătăturile. Râse. O să-i punem niţică sare pe coadă lui Hitler, ce spuneţi?!

– Asta facem noi de fapt? întrebă Lambert.

– Bineînţeles, răspunse Sweet. Îi bombardăm fabricile şi îi distrugem mijloacele de producţie.

Vocea-i devenise mai ascuţită, iar Sweet se simţi exasperat de zâmbetul plin de condescendenţă pe care-l afişase Lambert.

Cohen vorbi şi el pentru prima oară.

– Dacă tot aveţi de gând să vorbiţi despre bombardamente, cel puţin hai să o luăm sistematic. Harta cu obiectivele Berlinului nu este altceva decât o simplă hartă a Berlinului, cu punctul de ochire exact în centrul oraşului. Ne minţim singuri dacă ne închipuim că bombardăm altceva decât centrele oraşelor.

– Şi ce-i rău într-asta? întrebă Sweet.

- Este, pentru că în centrul unui oraş nu se află nici fabrici şi nici uzine, îl întrerupse Lambert. În centrul celor mai multe oraşe din Germania se găsesc clădiri vechi, construcţii de lemn. străduţe înguste şi alei absolut inaccesibile maşinilor de pompieri, în jurul acestora se găseşte o centură de locuinţe, majoritatea din cărămidă, în care locuieşte pătura de mijloc, şi abia a treia porţiune, cercul exterior, cuprinde fabricile şi cartierele muncitoreşti.

– Pari foarte bine informat, sergent aviator Lambert, remarcă Sweet cu răceală.

– Întâmplător mă interesează soarta oamenilor, îi răspunse Lambert. Eu însumi mă trag dintr-un lung şir de fiinţe omeneşti.

– Mă bucur că ai făcut precizarea asta, spuse Sweet, tăios.

Cohen interveni:

– N-avem decât să privim fotografiile luate din avion pentru a ne da seama ce-i facem unui oraş.

– Aşa-i în război, spuse Battersby, încercând să ia şi el parte la discuţie. Fratele meu spunea că nu există nici o deosebire între a împinge o fabrică străină la faliment pe timp de pace şi în a o bombarda în timp de război. Capitalismul nu este decât o întrecere şi ultima formă a acesteia este războiul.

Cohen chicoti uşor apoi, văzând că Battersby nu zâmbeşte de loc, tuşi discret şi deveni serios.

Lambert surâse şi reformulă ideea:

– Deci războiul nu este decât o continuare a capitalismului, cu mijloace diferite, ce zici, Batters?

– Aşa este domnule, exact aşa! răspunse Batters cu vocea lui subţire şi neformată, de copil. Capitalismul este dependent de consumul de bunuri produse, iar războiul este cel mai eficient mijloc de consum cunoscut până în prezent. Mai mult decât atât, războiul este o piatră de încercare pentru sistemul industrial al fiecărui stat - gandiţi-vă la ritmul în care ne perfecţionăm avioanele, aparatele de radio-emisie, motoarele şi tot felul de alte invenţii secrete.

– Şi cum rămâne cu omul pentru om? întrebă Digby.

– Cu siguranţă că după noile victorii obţinute de Armata Roşie, nu mai poţi fi un partizan al eticii supraomului, domnule Digby, spuse Battersby. Rele există în orice orânduire socială, dar muncitorul care merge la război şi luptă este pretutindeni acelaşi.

Toţi erau surprinşi de faptul că Battersby purta o discuţie atât de lungă, ba, mai mult, şi argumenta.

– Eşti comunist, Battersby? întrebă căpitanul Sweet.

– Nu, domnule, răspunse acesta, muşcându-şi nervos buza de jos. N-am făcut decât să vă repet ce spunea fratele meu.

– Fratele tău ar trebui împuşcat, replică Sweet.

– A fost împuşcat, domnule, spuse Battersby. La Dunkerque.

Faţa rubicondă a lui Sweet se făcu roşie ca focul de ruşine; îşi stinse imediat ţigara într-o clătită mâncată doar pe jumătate şi sări în picioare, remarcând nervos:

– Am face mai bine să ne grăbim, în caz că diseară se-ntâmplă ceva.

Digby şi Battersby urcară şi ei să-şi strângă lucrurile, dar Lambert rămase pe loc, tăcut, sorbindu-şi în tihnă cafeaua şi urmărind fumul de ţigară care se ridica, încet, spre plafonul de stejar. Cohen îi mai oferi nişte cafea lui Lambert, apoi îşi turnă şi lui o ceaşcă. Şezură astfel un timp, apoi Simon rupse tăcerea:

– Nu crezi în războiul ăsta, nu-i aşa?

– Să cred în el? spuse Lambert. Sună de parcă ar fi doar un zvon.

– Mă gîndesc foarte mult la raidurile acestea, ale noastre, preciza Cohen.

– Sper, spuse Lambert. Şi sper că eşti îngrijorat de moarte în privinţa lor.

La Bază. Lambert nu purta, în general, decât discuţii tehnice şi, asemenea celor mai mulţi dintre veterani, obişnuia să zâmbească fără să se ambaleze, atunci când se discuta politică sau religie, dar astăzi era cu totul altceva.

– Atunci, tu personal ce crezi?

– Cred că orice om e coruptibil şi mă gândesc încontinuu, cu groază, că aş putea fi corupt. Şi mai cred că toate societăţile de pe lume nu sunt în fond decât nişte maşinaţii menite să corupă individul.

– Asta sună a anarhie, remarcă tânărul Cohen, iar tu nu eşti nici în cea mai mică măsură un anarhist. De altfel, căpitane, societatea are dreptul să pretindă loialitate din partea individului.

– Loialitate? Vrei să spui că-şi acordă dreptul de a folosi morala altuia împotriva propriei tale morale. Asta nu este decât o manieră convenabilă de a-ţi pune conştiinţa la adăpost.

– Da, reflectă Cohen, gânditor. Naziştii au motoul: „Loialitatea este onoarea mea".

– Ei, vezi!

– Dar cum rămâne cu loialitatea familiei?

– Şi asta e la fel de periculoasă; ca şi când i-ar da nepotului un premiu pentru că ştie să cânte la pian, când de fapt, băieţelul de pe stradă cântă de zece ori mai bine.

– Chiar aşa de îngrozitor este? întrebă Cohen.

– Eu sunt băieţelul de pe stradă. Să ştii că n-aş fi putut depăşi nici şcoala secundară dacă n-ar fi existat şi indivizi care să lase ca două-trei premii din astea să meargă şi în afara familiei.

– Ce spui tu, de fapt, zise tânărul Cohen, încercând să-şi formuleze ideea mai mult ca pe o întrebare decât ca pe un verdict, este că nu-ţi place să bombardezi oraşe.

– Exact, spuse Lambert şi Simon fu mult prea şocat pentru a se mai gândi la vreun răspuns. Lambert îşi goli ceaşca.

– E bună cafeaua asta, remarcă el.

Cohen se grăbi să-i mai toarne. Ţinea foarte mult să-l facă pe Lambert să înţeleagă cât îl admira şi cât de nemărginită era stima pe care i-o poartă.

– Cafeaua nu se dă încă pe cartelă, spuse tânărul Cohen.

– „Atunci fă-mi plinul şi dă-mi şi două sute de ţigări Players."

Pe masă se afla o glastră cu trandafiri. Lambert întinse mâna spre ei, dar, când atinse unul, floarea se scutură şi petalele, de un roz pal, îi căzură pe mână, întocmai ca nişte arsuri.

– Bărbaţii nu suportă dezordinea.

Vocea pe care o auzi în spatele său îl făcu pe Lambert să tresară. Bătrânul domn Cohen intrase în cameră fără ca vreunul din ei să-l fi simţit. Era înalt, cu o faţă impunătoare, a cărei frumuseţe era diminuată doar de gura puţin strâmbă şi de nişte dinţi îngălbeniţi. Bătrînul vorbea o engleză în care fiecare cuvânt era ales cu grijă, aşa cum făceau în general străinii. Totuşi, se distingea în vocea sa un uşor accent, un timbru puţin nazal şi un fel de a debita care nu sublinia nici un cuvânt din cele rostite şi nici nu anunţa sfârşitul vreunei fraze.

– Noi doi am putea fi martori la triumful haosului continuă el, dar dictatorii câştigă puterea doar oferind prototipuri, ranguri, obiective comune şi formaţii militare. Oamenii vor ordine, ei pentru asta luptă. Chiar şi artiştilor li se cere să impună înţeles şi simetrie în haosul naturii. Dumneata, sergent, şi cu mine, ştim probabil că dezordinea şi lipsa de eficienţă sunt singurele speranţe de libertate pe care le nutreşte omul, dar ne va fi destul de greu să-i convertim şi pe ceilalţi confraţi ai noştri.

– Vă bateţi joc de mine, domnule Cohen.

– Nu eu, domnule sergent. Am văzut oameni săpându-şi singuri groapa, apoi întorcându-se cu faţa spre plutonul de execuţie, şi toate astea făcute cu o precizie plină de mândrie. Nu-mi bat deloc joc de dumneata.

– Englezii nu sunt uşor de cârmuit, tată.

– Aşa mi s-a spus mereu, fiule, dar încep să mă îndoiesc din ce în ce mai tare. În războiul acesta, britanicii au dobândit acelaşi simţ al identităţii naţionale şi acelaşi ţel pe care l-au oferit şi naziştii naţiei germane. Englezii sunt atât de mândri de schimbarea lor, încât aproape că ar renunţa la sistemul lor social. Văd în jurul meu privirile senine şi mersul hotărât al ipocriţilor mulţumiţi de sine şi ăsta este un pas înainte pe calea spre totalitarism. Se fac referinţe la istorie şi se reînvie cântece patriotice. Ascultă-mă pe mine, fiule, englezii sunt foarte mândri de ei înşişi.

Afară se auzi o bufnitură urmată de zgomot de voci; Digby se împiedicase pe scări şi se rostogolise în jos, cu valiză cu tot în mână, dar Cohen îşi continuă mai departe ideea, fără să se întrerupă.

– Într-o bună zi, într-un viitor nu prea îndepărtat, când sindicatele vor deveni extrem de incomode iar studenţii vor fi şi mai revoluţionari, iar lira sterlină va avea o putere de cumpărare din ce în ce mai mică, va apărea şi aici un Fuhrer care le va spune englezilor că sunt o naţiune puternică.,,Britanie, trezeşte-te!" va fi sloganul lui şi va găsi o minoritate aleasă cu grijă pe considerente rasiale, care îi va deveni ţap ispăşitor. Şi-atunci să vezi dacă englezii sunt uşor de cârmuit.

Sergentul Cohen îi zâmbi lui Lambert, în mod complice, şi spuse:

– Pentru Dumnezeu, nu-l contrazice, altfel rămânem toată ziua aici!

– Nu mi-ar displăcea de loc, spuse Lambert, iar bătrânul se înclină curtenitor.

Cei doi tineri ieşiră pe hol, în timp ce tatăl lui Simon îl urma îndeaproape pe Lambert, ca şi când ar fi vrut să-l despartă de fiul său.

Lambert se întoarse spre bătrân, aşteptând ca acesta să-i vorbească, dar domnul Cohen nu scoase nici un cuvânt până ce tânărul dispăru.

– Cred că toţi taţii devin până la urmă nişte bieţi bătrâni nebuni, Lambert, începu el, apoi se opri. Lambert îl privi stăruitor, încercând să-i scoată cuvintele cu forţa, aşa cum faci cu un bâlbâit. Apoi vorbele se revărsară iarăşi, repezi ca un torent:

– Ai să ai grijă de fiul meu. nu-i aşa, domnule sergent?

Lambert rămase pentru o clipă tăcut. Sweet, care cobora scările. Îl luă pe bătrân de braţ şi-i spuse degajat

– Să nu vă faceţi griji în privinţa asta, domnule. Bătrânul Cohen ţinuse însă ca rugămintea să i-o facă numai lui Lambert. Acesta îi spuse:

– Nu sunt obligat să am grijă de fiul dumneavoastră, domnule.

Tânărul Cohen se afla destul de aproape de ei, pe terasa de deasupra. Digby îl zărise şi-l trase pe Lambert de tunică, ca să-l avertizeze. Sam, deşi ştia că toată lumea asculta, nu coborî vocea:

– Aşa ceva nu se poate, pur şi simplu. Toţi membrii unui echipaj au nevoie unul de celălalt, căci fiecare în parte poate pune în pericol avionul. Fiul dumneavoastră este cel mai iscusit navigator, din câţi am cunoscut, poate cel mai bun din toată

escadrila. El este creierul avionului şi are grijă de noi toţi.

Urma un moment de tăcere, apoi bătrânul Cohen interveni

– Cu siguranţă că e bun, m-a costat o avere educaţia şi pregătirea lui. Încuviinţă din cap ca pentru sine. Promite-mi, totuşi, că vei avea grijă de băiatul meu, domnule Lambert.

– Promit. Lambert făcu un semn din cap spre bătrân, apoi urcă grăbit scările, blestemându-se în gând pentru ceea ce spusese. Cum dracu' putea să aibă grijă de cineva, când, după fiecare misiune, se minuna cum de reuşise să scape el însuşi teafăr. Trecu pe lângă Simon, care cobora pe scări, cu o valiză mare în mână.

Rămas singur cu fiul său, bătrânul îi zise:

– Ai auzit ce-a spus căpitanul tău? Că eşti cel mai bun navigator al lor.

Doamna Cohen apăru ca din senin şi începu să perie apatic uniforma aspră a fiului său.

– Căpitanul lui afirmă că este cel mai bun navigator. Cel mai bun din toată escadrila, chiar aşa a spus.

Doamna Cohen nu dădu atenţie vorbelor soţului ei. Culese o scamă, de pe mâneca lui Simon.

– Văd că domnul Sweet, ofiţerul, poartă butoni de aur. De ce nu ţi-i iei şi tu pe-ai tăi? Ar arăta aşa de bine!

– Da, dar nu la popota subofiţerilor, mamă!

– Ce vârstă are căpitanul Lambert? întrebă ea.

– Nu e căpitan, mamă, este Flight Sergeant[6] adică are un grad mai mare ca mine. I se spuse „căpitan"[7], fiindcă el e comandantul nostru, al echipajului de pe avionul pe care zburăm.

Mama sa dădu din cap, încercând să înţeleagă şi să-şi întipărească în minte cele spuse de băiat.

– Cred că are vreo douăzeci şi şase - douăzeci şi şapte de ani.

– Dar pare mult mai bătrân, spuse doamna Cohen, uitându-se lung la fiul ei. Arată de patruzeci, e aproape un om în vârstă.

– Dar ce, vrei să zboare cu un copil? o întrerupse domnul Cohen.

- Acest domn Sweet te-ar putea ajuta să devii ofiţer, Simon.

– Vai, mamă, iar aţi discutat despre mine!

– Şi ce vezi rău într-asta, Simon? spuse domnul Cohen.

– Ar însemna să mă mut în alt echipaj.

– De ce?

– În general, ofiţerilor nu le place să zboare conduşi de căpitani cu grad de subofiţer. Oricum, asta i-ar da niţică bătaie de cap lui Lambert, cu mine şezând în spatele lui, împodobit cu trese mici şi strălucitoare de ofiţer, Şi n-am mai fi împreună nici la popota subofiţerilor, ca să nu mai spun că aş fi nevoit, probabil, să plec la o şcoală pregătitoare pentru ofiţeri.

---

6 Sergent major aviator (engl)

7 Comandant de bord în R.A.F este pilotul avionului, comandant de avion, aeronavă, de echipaj; căpitanul avionului; ecnipajului (engl).

– Curat discurs, remarcă domnul Cohen. Cel mai lung pe care l-ai ţinut în week-end-ul asta.

– Iartă-mă, tată.

– Nu-i nimic. Dar dacă Lambert e un tip atât de formidabil, de ce nu e şi el ofiţer? Mi-ai spus că are mult mai multă experienţă şi mai multe medalii decât amicul tău Sweet şi îndeplineşte aceeaşi funcţie.

– Doar îi cunoşti de-acum pe englezi, tată! Lambert vorbeşte cu accent cockney[8] şi n-a fost niciodată la o şcoală cu renume, iar enzglezii sunt de părere că numai gentlemenii pot conduce.

– Şi de luptat tot aşa luptă şi în război?

– Lambert este cel mai bun pilot din toată es-cadrila, are cea mai multă experienţă.

Doamna Cohen interveni:

– Dacă te-ar face ofiţer, poate că ai putea să zbori cu domnul Sweet.

– Prefer să zbor cu Lambert, răspunse el, încercând să-şi păstreze tonul amabil.

– Nu te enerva, Simon. Doar noi nu vrem să te oprim să zbori.

- Aşa este. Ne gîndeam doar că ai putea câştiga mai mulţi bani, glumi tatăl său.

– V-am spus-o de nenumărate ori şi v-o repet: nu am ambiţii mari şi nu voi fi niciodată ofiţer şi nici profesor de filozofie, ca unchiul Carol, sau om de ştiinţă ca tata. Şi nici faptul că aş fi în stare să îngrijesc cum trebuie de fermă nu sunt chiar atât de sigur. Iar ceea ce fac eu acum în cadrul aviaţiei...

Bătrânul Cohen ridică un deget, întrerupându-l.

---

8 Dialect londonez, din partea de est a oraşului

– Este o practică curentă pe care o fac istoricii, când consideră trecutul drept un lanţ de greşeli ce duc la condiţia perfectă a prezentului. Greşeala asta o întâlneşti adeseori şi în viaţă, în special într-un cadru închis, cum ar fi la noi şcoala sau închisoarea, unde este uşor să uiţi că lumea din afară sau viitorul continuă să existe. În ziua de astăzi, la jumătatea anului 1943, Sweetii şi Lambertii tăi par să fi ajuns la apogeul faimei şi al succeselor. Dar totul nu este decât o vrajă, o strălucire amăgitoare. Când se va termina războiul ăsta blestemat, nu veţi primi nici unul măcar un permis gratuit de a avea un câine, cu toate că aţi fost cel mai bun echipaj care a zburat deasupra Germaniei.

– N-ai dreptate, tată, judeci greşit în privinţa asta. Mie nu-mi face nici o plăcere că sunt la aviaţie, căci e şi periculos şi greu, şi o bună parte din cei cu care lucrez sunt nişte ticăloşi.

Bătrânul ridică spre el o privire batjocoritoare.

– Dar dacă ticăloşii pot să-i nimicească pe fascişti, continuă Simon, atunci mă declar de partea lor. Şi ştiu şi cum să-mi fac meseria, măcar în mod teoretic, aşa că nu-mi mai purtaţi de grijă. Trebuie să înţelegeţi, amândoi, că de-acum asta e viaţa mea şi că o voi trăi aşa cum consider eu că e bine, fără butoni de aur sau discuţii despre grade sau bani de buzunar. Şi, fiindcă veni vorba, nu-mi mai trimiteţi pachete.

Doamna Cohen dădu din cap.

– Am înţeles, Simon, întotdeauna exagerez; Te-am pus într-o situaţie neplăcută faţă de căpitanul tău.

– Nu, nu-i adevărat. A fost un week-end nemaipomenit, iar mîncarea a fost de-a dreptul excelentă.

– Excelentă, repetă doamna Cohen, parcă încercând să-şi fixeze în minte superlativul acesta, întinse mâna după geantă, dar întâlni privirea soţului ei încărcată de avertisment, şi nu îndrăzni să o mai deschidă.

– Călătorie plăcută, Cosy, îi spuse tatăl.

– Porecla mea este Kosher, iar ei îmi spun Kosher Cohen.

– Şi ce-i rău într-asta? întrebă tatăl.

Kosher zâmbi şi nu răspunse, iar bătrânul încuviinţă, dând din cap, şi-l bătu afectuos pe umăr. Erau mai apropiaţi ca oricând.

– Nora Ashton întreabă mereu de tine, remarcă doamna Cohen. E o fată drăguţă.

Ceasul din hol bătu ora nouă.

– Trebuie să plec, mă aşteaptă băieţii. Va fi o noapte cu lună, s-ar putea să zburăm.

– Deasupra Germaniei?

– În nopţile astea scurte, vară, nu poţi să ajungi prea departe. O să aruncăm probabil mine în Marea Nordului. Băieţilor le place treaba asta, fiindcă se consideră zbor în misiune.

Digby prinse ultimele frânturi de conversaţie:

– Aşa este, doamnă Cohen, zborurile acestea, de rutină, se desfăşoară atât de liniştit, întocmai ca o duminică în Adelaida.

– Sună-mă mâine dimineaţă, Simon.

CAPITOLUL 2

Una din calităţile acestor nopţi scurte de vară, remarcă un locotenent-colonel mai în vârstă, eşte că putem să clasificăm fişele cu obiectivele urmărite şi să i le punem bătrânului în braţe chiar în clipa în care trebuie să ia o hotărâre.

Nora Ashton, tânăra ofiţer W.A.A.F., îi aruncă un zâmbet scurt, apoi continuă să cerceteze dosarele care fuseseră înfiinţate din ordinul Comitetului pentru selecţionarea obiectivelor, din cadrul Ministerului. Aerului.

Nora identifica fiecare dosar după numele său codificat: „Albişoară" însemna Berlin, iar „Păstrăv" însemna Koln. Numele de cod erau invenţia şefului de Stat Major, care era un pescar amator pasionat. De curând, acesta se apucase să prindă fluturi şi molii, pe care le aranja apoi ordonat în insectare, dar Comandantul şef îl avertizase că numele codificate de genul „viespea - furnică cu pete multicolore" ar fi fost teribil de incomode.

În interiorul fiecărui dosar se aflau fişa-obiectiv; cu statistici referitoare la populaţie, descrieri detaliate ale zonelor industriale, precum şi fotografii şi informaţii secrete, în special cu privire la amplasamentele tunurilor şi ale proiectoarelor. Dosarele erau foarte diferite, unele groase ca o carte de telefon, cuprinzând şi rapoartele forţelor de rezistenţă şi ale agenţilor secreţi, iar altele anemice, abia conţinând nişte date ce puteau fi găsite cu uşurinţă în orice ghid publicat în perioada dinainte de război. Multe dosare erau învechite sau conţineau date contradictorii, în timp ce altele abia fuseseră înfiinţate, dar, în toate, se găsea câte un raport privind atacurile precedente, întocmit de Comandamentul Aviaţiei de bombardament.

– Astă-seară precis că se zboară spre provincia Ruhr, afirmă bătrânul locotenent-colonel. Fac pariu pe gustarea de dimineaţă. Essen sau Koln.

– De ce pariaţi pe banii mei? întrebă fata ofiţer. Fiindcă cumpăraţi şi câte trei, patru chifle cu stafide.

Bătrânul ridică din umeri.

– Oricum, tot ai fi pierdut pariul.

Nora apucă repede un ziar şi-l deschise la pagina în care se afla rubrica cu horoscopul. La „Berbec" scria: „Cineva drag face o călătorie. Perioadă fa-

vorabilă afacerilor financiare". Împături ziarul şi-l aruncă într-un sertar, apoi spuse:

– Într-o bună zi o să mă prind cu dumneavoastră într-un pariu din ăsta. Oricum, uitaţi-vă la diagrama lunii. După pierderile pe care le-am avut în ultima vreme în nopţile cu lună, ar putea să se ajungă la concluzia că astfel de nopţi sunt prea periculoase pentru zboruri în misiune.

– Periculoase pentru un anumit gen de operaţii, spuse locotenent-colonelul, dar cum Ruhrul nu apare clar pe ecranele aparatelor radar, lumina lunii ar permite o identificare vizuală a obiectivului. Dacă meteorologul prezice cer înnorat, or să plece, iar Ruhrul este singura ţintă logică la care mă pot gândi.

Fata ridica privirea şi dădu aprobator din cap. Nouă şi cinci, şi mai avea o oră şi jumătate până la pauza pentru micul dejun: Deodată întrebă:

– Cum era vremea când aţi venit, sir?

– Minunată, o adevărată zi de vară, cu un aer albastru ca peruzeaua.

– Ce bine, spuse fata. Azi noapte a plouat atât de tare c-a trebuit să mă dau jos din pat şi să-nchid fereastra. Ar fi vrut să meargă la coafor, în după-amiaza aceea, să-şi aranjeze părul, dar ploaia i l-ar fi stricat de tot.

– Grădina mea avea nevoie de ploaie, i-a prins bine.

– La fel şi meteorologilor, doar de o săptămână încoace în fiecare zi anunţă ploaie.

Nu ridică însă nici unul din ei ochii spre harta meteorologică de pe perete, acel buletin formidabil, modificat din oră în oră, în funcţie de rapoartele

primite de la staţii meteorologice, de pe avioane sau vase aflate în larg.

Cei de la Centrul operaţional al Aviaţiei de bombardament, denumit „cazemata" şi aflat la subsol, n-aveau cum să-şi dea seama de starea vremii de afară, căci aici aerul era veşnic curat şi menţinut la o temperatură constantă, iar becurile aprinse luminau la fel, şi ziua şi noaptea. Aici soseau cererile strategice de la Biroul militar al Cabinetului Churchill şi de la Ministerul Aerului şi tot de aici plecau ordinele ce trimiteau câte patru-cinci mii de aviatori într-o bătălie nocturnă, în spaţiul de deasupra Germaniei. Fiecare metru pătrat de perete era ticsit cu date şi informaţii, în timp ce la birouri lucra crema Comandamentului Aviaţiei de bombardăment, o adevărată etalare de grade, cu totul şi cu lotul impresionantă.

Un ofiţer superior şedea lângă telefonul roşu conectat cu Comandantul şef al Forţelor de apărare a metropolei, în timp ce un alt ofiţer superior, de marină, strângea sub braţ un teanc întreg de rapoarte asupra situaţiei forţelor maritime inamice. Doi ofiţeri americani împrăştiaseră nişte bani mărunţi pe un birou, în timp ce un ofiţer W.A.A.F. Încerca să le explice, pentru a treia oară, că treizeci de monezi mari făceau o jumătate de coroană.

– Şi, atunci, cât e o coroană întreagă?

– Nicicât nu e o coroană, spuse tovarăşul său. E ca şi cum ai întreba cât e o centimă. Două centime fac un sfert, dar nu poţi să spui cât e o singură centimă.

– Cred că, în sfârşit, m-am lămurit, spuse primul american, gânditor.

În acel moment, şeful secţiei operaţiilor aeriene şi colonelul de aviaţie însărcinat cu urmărirea

operaţiilor începură să-şi prezinte rapoartele Comandantului şef în legătură cu acţiunile de bombardare a Germaniei din noaptea trecută. Toate privirile erau aţintite pe tabla neagră, lată de aproape nouă metri şi jumătate, pe care erau însemnate, cu cretă galbenă, obiectivele şi ordinele din noaptea precedentă, iar rezultatele cu roşu. Chiar în timp ce vorbeau, un sergent se urcă pe scară şi modifică cifrele din dreptul coloanei „Dispăruţi" de la 26 la 25.

– Asta cât înseamnă? întrebă Comandantul şef

– Patru virgulă cinci la sută.

– Hm, mă aşteptam să fie şi mai rău.

– Cum va fi vremea la noapte? fu întrebat meteorologul.

– Aici se găseşte prognoza privind mişcările păturilor de aer: la miezul nopţii nori răzleţiţi de-a lungul coastei de nord-vest şi cer senin de la Hamburg încolo spre nord. Frontul rece este însoţit de rămăşiţe de nori de furtună.

– Şi în Ruhr?

Locotenent-colonelul în vârstă auzi întrebarea pusă de Comandantul şef meterologului şi dădu din cap cu înţeles. Meteorologul îşi răsfoi câteva momente notiţele, apoi spuse:

– În prezent, furtunile se deplasează pe deasupra Rinului împreună cu acest câmp baric depresionar, dar, până după-amiază, norii se vor împrăştia. La miezul nopţii va fi un strat subţire de nori mijlocii, carp. Între o mie şi douăzeci de mii de picioare înălţime, care vor dispărea cu siguranţă până la ora 0. Există posibilitatea să apară nişte strato-cumulus la două sau trei mii de picioare. Vizibilitate medie.

– Dar în nordul Franţei?

– Timp frumos, vizibilitate medie. Câţiva nori răzleţi, la nord-vest.

– Cum va fi vremea deasupra Marii Britanii, la întoarcere?

– Superbă. Ceva nori stratocumulus la două mii şi trei mii de picioare, şi o vizibilitate excelentă.

Comandantul şef traversă încet podeaua lustruită şi se îndreptă spre peretele acoperit aproape în întregime de o hartă a Europei la scară mărită.

Fiecare oraş-obiectiv era indicat cu un semn de referinţă colorat, în care era înfipt un ac cu capătul plat. Comandantul se întoarse şi se uită o clipă la diagrama lunii, apoi se apropie şi mai mult şi privi provincia Ruhr. Cercetă cu multă atenţie rutele scurte, marcate cu fâşii de hârtie colorată, calculând duratele de zbor şi cantităţile de carburant necesare, pentru fiecare distanţă.

În timp ce Comandantul şef urmărea traseele, câţiva ofiţeri de stat major se agitau pe lângă el, vorbind discret, în şoaptă, aidoma unui grup, de specialişti de pe Harley Stree[9], gata să colaboreze într-o complicata problemă de chirurgie, şi nedezlipindu-şi privirea de pe peretele pe care se afla diagrama meteorologică. Apoi veni clipa în care trebuia luata decizia. Ofiţerii tăcură, singurele zgomote ce mai puteau fi auzite în încăpere fiind cele ale instalaţiei de aer condiţionat şi ticăitul ceasului. Deodată, vocile se auziră din nou: hotărârea fusese luată.

– Dosarele cu obiective, Harry, strigă un colonel mai tânăr locotenent-colonelului care, deşi avea un

9 Stradă din Londra cunoscută pentru mulţimea cabinetelor medicale particulare.

grad mare, pentru o unitate de zbor, aici nu era decât simplu băiat-de mingi.

Nora Ashton împinse dosarul spre el. Iar ghiciseră obiectivul, înainte de a fi fost stabilit.

– Oraşul Krefeld, ca obiectiv principal şi Bremen, ca alternativă, în funcţie de situaţia meteorologică, spuse Comandantul şef. Ora H va fi ora 1,30; Astă seară nu mai facem zboruri de rutină.

În mijlocul încăperii erau aşezate nişte planşete lungi pentru întocmirea diagramelor. Pe una din ele se găsea o hartă cu amplasarea staţiilor de radar inamice şi a bazelor avioanelor de vânătoare. Pe o altă masă se aflau fotografii făcute din avion, dispuse aşa fel încât formau un fel de mozaic al întregii provincii Ruhr. Comandantul şef se îndreptă către una din fotografii şi o netezi cu palma. Dosarul de obiectiv al oraşului Krefeld era deschis, iar în jur fuseseră adunate hărţi la scară mare, hărţi cu amplasarea obiectivelor strategice, planuri, diagrame şi fotografii verticale, din avion.

– De ce efective dispunem?

– Am avut livrări mult mai bune de la uzine în luna asta şi suntem în posesia a 783 de bombardiere grele şi 148 de bombardiere mijlocii, iar capacitatea centrelor de instrucţie şi a şcolilor este satisfăcătoare.

– Bine! Vom folosi 650 de avioane grele şi 100 medii. Obiectivul acesta va acorda o nouă şansă de afirmare, pentru toată lumea:

– Prea bine, sir. Ofiţerul de stat major puse pe masă un formular pe care scria „Obiectivul zilei, Ordinul Comandantului şef" şi aranja lângă acesta cele mai recente fotografii făcute în timpul misiunilor de recunoaştere.

– Aşadar Krefeld, cu 750 de avioane. Am de gând să măresc puţin cantitatea de exploziv perforant la bombele incendiare. Ştiu că bombele explozive ridică praf mult la început, dar avem mare nevoie de efectul distrugător al exploziei pentru a dărâma zidurile şi a expune, astfel, interioarele efectului incendiar. Facem o pauză de douăzeci şi cinci de minute înainte de a porni cel de-al doilea atac. E drept că asta măreşte riscul de a fi atacaţi de mai multe avioane de vânătoare, dar, în acelaşi timp, ne dă posibilitatea să dezorganizăm şi să distrugem unităţile de ordine, pompierii şi pe cei de la apărarea antiaeriană. Cel de-al doilea atac îl vom da în cea mai mare parte cu proiectile explozive, iar o treime din avioane vor transporta câte o bombă cu acţiune întârziată, ca să-i ţinem ca pe jăratic. În timp ce vorbea, Comandantul şef completa formularul cu „Obiectivul zilei".

– Trimiteţi nişte Mosquito deasupra Berlinului, pentru alarmare şi mascare şi lăsaţi manifeste la Ostend. Vreau ca ruta spre Berlin şi cea spre Ostend să fie apropiată de ruta noastră principală, ca în felul acesta să-i derutăm. Comandantul şef trecu controlorului de zbor ordinul scris, apoi se ridică încet şi părăsi Centrul operaţional.

Afară, santinela îl salută respectuos şi cu multă eleganţă.

Cartierul general al Comandamentului Aviaţiei de bombardament se afla ascuns în mijlocul unui ţinut împădurit, dar cerul se zărea ici şi colo printre crengile de fagi, senin şi de un albastru intens. Centrul câmpului baric depresionar se mutase deasupra nordului Angliei şi înspre zona maritimă Dogger, trăgând după el şi pătura de aer rece de la

est şi lăsând Anglia să se bucure de o zonă anticiclonică, cu vreme frumoasă şi fără ploaie.

Abia ieşise pe uşă Comandantul şef, şi şeful secţiei de operaţii aeriene şi luă legătura telefonică cu primul dintre comandanţii grupării.

– Astă-seară e Krefeld, bătrâne. Sau Bremen; în funcţie de vreme. Băieţii noştri de la punctul meteorologic păreau siguri că va fi senin, dar o să aflăm amănunte la şedinţa obişnuită cu meteorologii, pe care vreau să o ţinem cât mai târziu cu putinţă. Oricum, gândiţi-vă la indicatoare, pentru orice eventualitate... Orologiul de la Centrul operaţional arăta ora 9,55, iar sub acesta se afla un altul, care indica ora Europei Centrale, care era cu un ceas înainte.

CAPITOLUL 3

Iţi pare bine că nu mai locuim la Krefeld? întrebă Anna-Luisa. - Spuneai că aici sunt lei şi tigri şi tot felul de animale sălbatice, răspunse băieţelul, pe un ton plin de reproş.

– Dar sunt şi lei şi tigri, şi nu mai departe de ieri, am văzut un elefant în pădurica de lângă ferma lui Frau[10] Richter.

– Întotdeauna zici aşa, chicoti copilul. Inventezi poveşti pentru mine.

– Dacă ţi-ai terminat oul, ar trebui s-o porneşti la şcoală. E aproape nouă. Luă un şervet şi-i şterse urmele de gălbenuş de pe bărbie. Hansl îşi adună în grabă cărţile şi caietele.

– Ia-ţi fulgarinul, Hansl. Mai mult ca sigur că azi o să plouă.

Anna-Luisa îi încheie nasturii mantalei de ploaie şi-i îndreptă gulerul cu grijă, apoi îi controla manualele din ghiozdan şi-i trecu pieptenele prin părul tuns mărunt. Când se declară mulţumită de cum arăta, îl salută scurt:

– Totul e în ordine, Herr Leutnant[11]. Spune-i la revedere lui Pappi.

Băieţelul salută grav. Anna-Luisa întinse mâna după încă un ou şi-i dădu drumul cu grijă în apa care clocotea.

- Poftiţi la masă. Herr Bach, strigă ea.

Nici băieţelul şi nici tatăl acestuia, pentru care pregătea acum micul dejun, nu erau rudele Annei-Luisa. Fata făcea parte din R.A.D.w.J., o organizaţie de muncă, în uniformă, din care se recrutau ajutoare pentru mame, sau muncitori pentru asistenţa socială. Nu trecuse mai mult de un an de când venise să lucreze pentru Frau Bach, într-o localitate din inima provinciei Ruhr, la doisprezece kilometri

10 Doamnă (în germană, în text).

11 Domnule locotenent (idem,).

de graniţă. Îi plăcuse de la început slujba, se ataşase foarte repede de copil, pe care acum îl adora, iar Frau Bach se purtase destul de frumos cu ea. Dar, la numai o lună după ce venise aici, Frau Bach fusese ucisă în timpul unui atac aerian, iar Herr Bach şi fiul său mai mare, Peter, un simplu soldat de infanterie în vârstă de numai optsprezece ani, fuseseră chemaţi imediat acasă de pe frontul rusesc. Autorităţile adoptaseră la început o „soluţie mult mai simplă: să-l interneze pe Hansl într-o tabără de tineret, „Hitler Jugend", din Protectoratul Boemiei, dar Herr Bach preferase ca băieţelul să rămână acasă, împreună cu Anna-Luisa. Herr Bach îşi dorea un loc unde să se simtă ca acasă, dorea să aibă un cămin, deşi cheltuielile pentru apartamentul închiriat de dragul acestui copil de zece ani făceau o breşă teribilă în bugetul Oberleutnantului[12]. Fusese ideea vărului său să se mute în acest apartament din Altgarten, nu departe de graniţa olandeză. Casa aparţinuse tatălui lui Gerd, dar, în ultimii doi ani, stătuse mai mult nelocuită după moartea bătrânului. Gerd venise cu camioneta sa de băcan la Krefeld, încărcase toată mobila pe care mai reuşise Bach să o salveze şi îi adusese aici. Asta se întâmplase cu un an în urmă şi, de atunci, Oberleutnant August Bach. din Luftwaffe comandant al staţiei de radar „Ermine", se obişnuise să-i spună acestui loc „acasă" Acum, că era stabilit pe coasta olandeză, avea posibilitatea să-şi vadă băieţelul o dată la două-trei săptămâni. Ba, de Crăciun, venise chiar şi Peter în permisie şi petrecuseră nişte zile de neuitat.

– Masa e gata, Herr Bach, strigă Anna-Luisâ.

12 Locotenent major (germ.).

– Ai auzit cum a tunat? întrebă Bach.

Da, l-am forţat pe Hansl să-şi ia mantaua de ploaie.

– E doar o furtună de vară, spuse Bach. Chiar dacă plouă, o să treacă repede.

– Sper din toată inima, răspunse fata. Aveţi un drum destul de lung de făcut!

August Bach se aşează la masă şi Anna-Luisa observă că se îmbrăcase cu cea mai bună uniformă pe care o avea. Fetei îi plăcea uniforma aceasta, care îl prindea de minune, căci Bach, deşi împlinise patruzeci şi şase de ani era înalt şi cu o statură zveltă, iar părul uşor încărunţit pe la tâmple nu făcea decât să-i scoată şi mai mult în evidenţă faţa foarte bronzată; la gât îi strălucea medalia „Pour le merite"[13].

– Laptele e cam acru, astăzi, spuse fata. Cred că din cauza furtunii.

– N-are nici o importanţă.

– Cafeaua aceasta e tot ce-a mai rămas din ce-aţi adus ultima oară, Herr Bach. Dar, ştiţi, m-am obişnuit atât de bine cu surogatul, încât atunci când fierb cafea adevărată, din cea adusă din Olanda, nu pot închide ochii toată noaptea.

– Dar tu nu mănânci un ou fiert, Anna-Luisa?

– N-au fost decât două, Herr Bach, găinile nu prea mai ouă, iar la piaţă au ajuns să coste şase mărci bucata. Luna asta a fost a sărăcie lucie.

– Ia-l pe-al meu. Aviaţia o duce foarte bine în Olanda. Nu mai departe de săptămâna trecută,

13 Pentru merit (în franceză în text).

aghiotantul meu, Stabsfeldwebelul[14] Willi, a pus mâna pe nişte smântână. Îi întinse oul.

– Nici n-o să mă credeţi, Herr Bach, dar nici măcar nu mai ştiu ce gust are smântână.

– Te cred, răspunse August Bach. Am să vorbesc cu el, când mă-ntorc, poate-mi face rost de nişte smântână pentru luna viitoare, când mai vin iar în permisie.

– Aţi observat că micul Hansl a-nceput să vorbească ca cei de-aici, cu accentul acesta îngrozitor?

– Ca şi vărul meu Gerd, de altfel, zâmbi August.

0 privi câteva clipe, în timp ce aceasta îşi mânca oul fiert pe care i-l dăduse. Ea ridică privirea şi-i zâmbi. Ce importanţă avea accentul cu care vorbea? Era atât de frumoasă, în special când zâmbea. Fără ea, Bach n-ar fi avut casă şi, fără a pune la socoteală vizitele extrem de rare la tabăra „Hitler Jugend" din Protectorat, nu l-ar mai fi avut, poate, nici pe fiul cel mic.

În vremurile acestea tulburi, copiii erau evacuaţi în regiuni din ce în ce mai îndepărtate. Cei care supravieţuiseră bombardamentelor de la Koln fuseseră duşi tocmai în Bulgaria şi Ungaria.

– Herr Bach, îi întrerupse Anna-Luisa gândurile. E-adevărat că multe fete din R.A.D.w.J. vor fi obligate să lucreze în cadrul unităţilor de artilerie antiaeriană? Pe-aici circulă zvonul că până la urmă vor fi puse şi la mitraliere.

Bach se temuse întotdeauna că, într-o bună zi, Anna-Luisa avea să se sature de viaţa aceasta, zicând că îngrijirea micului Hansl nu era o contribuţie prea importantă la eforturile care se

14 Plutonier major de adrninistraatie (germ.).

făceau pentru obţinerea victoriei. Mai mult decât atât, se temuse că, într-o zi, biroul R.A.D. avea să hotărască acest lucru pentru ea, deşi aici, la ţară, treburile mergeau mai încet. În Altgarten nu exista nici un birou R.A.D. sau de asistenţă socială şi până şi sediul Partidului Naţional-Socialist era închis în zilele de târg.

– Nu eşti fericită la noi, Anna-Luisa? o întrebă el. Ai de gând să ne părăseşti?

– N-am să vă părăsesc niciodată Herr Bach, strigă fata. Niciodată! Am să-l îngrijesc pe Hansl până când am să-nchid ochii.

– Ei, haide, haide, Anna-Luisa, nu trebuie să promiţi aşa ceva.

– Dar aşa am să fac, Herr Bach, aşa am să fac, fiindcă-l iubesc pe Hansl de parcă ar fi propriul meu copil.

– Atunci de ce m-ai întrebat de fetele din R.A.D. care merg pe front?

Fata se ridică numaidecât şi începu să strângă masa.

– V-aţi băut cafeaua?

- Da.

– Îmi pare rău, dar n-a mai rămas decât surogat.

– Răspunde-mi, Anna-Luisa:

– Herr Bach, şopti fata. Stătea în picioare, lângă chiuvetă, cu spatele spre el. Bach aşteptă ca ea să continue. Era teribil de atrăgătoare în bluză albă, imaculată şi fustă cafenie, cu părul strâns la spate într-un coc sever. Cum de nu observase până atunci picioarele lungi şi zvelte şi braţele tinere şi puternice? Goală, ar fi arătat... Îşi reprimă imediat gândul. Era doar un copil, abia dacă avea cu un an mai mult ca fiul său de la infanterie. Se înrolase în R.A.D.

din patriotism, şi datoria lui era să o apere, nu să o dorească.

– Sunt - ea făcu o pauză - sunt fete din R.A.D. care lucrează la staţia de radar pe care o conduceţi?

Lui August Bach nu-i veni să râdă, deşi numai gândul la nişte fete în pustiul acela de pe coasta olandeză îl făcu să-şi dea seama cât de puţine lucruri cunoştea ea din viaţa lui la „Ermine".

- Nu sunt fete acolo, Anna-Luisa. Dar mi-ar fi plăcut să fii tu, glumi el. Îşi ridică ochii spre ea, încă zâmbind, şi-i văzu faţa scăldată în lacrimi. Îşi scoase repede batista şi-i şterse ochii din care picurau stropi grei, ca nişte mărgele.

.- Anna-Luisa, ce s-a întâmplat? Ce-i cu tine?

– Aveţi grijă să nu vă stropiţi pe uniformă cu apă de la vase, suspină ea, ridicându-şi faţa şi, în secunda următoare, Bach o ţinea strâns în braţe, sărutând-o, în timp ce fata plângea în hohote, de parcă n-avea să se mai poată opri niciodată. Lui Bach îi era greu să înţeleagă ce-i spunea, dar, dintr-o dată,pricepu totul.

– Vă iubesc, Herr Bach, şopti ea, printre lacrimi. Bach îi mângâie părul blond şi plescăi în glumă din buze, în speranţa că fătase va opri din plâns.

– Vă iubesc, repetă ea. Oare ce-i de făcut?

– În primul rând, ai putea să nu-mi mai spui Herr Bach, zâmbi el.

Şi ce-o să zică lumea?

– Ce contează!

– Dar trăim într-un mic prăşel de provincie, Herr August.

– Doar August.

– August... aici lumea bârfeşte. Nici nu-ţi imaginezi ce poveşti pot să circule.

Bach o cuprinse în braţe simţind-o cum plânge încetişor. O mângâie pe umăr stângaci, ca un părinte. Era o situaţie îngrozitoare. Aproape tot oraşul îl cunoştea pe vărul lui - băcanul Gerd Boll şi, prin acesta, şi pe el. Adesea i se întâmplase ca persoane complet străine să i se adreseze pe stradă, de parcă ar fi fost prieteni de-o viaţă.

– Trebuie să privim lucrurile calm, spuse August. Anna-Luisa încuviinţă din cap. Ei, pentru Dumnezeu, izbucni el, crezi că nu bârfesc deja pe socoteala noastră?!

– Ba da, spuse Anna-Luisa, dar n-are nici o importanţă. Te iubesc. El o îmbrăţişa iar, de data aceasta mai puţin părinteşte.

– Şi eu te iubesc, spuse August, dându-şi seama, în aceeaşi secundă, că nu spunea decât adevărul. În toate aceste luni din urmă îşi petrecuse permisiile în aceeaşi casă cu ea. Nu era de mirare că lumea vorbea. Probabil că Annei-Luisa el îi părea anormal sau lipsit de inimă. O privi din nou: era o fată simplă şi, în ochii ei, el apărea, probabil, ca o creatură înfricoşătoare.

August se întrebă în ce măsură tânjise, în tot acest răstimp, să se întoarcă acasă şi să-şi vadă copilul şi în ce măsură dorise să vină aici pentru că asta era casa lui, căminul lui, un cămin pe care i-l crease Anna-Luisa, unde i se puneau pe masă mâncărurile, preferate şi la gramofon cele mai îndrăgite discuri. Îşi dădu seama că, în toate aceste luni, se grăbise de fapt să vină la Anna-Luisa.

– Te iubesc, Anna-Luisa, şopti el. Aş vrea să-mi fii soţie, Fata îşi ridică spre el faţa cu ochii înroşiţi 'de plâns, Părul i se desfăcu şi-i cădea pe frunte şi pe

umeri, făcînd-o nespus de frumoasă, chiar şi aşa răvăşită. Poate chiar mai frumoasă.

– Mai sunt şi părinţii mei, Herr Bach. Va trebui să le faceţi o vizită, sau cel puţin să le scrieţi.

– Am să le scriu chiar azi, spuse el. O mângâie din nou pe păr, apoi o apucă de mână, ţinând-o strâns într-ale sale. Era o mână mică şi subţire, înroşită de muncă grea şi înăsprită de la frecatul podelelor şi de la spălatul lucruşoarelor lui Hansl şi al cămăşilor lui August.

– La naiba, rosti Bach, în şoaptă, şi începu s-o dezbrace, continuînd să peroreze cu voce tare că erau nişte proşti amândoi, dacă se luau după gura lumii.

Îi desprinse insigna R.A.D. cu svastică de pe bluză şi o aşează cu grijă deoparte.

– Câţi ani ai, Anna-Luisa? o întrebă el deodată.

– Douăzeci şi doi, răspunse fata.

– Ca să vezi, şopti August iar. E îngrozitor, absolut îngrozitor, dar continuă s-o dezbrace cu şi mai mare înfrigurare. Ceasul din apropiere bătu ora nouă, apoi se auzi tropăitul unui cal înhămat la o căruţă, trecând prin faţa casei şi intimitatea lor căpătă un aer şi mai conspirativ, simţind oraşul care pulsa de viaţă la numai câţiva metri distanţă.

– Te iubesc, Herr Bach.

– August, insistă acesta.

– Ai să-mi scrii?

– În fiecare zi, o asigură el.

– Ai să-i scrii şi tatălui meu?

– Îi voi scrie chiar în după-amiaza aceasta;

– Te iubesc, Herr August, spuse Anna-Luisa. Vă iubesc aşa de mult pe amândoi, o să fim o adevărată familie, ai să vezi. Trebuie să cumpăr nişte

perdele noi pentru camera din faţă, iar Hansl are nevoie de pantofi noi.

August îi scoase agrafele şi părul se revărsă în valuri pe umeri, pe faţă şi pe braţe. Niciodată n-o mai văzuse despletită, întotdeauna purta un coc strâns la ceafă, atât de potrivit uniformei. Ea râse şi-l sărută din nou. Erau în dormitor şi patul mare, de alarmă, scârţâi sub greutatea Annei-Luisa - August se aplecă peste pat, spre ea, dar fata chicoti şi se dădu la o parte. Bach avu, pentru o clipă, senzaţia că îşi bătea joc de el. Era exact atitudinea pe care o are o fată tânără faţă de un iubit, înflăcărat, în vârstă de patruzeci şi şase de ani. Dar nici nu-şi alungă bine din minte ideea aceasta, când Anna-Luisa începu să se dezbrace. Stând încă în picioare, pe pat, îşi aruncă cât colo, în celălalt capăt al odăii, bluza albă şi scrobită de la uniformă, apoi îşi lepădă şi fusta de culoare cafenie. Lenjeria dispăru ca prin farmec şi, deodată fata îi apăru goală, învârtindu-se în faţa privirilor sale speriate. Anna-Luisa îndepărtă învelitorile de pe pat şi alunecă între cearşafurile albe. Îşi trase apoi pilota până sub nas, lăsând să se mai vadă doar părul ciufulit, de culoarea paiului, răsfirat pe pernă, şi Ochii de un albastru strălucitor.

Aceeaşi pilotă galbenă, de mătase, de care fusese atât de mândră soţia sa, îşi aminti Bach. Făcuseră atâta economie ca să o cumpere! August îşi descheie nasturii de la uniformă, apoi şi-o scoase şi o aşeză pe spătarul unui scaun.

– Nu veni în pat cu medalia, Herr August, strigă fata. Înţeapă.

Bach îşi scoase panglica albă cu negru de care atârna medalia „Pour le merite".

– Arată-mi-o şi mie.

Îi întinse medalia, continuând să se dezbrace. Fata îşi trecu panglica decoraţiei pe după gât, apoi se duse în faţa oglinzii şi, stând ţeapănă, întocmai ca un soldat la paradă, se admiră. Albastrul şi auriul medaliei se potriveau de minune cu ochii şi culoarea părului ei. Întrebă:

– E „Pour le merite", nu-i aşa?

– Ai ghicit, aşa este. Bravo.

– Am întrebat pe cineva despre crucea pe care o porţi la gât. Pentru ce ţi-au dat-o?

– Fiindcă am doborât unsprezece avioane britanice, în timpul primului război mondial.

– Dar erai abia un copil, pe vremea aceea.

– Aveam şaptesprezece ani când am doborât primul avion.

Anna-Luisa atinse medalia „Pour le merite" şi Bach se urcă lângă ea în pat.

– Ştii, şopti ea, am văzut odaia asta de cel puţin o mie de ori, din toate colţişoarele. M-am târât până şi sub pat să mătur şi să şterg praful, dar, niciodată, nu mi-aş fi imaginat că am să o văd de aici.

Pielea îi era moale, catifelată şi nespus de caldă, între cearşafurile reci şi scrobite.

Pe viitor ai s-o vezi de aici de câte ori ai să pofteşti, spuse el, zâmbind.

– Întotdeauna am să doresc s-o văd de aici, răspunse Anna-Luisa cu seriozitate. Îl mângâie pe faţă cu vârful degetelor şi Bach simţi mirosul aspru de săpun de bucătărie care se amestecase cu parfumul ei.

– E o cameră tare întunecoasă, spuse August. Tapetul era închis la culoare, iar şifonierul vechi de stejar era uriaş, cu oglinzi în care se reflecta

aproape toată încăperea. Ochii lor se întâlniră în oglindă, dar, în aceeaşi secundă, lumina unui fulger răzbătu ca un bliţ printre storurile trase, inundând toată odaia şi fu urmată de bubuitul unui tunet. Anna-Luisa roşi şi-şi întoarse privirile. Ici şi colo, pe pereţi, atârnau fotografii de familie, fotografii nedorite în salon, dar care nu puteau fi totuşi aruncate. Pe spălător se aflau un lighean şi o cană strălucind în lumina trandafirie ce pătrundea prin jaluzelele de culoare roz. O plantă într-un ghiveci se profila ca o umbră, tremurând din cauza curentului.

Anna-Luisa atinsemedalia „Pour la merite" şi zâmbi.

– Arată mai bine pe mine, spuse ea.

– Ai dreptate, o aprobă el şi întinse mâna după fată.

,- Şi panglica roşie pentru ce este?

– E de la frontul de răsărit. „Eisbeinorden”. Medalia „Picioarelor reci".

– Trebuie să fi fost îngrozitor.

– Chiar aşa a şi fost. răspunse el, cu vocea înă-buşită, sărutând-o pe ureche.

– Herr August, şopti fata, de-acum va trebui să dorm întotdeauna în patul acesta?

– Da, spuse August. Abia acum observă că părul ei era atât de blond încât părea aproape alb şi că de sub breton, ochii îl priveau umflaţi şi înroşiţi de plâns, iar vârful nasului era şi el roşu. Anna-Luisa zâmbi din nou. Apoi lumina dispăru şi rămase doar vântul rece ce precede furtuna, iar August se apro-pie de ea încet, fără gra"bă, în timp ce norii încărcaţi de ploaie întunecau încăperea mohorâtă...

Târziu după aceea, ea îl ţinea încă strâns în braţe, udându-i mâna cu lacrimi, în tăcere. Bach se întinse

să-şi ia un trabuc şi-l aprinse. Ar fi vrut să-i povestească fetei tot ce făcuse şi tot ce văzuse până atunci, dar mai rămăsese atât de puţină vreme până la plecare.

– Ai să fii bun cu mine, Herr August? El o sărută, într-o parte, pe nas.

– Bunătatea la un bărbat este o calitate pe care foarte puţine femei o admiră, spuse el. Mai ales atunci când e vorba de femei tinere şi frumoase.

– Întotdeauna am să te admir, Herr August. Hai, povesteşte-mi despre medalie.

„Nu suntem decât nişte victime, cu toţii, ale acestor simboluri sau bagatele, ale acestor totemuri şi tabuuri, gândi August Bach. Oare de ce-o atrăgea atât de mult pe fată această cruce albastră emailată? Ce putea să însemne pentru ea?"

– Ei, pe vremea aceea, avioanele erau altfel: nişte jucării, micuţe şi fragile, făcute din beţişoare şi pânză. „De ce folosesc oare stereotipiile acestea când îi vorbesc? Erau avioane mici, într-adevăr, dar foarte puternice şi agile. Nu ca cele de-acum, nişte maşinării extrem de complicate, din metal, atât de încărcate cu aparatură radio şi tot felul de echipamente delicate încât până şi o zdruncinătură mai puternică la decolare le face să nu mai funcţioneze cum trebuie. Erau vopsite în culori ciudate: roz, violet sau cenuşiu. Parcă şi-acum le am înaintea ochilor.

Nu era adevărat. Nu-şi mai amintea nici măcar prin ce se deosebea un Halberstadt de un Albatros. Doar mirosul şi-l mai amintea, mirosul de carburant şi ulei ars, izuri pătrunzătoare, care te gâdilau în gât şi care îi mai stăruiau şi acum în nări. Îşi mai aducea aminte şi de zgomotul motorului Mercedes când

pornea şi de huruitul acestuia, ce răsuna ca un ecou în tot hambarul.

– Mi-amintesc de prima zi în care am doborât un englez. Era o zi minunată, fără nici un nor pe cer.

Oare aşa fusese? Asta se întâmpla în ziua când o telegramă îl anunţa că mama sa era pe moarte. Plouase torenţial, atunci când împuşcase pentru prima dată un englez.

– Ţi-a fost frică? întrebă Anna-Luisa.

– Mă temeam ca nu cumva cei din jur să creadă că mi-era frică, spuse el. Era un răspuns convenţional, căci, în realitate, la optsprezece ani nu fusese destul de copt pentru a-i fi frică.

– Şi l-ai văzut pe englez? August încercă să-şi amintească.

– Era un avion cu două locuri, iar eu zărisem eşarfa albă, de mătase a pilotului fluturând afară din carlingă, când le-am ieşit în faţă, ca din senin.

– Şi-ai fost mândru de tine?

– Am ucis doi oameni, Anna-Luisa, şi ăsta este un lucru îngrozitor. Se întrebă ce fel de indivizi fuseseră, sau ce fel de oameni ar fi putut să devină. Englezii n-ar fi trebuit să-i trimită în acele B.E. 2 şi, oricum, nu peste liniile inamice. După ce aterizase şi-şi atribuise victoria, comandantul de escadrilă remarcase:

– A fost un B.E. 2, nu?

Deşi avionul fusese lovit, pilotul englez se luptase ca un diavol. Când Bach i-a depăşit pentru a treia oară, mitraliorul inamic i-a făcut semn arătând spre mitraliera sa rămasă fără muniţii. Era un tip foarte palid şi cu mustaţă, nicidecum un băieţandru. Pilotul încremenise de groază, şi-şi arunca mereu privirea peste umăr, în spate; să vadă cât de aproape era cel

care îl urmărea. N-au avut nici o şansă de scăpare. Se dusese, apoi, la avionul prăbuşit, pentru a lua cocardele în chip de trofeu, dar prelata pe care fuseseră vopsite era plină de sânge. Cei doi aviatori englezi muriseră. Santinela îi spuse că unul din sanitari păstrase eşarfa englezului şi că era dispus să i-o vândă pentru cinci mărci, dar Bach refuzase.

– Aş vrea să mă plimb cu tine, Herr August. Vrei să mergem după cumpărături?

– Da, şi-apoi o să luăm masa de prânz la Stube, răspunse el.

– Ar fi minunat, August. Îl mângâie pe păr.

– O să ne plimbăm peste tot, pe unde vrei tu. Anna-Luisa, să ne vadă toată lumea împreună, braţ la braţ.

'- Te iubesc, August. Am să te iubesc toată viaţa. Camera se lumină deodată în trandafiriu. O mie... spuse Anna-Luise. Două mii...

August trase din trabuc, dar îşi dădu seama că ţigara era stinsă demult. Întinse mâna după chibrituri şi-o aprinse din nou, cu grijă, apoi ridică chibritul, iar Anna-Luisa suflă în el şi-l stinse, continuând să numere. Când auziră tunetul, fata declară că furtuna se dezlănţuie la patru kilometri distanţă de ei, totuşi, aici ploaia nu se pornise încă.

– Ştii cum poţi să afli la ce distanţă se dezlănţuie furtuna? întrebă ea.

– De asta nu poţi să fii sigur niciodată, răspunse August, zâmbind.

CAPITOLUL 4

Pătura de aer rece care se apropiase de Altgarten se deplasa acum spre est, trecând pe deasupra Europei, cu o viteză de douăzeci de mile pe oră, parte din ea strecurând-se sub masa de aer umed şi cald de vară, deplasând-o în sus şi formând nori de furtună, care se transformau, pe alocuri, în ploaie însoţită de descărcări electrice. La o distanţă de optzeci de mile de Altgarten, înspre nord-vest, ploaia cădea furioasă deasupra Ijsselme-erei, mare interioară care deschidea inima Olandei furtunilor nordice.

La început, ploaia fusese constantă, spărgându-se în perdele dese deasupra mării, dar vântul îşi schimbă direcţia, purtând-o în rafale năprasnice spre nord. Ploaia inundă salba de lacuri mici de lângă Utrecht, iar sutele de raţe, bâtlani şi alte păsări de apă care-şi aveau sălaşul aici se adăpostiseră stinghere în tufele crescute de-a lungul malurilor şi pe sub stăvilarele de lemn, de unde plecaseră până şi pescarii. La Kroonsdijk, ploaia cădea în ropote pe acoperişurile caselor de ţară şi în jgheaburile din care se adăpau vitele şi păsările de curte, izbind cu atâta furie drumurile pietruite şi asfaltate încât stropii săreau înapoi întocmai ca nişte fire albe şi lungi de iarbă.

În baracamentul cu numărul treizeci şi unu, ploaia îl trezi pe Oberleutnant Baron Victor von Lowenherz, cu toate că bubuitul tunetelor de până atunci nu reuşise să o facă. Acesta se uită la ceas şi văzu că era ora zece, după orarul Europei Centrale, şi că acul barometrului coborâse îngrijorător. Puse la loc barometrul, ştiind că dacă presiunea ar fi început să

crească şi vântul s-ar mai fi domolit, furtuna ar fi fost aproape pe trecute.

În calitate de pilot, Lowenherz se interesa foarte îndeaproape de starea vremii, cu atât rnai mult cu cât la Kroosdijk se afla un aerodrom folosit de Luftwaffe pentru vânătoare de noapte. Totul pe aerodrom fusese construit după modelul unei ferme olandeze. Acoperişurile mari, care coborau în pantă până aproape de pământ, şi structura exterioară de lemn a clădirilor ascundeau, de fapt, buncăre de beton. Obloanele de la ferestre, vopsite în culori vesele şi imitând motive populare, erau făcute din oţel de şase milimetri grosime.

În locul rezervorului de apă, contra incendiilor; de formă dreptunghiulară, aici se afla un bazinaş de formă ovală, în care Luftwaffe adusese până şi raţe, pentru a completa imaginea falsă de fermă. De-a lungul pistei pentru decolare păşteau cirezi de vaci confecţionate din placaj şi, deşi acestea constituiau un subiect permanent de glume, puteau înşela cu uşurinţă aparatele de fotografiat instalate la bordul avioanelor britanice.

Dincolo de fereastră se aflau maşini, iar în spatele lor, sub copaci, erau ascunse avioanele de vînătoare cu două motoare.

Nimic nu era la voia întâmplării, căci locul acesta fusese căutat şi ales cu grijă, iar planurile de amenajare erau gata încă cu trei ani înainte ca Olanda să fie invadată. Acum, Kroonsdijk devenise, un punct cheie în cadrul apărării antiaeriane a Germaniei naziste, aflându-se chiar pe ruta directă care făcea legătura între aerodromurile bombardierelor britanice, din Anglia, şi inima

industriei germane, o adevărată barieră pe un drum lung şi foarte circulat.

Nu era deloc de mirare că Oberleutnantului Baron Victor von Lowenherz îi apăruse de atâtea ori fotografia în revistele naziste „Der Adler" şi „Signal",, căci era întruchiparea imaginii folosite de propaganda naţional-socialistă - deşi, de cele mai multe ori, se omitea, intenţionat, titlul său nobiliar, căci noul stat nazist îşi crease propria sa aristocraţie. Lowenherz era înalt şi subţire, cu o ţinută extrem de elegantă, cu părul blond, care, acum, vara. părea aproape alb din cauza feţei arse de soare, şi un chip pe care se distingeau trăsături aspre, cioplite parcă în piatră, de un sculptor priceput.

Sări sprinten din pat şi-şi făcu exerciţiile de învioare: douăzeci de flotări, opt sute sărituri pe loc, cu genunchii la piept, întinderi, genoflexiuni şi mişcări de braţe, urmărit cu o totală lipsă de interes de câinele său, un buldog tânăr, întins pe locul lui preferat, sub birou. Camera lui Lowenherz era strâmtă şi destul de întunecoasă, ferestrele fiind, în general, cât mai mici cu putinţă, pentru a micşora, efectul produs de explozii şi schije. Într-un colţ se afla un pat de fier, acoperit cu o pătură cazonă, de culoare cenuşie, pe care Lowenherz o aranja cu grijă, împăturind fiecare capăt, întocmai ca o gospodină pricepută, aşa cum făcea din 1937, de când intrase la şcoala de ofiţeri.

De mai bine de trei sute de ani. familia Lowenherz dăduse soldaţi Prusiei. Un anume Heinrich Lowenherz servise sub puternicul Wallenstein[15],

15 Wallenstein, Albrecht Eusebius (1533-1634), general german. Vestit în războiul de 30 de ani.

împărtăşindu-i înfrângerea zdrobitoare la Liitzen, din partea armatelor lui Gustav Adolph[16], în 1632. Fiul lui, Heinrich, devenise însă ofiţer superior la Kriegs - Kommissariatul[17] Marelui Elector şi trăise să-i vadă pe suedezi goniţi de pe câmpul de luptă de la Fehrbllin, cu patruzeci şi trei de ani mai târziu. Deasupra scărilor, în conacul de la Grawiee, se afla un portret al lui Heinrich, un ins palid la faţă, cu nasul puţin coroiat, propriu întregii familii, şi ochi negri, gânditori. Barba şi mustaţa erau tăiate după moda spaniolă, purta la gât un guler lat din dantelă, iar peste platoşă şi peste celelalte veşminte de luptă, confecţionate din piele, era trecută o eşarfă din mătase roşie.

Când era copil, Victor se temea să se apropie de tablou, în special după ce se lăsa întunericul, holul fiind luminat doar de flacăra tremurătoare a câtorva lumânări, iar de afară se auzea urletul lupilor, pe dealurile de deasupra satului.

În timpul primului război mondial, baronul Hans Georg von Lowenherz - tatăl lui Victor - îşi pierduse un braţ în luptele de la Langemark şi Ypres, pe vremea când făcea parte din gărzile prusacer şi devenise ofiţer de stat major, iar după terminarea războiului preluase comanda uneia dintre şcolile secrete de ofiţeri înfiinţate în locul Academiei militare, interzisă prin tratatul de pace.

Fusese deci firesc ca şi Victor să urmeze cariera militară şi, deşi nu se simţise niciodată prea fericit,

16 Gustav Adoph sau Gustav II, rege al Suediei între 1611-1632.

17 Comisariat de război (germ).

pe vremea când era cadet, privea înapoi cu mândrie şi plăcere.

În colţul unei rame de argint ce încadra portretul mamei sale era băgată o fotografie ştearsă, făcută în Austria - aşa se numea pe atunci provincia înaintea Anschlussului. Din fotografie zâmbeau fericiţi cinci ofiţeri de cavalerie cu chipuri ce purtau însemnul comemorativ vultur-dragon al Brandenburgului, de care fuseseră atât de mândri. În ziua, următoare la Linz, îl zăriseră chiar pe Fuhrer în persoană, iar o lună mai tîrziu, Lowenherz fusese transferat din armata de uscat la Luftwaffe, în grupul de piloţi aleşi pentru programul de pregătire intensivă, ca urmare a Acordului de la Munchen. Privi din nou chipurile acelor băieţi care îl întovărăşiseră şi îi alinaseră chinurile şi clipele de suferinţă îndurate la şcoala de ofiţeri.

Îl tachinaseră fără milă, aflând ca avea să devină aviator, dar, la ora patru şi jumătate, în zori, erau cu toţii la gară, veniţi să-i ureze drum bun. Se uită lung la feţele zâmbitoare de copii: fotografia, făcută de un biet amator, era decolorată şi ştearsă. Unul dintre ei era îngropat la Navrik, altul rămăsese infirm, lângă Sparta, iar un alt treilea devenise colonel la Statul Major de la Manstein, la Grupul de armate Don. Al patrulea dintre ei comanda o Bewährungskompanie[18] lângă Harkov, o unitate de sinucigaşi, unde erau trimişi, îndeobşte, duşmanii regmului.

Fotografia încadrată în rama îngustă de fildeş reprezenta seria sa de la Şcoala de aviaţie. Neu Biebrug. A/B, cu un biplan vechi, Bucker, în spate. Doar jumătate dintre ei reuşiseră să capete insigna

18 Companie disciplinară (germ.).

de pilot: Douăzeci şi cinci de bărbaţi, într-o fotografie îngălbenită şi plină de iscăliturile lor neformate: elevi şi instructor al Şcolii de piloţi de vânătoare de la Schleissheim. Lowenherz clipise din pricina luminii puternice a soarelui, tocmai când îl fotografiaseră. În ziua aceea îşi încheiaseră cele două sute de ore de zbor, lucru ce li se părea extraordinar. În rândul din faţă, cu figura posomorâtă, se afla actualul său comandant, care, la fel cu majoritatea instructorilor de acolo, se întorsese din Spania, unde luptase în războiul civil. Pentru Lowenherz, acesta reprezentase întotdeauna, imaginea îndepărtată şi strălucitoare a unui erou ce repurtase patru victorii asupra avioanelor republicanilor spanioli. Acum, gândea el, cei care fuseseră aduşi de curând în escadrilă îl bănuiau şi pe el, probabil, la fel de antipatic, de rece şi de distant, considerându-l o persoană cu multă experienţă, şi Lowenherz spera din toată inima să fie aşa.

Puse stavilă amintirilor, îşi îmbrăcă halatul de mătase şi se îndreptă spre duşuri, tocmai la celălalt capăt al blocului în care locuiau ofiţerii. Stătu câteva clipe sub jetul de apă rece, frecându-se energic, pe tot corpul, apoi se şterse cu prosopul. Avea în mişcări o graţie de felină, ce se potrivea de minune cu gusturile sale rafinate privind mâncărurile şi vinurile alese şi cu exigenţa pe care o manifesta în îmbrăcăminte. Când se întoarse în odaie îşi pierdu mai mult de o jumătate de oră călcându-şi singur cămăşile şi rufăria de corp pe care le spălase şi le întinsese la uscat cu o seară înainte. Când termină de călcat, puse deoparte fierul electric şi se îmbrăcă cu grijă, îşi controla cizmele, care străluceau de

atâta lustru, apoi îşi agăţă de buzunarul de la piept al tunicii proaspăt curăţate „Crucea de Fier" şi „Crucea Gernjană".

Se mai privi câteva clipe în oglindă, din cap până în picioare, cu un ochi critic, uitându-se cu plăcere la jacheta albă, imaculată, a uniformei şi-şi puse, strengăreşte, pe-o parte, chipiul alb, cu calotă înaltă şi cozoroc strălucitor. Buldogul ieşi de sub masă şi se pregăti de plimbarea de dimineaţă, pe care o făceau zilnic prin pădure până la popota ofiţerilor.

– E cam ud afară, Bubi, îl avertiză Lowenherz, dar întocmai ca şi stăpânul său, câinelui îi plăcea să se plimbe prin iarba înmiresmată şi plină de rouă. Ploaia se oprise şi soarele strălucea din nou peste pajiştile ude. Câinele adulmeca fiecare firicel, alergând de-a lungul drumului şi, ridicându-şi piciov lângă adăposturile în formă de tranşee. La început, Lowenherz îl dojenise ori de câte ori îl văzuse că face aşa ceva, dar cum adăposturile nu fuseseră niciodată folosite, încetase să-şi mai bată capul şi cu asta.

Ieşind din cantonament, lui Lowenherz îi apărură înainte patru olandezi civili cu mături şi cârpe de şters pardoseala. În spatele lor se ivi, pe bicicletă, Feldwebelul[19] Blessing, supraveghetorul personalului civil.

Feldwebelul coborî de pe bicicletă, când îl zări pe Lowenherz, şi-l salută corect şi conştiincios. Blessing era un bavarez gras, cu trăsături lătăreţe şi nişte ochi mici şi pătrunzători.

19 Plutonier (germ).

– Bună dimineaţa, Feldwebel Blessing, spuse Lowenherz. Iar e rugină în rezervorul de apă. Cred că din aceeaşi cauză ca şi în martie, anul trecut.

- Voi cerceta, Oberleutenant.

- Bună idee, Blessing. Sunt convins că aşa vei face. Deşi nu era prea simpatizat, conştiinciozitatea lui Blessing devenise proverbială, iar civilii pe care-i avea în subordine se îngrijeau ca interiorul bazei să fie curat ca un pahar. Câţiva generali ca Blessing în O.K.W şi n-am mai fi acum în defensivă pe Frontul de răsărit nici nu ne-am mai pregăti în Italia pentru o eventuală invazie din partea aliaţilor, gândi Lowenherz. Blessing pedală energic spre baracamentele principale, Bubi lătrând furios lângă roata din spate. Lowenherz se îndreptă spre popota ofiţerilor şi câinele se întoarse, alergând după el şi stropindu-se cu apa de prin băltoace. De-a lungul gardului care împrejmuia aerodromul se aflau sute de păsări gonite spre interior de furtuna năprasnică de vară. Bubi se luă după ele, lătrându-le şi sărind să le prindă, iar vietăţile albe şi udate de ploaie îşi întindeau alene aripile şi se roteau scurt în aer, înainte de a se aşeza înapoi, în acelaşi loc.

Apropiindu-se de popota ofiţerilor, Lowenherz îl recunoscu pe unul din piloţii săi care se îndrepta grăbit spre el, traversând porţiunea împădurită de teren, acum scăldată în soare. Dacă s-ar fi uitat mai atent pe unde merge, cu siguranţă că băiatul ar fi evitat întâlnirea cu Staffelkapitănu1 său. Subofiţerul Christian Himmel avea douăzeci şi doi de ani, solda sa de bază era de o mie de mărci pe lună la care se

mai adăugau patruzeci de mărci în Wehrsold[20] şi şaptezeci şi cinci de mărci ca Fliegerzulage[21].

Dacă din toate acestea se scădea impozitul pe venituri şi contribuţiile la fondul nazist şi la fondul de ajutoare pe timp de iarnă, tot îi mai rămâneau destui bani pentru a-şi asigura mai mult confort decât s-ar fi bucurat în viaţa civilă, fiind aproape dublu faţă de ceea ce câştigase vreodată tatăl său, ca grădinar. Himmel era un băiat bine făcut, musculos, cu părul tuns scurt şi veşnic în dezordine, pe care încerca să şi-l aranjeze mereu, fără nici un fel de rezultat, oricâtă caznă depunea. Avea o faţă rotundă, cu buze pline şi o expresie serioasă.

În tabăra unde-şi făcuse ucenicia fusese poreclit „Chip de înger", iar faptul că pielea albă nu avea nici un rid, îl făcea, într-adevăr, să semene cu heruvimii sculptaţi, care puteau fi văzuţi înghesuiţi în jurul altarelor şi amvoanelor din bisericile în stil baroc în oraşul său de baştină, din Bavaria. Himmel era un timid, deşi toţi cei de la Kroonsdijk ar fi avut aceleaşi motive să se intimideze de Oberleutnant, von Lowenherz. În iulie 1940, în timpul Kanalkampfu[22]-lui, cum numeau cei din Luftwaffe perioada timpurie a bătăliei pentru Marea Britanie, cei doi se cunoscuseră în alte împrejurări, cu totul diferite. Pe vremea aceea, Lowenherz era un tânăr sublocotenent proaspăt repartizat la o escadrilă Messerschmitt 109, unde Himmel se număra printre piloţii cu un palmares bogat, având la activ un bombardier polonez Los şi două avioane Spitfire

20 Solda de razboi

21 Supliment de razboi

22 Bătălia Canalului Mînecii (germ.).

doborâte, iar când se vorbea de el îl pomeneau cu toţii ca pe un erou. Se spunea chiar că Himmel doborâse mult mai multe avioane decât îi plăcea să admită şi, în cel puţin trei ocazii, fusese mai mult decât generos atribuind altora laurii succeselor sale.

Primele două avioane doborâte de Lowenherz - un Hurricane şi un Defiant - avuseseră înfipte în ele şi gloanţe de-ale lui Himmel, Lowenherz recunoscând singur acest fapt. Dar Lowenherz îi fusese wingman[23] lui Himmel şi, după cum afirmase acesta din urmă, în mod normal un coechipier bun ia parte la fiecare victorie, căci acesta zboară, la o distanţă de circa 150 de metri, în urma celui care conduce atacul şi-i acoperă spatele şi flancurile.

Cel care conduce atacul, în afara faptului că pilotează, ia şi hotărârile. Himmel se descurcase extrem de bine, fiind, de altfel, şi un mecanic priceput.

Grija sa pentru avion friza aproape idolatria şi-i devenise o obsesie, ce-i scuza timiditatea şi obiceiul de a fi mereu tăcut şi singur. Când se adresa echipei de servire la sol, încerca să limiteze conversaţia la probleme de ordin strict tehnic. De multe ori lui Lowenherz îi venea să creadă că Himmel se putea înţelege mai bine cu motoarele decât cu camarazii săi.

- Bună dimineaţa, Himmel.

– Bună dimineaţa, Herr Oberleutnant, răspunse băiatul. Trecu o rafală uşoară de vânt şi Himmel, îmbrăcat numai într-un halat negru de mecanic, se înfiora uşor.

– Mai intră ulei în bujii, Christian?

---

23 Pilot pe avionul coechipier (engl.).

– Am montat segmenţi noi, dar cred că a fost doar pierdere de vreme, Herr Ober. Nu se simte decât o uşoara îmbunătăţire, aproape insesizabilă.

Câinele sărea, jucăuş pe lângă picioarele tânărului. Himmel se făcu că-l loveşte, dar buldogul mârîi şi-şi arătă nişte colţi fioroşi.

– Kugel n-are să poată să-l termine azi. Maiorul a avut probleme cu compresorul de supraalimentare şi a dat ordine precise ca avionul său să fie gata în sfeara asta.

– Deci Kugel va fi ocupat, spuse Himmel.

– Foarte, foarte ocupat, zâmbi Lowenherz, închipuindu-şi pe mecanicul bătrân, şi burtos ţinând piept furiei Gruppenkommandeurului[24]. Am să-i spun să-i facă o revizie generală avionului, după ce aterizăm diseară. Dacă ai să constaţi scăderi de turaţie, va trebui să schimbăm motorul cu unul nou. Ce zici de asta Christian?

– Vă mulţumesc, Herr Ober.

– Nu vii să iei micul dejun?

– Nu mi-e foame. Am să beau o cafea, când trimit la hangare. Să-l iau pe Bubi cu mine?

Lowenherz îi trecu lui Himmel lesa, iar câinele latră fericit. Lowenherz îi privi cum se îndepărtează, tânărul alergând, iar câinele fugărindu-l până ce halatul cel negru dispăru printre copaci şi se pierdu în umbra pădurii.

Temperatura scăzuse uşor, cu toate că ieşise din nou soarele şi Lowenherz băgă de seamă că vântul bătea dinspre clădirile Comandamentului în direcţia nord-vest Masa de aer rece se deplasase peste Kroonsdijk menţinându-se la aceaşi înălţime şi

24 Comandant de grup (germ)

răcind atmosfera. Ajungând la popota ofiţerilor văzu că acul barometrului se ridicase, semn că aveau şă urmeze câteva zile frumoase şi calde de vară.

Lowenherz era un tip ordonat. Îşi aşează chipiul pe suportul de la garderobă, apucând un număr din ziarul „Berliner Borsen Zeitung" pus deoparte special pentru el. Se uită la preţul acţiunilor sale de la Daim-ler-Benz, Zeiss Ikon şi Siemens. Avea încredere în firmele bune, serioase. Cumpărase, ce-i drept şi câteva acţiuni de la firma Sachs Engineering patronată de tatăl operatorului său radar şi deşi le crescuse valoarea până în urmă cu un an, acum erau în cădere. Lowenherz se gândi că le-ar putea vinde. Se uită pe ultima pagină, căutând rapoartele anuale, dar nu găsi nimic interesant. Nici măcar comunicatele de război nu mai constituiau ştiri senzaţionale. Răboiul se afla într-un moment de hiatus, de stagnare. În loc să împăturească ziarul şi să-l bage în buzunar, ceea ce ar fi însemnat să-şi umfle tiţnica proaspăt călcată, îl făcu sul, cu grijă, şi-l luă în mână. Pe avizier nu se aflau nici un fel de anunţuri. Lowenherz îşi privi imaginea reflectată pe geamul avizierului, îşi aranja, în treacăt, părul, şi deschise uşa sălii de mese.

Sufrageria popotei era o cameră încăpătoare, scăldată din belşug de lumina soarelui, cu mese lungi şi plafonul înalt. La capătul opus intrării se afla o pictură murală, cu subiect patriotic, ce acoperea întreg peretele. Soldaţi dârzi şi fete vesele, cu cozi de culoarea spicului de grâu, îmbrăcate în costume naţionale, mărşăluiau cu steagurile în mână pe sub o cupolă formată din avioane militare. Pretutindeni se puteau vedea afişe ce reaminteau aviatorilor pericolele pe care le implicau conversaţiile purtate

la întâmplare în locuri publice. Un alt afiş reprezenta pescăruş în zbor: „Piloţi, până şi el vă este inamic"? şi, alături de acesta, într-o fotografie, se putea vedea un avion avariat de păsări. Pe un alt perete era desenat un pilot care anunţa: „Dacă eşti în pericol, urcă la înălţime, vei fi mai în siguranţă, nu coborî printre nori".

Deasupra ghişeului practicat în perete, pe unde şe servea, se afla un tabel pe care erau trecute raţiile civililor, alături de cele mult mai generoase date de Wehrmacht[25]. „Aminteşte-ţi!" era titlul tabelului.

Doi ofiţeri din escadrila sa şedeau la o masă pe care se afla o cafetieră. Lowenherz se aşează lângă ei. Câteva mese erau aşezate pentru dejunul în stil „brunch"[26], pentru echipajele care zburaseră cu o noapte înainte şi dormeau acum până târziu. Era abia unsprezece şi cei trei erau singurii care se sculaseră.

– Pot să iau şi eu parte la Kalleklatschtul[27] vostru? întrebă Lowenherz, aşezându-se.

– Ar trebui revizuit întregul sistem de punctaj, spuse locotenentul Kokke, un tânăr berlinez. Era un bărbat oacheş, cu părul lung şi negru ca pana corbului, cu o mustaţă stufoasă şi o barbă tăiată doar atât cât să poată încăpea sub masca de oxigen. Lui Lowenherz nu-i scăpă faptul că acesta avea cămaşa de culoare cenuşie, murdară la gât, şi cizmele nelustruite. Kokke era cunoscut pentru sarcasmul său usturător şi pentru măiestria nemaîntâlnită de a pilota avionul, deşi continua să fie cel mai neglijent ofiţer

25 Armata Germană.

26 Masă luată între „breakfast" - micul dejun - şi „lunch" - masa de prânz (engl.).

27 Trăncăneală, bârfă (germ.)).

din unitate. Lowenherz îşi propusese să vorbească cu el despre această problemă când se va ivi o ocazie mai potrivita. Kokke continuă:

- Pe Frontul de est, se pare că oricine poate doborî câte-o duzină pe zi. O sută de victorii, două sute de victorii şi ce-i cu asta? Azi-mâine apare unul cu trei sute de victorii.

– În vreme ce noi ne zbatem şi ne chinuim să vedem cine va face primul treizeci, se plânse Beer, un locotenent micuţ şi trist, din Regensburg, care, înainte de război, fusese pilot pe maşini de curse. Faţa îi era brăzdată de griji, iar părul ondulat îi cădea peste o frunte foarte înaltă. Îşi lăsase şi el să-i crească mustaţa şi în numai trei săptămâni aceasta devenise extrem de stufoasă. Şi-o pieptănă cu degetele, punând deoparte un număr din ziarul „Volkische Beobachter" şi sorbi din cafeaua amară. Un chelner de la popotă aşează pe masă un platou cu gulie crudă, tăiată mărunt şi o cană cu cafea prdas-pătă.

Autorităţile medicale din Luftwaffe susţineau că gulia proaspătă mărea capacitatea de vedere în timpul, nopţii, cu toate că foarte puţini aviatori o mâncau, iar cei care credeau în proprietăţile ei de-a face minuni erau şi mai puţini, însă Lowenherz luă o bucată şi muşcă din ea, ca să dea exemplu, apoi întinse mâna după cutia cu vitamine şi înghiţi două pastile.

- Credeţi că tabletele astea îmbunătăţesc vederea în timpul nopţii, Herr Ober întrebă Beer.

- Ajută să te adaptezi mai uşor la întuneric, îl corectă Lowenherz.

- Aha, spuse Beer.

- E o diferenţă capitală, susţinu Lowenherz.

– Şi dumneavoastră credeţi că vitamina A sporeşte capacitatea de a te adapta la întuneric? persistă Beer.

– Sunt dispoziţii, spuse Lowenherz. Trebuie să le luăm. Două dimineaţa, înainte de micul dejun, şi două chiar înainte de zbor.

– Ar trebui să se revizuiască sistemul de punctaj, îşi continuă Kokke ideea. Acum un pilot trebuie să doboare treisprezece bombardiere cu patru motoare, a trei puncte fiecare, şi un avion de vânătoare de escortă Cu două motoare, a două puncte, ca să primească,,Crucea de Cavaler" Ce să mai vorbim de zborul pe timp de noapte! Doamne, ar trebui să ni se dea,,Crucea de Cavaler" numai pentru că izbutim să depistăm câte unul. Şi, cu umezeala asta, antenele radar or să se ducă dracului!

Beer dădu din cap aprobator iar Kokke atât aşteptarea să-şi dea drumul.

– Păi cum, pe Frontul de răsărit poţi doborî o pereche de Aircobras, americane, vechi de când lumea, şi două LaG3 dimineaţa, înainte de micul dejun şi, într-o săptămână-două, ai şi primit o cravată şi o tinichea. N-am-dreptate, Her Ober?

– Voi doi nu puteţi să vorbiţi şi despre altceva decât despre "Crucea de Cavaler"? întrebă Lowenherz. Nu eră nimic nou, de altfel, toţi visau la „Crucea de Cavaler" şi nu discutau decât de ea în timpul liber, probabil că toată afurisita de Luftwaffe vorbea despre acelaşi lucru.

– Nu-i aşa uşor să-i dobori pe ivani, spuse Lowenherz. N-am văzut niciddată un LaG3, dar cunosc versiunea nouă, La5FN, care are pompă cu injecţie, motor de 1650 CP şi un exhaustor pentru gazele de emisiune, bioxidul de carbon şi nitrogenul,

care sunt captate în nişte rezervoare speciale de carburant, ca măsură de protecţie împotriva gloanţelor incendiare. Are şi două tunuri cu rachete suplimentare. Un pilot de-al ruşilor a fost nevoit să aterizeze cu un avion din ăsta, luna trecută a fost capturat şi am zburat şi eu cu el la Centrul de încercări de la Rechlin. E un avion bun.

– Ce viteză prinde? întrebă Kokke.

– Eu am atins cam patru sute de mile pe oră, la o înălţime de 15 000 de picioare.

– Asta-i destul de mult, exclamă Beer:

Dar la înălţimi mai mari, cât prinde? întrebă Kokke.

– N-are importanţă cât poate prinde la înălţimi mari, explică Lowenherz. În est, războiul aerian se poartă la joasă altitudine. Dacă ivanii mitraliază la sol sau bombardează de la joasă înălţime trebuie să cobori şi tu foarte jos, ca să-i dobori.

– Aşa cred şi eu, încuviinţă Kokke.

– Mai mult decât atât, continuă Lowenherz, tehnicienii noştri spun că motorul acestui tip de avion, care este răcit cu aer, poate fi întreţinut mai uşor în condiţii atmosferice mai vitrege, de exemplu iarna, faţă de cele care sunt răcite cu lichid. În raport scria, de asemenea, că celula suportă o încărcătură mai mare.

– Nu ne-ar strica şi nouă câteva La5-uri din astea să înlocuim epavele noastre boţite, pe care trebuie să le dădăcim până şi în aer.

– Richardsurile[28] n-au nimic, spuse Beer. Anul trecut zburam pe „110". Aia da rablă!

– Zici că Richardsurile n-au nimic? întrebă Kokke, batjocoritor. Unde-ai citit tu asta, în „Volkische

28 Denumire pentru avionul Ju.88

Beobachter", din 1937? începu să enumere nervos pe degetele sale lungi şi subţiri de pianist.

– A fost construit iniţial ca bombardier în picaj, pe când noi îl folosim ca avion de vânătoare de noapte. Are patru ani vechime. Vizibilitatea pilotului este foarte redusă, iar viteza la aterizare este foarte mare. Concluzia: aterizezi cu el întocmai cum ai ateriza cu un bombardier în picaj, cu vizibilitate redusă pe timp de noapte, pe deasupra, mai ai şi o viteză foarte măre şi uite ce avion nemaipomenit este!

- Mi-ar plăcea să am un avion pe care să încerc să-l dresez, spuse Lowenherz. Oricum, la anu o să-l avem pe Heinkel 219. Fusese pe cale să împărtăşească părerea lui Kokke în privinţa avioanelor Ju 88 R, în special în ceea ce privea viteza la aterizare, dar pentru nimic în lume n-ar fi dorit să zdruncine încrederea echipajelor în aparatele lor de zbor.

– Cu tot respectul, Herr Ober, interveni Kokke; dar la anu' s-ar putea să fie prea târziu.

– Până atunci o să fim cu toţii pe frontul de răsărit, spuse Beer. Luă o felie de pâine şi întinse pe ea nişte gem de cireşe. O viespe bâzâia în jurul mesei şi Beer dădu din mână gonind-o nervos.

– Eşti un nenorocit, spuse Kokke. Când am să aud şi eu de la tine o vorbă mai veselă?

– Ei, eu nu vorbesc de lucruri defetiste, ca tine, răspunse Beer, zâmbind maliţios, dar în vocea sa se simţea mai mult decât o simplă nuanţă de acuzare.

– Da' ce-am spus? Kokke întinse mâna dupa ziarul „Borsenzeitung" al lui Lowenherz. şi lovi viespea cu un pocnet răsunător.

– Războiul de pe Frontul de răsărit pare un circ ambulant, grădină zoologică în deşert, menită să distreze lumea.

– Eşti sigur că n-ai inventat tu chestia asta; chiar acum? întrebă Kokke.

– Ei, ia mai ţine-ţi fleanca! îl repezi Beer, furios.

– Mai doriţi cafea, Herr Ober?

– Mulţumesc, Kokke, spuse Lowenherz. Îl privi pe bărbos în timp ce acesta îşi făcea de lucru, cu ceştile de cafea. Avea mâini de muzician. Kokke îşi dorise întotdeauna să devină pianist profesionist; dar războiul îl obligase să-şi întrerupă studiile. Acum, cariera aceasta la care visase toată viaţa devenise imposibila. Abia dacă atingeai pianul de la popotă şi-şi dădea seama cât de mult pierduse din îndemânarea de odinioară. Kokke îi turnă cafea lui Lowenherz, rânjind cu subînţeles. Unii spuneau că tânărul berlinez era un agent provocator, plătit de Gestapo, dar Lowenherz bănuia că asta era tot o poveste scornită de Kokke, ea paravan pentru atitudinea sa faţă de regim, căruia îi critica încontinuu metodele de luptă şi echipamentul folosit.

– Să bem pentru „Crucea de Cavaler", toasta Lowenherz cu ceaşca de cafea,

- Ba eu n-am să beau pentru a voastră, spuse Kokke, zâmbind. Dacă afurisita de „Cruce" nu e pe drum, înseamnă că s-au hotărât să n-o mai decerneze.

Lowenherz se înclină recunoscător, la auzul acestui compliment. Câştigase destule victorii pentru ca râvnita „Cruce de Cavaler" să fi fost de mult la gâtul său. Cu gradul pe care-l avea şi cu experienţa sa ar fi meritat de mult o avansare, dar ziua de naştere a

Fiihrerului, în care se decernau medalii şi se făceau avansări, trecuse aşa cum venise, fără nici un fel de evenimente deosebite. Piloţii sorbiră în tăcere cafeaua, iar Lowenherz îşi ţinea cu grijă şervetul cu mâna cealaltă, să nu-şi păteze cu vreun strop de cafea tunica albă şi strălucitoare a uniformei de vară. Avea întotdeauna răspunsuri gata pregătite şi era la curent cu tot felul de date tehnice. Era uluitor cum găsea Lowenherz timp să se ocupe şi de treburile de rutină zilnică, legate de administraţia biroului şi de documentele care-i erau încredinţate în calitate de comandant de escadrilă, precum şi să citească şi să ţină minte toate datele secrete şi să facă acelaşi număr minim de ore de zbor radioghidat pe care-l impusese şi escadrilei sale, ridicând întotdeauna ştacheta. Ba, pe deasupra, mai avea şi zeci de iubite de la Bruxelles până la Wilhelmshaten.

Micul Beer fu cel care sparse, în cele din urmă, tăcerea.

– ,,Crucea de Cavaler" este întotdeauna înmânată de Hermann Goring în persoană, nu?

– Asta se soldează cu o vizită la Karinhall. Lowenherz dădu afirmativ din cap.

Şi dacă îţi dau „Crucea de Cavaler cu frunze de stejar", asta înseamnă şi o audienţă la Fiihrer. Pentru cea cu "spade", primeşti un apartament dublu, în Berchtsgaden, spuse Kokke cu răutate.

– Vă convine să vorbiţi de „frunze de stejar şi spade", spuse Beer. Dumneavoastră, Herr Ober, aveţi de-acum douăzeci şi opt de victorii confirmate, iar Kokke douăsprezece, în timp ce sărmanul de mine n-am nici una şi nici nu sunt sigur că voi reuşi vreodată.

– Ei, haide, haide toţi avem,,Crucea de Cavaler" la buzunarul de la piept, zise Kokke.

– Păi, asta-i şi mai rău, spuse Beer.Cum aş putea să explic de ce mi-au dat-o, când eu, în douăzeci de zboruri, nici măcar n-am zărit vreun englez?

– Poate vei avea ocazia să-i vezi astă-seară, dacă s-o mai însenina puţin, răspunse Lowenherz.

Beer se ciupi nervos de faţă, refuzând să fie încurajat.

– În fiecare noapte, controlorul de zbor trimite în primul rând cele mai bune echipaje, ăştia iau,,Crucea", iar noi, restul, ne pierdem vremea cu zboruri instrumentale şi noaptea jucăm şah:

– Pentru apărarea patriei, e necesar să fie introduse în luptă cele mai bune echipaje, în clipa în care se stabileşte primul contact radar, spuse Lowenherz.

– Beer crede că războiul a fost conceput numai ca să facă el sport, spuse Kokke.

– Nu trebuie să uiţi că bombardierele astea smulg şi inima din pieptul oraşelor noastre, continuă Lowenherz. Intreabă-l pe Kokke dacă nu preferă să iasă cele mai bune echipaje atunci când e bombardat Berlinul lui natal, sau întreabă-l pe amărâtul ăla bătrân de Krugelheim, Oberfeldwebelul care mi-e mejcanic şef şi a cărui soţie a fost ucisă anul trecut, în aprilie, la Stuttgart.

Kokke adăugă.

Sau pe locotenentul Klimke, operatorul radar de pe avionul meu, căruia i-au fost omorâţi nevasta şi cei trei copii într-un bombardament la Duisburg, anul trecut, tocmai de Crăciun şi tocmai cu o zi înainte să plece în permisie.

- Dar eu nu vreau decât să-i împuşc pe criminalii aceia nenorociţi, protestă Beer.

– Nu te amărî, ai să ai în curând ocazia s-o faci! spuse Lowenherz;

Termină de băut cafeaua, se şterse la gură cu grijă, apoi se ridică şi după ce făcu un semn cu capul, de rămas bun, când tocmai se pregăti să plece, privirea îi căzu pe jacheta de piele neagră, cu fermoar, a lui Beer, care, colac peste pupăză, mai purta şi pantaloni bufanţi cu cizme înalte.

– Sper că n-ai de gând să zbori încălţat în cizmele astea, locotenent Beer?

– Nu, domnule.

– Bine; Există un regulament şi în privinţa asta şi, de altfel, raportul făcut de Serviciul medical Luftwaffe şi adresat Comandantului Suprem arată că este foarte greu să se intervină în cazul unor răni la membrele inferioare, atunci când aviatorul respectiv poartă cizme înalte şi strâmte.

– Am citit raportul, domnule.

– Splendid. Atunci totul e clar. Bună dimineaţa, domnilor. Aruncă o privire spre ziarul său, care mai purta urme de viespe întinse chiar de-a curmezişul articolului de fond, sub formă de pete cafenii, urâte, astfel că renunţă să-l mai ia. Cei doi dădură din cap, salutându-l

– „Kaffeklatseh", spuse Beer, cu dispreţ. Ambiţios afurisit!

– Îmi dai voie să te citez? îl întrebă Kokke;

– Ei, lui îi convine, spuse Beer. Un snob ca el, fiu de baron, cu domenii uriaşe în Prusia de răsărit, departe de raza de acţiune a aviaţiei britanice...

– De aceea e îngrijorat de avioanele alea ruseşti, spuse Kokke. Apropo, mecanicii de vizavi, de la

escadrila a 3-a mi-au spus una bună. Când vine uriaşul, Aunty Jiis, cu piese de schimb, echipajele aduc şi cutii de caviar de la Odesa, pe care le dau pe şnaps olandez. Se spune că Oberfeldwebelul acela înalt, cu motocicletă, face o adevărată avere din asta. Mai zilele trecute, mecanicii au desfăcut o cutie de caviar chiar acolo, pe pajiştea din faţa hangarelor. Tocmai mâncau, întinşi la soare, când apare Lowenherz. Oberfeldwebelul îl salută respectuos, întinde o porţie zdravănă de caviar pe un pesmet şi i-l oferă. „Caviar de Beluga, domnule", spune el. Lowenherz cică se uită cu dispreţ şi zice: „Dă-l naibii de caviar, Oberfeldwebel! Da' pe mâini te-ai spălat?" Kokke râse din toată inima de povestioara lui, dar Beer rămase la fel de serios.

– Prusac nenorocit, spuse el. Şi afurisita aia de tunică alba, pe care-o poartă ca scoasă din cutie, de parcă aici ar fi la un centru de antrenament pe timp de pace şi nu în război. N-ai văzut cum se uita la căşaşa ta murdară? Pun pariu pe orice că săptămâna viitoare iar dă o circulară, în legătură cu ţinuta ofiţerilor.

– Ducă-se naibi, spuse Kokke.

– Şi se şterge întotdeauna la gură şi pe degete ca o pisică, continuă Beer. Zău dacă nu mă face să cred că sufăr de vreo boală contagioasă.

– Păi de fapt chiar, suferi, spuse Kokke. Suferi de boala care se cheamă sărăcie.

– Ei, înţelegi ce vreau să spun. Şi pe urmă, nu pot să suport bărbaţii care folosesc apă de colonie. Ăsta este obsedat de curăţenie, de câte ori vreau să mă duc şi eu să mă spăl, dumnealui face duş.

– Ei da nu cred că ţi se-ntâmplă prea des să vrei să te speli, remarcă Kokke. Poate s-o fi temând omul să

nu se molipsească, de vreo boală venerică, de la fetele alea cu care umblă.

– Kokke, pe tine tot te arestează până la urmă, dacă-ai să continui să vorbeşti aşa.

– Da. Pot să mă bizui pe tine c-ai să m-ajuţi să fiu arestat nu? Ce zici, ce prafuri i-am aruncat lui Lowenherz despre Frontul de răsărit?

– Cel ce face declaraţii d-astea trebuie să fie pregătit să suporte şi consecinţele, spuse Beer.

– Ştii ceva, Beer, câteodată mă gândesc c-ai fi fost al dracului de nimerit ca papă.

Când ajunse în holul de la intrarea popotei, Lowenherz zări vreo şase ofiţeri de aviaţie care tocmai veneau să ia masa. li salută politicos, pe fiecare în parte, apoi îşi luă chipiul de la garderobă. În hol erau fotolii moi, de piele, şi măsuţe joase, pe care se aflau aruncate la întâmplare, numere din,,Signal", „Luftwelt" şi,,Der Adler". Blessing cel însărcinat cu munca civililor, şedea nervos pe braţul unui fotoliu. Alături de el, sprijinit de spătar, un civil mai în vârstă citea ziarul „Deutsche Zeitung", Blessing îl atinse uşor pe genunchi, iar acesta îşi ridică numaidecât privirea, lăsând deoparte ziarul. Blessing făcu un semn cu capul, spre Lowenherz. Necunoscutul arăta prea în vârstă pentru a fi un angajat civil local, iar hainele pe care le purta erau prea bune şi de croială nemţească. Doamne, gândi Lowenherz, iar o rudă venită cu ocazia vreunei nenorociri. Bătrânul se ridică în picioare, întinse mâna după pălăria moale de fetru, îşi apucă servieta de piele şi se apropie de Lowenherz, cu un surâs trist pe buze.

– Herr Oberleutnant Victor von Lowenherz? întrebă el. Costumul pe care-l purta era, desigur, făcut

înainte de război şi fusese ţesut cu grijă la unul din colţurile buzunarului. În buzunarul de la piept avea trei stilouri, iar sub vestă purta un tricou gri, făcut în casă.

Îl privea calm pe Lowenherz, prin ochelarii cu rame aurite, cu ochii umezi, cum sunt de obicei ai bătrânilor, dar ageri şi plini de vioiciune, cum fuseseră probabil şi în tinereţe iar faţa, brăzdată de riduri, avea nuanţa uşor violetă a celor care beau mult. Gulerul cămăşii, alb şi scrobit, era şi el tot de modă veche, iar în nodul de la cravată avea înfipt un ac de aur. Putea fi luat cu uşurinţă drept doctor sau avocat. Blessing îl salută pe Lowenherz conştiincios, în timp ce bătrânul îi întinse acestuia mâna, rostind,,Heil Hitler", cu o voce la fel de indiferentă de parcă ar fi vorbit despre starea vremii. Zâmbi întunecat şi se prezentă: „Feldwebel Doctor Hans Starkhof, de la A.S.T. Ţările de Jos, grupa III L". Clipi des, iar Lowenherz se întrebă dacă nu cumva miopia, ca şi uimirea care i se întipărise pe faţă şi sprâncenele ridicate a surpriză, nu erau decât un truc, pentru a-şi studia interlocutorul. Străinul îi urmări reacţiile, întrucât Lowenherz nu rămăsese indiferent la faptul că persoana din faţa lui avea un grad inferior, ce se cupla în mod ciudat cu titlul de doctor, şi reacţionase la salutul său nazist, în clipa strângerii de mână, obicei civil. Bătrânului nu-i scăpase nici privirea lui Lowenherz la auzul cuvântului A.S.T. - Abwehr sau Serviciul de Spionaj al Armatei. Metoda aceasta, de a lua prin surprindere, şi-o perfecţionase Starkhof de-a lungul carierei sale de avocat în probleme de criminalistică, la Hamburg. Pentru un specialist în criminalistică se găsise întotdeauna de lucru la Hamburg şi maniera

aceasta de a lua interlocutorul prin surprindere încă de la prima întâlnire îi fusese adesea de mare ajutor în tragerea unei concluzii rapide. Lowenherz rămase impasibil, dar Starkhof mai vavea de jucat o carte.

– Poate c-ar trebui să vi-l prezint-şi pe... se întoarse pe jumătate către Blessing.

– Pe Blessing îl cunosc, spuse Lowenherz cu răceală.

– Desigur, şi tocmai din acestmotiv doresc să vă aduc la cunoştinţă că Blessing este angajat de R.S.HA.[29] şi are gradul de Untersturmfuhrer[30] la S.I.P.0[31].

– Pot să văd şi eu actele dumitale? întrebă Lowenherz.

– Oh, din păcate nu purtăm la noi decât un Wehrpass[32], dar, ca să vă convingeţi, puteţi telefona la biroul meu.

– Mu ţin neapărat să mă conving, răspunse Lowenherz.

- Splendid. Bătrânul făcu un gest arătând către uşă: Putem să, discutăm în timp ce ne plimbăm, îi sugeră el. Îşi puse pe cap pălăria moale şi ieşi în lumina puternică a soarelui de dimineaţă.

Cei trei bărbaţi păşiră de-a lungul aleii prundui-te pe care umbrele li se conturau clare şi întunecate. Dându-şi seama că Lowenherz nu intenţiona să deschidă primul discuţia, străinul spuse:

---

29 Reichssicherheitshauptamt : Biroul central al Sigurnantei Reichului (gerrm).

30 Subofiţer

31 Sicherheitspolizei = Siguranta (german)

32 Perşis de liberă trecere

– Au fost furate nişte documente, Herr Oberleutnant. Făcu o pauză, dar Lowenherz nu schiţă nici un gest. Nişte documente secrete. Şi nu avem nici un dubiu în legătură cu identitatea hoţului.

– Sper că n-aţi venit aici doar ca să vă lăudaţi cu succesele dumneavoastră, spuse Lowenherz.

– Exact, replică bărbatul în haine civile, punem mult preţ pe felul dumneavoastră deschis, precum şi pe ajutorul pe care mi-l puteţi acorda.

– Oricum, nu veţi beneficia decât de felul meu deschis de a fi, răspunse Lowenherz. Cît despre ajutor, mă-ntreb unde-o să ajungem, dacă continuaţi să fiţi la fel de puţin explicit?

– Dragul meu camarad Lowenherz, spuse Starkhof, Ar trebui să fii mai răbdător cu un om bătrân. Documentele secrete au fost furate şi trebuiesc recuperate.

– Aici e centrul medical, Herr Doktor, îl întrerupse Blessing.

– Documentele au fost furate din clădirea aceasta; îi explică Starkhof lui Lowenherz. Ştiu care e hoţul, dar ne lipseşte..

- Corpus delicti, sugeră Lowenherz?

– Exact, răspunse Stârkhof. Se-ntoarse către colegul său: Corpus delicti, Blessing, asta trebuie să descoperi tu.

Se aflau pe aleea dintre clădirii în formă de case ţărăneşti. Totul era cufundat în linişte, căci adevărata activitate a aerodromului începea abia noaptea. Un camion trecu huruind pe poarta principală, încărcat cu bidoane de ulei. În. faţa casieriei, un grup de soldaţi aşteptau cu acea atitudine relaxată pe care o au atunci când constată că întârzierea este

inevitabilă. Dinspre centrul medical veneau două ordonanţe ducând scaune, pe care le stivuiau, claie peste grânadă, la soare, în timp ce dinăuntru răzbătea zgomot de găleţi şi perii, şi melodii îngânate fals. Starkhof spuse:

– Mai întâi hoţul şi-a însuşit în mod ilegal documentele şi abia mai târziu le-a făcut să dispară.

– Dacă asta înseamnă că cineva le-a ascuns sub vreun dulap şi că s-a întors mai târziu după ele, de ce nu spuneţi aşa de la început?

Blessing izbucni

– Documentele erau, într-adevăr, ascunse după un dulap şi hoţul s-a întors mai târziu după ele. Dar cum de-aţi ştiut toate astea?

– - N-am ştiut, ci am dedus, ripostă Lowenherz. Şi vrei să-ţi mai spun ce-am dedus... continuă el batjocoritor.

- Dacă aveţi de gând să...

- Camarade Untersturmfuhrer Blessing, îi întrerupse bătrânul, ridicând un deget spre acesta din urmă. E martorul meu! Blessing aprobă din cap, iar bătrânul adăugă: Dragul meu Lowenherz, ne-ar interesa pe amândoi să aflăm ce alte lucruri ai mai dedus.

Lowenherz spuse:

– Ştiaţi unde se aflau documentele şi totuşi nu le-aţi recuperat, sperând să prindeţi hoţul pe când acesta le-ar fi dus altundeva...

– Sau altcuiva, aprobă Starkhof. Eşti formidabil, Oberleutnant.

– Dar nu aveţi documentele, deci nu l-aţi prins pe hoţ în... Lowenherz făcu o pauză.

- Voiai să spui,în flagrant delict, bunul meu prieten. Hai, spune-o. Îi aruncă o privire fugară lui Blessing,

apoi adăugă E un criminal, dragul meu Blessing, un adevărat criminal.

Blessing zâmbi. Era greu de zis de care din cei doi încerca să-şi bată joc bătrânul. Când porniră din nou, străinul şi cu Blessing merseră alături. Lowenherz continuă

– De vreme ce Blessing v-a arătat clădirea centrului medical, înţeleg că n-aţi mai văzut-o până acum. Deci - Lowenherz accentua în mod intenţionat gradul S.S., pronunţându-l greoi - Untersturmfuhrerul Blessing a fost acela care a întins hoţului cursa, dar a fost tras pe sfoară.

– Sunt lacrimae rerum, spuse bătrânul, adresându-se lui Blessing. Lacrimile fac şi ele parte din viaţa noastră, după cum i-am mai spus lui Blessing. Acesta se încruntă

- E cineva din escadrila mea? întrebă Lowenherz.

– Sunteţi grozav! spuse Starkhof. Drept în miezul problemei! Da, este cineva din escadrila dumneavoastră.

– Unteroffizier[33] Himmel, sugeră Blessing.

– Tânărul Himmel! strigă Lowenherz. Dar este absolut imposibil, aş paria pe viaţa mea pentru el.

– Vă menţineţi părerea aceasta, Herr Oberleutnant? întrebă Blessing, cu greutate. Merseră câtva timp în tăcere, apoi bătrânul spuse

– Bineînţeles că Herr Oberleutnant vorbea doar ca un camarad de arme. Sentimentele acestea nobile fac mare cinste soldaţilor din linia întâi.

– Aţi paria pe viaţa dumneavoastră pentru hoţul acesta de Himmel? insistă Blessing.

---

33 Subofiţer

– Dragul meu Blessing, interveni Stârkhof, Herr Oberleutnant face foarte des treaba asta, căci nu este Himmel oare unul din piloţii săi cu cea mai multă experienţă şi, deci, absolut indispensabil pentru securitatea întregii escadrile?

– Tânărul Himmel este un pilot excelent, cinstit şi muncitor, spuse Lowenherz.

Blessing continuă:

Aţi fost să, luaţi micul dejun la zece fără câteva minute?

Lowenherz răspunse:

– Doar m-am întâlnit cu tine pe drum şi-am vorbit. Rosti cele câteva cuvinte repede, ca să se apere, apoi se înfurie pe sine.

– Şi i-aţi încredinţat lui Himmel câinele dumneavoastră?

– Himmel se îndrepta spre hangare împreună cu câinele meu.

– Obişnuia să vă plimbe des câinele? întrebă Blessing, zâşbindu-i lui Lowenherz şi încercând să dea întrebării un sens mai adânc şi teribil de insinuant,

- Câinele îşi alege cu foarte multă grijă pe cei cu care iese la plimbare, spuse Lowenherz.

- Şi Himmel era unul din cei aleşi? întrebă Blessing.

- Se pare că eşti mai înzestrat cu răutate decât cu probe, spuse Lowenherz. Şi asta, poate pentru că Himmel e mai lesne de prins decât adevăratul hoţ care pare că ţi-a scăpat cu atâta uşurinţă, atunci când a fost comis furtul.

– Dragă comandante Lowenherz, spuse Starkhof cu un aer plictisit. În cazul de faţă nu dumneavoastră sunteţi judecătorul, şi chiar dacă aţi fi, cel judecat nu va fi oricum Blessing. V-am cerut ajutorul numai

şi numai pentru a recupera documentele, despre care credem - şi pe bună dreptate - că au fost furate de Himmel de la centrul medical

– Şi eu cum aş putea să vă ajut?

– Vă mulţumesc, Herr Oberleutnant, în sfârşit, asta tot speram să mă întrebaţi.

– Dar ceva mai devreme, adăugă Blessing.

– Blessing, suspină bătrânul, câteodată am impresia că singurul tău ţel este să ţi-i faci ostili pe martori. Se întoarse din nou spre Lowenherz. Noaptea trecută, acest document se afla în noptiera Unteroffizierului Himmel. Azi dimineaţă, însă, când Blessing s-a dus la cantonament să-l aresteze, Himmel nu era acolo, dar nu mai era nici documentul. Şi singura persoană cu care s-a întâlnit în dimineaţa aceasta aţi fost dumneavoastră...

– Şi ce bănuiţi că a făcut Himmel?

– Ar exista mai multe posibilităţi: ori l-a învăţat pe dinafară, şi apoi l-a distrus, ori l-a îngropat pe undeva, ca să se poată întoarce să-l ia, ori... s-ar putea să-l fi dat unui complice.

– Dar nu puteţi crede în mod serios că Himmel este spion? Starkhof ridică din umeri, iar Lowenherz continuă: Cum a avut acces la documentele acelea?

– A fost o pură întâmplare, cred. Trebuia să se prezinte la un control medical, pe paisprezece ale lunii. În dimineaţa aceea au făcut vizita medicală optsprezece subofiţeri. Himmel a fost al zecelea. Când a intrat la medicul de serviciu ca să-i semneze fişa, documentul se afla pe biroul acestuia.

– Nu este concludent, spuse Lowenherz.

- Nu am impresia, spuse Blessing.

– Ba eu sunt într-o măsură de acord cu Herr Oberleutnant, spuse Stârkhof. După cum se prezintă

situaţia, în momentul de faţă ar fi foarte greu să aducem vreo probă concretă.

– Imposibil să aducem vreo probă concretă, afară doar dacă nu ne referim la incompetenţa lui Blessing.

– Jucaţi tare, Herr Oberleutnant, spuse Starkhof, Deşi, trebuie să recunosc, Blessing, că după toată povestea asta nu vei avea un renume prea bun iar superiorii tăi probabil că aşteptau să le demonstrezi că un tânăr subofiţer de la S.I.P.O., poate să facă şi altceva decât să se învârtească ca un titirez în jurul unei tinichele de Feldwebel de la Abwehr, cum sunt eu.

Blessing îi răspunse:

– Îmi voi asuma toate riscurile.

- Mai este şi doctorul, spuse Stârkhof gânditor. Fără îndoială ca a fost neglijent. Documentele secrete stau în seif, nu pe masă. Observă expresia de pe faţa lui Lowenherz. Nu-i nimic! Câtă vreme vinovatul e cunoscut şi documentele, sper, recuperate, nu va fi nevoie să-i amestecăm în povestea asta şi pe camarazii sau superiorii lui Himmel. Mă înţelegi, domnule Oberleutnant?

– Da!

- Splendid. Tânărul Blessing şi cu mine am tot căutat şi scormonit de-a lungul pistei, în dimineaţa asta, în tufişuri, în rigole, apoi pe partea cealaltă, de-a lungul gardului şi mă tem că nu le vom găsi acolo, în orice caz, mă bucur că te îngrijorează soarta doctorului. Este minunat, ai putea crede că are ceva de aristocrat în el. Zâmbi. Dacă n-ar fi afurisitul acela ele accent austriac.

– Unde vreţi să mă aduceţi?

– Unde să vă aduc?! Doamne, Dumnezeule, dar nu dorim să vă aducem nicăieri, Herr Oberleutnant. Şi dumneavoastră, ca şi noi, aveţi o anumită datorie faţă de cel de-al treilea Reich, dar dacă ne puteţi acorda şi nouă câteva minute... Comandantul a avut amabilitatea să se intereseze de problema noastră.

Tânărul locotenent studie cu atenţie faţa brăzdată de riduri a necunoscutului. Starkhof îi întoarse o privire rece, în care se citea un dispreţ profund pentru toată lumea din jur. Pe domeniile sale din Prusia, Lowenherz întâlnise aceeaşi manieră degajată la fermieri sau pădurari. De altfel, asta şi era calitatea pe care o căutai la ei când îi angajai sau îi avansai.

O posedau şi unii judecători sau poliţişti, şi venea de la faptul că avuseseră de-a face cu nenumăraţi oameni şi erau în stare să prevadă reacţiile acestora cu mult înainte ca ele să aibă loc. Calmul lor venea şi de la sentimentul de siguranţă că nimeni n-avea să ignore sugestiile lor suficiente pentru a nu mai fi nevoie să dea şi ordine. Intrară cu Blessing în frunte la comanda grupului. Comandantul îi zărise, probabil, pe fereastră, căci le ieşi imediat în întâmpinare. Era încălţat cu cizme şi purta o cămaşă cenuşie, de uniformă, şi pantaloni bufanţi, iar la gât îi atârna "Crucea de Cavaler".

– Oh, bunul meu Unteroffizier Blessing, spuse el, şi, ia te uită, Herr Doktor Starkhof.

– Heil Hitler, spuse Blessing.

– Heil Hitler, răspunse comandantul.

– Heil Hitler, spuse şi Stârkhof, ridicându-şi voios pălăria în faţa comandantului.

Maiorul Peter Redenbacher îşi îmbrăcă în grabă tunica şi o încheie la nasturi. Avea treizeci şi trei de

ani, deci era destul de bătrân, în comparaţie cu media de vârstă a piloţilor de pe avioanele de vânătoare, în subordinea sa se afla escadrila lui Lowenherz, care cuprindea zece avioane, plus alte două escadrile, dispersate în zona oraşului Kroonsdijk.

Părea un bărbat impunător, cu toate că faţa îi era plină de cicatrice.

Faptul că era mic de statură şi că avea câţiva dinţi falşi era un lucru obişnuit la cei care crescuseră în Germania blocadelor din timpul primului război mondial. Braţele puternice le moştenise de la tatăl său, muncitor într-o turnătorie din Essen, iar ochii albaştri şi gura cu buzele pline de la Mutti, muncitoare şi ea.

Avea picioare scurte şi musculoase, căci în perioada adolescenţei obişnuia să parcurgă câte şaizeci şi opt de kilometri pe bicicletă, la sfârşit de săptămână, până la un club de planorism. De cele mai multe ori abia dacă reuşea să tragă la manivelă, să aducă pe poziţie singurul planor al clubului, sau să ajute la construirea celui de-al doilea planor. Cicatricea micuţă care ieşea de sub părul blond, tuns scurt, era de la o aterizare periculoasă, la Wasserkuppe, pe terasa înaltă a Eonului. În anul acela câştigase şi un premiu, ce-i drept neînsemnat, la Campionatele naţionala de planorism. Degetul cel mic de la mâna stângă, pe care-l ţinea în permanenţă îndoit, fusese strivit la Essen, în 1927, pe când fluturase stindardul nazist. Ura adânc săpată în sufletul său, şi care-l făcuse să devină ucigaş, se născuse în martie 1923, când, sub ochii lui, un ofiţer francez îi pălmuise pe tatăl şi pe unchiul său, pentru că aceştia nu-şi scoseseră pălăriile în timp ce trecea un cortegiu funerar

militar. Privirea rece şi plină de încredere în sine o căpătase în 1934, când se numărase printre cei douăzeci de inşi, aleşi din patru mii de candidaţi, pentru „Deutsche Verkehrsfliegschule"[34] de la Brunswick. Şcoala aceasta fusese de fapt, un centru secret de pregătire a forţelor aeriene naziste. Când, în 1935, Luftwaffe dobândi statut oficial, Peter Redenbacher făcea minuni la bordul unui biplan Biteker Jangmann, zburând pe deasupra capetelor mulţimii adunate cu ocazia festivităţii la care se aflau Hitler şi Goring, reprezentanţi ai presei străine, dar, mai ales, sute de germani ovaţionând extaziaţi. Pe unul din antebraţe purta cicatricele urâte ale unor răni făcute în noiembrie 1936, când o Rata republicană îi distrusese avionul HE 51, doborându-l în flăcări deasupra micului sătuc spaniol San Antonio, unde nu exista, pe vremea aceea nici un doctor. Redenbacher sărise cu paraşuta, dar aviatorul rus, care zbura foarte jos, aproape pe deasupra acoperişurilor, îi făcuse semn cu mâna, din carlingă, pe lângă zâmbetul larg şi casca de piele jerpelită, Redenbacher mai observase că pilotul era femeie, dar nimeni nu-l crezuse, până ce, în ianuarie 1937, fu împuşcată, în apropiere de Madrid, o rusoaică cu grad superior.

La Şcoala de vânătoare, de la Schleissheim, de lângă Munehen, un elev cu care zbura făcuse un viraj neglijent la decolare, în pierdere de viteză, lovindu-se cu un biplan vechi HE 50 care plana fără nici o dificultate spre pământ. Acesta fusese cel mai grav accident, din care Redenbacher abia scăpase cu viaţă, după ce petrecuse şase săptămâni în

34 Şcoala de pilotaj pentru transporturi aeriene (germ.).

spital, elevul murise. Deşi nici în ruptul capului n-ar fi recunoscut, nici chiar în faţa soţiei sale, partea inferioară a coloanei vertebrale îi mai dădea şi acum de furcă în zilele mai reci. Obţinuse patru victorii în Spania, paisprezece pe Frontul de răsărit şi doborâse treizeci şi două de avioane americane, britanice şi franceze, fapt care-i adusese "Crucea de Cavaler cu frunze de stejar" şi-l făcuse un fel de celebritate. Avionul lui Redenbacher fusese doborât deasupra mării, de un P 47 american, în luna mai al aceluiaşi an, şi maiorul petrecuse patru ore de coşmar, pe crestele valurilor, ghemuit într-o barcă pneumatică. Era prea bătrân ca acest gen de aventuri să nu lase urme, şi o comisie medicală depistase simptomele pe care le avea, în ciuda faptului că el le nega cu încăpăţânare, şi-i comunicase că va fi numit la Statul Major. Până atunci, însă, Redenbacher, se încăpăţânase să zboare în orice misiune posibilă.

Când venise să-şi ia în primire munca de ofiţer de birou, Redenbacher ceruse ca Lowenherz să fie numit Gruppenkommandeur. Fusese unul dintre cei mai buni elevi ai săi de la Şcoala de vânătoare, iar Redenbacher se bucura să aibă în grup un tânăr aristocrat cum era Lowenherz, căci, pentru el, naţional-socialismul însemna sfârşitul claselor şi grupărilor sociale. În războaiele care se purtaseră cu un secol în urmă, abia dacă fuseseră avansaţi o sută de subofiţeri, în timp ce, sub regimul naţional-socialist, mii şi mii de grade inferioare erau făcuţi ofiţeri. Existau acum doisprezece generali nazişti proveniţi din rândurile subofiţerilor, iar Redenbacher se mândrea la gândul că era membru al Wehrmachtuhri. Totul era să fii un bun nazist.

Maiorul se uită lung la bărbaţii care intraseră în biroul său. Blessing era, cu siguranţă, un adevărat nazist, căci numai un tânăr plin de abnegaţie şi devotament putea fi de acord să slujească în calitate de Feldwebel, grad inferior, însărcinat, îndeobşte, cu misiuni ingrate.

Bătrânul de la Abwehr însă i se părea mai dubios. De ce nu fusese avansat până acum la gradul de ofiţer? Acest porc bătrân, gândi Redenbacher, se strecoară prin viaţă şi ocoleşte cu abilitate conflictele, reuşind astfel să supravieţuiască, întocmai ca mulţi alţii, din Germania zilelor noastre.

Maiorul se învârti de câteva ori în jurul biroului clar nu se aşeză şi nu-i pofti nici pe ceilalţi să ia loc. De altfel, nu existau decât două scaune în biroul zugrăvit în alb, aproape gol şi auster; pe pereţi se aflau portretele înrămate ale Fuhrerului şi ale Reichsmareşalul Goring şi o fotografie micuţă, reprezentându-i pe Redenbacher şi pe soţia lui la nuntă, încadraţi de drapele naziste. Masa de lucru era aranjată cu grijă şi denota ordine şi pedanterie; lângă sugativă strălucea un capac de piston de la un biplan Heinkel avariat, putând fi o scrumieră perfectă, în cazul în care ar fi îndrăznit cineva să fumeze aici.

Maiorul îl folosea însă ca greutate de pus peste hârtii, deşi nu se aflau nici un fel de dotumente pe birou care să-şi aştepte rezolvarea; tăvile erau goale, călimările pline, creioanele ascuţite cu grijă şi aşezate la îndemână. Redenbacher alese unul şi începu să bată darabana cu el în masă, absent, apoi, deodată, îşi ridică privirea spre Lowenherz.

Tu ce părere ai de Himmel, Victor? Lowenherz se prezentase cât se poate de corect, ţinându-şi strâns sub braţ chipiul cu cozoroc alb şi calotă înaltă.

– E de şase ani în armată, Herr Maior iar informaţiile pe care le deţinem asupra lui sunt excelente.

Lowenherz se gândea la informaţiile legate de misiunile la care luase parte Himmel şi care, în majoritatea cazurilor, erau şi ale sale.

– Dar ai impresia că e loial, Victor? E un adevărat naţional-socialist?

– Cu siguranţă, Herr Maior. Blessing interveni zgomotos

- Cu tot respectul, Herr Maior, loialitatea este o noţiune pe care ar trebui s-o lăsaţi în seama departamentului meu.

– Sunt convins că Herr Oberleutnant are motive să garanteze loialitatea lui Himmel, spuse Redenbacher cu răceală şi dădu din cap spre Lowenherz.

– Himmel a fost unul din piloţii desemnaţi, în martie 1941, pentru zborul Kurier al Fuhrerului, pe timp de trei luni. Întregul personal fusese verificat în prealabil de comandamentul Luftwaffe.

Pentru câteva momente, liniştea fu deplină.

– De ce naiba n-ai spus asta omule? izbucni Starkhof, furios.

Redenbacher admiră felul în care Lowenherz îl făcuse pe acest bătrân, atât de calm şi de prudent până atunci, să-şi iasă brusc din fire.

– Nu m-a Întrebat nimeni, Herr Doktor.

- Da, dar asta a fost acum doi ani, continuă Blessing.

– Aş fi fost informat dacă datele obţinute atunci s-ar fi schimbat în ultima vreme, spuse Redenbacher.

- Nici agenţii noştri, de securitate nu sunt infailibili, replică Blessing, scoţând din buzunare nişte foi împăturite. Daţi-mi voie să vă citesc o parte dintr-o scrisoare de-a lui Himmel...

Se auzi un ciocănit în uşă.

– Intră, spuse Redenbacher şi locotenentul Kokke, ofiţerul tehnic al grupului, îşi făcu apariţia, ducând în mână nişte tabele desenate cu grijă, pentru următoarele douăsprezece săptămâni..

– Scuzaţirmă, Herr Maior, n-am ştiut, spuse Kokke, trecându-şi degetele prin părul negru, şi nepieptănat. Mă întorc mai târziu.

– Intra, Kokke, repetă comandantul. Kokke era un exemplu tipic al noii ordini sociale. Din oala în care Partidul Naţional-Socialist amestecase toată vechea Germanie ieşiseră indivizi ca el şi Kokke, care, în alte vremuri, n-ar fi avut nici o şansă să devină ofiţeri de carieră. Kokke pretindea că i-ar fi plăcut mai mult să fie muzician, dar maiorul nu credea în mofturi de genul acesta, căci recunoscuse în Kokke un pilot înnăscut. Mai avea multe de învăţat, desigur - când era vorba de experienţă nu existau limite - dar Kokke putea deveni un aviator celebru ai Reichului de mâine, şi, cu excepţia Staffelkapitănului, era unul dintre cei mai buni piloţi din grup, specialist de prima mână în navigaţie, zbor instrumental şi mecanică, atât în teorie, cât şi în practică, amintindu-i lui Redenbacher de bătrânii piloţi murdari de ulei,de acasă, imediat după primul război mondial, cu medaliile şi istorioarele lor cusute

cu aţă albă, care beau din plin şi aveau un umor caustic.

Mulţi erau de părere că maiorul îi arăta prea multă îngăduinţă lui Kokke. dar Redenbacher ştia că Lowenherz îl conducea pe Kokke cu o mână de fier. Îi privi pe amândoi. Tânărul Lowenherz, în uniforma albă şi strălucitoare, stând ţeapăn şi elegant, cu chipiul sub braţ, întocmai ca un manechin dintr-un jurnal de modă şi Kokke, relaxat şi zâmbitor, cu cămaşa ieşindu-i din jacheta scurtă de aviator şi cu firimituri de pâine pe cravată.

– Ştii de ce se găsesc aceşti domni aici, Kokke? întrebă Redenbacher.

– Nu, Herr Maior. Poate în legătură cu canalizarea?

– Nu, spuse Redenbacher. Persoana pe care până acum o cunoştea! drept Feldwebel Blessing, ca supraveghetor al angajaţilor civili locali, este, de fapt, subofiţer la poliţia secretă.

– Aşa, deci zise satanicul Kokke, râzând sardonic. Felicitări Blessing! O spuse în aşa fel, de parcă însuşi Blessing ar fi trebuit să fie surprins de noua sa poziţie. Acesta pocni din călcâie.

– Subofiţerul Himmel a furat nişte documente, continuă maiorul. Sau cel puţin aşa se afirmă. Înainte de masă a stat de vorbă cu Herr Oberleutnant.

Tu erai aşezat lângă fereastră, Kokke. poate l-ai văzut şi tu pe Himmel în dimineaţa asta.

– A stat de vorbă cu Herr Oberleutnant Lowenherz.

– Tocmai asta am spus şi eu, dar nu s-a mai întâlnit cu nimeni altcineva?

– - Nu s-a întâlnit cu Blessing?

– Nu, eu îl aşteptam să-l arestez la blocul în care locuieşte, spuse Blessing.

– Dar nu te-am văzut furişându-te prin pădure, în vârful picioarelor, Blessing? Puteam să jur că eşti tu. Mi s-a părut că-ţi văd urechile clăpăuge şi, scuză-mă c-o spun, fundul mare şi gras defilând prin faţa ferestrelor de la popotă, cam în jurul orei zece, şi m-am întors către amicul meu Beer şi i-am zis "Spune-mi Beer, mă-nşală pe mine ochii, sau urechile astea mari şi clăpăuge şi dosul acesta imens sunt ale prietenului nostru, Feldwebelul Blessing, cel care curăţă haznalele?" Pe-atunci nu ştiam bineînţeles, că Blessing e ofiţer.

Kokke se opri, iar maiorul Redenbacher rămase în continuare tăcut, răsfoind tabelele cu programul de antrenament pe care i le desenase Kokke cu grijă, în cerneală colorată. Interogatoriul acesta îi făcea greaţă, dar acum toţi aşteptau comentariile sale. Circula zvonul, printre cei dîn escadrilă, că maiorul nu se mai simţise cu adevărat bine de când fusese lovit ultima oară, prin mai, în urmă cu un an. Unii spuneau că Redenbacher avea să fie numit, în curând, la o unitate mai puţin activă, în care caz, gândi Kokke, snobul acesta de Lowenherz va prelua probabil comanda grupului. Oricum, era un pilot excelent, al naibii de sârguincios şi cu vederi foarte largi, şi, apoi, putea fi şi mai rău, deşi n-avea să-l înlocuiască niciodată în ochii lui Kokke pe Redenbacher. Maiorul era un tip dur, un adevărat veteran şi ar fi încălcat orice regulă de dragul oamenilor săi. Ba, mai mult, spre deosebire de Lowenherz, mai avea şi simţul umorului.

Redenbacher continuă să tacă. Bătrânul de la Abwehr interveni:

– Ai putea să-mi spui şi mie, Blessing, dacă ai vorbit, într-adevăr, cu Himmel?

Blessing se-nfurie:

– Sper că nu iei în serios ce spune clovnul ăsta! Kokke insistă:

– Blessing, dar nu-ţi aminteşti cum k vrut câinele să te muşte?

– Dacă l-ai văzut pe Himmel cu câinele, mai bine spune, i se adresă bătrânul, sever, lui Blessing. Uitaţi-vă şi dumneavoastră la cizmele lui!

Până şi maiorul Redenbacher îşi desprinse privirile de pe tabelele pe care le ţinea în mână şi se uită lung la cizmele lui Blessing, care se udaseră de la mersul prin iarbă.

– A urinat câinele domnului Oberleutnant pe ele. Câinele'urinează peste tot şi afurisitul de animal l-a confundat pe Blessing cu un pom.

Blessing ştia că Kokke încerca să-l provoace, dar căută să-şi păstreze calmul şi reuşi chiar să schiţeze o umbră de zâmbet. Era important ca maiorul să nu-l ia drept răzbunător sau să-l considere prea enervant. Starkhof îşi scoase ochelarii cu un gest care pe vremuri, făcea parte din tehnicile sale aplicate la curtea cu juri.

– Himmel avea vreun pachet în mână? Ceva de mărimea unui dosar, şi cu coperta cafenie?

– Mi-e greu să-mi aduc aminte, admise Kokke. V-am mai spus, era un du-te-vino, acolo!

– Blessing, spuse Redenbacher, ce probe ai contra subofiţerului Himmel?

Blessing mai ţinea încă în mână scrisoarea lui Himmel. Spuse:

– Am aici o scrisoare a lui Himmel către tatăl său, trimisă pe data de 27 mai 1943. O răsfoi, mormăind: „...sfârşit de săptămână... bine şi fericit.. vă mulţumesc pentru pâinea de casă pe care mi-aţi

trimis-o... Ah, da, am găsit! Vocea lui Blessing se schimbă imediat, devenind gravă şi oficială... „Să nu te temi când vor pătrunde bombardierele englezilor, căci şi asta face parte din planurile Fuhreru-lui. Bunica şi vărul Paul au trebuit să moară şi oraşele noastre au trebuit să fie devastate, pentru că şi asta face parte dintr-o uriaşă strategie, pe care bietul meu creier n-o poate pricepe. Este meritul genialilor noştri comandanţi supremi că dau voie unor bombardiere englezeşti sau americane să arunce bombe asupra noastră, în timp ce ei pierd războiul, şi ce proşti trebuie să fie ruşii dacă-şi închipuie că vor câştiga războiul numai pentru simplul fapt că avansează pe toate fronturile. Şi naivii aceia de englezi, cum au mai căzut ei singuri în capcană distrugând diviziile germane şi ocupând tot nordul Africii, când, de fapt, scumpul nostru Fuhrer, plănuise asta cu mult înainte. Ai încredere în Fuhrer, tată e plin de surprize."' Blessing îşi ridică privirea triumfătoare: Ei, ce spuneţi?

Pasajul citit de el îi cufundase pe toţi cei prezenţi într-o tăcere cumplită şi grea.

– Cum ce spunem, Blessing? răspunse Kokke: Nu-i o scrisoare nobilă?

- E un porc şi-un trădător, spuse Blessing. Se poate sesiza de la o poştă sarcasmul

- Ce sarcasm? întrebă Kokke. Ai sesizat sarcasm? i se adresă el lui Starkhof.

– E drept că felul de a scrie induce în eroare, se Centură bătrânul.

– Ar trebui să ne spui şi nouă care pasaje ţi se par dubioase şi peste limitele în care poţi crede,Blessing, spuse Kokke.

Blessing se uită din nou la scrisoare. Nimeni nu scoase o vorbă. Avioanele făceau tururi de pistă şi zboruri de antrenament. Unul din ele se apropie de sol, rulă pe deasupra pistei 25 şi, exact în clipa în care trebuia să aterizeze, pilotul puse gazele în plin şi avionul se ridică din nou. Zgomotul asurzitor al motoarelor ambalate la maximum făcea să zăngăne ferestrele. Alte trei avioane repetară aceeaşi manevră, înainte ca maiorul să rupă tăcerea.

'- Cred că ar trebui să-mi spui şi mie ce altă probă mai ai contra lui Himmel.

Blessing deveni din nou centrul atenţiei.

– Documentul furat se afla în noptiera lui şi noaptea trecută şi acum două nopţi.

– De unde ştii?

– Mi-au raportat oamenii mei.

– Aha, făcu Redebancher. Câţi dintre angajaţii civili lucrează pentru S.I.P.O..?

– Cu tot respectul, Herr Maior, nu pot să vă spun.

– Dar au chei de la noptiere?

- Da, Herr Maior.

– În locuinţa mea fac curat angajaţii tăi civili, Blessing. Au cheie şi de la noptiera mea? Blessing nu răspunse, iar Redenbacher continuă Şi cum?

Personalul dumitale îmi examinează toate dosarele şi sertarele din acest birou?

– Nu în mod regulat, Herr Maior.

- Numai când le dai tu ordin s-o facă nu-i aşa, Blessing?

– Cu tot respectul, Herr Maior, va trebui să limităm conversaţia la arestarea spionului Himmel. Vă cer permisiunea să-l duc la închisoarea Wehrmachtului, de la Haga, unde se va pregăti un proces împotriva lui.

– Se va pregăti un proces? strigă Redenbacher, indignat. Ne aflăm în Germania nazistă. În anul 1943, Blessing, şi nu în cine ştie ce republică mică şi obscură din America de Sud. Ne conducem după legi, nu după cum ne taie capul şi după presupuneri pe care le-ai făcut tu cine ştie când, iar acuma vii şi vrei să faci arestări. Soldaţii mei au dreptul la pâine şi libertate şi la spiritul de dreptate al legii. Dacă vrei să-mi privezi unitatea mea de luptă din linia întâi de unul din cei mâi înzestraţi piloţi, va trebui să depui eforturi serioase.

– Cu tot respectul, Herr Maior, a lupta împotriva spionilor comunişti şi a trădătorilor se cheamă de asemenea a lupta în prima linie şi este de datoria dumneavoastră să mă lăsaţi să-l duc pe Himmel la închisoare, acolo unde îi e locul.

– Nu-i nevoie să-mi aminteşti tu ce îndatoriri am, Blessing, spuse Redenbacher tăios. Cât despre lupta împotriva comuniştilor, eu luptam contra lor pe străzile Essenului, pe vremea când tu mai erai încă în scutece

– Refuzaţi deci să mă lăsaţi să-l arestez? întrebă Blessing.

- Nu; nu, întrerupse Starkhof. Domnul maior a fost cât se poate de clar, Blessing, şi a adoptat o poziţie foarte rezonabilă, dacă-mi permiţi s-o spun? Făcu un semn din cap către maior şi zâmbi. Are impresia că tu, Blessing, ai cam început să o iei razna şi vrea să te prevină să nu devii penibil, ci mai bine să aduci mai multe probe şi să-ţi studiezi mai temeinic cazul. Sunt total de acord cu asta, Blessing, căci, în momentul de faţă, nu te pot susţine? şi cred că ai face mai bine să-l laşi câteva zile pe Himmel, cu

asigurarea comandantului că va fi ţinut în stare de arest la unitate.

Stârkhof îşi calculase intervenţia cu grijă; tăcerea pe care o păstrase înainte îi dăduse posibilitatea să acţioneze ca arbitru (deşi i-ar fi plăcut să spună,,ca judecător").

Lui Blessing îi trebuiră câteva secunde pentru a-şi da seama că bătrânul vulpoi de la Abwehr fusese mai şiret decât el.

- Heil Hitler! strigă Blessing salutând.

- Heil Hitler! răspunseră toţi cei din încăpere, iar vocea lui Kokke păru mai stridentă şi mai puternică decât a celorlalţi.

Blessing plecă înaintea lui Starkhof, care mai întârzie să dea mâna cu fiecare din aviatorii de faţă. Când ajunse la uşă se-ntoarse şi le zâmbi

– Dumneavoastră, tinerilor, v-aţi distrat pe socoteala lui Blessing şi rezultatul ar putea fi că mă voi ocupa numai eu personal de dosarul acesta, iar dacă va fi aşa cum bănuiesc, când voi reveni va trebui să discutăm mult mai serios decât azi, domnilor.O vom lua totul de la început şi va trebui să aveţi mare grijă eu ceea ce îmi veţi spune, fiindcă noi, avocaţii, avem o vorbă „Decipi quam faliere est tutius". Vă va traduce Herr Oberleutant. Zâmbi din nou; apoi închise uşa în urma sa.

– E mai puţin primejdios să te înşeli pe tine înşuţi decât şă-i înşeli pe alţii, traduse Lowenherz.

– Ce individ! se indignă Kokke.

– E de la Abwehr, spuse Lowenherz. Ăştia şi cu cei din S.L.PO. lucrează mână-n mână.

Sedenbacher întrebă

– Victor, crezi că a precipitat arestarea tânărului Himmel numai pentru ca să pună mâna pe cazul ăsta, din motivele pe care le-a pomenit adineauri?

– Da, Herr Maior, eu aşa cred, răspunse Lowenherz. Abia acum îmi dau seama că toată conversaţia cu el, în drum spre dumneavoastră, n-a avut alt scop decât să mi-l facă ostil pe Blessing.

– Vulpe bătrână, zise Redenbacher. Dacă aş şti că sabotează în mod deliberat munca celor de la S.L.P.O. l-aş raporta.

– Eu nu i-aş ajuta pe bastarzii ăştia să pună mâna nici pe cel mai mare duşman al meu, murmură Kokke.

CAPITOLUL 5

La Altgarten existau mulţi localnici care îşi mai puteau aminti cum arăta orăşelul cu jumătate de secol în urmă. În acele vremuri, căsuţele muncitorilor feroviari erau înghesuite în mahalale sordide şi, cu toate că uşile şi ferestrele erau vopsite proaspăt, iar perdelele spălate şi călcate, puţini s-ar fi încumetat să iasă în oraş după căderea întunericului.

Uzina de gaz nu putea asigura locuri de muncă pentru toţi oamenii sărmani din Altgarten, iar cei fără slujbe stăteau pe la colţuri şi-şi aşteptau nevestele să se întoarcă de pe unde lucrau cu ziua, frecând podelele, spălând şi gătind.

Nici pământul parcă nu mai dădea destule roade pentru cei aflaţi la strâmtoare. Pe vremea aceea, o primăvară rece şi umedă însemna, cu siguranţă, o iarnă de foamete.

Acum, în anul 1943, primarul putea şă-şi arunce privirea peste un oraş în care nimeni nu stătea degeaba, deşi majoritatea bărbaţilor se aflau plecaţi prin diverse colţuri ale lumii.

Îi zărea când secând pe culoarele primăriei, unde militarii veneau să-şi prezinte documentele la semnat şi ştampilat. Tânărul Tornow tocmai se întorsese acasă, în permisie; Acum era Kapitan-Leutnant[35], şi arăta teribil de elegant în uniforma sa de marină, de un albastru închis, cu fireturi aurii la mâneci, şi cu şapca cu calotă albă pe care-o purtau căpitanii de submarine. Tatăl lui Tornow era proprietarul tipografiei din Altgarten şi avea o casă superbă, o armată de servitori şi un Mercedes de curse.

– Bună ziuă, Tornow, spuse primarul, trecând pe lângă acesta, în drum spre Frenzel, unde-şi lua masa de prânz. E o vreme splendidă, ce zici, tocmai potrivită pentru voi marinarii.

Hans Tornow se obişnuise cu astfel de remarci şi renunţase de mult să mai explice tuturor că, de fapt, el nu era decât casier la Casieria generală din Hamburg o clădire tristă şi veche, cu ferestre minuscule şi prost luminată. Cât despre ocean!...

35 Căpitan; denumire folosită pentru comandanţii de submarine, torpiloare, canoniere, distrugătoare (germ.).

Blestema întotdeauna zilele în care trebuiau să se ducă să plătească: echipajele navelor ancorate pe Elba, căci şi cel mai mic tangaj îi întorcea stomacul pe dos.

– Da, domnule Burgermelster[36], o vreme numai bună pentru marinari, spuse Tornow.

Tot Altgartenul îi invidia pe cei care aleseseră acest sfârşit de săptămână ca să-şi înceapă vacanţele şi concediile, căci vremea promitea să se menţină în continuare frumoasă. În pofida tunetelor ameninţătoare din dimineaţa aceea, norii negri trecuseră şi, în curând, ieşise şi soarele. Nu mai plouase în oraş de trei săptămâni, iar aerul proaspăt şt răcoros din dimineaţa aceasta era o adevărată desfătare mai ales ca în ultima săptămână, acele barometrului care indicau gradul de umiditate nu se urniseră multă vreme din dreptul cifrei de patruzeci şi cinci ba, uneori, coborâseră chiar spre treizeci; Străvechiul centru al oraşului era construit în cea mai mare parte din lemn, iar lemnăria caselor era uscată şi scorojită.

În astfel de condiţii de uscăciune, vânturile care băteau cu o viteză de aproape cincisprezece mile pe oră, puteau aţâţa bine flăcările unui foc mai mare, iar un vânt mai puternic ar fi transformat până şî cea mai mică flacără într-un adevărat pârjol. Acum, vântul bătea în rafale, venind dinspre câmpurile plantate cu cartofi şi dinspre livezi, iar vijeliile mai puternice aveau o viteză de optsprezece mile pe oră, făcând Altgartenul o pradă sigură pentru un incendiu.

---

36 Primar (german)

Clădirile de pe Dorfstrasse, erau coşcovite şi pline de praf, iar steagurile cu svastică, care fluturau în bătaia vântului, erau decolorate de soare.

Multe dintre vehicolele ce treceau pe şoselele aglomerate erau trase de cai care grăbeau să ajungă la destinaţie şi să scape de povară. Un căruţaş luase apă de la Frenzel pentru cei doi cai suri de la căruţa cu care transportase bere, şi-i privea în timp ce se adăpau cu lăcomie.

Focul are întotdeauna darul de-al fascina pe om? din care cauză serviciile de pompieri nu duceau niciodată lipsă de cadre.

Johannes Ilfa îşi dorise întotdeauna să fie pompier, ambiţie la care renunţase vremelnic, pe la vârsta de doisprezece ani, când i se păruse că i-ar fi plăcuţi să devină preot. În 1935, la optsprezece ani, Johannes intrase ca ucenic în brigada de pompieri din Altgarten. Inteligent şi muncitor, fiul de berar avansase mereu în grad, până ce, în 1942, fusese ales în brigada de la Koln şi asistase la atacul din noaptea de 30 mai 1942, când o mie de bombardiere britanice nimiciseră oraşul aproape în întregime.

În timpul atacului, ca şi în alte ocazii similare, Johannes văzuse privelişti îngrozitoare şi oferise mai multă alinare unor muribunzi decât oricare dintre preoţi din Altgarten. Cu o iarnă în urmă, o schijă îi perforase unul din plămâni, şi Johannes stătuse timp de o lună în spital, după care fusese trimis din nou la Altgarten. Mai avea şi acum dureri, uneori, când respira, în special când stătea-în fum, dar nu se plângea. Oricum, nu-şi pusese niciodată problema să facă parte din vreo organizaţie nazistă. Pe nazişti îi considera, în continuare, nişte bavarezi duri, ase-

meni celor ce frecventau berăria tatălui său, punând la cale bătăi pentru ca să poată pleca fără să-şi achite consumaţia. Dacă tot trebuia să participe şi el la războiul acestora, cel puţin brigada de pompieri îl înzestrase cu mijloace de luptă doar împotriva relelor din el. La vârsta de douăzeci şi şase de ani Ilfa era un veteran, cu ochii negri şi părul tuns scurt, periat cu grijă şi o mustaţă mare şi stufoasă de care era teribil de mândru. Avea dinţi sănătoşi şi regulaţi, iar faptul că umblase atât de mult cu apă făcuse ca mâinile să-i fie foarte albe; mai târziu, o dată cu avansarea în grad, deveniseră şi catifelate, întocmai ca nişte mâini de domnişoară.

Trupul însă îi era puternic şi cu toate că plămânul îi mai dădea câteodată de furcă avea o condiţie fizică excelentă şi, pentru scurte perioade de timp o energie extraordinară, care-l făcuse să câştige nenumărate întreceri cu pompierii mai tineri, în căţăratul pe turnul de exerciţii cu ajutorul scărilor cu cârlige.

Johannes era Gruppenfuhrer, şeful celei mai noi maşini de pompieri din Altgarten. Şedea lângă şofer şi dădea dispoziţii echipei formate din şapte oameni, în timp ce aceştia scoteau de sub autobuze pietonii accidentaţi, îi trăgeau pe cei electrocutaţi de pe cabluri, tăiau gratii ca să salveze copii care se prinseră între ele, sau stingeau incendii produse de hornuri prea încinse ori de focuri nesupravegheate.

Astăzi însă, în clădirea pompierilor era linişte şi răcoare, iar soarele făcea să strălucească alămurile lustruite ale accesoriilor şi maşinilor. Măştile, mănuşile şi căştile de oţel erau toate aliniate cu grijă, iar de fiecare din ele atârna un disc de metal cu însemne pe el, pentru ca cei cu furtunurile, cei

din echipele de asalt şi cei de pe maşinile de pompieri să poată fi recunoscuţi cu uşurinţă prin fum şi flăcări.

Până acum nu se dăduse încă nici o alarmă, iar Johannes Ilfa le vorbea celor optsprezece membri ai brigăzii de pompieri din Altgarten despre tipurile de bombe aruncate de englezi.

Pe masa care se afla în mijlocul camerei în care se ţinea instructajul se găseau înşirate diferite mostre de mici containere încărcate cu bombe cu fosfor de treizeci de livre, bombe incendiare în greutate de 250 de livre (cu benzol şi cauciuc) şi grenade incendiare de mână, cu coadă, de formă hexagonală, în greutate de patru livre.

– Bomba cu fosfor, de 30 de livre, are o lungime de 210 milimetri, şi se poate recunoaşte după culoarea de un roşu închis şi după cercul de un roşu mai aprins din jurul corpului bombei, citi Johannes Ilfa din manualul de instrucţiuni. Apoi zâmbi: Doar dacă, bineînţeles, nu explodează înainte de a apuca s-o vedeţi;

Câţiva dintre pompieri râseră scurt şi nervos.

– Bucăţile de fosfor aprins zboară la o distanţă de treizeci de metri, uneori chiar şi mai departe, apoi continuă să plutească în jos timp de cincisprezece secunde, deci nu alergaţi prea repede spre ele. Dacă un fragment cât de mic de fosfor arzând vă atinge hainele, vă scoateţi numaidecât îmbrăcămintea şi o muiaţi în apă, apoi curăţaţi prin răzuire locul respectiv altfel se aprinde din nou, imediat ce o scoateţi din apă.

Un pompier ridică mâna:

– Da' cum se poate face aşa ceva în timpul unui raid aerian?!

– N-am scris eu cărţile acestea, datoria mea este doar să vi le citesc. Făcu o pauză. Pur şi simplu feriţi-vă să vă atingeţi de afurisitul acela de fosfor. Se trase nervos de mustaţă, căci văzuse nenumărate bombe cu fosfor şi reuşiseră să-l îngrozească cu adevărat.

Câţiva dintre cursanţi luau notiţe. Oricare dintre ei putea fi trimis la vreo staţie de pompieri de pe Ruhr, în care caz trebuiau să ştie ce însemna războiul.

– Şi cu asta gata cursul, s-a terminat, spuse Johannes Ilfa, uitându-se la ceasul de la mână.

Pompierul şef comandă "drepţi" şi după ce plecă Ilfa, îi trimise pe toţi la masă. Şapte dintre ei locuiau suficient de aproape pentru a mânca acasă şi aceştia se grăbiră spre şopronul unde-şi ţineau bicicletele.

Unitatea de pompieri se găsea la capătul străzii Monchen, o zonă foarte puţin elegantă şi de loc plăcută. Doi tineri soldaţi SS[37] trecură pe lângă staţie, pe biciclete. În drum spre magazinele de pe Dorfstrasse.

Gemenii Scheske abia împliniseră optsprezece ani şi, până în urmă cu o lună, nu ieşiseră din Insterburg oraşul lor natal, de pe valea Pregelului; în Prusia de răsărit.

Aici, în partea cea mai vestică a ţării, atât de aproape de Bruxelles, Paris şi Amsterdam, oraşe de care doar citiseră în manualele de şcoală, aveau atât de multe lucruri de văzut, încât până şi mersul pe bicicletă prin Altgarten, spre magazinul din care trebuiau să cumpere nişte lame de ras pentru comandantul subunităţii de pază, constituia o

37 Schutzstaffel = trupe de protecţie (germ.).

aventură plină de promisiuni pentru cei doi băieţi care-şi duceau cu ei şi aparatele nou-nouţe de fotografiat, Exacta. Erau nişte tineri timizi, ce nu răspundeau niciodată la provocările camarazilor S.S. staţionaţi la tabăra de la Wald Hotel, care, atât de susceptibili când era vorba de rase, se scandalizaseră de numele slav al băieţilor. Tot ce era legat de tânăra Germanie nazistă constituia pentru gemeni o noutatfe. Acasă făcuseră parte din corul organizaţiei „Hitler Jugend" şi, de obicei, erau chemaţi la petreceri pentru a completa corul bărbaţilor din S.A.[38]. În tabăra de la Altgarten, din nefericire, nu exista nici un cor şi, o dată, Mausi sugerase să se intereseze dacă ar fi fost posibil să cânte la biserica Liebefrau, dar Hannes îl oprise la timp, înainte de a se face de râs faţă de ceilalţi S.S. Acum fredonau voioşi, pedalând pe bicicletă.

– Ar trebui să ne grăbim, spuse Hannes, altfel pierdem masa.

- Ce-avem de cumpărat de fapt?

– Doctoria comandantului, de la farmacie, lame de ras pentru comandantul unităţii de pază, ceva contra fumatului, pentru grasul de la bucătărie, şi vreau şi eu un film color.

– Dacă nu ne ducem la masă, am putea face câteva fotografii în piaţa veche, unde sunt tarabele cu zarzavaturi.

Bună idee, hai să nu mai mergem la masă. Un saxon din grupă T.E.N.O.[39] pe nume Ueberall, zis Fuchs (Vulpea)pentru prieteni, din cauza părului său roşu, care acum începuse să încărunţească, se

38 Sturmabteilung = batalion de asalt (germ.).

39 Technische Ncthilfe = prim ajutor tehnic (germ.).

hotărâse şi el să renunţe la masa de prânz. Aşteptă până ce trecură cei doi biciclist! şi traversă strada. „Naziştilor", murmură el în barbă. Marşul pe care-l fredonau fusese adesea preludiul multor încăierări, când, în mod invariabil, prietenii săi erau împotriva celor ce-l cântau. Asta se întâmplase pe vremea când Fuchs lucra ca mecanic Diesel la o companie de vapoare de pe Elba. În tinereţe fusese un sindicalist înfocat şi chiar şi acum se mai temea să nu iasă la lumină cine ştie ce documente mai vechi şi să încapă pe mâinile poliţiei. Fuchs era un bărbat extrem de voinic, cu mâini de uriaş, nişte maxilare puternice şi o voce subţire şi ascuţită de saxon, complet nepotrivită cu statura sa impozantă. Mai mult decât oricine altcineva din T.E.N.O., Fuchs ura viaţa militară. Cu un an în urmă, câţiva mecanici mai pricepuţi fuseseră eliberaţi şi trimişi să lucreze în fabrică, dar cererea lui Ueberall fusese respinsă. Acum, singura lui bucurie erau serile în care juca cărţi, lucrul cel mai aproape de viaţa civilă pe care reuşise să-l descopere în armată şi ţinea foarte mult la cei doi prieteni ai săi, Gerd Boli, fost profesor universitar, şi Oberzugfuhrerul Bodo Reuter, care nu-i amintea niciodată că-i era superior.

De multe ori Fuchs Ueberall sărea peste masa de prânz, mai întotdeauna ca să joace skat.

Cei trei bărbaţi se întrebau, uneori, ce aveau oare în comun. La apropierea de vârstă, şi o oarecare asemănare în înfăţişare, se mai adăugau lipsa unor răspunderi familiare şi speranţa că vor câştiga,cu siguranţă, la jocul următor. Dar, după cum spusese Gerd, o dată, oare toate astea nu erau suficiente?

CAPITOLUL 6

Factorul decisiv în alegerea unui aerodrom nu este, aşa cum s-ar putea crede, terenul, care, de cele mai multe ori, se poate nivela, ci sistemul de drenare. Locuitorii din Little Warley ştiuseră, dintotdeauna, că suprafeţele cultivate cu cartofi, din partea de est a satului, erau drenate în Witch Fen, iar porţiunea de teren dintre câmpurile de cartofi şi păduricea de frasini de la Warrens era neagră precum cărbunele

şi nemaipomenit de fertilă. Astfel că, după începerta războiului, nici un locuitor de aici nu fu surprins când apărură echipe de la Ministerul Aerului să prospecteze terenul şi când acestea se declaraseră în favoarea alegerii locului spre a fi transformat în aerodrom, pentru nevoile Comandamentului Aviaţiei de bombardament. Apoi veniseră buldozerele, betonierele şi maşinile pentru turnat asfalt, se construi o pistă de beton în formă de cruce, peste câmpurile de la Warley, iar de jur-împrejurul ei fu trasat un drum prevăzut cu locuri semicirculare de garare pentru fiecare avion. Oamenii săpaseră canale şi şanţuri de scurgere, montaseră conducte de apă şi linii de curent electric, iar câmpurile erau străbătute de linii de telefon şi telex. Baracamente tip Nissen, din tablă ondulata, se iviră ca prin farmec, înghesuite unele într-altele ca nişte elefanţi cenuşii cu pielea smochinită adăpostindu-se de vânturile reci ale Angliei de Est. Apărură apoi hangarele, întocmai ca nişte catedrale negre, mai înalte decât turla bisericii şi mai întinse chiar decât cimitirul. Mult mai târziu se auzi, în sfârşit, primul zgomot de avion şi, în mai puţin de zece minute, Warley Fen deveni un adevărat aerodrom. Din turnul de control, în formă de cutie, se putea vedea până la Witch Fen, iar în spatele acestuia se îngrămădeau duzini întregi de clădiri care asigurau servirea de la A la Z a celor de la bază depozit de armament şi muniţii, măcelărie, cinematograf, cabinet stomatologic, depozit de echipamente, punct de dirijare a zborurilor, poligon de tragere, frizerie, coafor, atelier pentru repararea instrumentelor de navigaţie, arest, bucătării, sală de zbor instrumental (Link Trainer), secţie meteorologică, sală de instruc-

taj pentru navigatori, secţie fotografică, cămine pentru ofiţerii familişti, radar, ambulatoriu, secţie de telex, magazie de echipament, atelier de reparaţii pentru autovehicole, castel de apă, secţie de radiologie şi post de control al circulaţiei pentru întregul aeroport. Mai târziu, apăruseră şi crescătorii mari de porci şi o grădină întinsă de legume.

La intrarea în aerodrom se afla un stâlp pe care fusese fixată o placă, cu inscripţia „Baza Warley Fen a Forţelor Aeriene Regale", şi o gheretă vopsită în alb şi roşu, pe care se afla scris: „Vizitatorii şe vor prezenţa mai întâi aici". La scurtă vreme după asta, localnicii se obişnuiseră cu dute-vino-ul celor 1083 de aviatori de la bază, de parcă aceştia s-ar fi aflat aici de când lumea. În fiecare seară, terenul din faţa barului Bell se umplea de biciclete, iar doamna Jenkins trebui să scrie pe geam cu litere mari, vopsite în alb; "Nu avem ţigări", ca să mai poată pune deoparte, câte ceva şi pentru clienţi mai vechi, obişnuiţii casei. Spre groaza şi consternarea sătenilor, apăruseră şi fete-aviator, care îşi etalau, fără jenă, buzele rujate şi părul făcut permanent, şi munceau cot la cot cu bărbaţii, ba, câteodată, le puteai auzi înjurând chiar mai rău decât aceştia. Oricum, erau un exemplu negativ pentru fetele din sat, iar unii spuneau chiar că întregul aerodrom era un „cuib al Satanei" şi treceau grăbiţi pe lângă el, în special după căderea întunericului, când zgomotul motoarelor făcea să zăngăne ferestrele. De jur împrejurul aerodromului se aflau bombardierele escadrilei, parcate pe locurile semicirculare de pe pistă, special amenajate, iar gardul înalt de aproape şase picioare care-l împrejmuia părea de netrecut. Aviatorii făcuseră însă găuri destul de mari, aproape

cât un stat de om, prin care se strecurau ca să scurteze distanţa spre locurile de dispersare sau spre Bell; până şi santinelele înarmate, din faţa intrării principale, obişnuiau ca, după ce-şi isprăveau serviciul de noapte, să o ia pe-aici, scurtând astfel cu câteva sute de iarzi drumul ce ar fi trebuit să-l facă de-a lungul pistei. Se întâmplă ca autocamioneta Bedford să se poticnească într-una din aceste spărturi, făcând ca toţi cei din maşină să-şi piardă echilibrul, iar Digby şi Battersby se loviră cu capul de cadrul de metal.

– Ţineţi-vă bine, strigă căpitanul Sweet, de pe bancheta din cabină.

– Acum ne spune!, protestă furios Digby, pe când maşina oprea în faţa biroului patrulei „B". Oblonul de la spate fu coborât cu zgomot, iar Sweet o luă în braţe pe doamna Lambert, cu un gest care ar fi făcut cinste până şi unui balerin de la Sadlers Wells, apoi, ţinând-o în continuare de mijloc, o sărută cuviincios şi cu multă decenţă.

– Dreptul seniorului, Lambert, strigăt el. Am dat ordin şoferului să vă ducă mai departe până la punctul operativ, doamnă Lambert. După cât se pare, s-a pus ceva la cale pentru noi în seara asta, am făcut bine că m-am hotărât să mă opresc întâi aici.

În preajma bombardierelor Lancaster era un furnicar de lume. Mecanici de motoare, montori-reglori, electricieni, instalatori de aparatură şi specialişti radio mişunau în jurul uriaşelor avioane cu patru motoare.

Noii veniţi îşi aruncară automat privirile înspre partea de nord a aerodromului, unde, movile de pământ, semănând cu nişte morminte preistorice,

având fiecare câte o intrare de beton, erau împrejmuite cu ziduri contra exploziilor şi adăposteau muniţiile pentru avioane. De jur împrejur, nenumăraţi tehnicieni armurieri stăteau aplecaţi deasupra focoaselor şi stabilizatoarelor şi, cu scripeţi şi palane, fixau bombele pe cărucioare speciale.

De altfel, aici se găsea un arsenal impresionant de bombe explozive, bombe de mare putere, ridicătoare de obiective şi bombe-mamă conţinând câte 90 de bombe incendiare, strălucitoare, în greutate de 4 livre fiecare. Nu scrisese nimeni pe ele „Hai noroc, Hitler!" Asta o făceau doar fotoreporterii, armurierii nu găseau nimic hazliu în bombe, ba, dimpotrivă.

– Se pare că iar ne batem, băieţi, spuse Sweet. E grozav, abia aştept să arunc ceva bombe în capetele alea pătrate.

– Ce sunt, bombe sau mine? întrebă Digby.

- Nu-mi dau seama, răspunse Cohen. Nu pot să văd până acolo.

Comandamentul se afla într-un complex de barăci de tablă care începuseră să zăngăne pe măsură ce motoarele avioanelor erau aduse la turaţie maximă.

Sergentul salută când Sweet intră în încăperea mică şi sărăcăcioasă pe care scria Biroul patrulei „B". Eric furierul, se opri din bătutul la maşină şi luă poziţia de drepţi. Era un loc trist şi mohorât, mobilat cu două dulapuri, de metal pentru dosare, două mese şi două scaune. Într-un colţ se afla o chiuvetă cu o grămadă de ceşti ciobite şi un ceainic cafeniu de metal, pus cu gura-n jos, să se scurgă. Pe un perete era un avizier vechi, plin cu anunţuri şi rapoarte îngălbenite, iar pe celălalt se găsea o tablă cu

însemnări referitoare la activitatea avioanelor Lancaster. Sweet îl obligase pe cel însărcinat cu însemnările să scrie deasupra, în loc de titlu: Patrula „B" bombardează cel mai bine. Dedesubt se afla o pată unde o altă remarcă fusese probabil ştearsă în grabă şi stângaci.

– Bună dimineaţa, Percy Bună dimineaţa Eric! spuse Sweet. Suntem pe listă!

- Da, domnule, răspunse sergentul!

– Eric, am auzit că faci o listă de pariuri pentru meciul de crichet al escadrilei de sâmbătă. Mă treci şi pe mine cu cinci lire!

– Pariaţi pe noi, domnule? întrebă Eric.

– Nu te obrăznici, îl repezi Sweet. Nu sunt eu cel mai bun batsman[40] din tot grupul?

– Aveţi dreptate, domnule. Aşa este.

Sweet zîmbi încântat şi-l bătu pe Eric pe umăr, apoi apucă o cutie cu mărunţiş şi începu să o zornăie. Pe cutie era lipită o etichetă, pe care cineva scrisese de mână „Chetă pentru Crăciun, pentru copiii din sat".

În urmă cu doi ani, furierul Eric Sedge şi soldatul Gilbert, artistul escadrilei, fuseseră cei care strânseseră fondul pentru Crăciun, dar, în anul acesta, Sweet ceruse să se ocupe personal şi făcuse uz de toată puterea sa de convingere, apelând cu zâmbetul pe buze, la toţi, indiferent de grad, să contribuie cu bani şi insistând ca la toate loteriile şi tombolele organizate de băieţii din patrula sa să se perceapă o taxă de 10 la sută din încasări, iar cu suma astfel adunată, să se organizeze petrecerea mai sus, amintită

40 Jucător la bătaie

– Cât ai mai reuşit să strângi de vineri până azi, Eric?

– Doar câţiva bănuţi, domnule.

– Ai notat şi numele celor care au contribuit?

– Nici nu-i notez pe cei care dau mai puţin de 6 penny.

– Scrie-i pe toţi, Eric, aşa e drept, şi apoi, de Crăciun o să vedem care secţie a contribuit mai substanţial.

– Am înţeles, domnule.

- Şi, Eric, pune ceainicul să fiarbă. Sweet se îndreptă spre uşa pe care scria: *Patrula „B" - Comandantul*, înăuntru era teribil de cald şi o viespe enervată bâzâia cu furie. Sweet o lovi cu un număr din ziarul „Picture Post", pe care-l făcuse sul, apoi deschise fereastra, dezlipi viespea de pe ziar şi o aruncă afară. Se aplecă destul de mult peste pervaz şi-l zări, deodată, pe Lambert stând de vorbă cu soţia.

Sweet respiră mireasma dulceagă de iarbă proaspăt cosită şi privi îndelung la, doi aviatori tolăniţi pe iarbă, prea obosiţi ca să se mai poată ridica. Se-ntoarse la biroul său, deasupra căruia se afla un afiş cu textul „Pâinea este şi ea o muniţie de război: n-o irosiţi!" Pe primul cuvânt cineva lipise o etichetă de whisky Jonnie Walker. Camera era plină cu tot felul de vechituri, adunate claie peste grămadă, din diverse surse puteai întâlni aici scrumiere din cele care se găseau prin cârciumi, un scaun de cinema, o garderobă în stil victorian, în care Sweet îşi ţinea costumul de lucru şi o trusă cu piese de rezervă, apoi o sobiţă cu un coş improvizat, o bucată de carpetă veche, foarte uzată, şi o valiză plină cu discuri de gramofon şi un set de discuri cu lecţii de

limba germană. Dincolo de fereastră se zăreau, profilându-se la orizont, siluetele avioanelor Lancaster aflate sub comanda lui Sweet. Aparatul pe care zbura el era „S-for sugar"[41], deşi încercase multă vreme să-i convingă pe cei din escadrilă să-l numească „S Sweet"[42]. Bombardierul acesta era cel mai nou din toate avioanele patrulei „B", cu perspexul[43] transparent şi fără nici o zgârietură sau pată şi cu asamblările strălucitoare pe bordul anterior avea vopsită o bombă.

De cealaltă parte a pistei, avionul lui Lambert.

„O Orange"[44], era o maşinărie „antică", cu şaizeci şi două de bombe galbene, desenate pe câteva şiruri. Privit de la distanţă, avionul părea la fel ca oricare altul acoperit pe aproape toată suprafaţa cu vopsea neagră şi mată şi doar în partea de sus vopsit în verde şters şi cafeniu. Dar dacă examinai accesoriile de metal din carlinga avionului şi te întrebai de ce partea stângă era pătată şi lipsită de strălucire, în timp ce partea dreaptă era arigintie şi luminoasă, îţi dădeai seama imediat că acesta nu scăpase neatins în cele şaizeci şi două de misiuni executate. Avionul fusese, la un moment dat, dus la serviciul de întreţinere tehnică şi reparaţii capitale, unde i se înlocuiseră flapsurile din stânga, şi ampenajul, iar bordul de atac şi planul stâng fuseseră peticite cu nenumărate plăcuţe nituite în locurile ce mai păstrau urmele răzbunării artileriei

41 Zahăr (engl.).

42 Dulce (engl.).

43 Plexiglas.

44 Portocală (engl.).

antiaeriene. De altfel, trapele de la camera lansatoarelor de bombe, de obicei partea cea mai vulnerabilă a unui avion, fuseseră înlocuite de vreo opt ori.

Când li se dăduse avionul acesta, în urmă cu vreo cincisprezece raiduri, băieţii din echipajul lui Lambert priviseră îngroziţi şi dezolaţi maşinăria veche şi ciuruită de gloanţe până ce mecanicul de bord Micky Murphy îi încurajase, spunându-le că „uşa care scârţâie ţine mai mult". De atunci, Digby îl botezase „Creaking Door". Avionului părea să-i placă numele acesta, căci, deşi zbura ca o pasăre măiastră, ampenajul scârţâia, câteodată, mai ales când ajungea deasupra ţintei, sau cel puţin aşa susţinea sergentul Digby. Dacă acesta n-ar fi fost recunoscut drept un tip cinic şi lipsit de imaginaţie, ar fi putut foarte uşor fi acuzat dc sentimentalism, în ceea ce-1 privea pe „Creaking Door".

Digby plătise multe halbe de bere ca să afle de la sergentul Worthington istoria avionului, căci, practic, echipele de sol erau adevăraţii proprietari ai aparatelor, "Creaking Door" fusese printre primele avioane Lancaster de acest tip. La început, uzina a construit un bombardier cu două motoare, cu un randament foarte scăzut. Atunci, proiectanţii sugerară să se mai instaleze încă două motoare, idee respinsă iniţial de experţii Ministerului Aerului.

Cei de la uzină însă nu ţinură seama de acest refuz şi cerşiră, împrumutară sau furară diverse piese şi subansamble pentru a încerca un nou prototip.

Şi astfel a fost proiectat şi construit cel mai bun bombardier care a zburat de când a început războiul. Ce fiasco ar fi însemnat pentru englezi, dacă nu s-ar fi procedat aşa. Tipic !

l-am spus tatei că avionul este un exemplu al geniului ingineriei britanice, zise Battersby.

Un accident, băiete. O pură întâmplare. Dar e o frumuseţe, o adevărată frumeseţe.

Ce noroc pe noi. spuse Binty Jones. mitralierul de la turela superioară, ridicându-şi ochii din revista umoristică pe care o citea. Când se termina războiul, o să vindem epava asta bătrână vreunui muzeu.

Numai la bani ţi-e gândul, îl apostrofă Digby. Un limitat ca tine nici nu poate gândi altfel. Eu vorbeam însă de valoarea artistică, vorbeam de valoarea istorică, căci avioanele acestea, când se va termina războiul, vor sta, într-adevăr, la muzeu, dar vor fi expuse drept capodopere ale artei, tehnicii şi culturii pe care le-a dat secolul douăzeci.

– Da, o să fim expuşi cu toţii la muzeu, spuse Lambert, sarcastic.

– Mă duc să-mi văd de treabă, răspunse Digby. Cu de-ăştia ca voi nu se poate discuta serios.

Următorul în seria de avioane aparţinând patrulei „B" şi garate aici era "L.Love" pe care tocmai îl vopseau acum, dându-i un însemn şi un nume nou, pentru a acoperi cele cincisprezece bombe, de pe bordul anterior. Noul său nume era „Joe for King", iar căpitanul său, Tommy Carter, un orfan din Newcastle, cu trăsături plăcute şi o claie de păr roşu, fugise de la orfelinat pentru a intra în poliţie. Într-o bună zi, însă, inspectorul îl surprinse citind „Das Kapital".

– Ce naiba faci cu porcăria aceea, Carter?

– Studiez pentru cursurile serale, domnule. Dar am şi „Mein Kampf", în buzunarul celălalt.

– Să nu te mai prind că aduci otravă din asta în secţia mea, Carter. Ai înţeles?

– Da, dompule inspector.

Două luni mai târziu se înrolase la aviaţie. Avea o mustaţă roşcată foarte stufoasă, pe care şi-o lăsase ca să ascundă cicatricea unei răni de pe buză, apoi prinsese curaj şi-i dăduse o formă ca de ghidon de bicicletă, foarte la modă printre aviatori. Tommy Carter mai trăia cu impresia că, intrând în aviaţie, făcuse cel mai minunat lucru din viaţa-sa, iar „Joe for King"? spunea el, era cel mai grozav Lancaster care zburase vreodată.

Avionul îndeplinise cincisprezece misiuni, iar echipajul lui Carter luase parte la opt dintre acestea. Excepţie făcea Collins; observatorul bombardier, singurul supravieţuitor al unei aterizări forţate, petrecute în luna februarie, care zburase în douăzeci şi nouă de misiuni, iar în seara aceasta îşi completa ciclul de operaţiuni, înainte de a pleca la odihnă.

Urma „Z Zebra", ascuns aproape complet de păduricea de frasini de la Warrens, unde chiar şi-n timpul zilei puteai vedea iepuri sălbatici alergând prin faţa locurilor de parcare. În pământul umed şi mirosind a ulei, căruia vârfurile aripilor,,Zebrei" ii ţineau umbră creşteau ciuperci băşica-porcului, bune de mâncat, iar toamna răsăreau tot felul de alte soiuri de ciuperci comestibile, viu colorate, cu cercuri sau pete, şi ciuperci lamelare, despre care spuneau că sunt otrăvitoare.

„Volkswagen", aşa îi spuneau "Zebrei", iar căpitanul său era Pilot Officer1 Cornelius Fleming, un tânăr proaspăt înaintat în grad, cu trei sute de ore de zbor, un tip din York, închis în sine, şi cu o voce groasă şi calmă; înainte de război fusese student la

medicină. Fleming făcuse pilotajul elementar la Alberta. Luminile strălucitoare şi lipsa de etichetă â canadienilor i se păruseră surprinzătoare, în comparaţie cu întunericul Angliei camuflate, de unde abia plecase, iar uşurinţa cu care se pierduse, zburând deasupra preriei, îi dăduse o lecţie de-a dreptul înspăimântătoare. De trei ori pe săptămână. Fleming îi scria unei fete din Edmonton, Tracy Rybakowski, cu care avea de gînd să se însoare după război şi să se stabilească în Canada, deşi părinţii lul nu ştiau deocamdată nimic de aceste planuri.

Amintirea scurtei perioade de timp în care fusese student la medicină se estompase atât de mult, încât abia mai realiza că, numai cu doi ani în urmă, singura sa ambiţie era aceea de a deveni medic. Nici pentru Flemig şi nici pentru ceilalţi membri din echipajul său nu constituise o surpriză faptul că, în calitate de noi veniţi, le fusese dat unul dintre cele mai prăpădite avioane pe care le avea baza. Când se urcaseră în el prima oară. nu mică le fusese surpriza descoperind că interiorul era plin cu ziare vechi şi cârpe murdare de ulei iar toaleta tip Elsan nici măcar nu fusese curăţată cum trebuie şi că, peste toate acestea, plutea un iz persistent de transpiraţie. excremente şi carne putrezită. Fleming îşi obligase imediat întreg echipajul să curăţe avionul. Acum mirosea a ulei proaspăt, a metal lustruit şi a dezinfectante, sau, după cum remarcase, chiar el, „era curat ca-ntr-un spital", deşi regretase, în aceaşi clipă, comparaţia pe care o făcuse. Dându-i numele de „Volkswagen", Fleming încercase totodată să-i aranjeze o nouă înfăţişare bătrânei şi murdarei „Zebre". Atât observatorul bombardier din echipajul lui Fleming, cât şi

mitraliorul de spate al acestuia erau ofiţeri, iar acum se-ngrămădiseră, împreună cu căpitanul lor, în jurul autoturismului acestuia, un Austin 7, căruia unul dintre electricieni tocmai îi schimba bobina de inducţie cu una din dotarea Ministerului Aerului; de altfel, maşina intrase mai demult în reparaţii capitale, pe cheltuiala Maiestăţii Sale. Cei trei ofiţeri veniseră la patrula „B" du numai şase săptămâni în urmă, împreună cu ceilalţi membri ai echipajului de pe „Zebra", dar nu zburaseră până acum în nici o misiune. Îşi petreceau cea mai mare parte a timpului împreună, simţindu-se străini faţă de toţi ceilalţi, căci după cum remarcase însuşi Fleming de faţă cu Sweet, majoritatea membrilor patrulei „B", inclusiv ceilalţi patru oameni din echipajul lui Fleming, împărţeau popota subofiţerilor împreună cu mecanicii tereştri, iar atmosfera era aceea a unui club muncitoresc de provincie,

– Consideră-te norocos că nu faci şi tu parte din el, îi spuse Sweet, zâmbind, căci tot ce se discută acolo e legat de bani, băutură şi femei. Ş-apoi aşteaptă să mergi la o seară de dans la popota subofiţerilor, să vezi câţi nespălaţi...

Amabilităţile lui Sweet erau cu totul întâmplătoare, iar cei trei îl întâlneau extrem de rar. Majoritatea timpului se învârteau în jurul sediului patrulei,,B" fără nici un scop precis, iar subofiţerii îi porecliseră „Speranţa". „Credinţa" şi „Milostenia" căci erau întocmai ca nişte episcopi lipsiţi de credinţă, în mijlocul unor iezuiţi cu limba otrăvită. Cei trei ofiţeri ştiau că pentru orice echipaj riscul pierderilor în primele trei misiuni erau mult mai mare decât în mod obişnuit, dar continuau să-şi schimbe între ei tot bagajul de cunoştinţe tehnice şi veşti primite

de-acasă, aşteptând, liniştiţi, botezul focului. În sfârşit, ziua cea mare sosise.

La mai mult de o milă distanţă, de-a lungul aerodromului, Sweet putu să distingă pe cel mai apropiat dintre avioanele celeilalte patrule, iar în dreapta, dincolo de colină, se zărea turnul de control. Un meteorolog tocmai se urcase pe acoperişul turnului şi citea rezultatele date de instrumentele din căsuţa de lemn, care le adăpostea. La capătul dinspre sud al pistei se afla postul de control al aerodromului, iar în spatele acestuia apărea clopotniţa bisericii din satul Little Warley, construită prin secolul al XIII-lea.

De aici, de la fereastră, Sweet avea o vedere de ansamblu. Îşi îndreptă privirile spre locul unde îi lăsase camioneta cu care se înapoiaseră din week-end. Aceasta tocmai făcuse o întorcere pe şoseaua principală, ce traversa satul, împărţindu-l în două, şi intra goală pe poarta principală, cu formularul 658 în regulă, completat şi semnat, aşa cum aranjase Sweet cu şeful transportului. Lângă spărtura din gard, sergentul Lambert îşi lua la revedere de la soţia sa, care urma să fie transportată apoi cu maşina spre secţia echipamente de protecţie; unde lucra..

– Fii drăguţ Eric şi spune-i lui Lambert că vreau să-i vorbesc. Şi încă ceva... m-am gândit că ar fi mai bine ca Bedfordul să se întoarcă direct la secţia transporturi. Nu se ştie niciodată ce se poate întâmpla.

– Am să-i comunic imediat şoferului, spuse Eric

– Şi cere-i scuze doamnei Lambert, dar va trebui să meargă pe jos. Îmi pare sincer rău, aşa să-i spui.

Îndată ce soldatul dispăru, Sweet îşi examina cu atenţie faţa în oglindă agăţată de perete; se întrebă

de ce oare devenea pielea lui roşie şi pistruiată, în loc să şe bronzeze şi să arate şi el bine ca alţii.

Ia bicicleta mea. Ruth, spuse Lambert.

– Nu pot să merg pe bicicleta, Sam. Şi, în nici un caz, nu în fusta asta de uniformă. Am să mă duc pe jos.

– Crezi că n-o să-ţi fie greu.?

- Nu-i decât o milă, o să-mi facă bine.

– Domnul Sweet vrea să-ţi vorbească şefule, spuse furierul. Lambert îşi sărută soţia, luându-şi la revedere de la ea.

– Tu ai să afli înaintea mea unde mergem în seara asta.

– Ai grijă de tine, Sam.

– Te iubesc, Ruth. Trec să te văd înainte de a pleca.

Îndreptându-se spre comanda patrulei, Sam observă un grup de aviatori aşteptând dubita „Naffi", care ducea ceaiul şi prăjiturile de dimineaţă. Se uită]a ceas, era unsprezece fără zece.

În biroul său, Sweet tocmai spunea o glumă când Lambert intră „Termină sergent!" spune ea. „Dar eu sunt un împuternicit al regelui". Cei doi furieri râseră împreună cu Sweet. Acesta mai zâmbea, când se-ntoarse spre Lambert.

– Ei, ne-a venit rândul Sambo. Se pare că toţi ceilalţi ne-au luat-o înainte. Ai face bine să-ţi aduni imediat echipajul şi să executaţi zborul de încercare cât se poate de repede. Căpitanii şi navigatorii trebuie să fie gata la orele 3,30 după-amiază, iar instructajul general se va ţine la 5.

– Pot să mă schimb din uniforma asta bună, albastră, în ţinută de lucru?

– Asta înseamnă să vă întoarceţi cu toţii la popota subofiţerilor şi până faceţi duş, până vă bărbieriţi şi

înghiţiţi nişle cafea, a şi trecut o jumătate de zi. Sweet îi zâmbi plin de superioritate. Nu, mai bine, pune-te imediat în mişcare şi împrumută caschete şi paraşute de la băieţii lui Tommy Carter sau de la echipajul domnului Fleming.

- Aţi auzit ceva în legătură cu obiectivul?

– Chiar dacă aş fi auzit, tot n-aş putea să-l comunic băieţilor. Aranja nişte hărţi pe birou. Apropo, voiam să-ţi spun că s-au produs nişte mici schimbări în echipaj şi, de mâine, tânărul Cohen va fi navigator pe,,S Sweet" şi-l iau şi pe Digby la mine, iar băieţii mei Teddy şi Speke vor trece la tine. Ai noroc, că pui mâna pe ei, Sambo, sunt ai naibii de pricepuţi.

– Dar cum se cheamă asta, transfer? întrebă Lambert, uimit.

– Ei, ştiu că n-o să-ţi fie uşor, Sambo, nimănui nu-i plac treburile astea, mai ales atunci când membrii echipajului sunt atât de uniţi, ca într-o familie, dar Cohen e încă un copil şi vreau să-l dădăcesc puţin.

Sweet descoperi un pachet de ţigări aruncat într-unui din sertarele biroului. Fuma foarte rar, dar acum avea un motiv cu totul special; îi întinse şi lui Lambert pachetul, dar acesta refuză. Sweet îşi aprinse o ţigară, trase cu putere fumul în piept, apoi îl suflă, imediat, afară.

– Ştiu la ce te gândeşti, Sambo, dar, crede-mă este ultimul lucru din lume pe care l-aş fi făcut. Luă un pachet cu bomboane de mentă din sertar şi-l oferi din nou lui Lambert, dar acesta scutură din cap.

– Navigatorul dvs. pute, iar mitraliorul acela pe care vreţi să mi-l daţi, Speke, te face să te-ascunzi, spuse Lambert. Nu vreau să zbor cu ei. Nu vă ajunge să mi l-aţi luat pe Micky Murphy, mecanicul

meu de bord împreună cu care efectuasem cinci-sprezece misiuni?

– Aha, deci, asta era! spuse Sweet. Ai impresia că ai făcut o afacere proastă. Dacă era vorba de Grimm, radiotelegrafistul ăla al tău care nu face nici două parale, nici nu ţi-ar fi păsat. Ei bine, amice, să-ţi intre în cap că eu nu merg pe considerente dintr-astea!

– Ba mi-ar fi păsat chiar dacă ar fi fost vorba de radiotelegrafist. Jimmy Grimm face şi el parte din echipajul meu şi nu vreau ca băieţii mei să fie mutaţi de colo-colo ca nişte piese pe o tablă de şah. Şi, în afară de asta, ei au încredere în mine şi n-am de gând să-i dezamăgesc. Ceea ce vă spun este valabil pentru oricare dintre ei.

Sweet puse ţigara în scrumieră şi începu să se plimbe agitat prin încăpere, apoi îl luă pe Lambert după umeri, încercând să-l consoleze.

– Haide, haide, Sambo, vino-ţi în fire. Te-ai supărat pe mine, dar nu spune cine ştie ce lucruri pe care mai târziu ai putea să le regreţi. Nu pot să sufăr certurile şi supărările de nici un fel. Doar ştii asta.

„Da, gândi Lambert, cu condiţia ca totul să iasă cum vrei tu."

– Ascultă bătrîne, noul aranjament intră în vigoare abia de mâine. N-a fost ideea mea, pe cuvânt de onoare, nu ştiu ce birocrat de la comandă o fi hotărât asta.! Dar nu te mâi enerva, atât că până mâine s-ar putea să crăpăm Cu toţii, nu? Sweet zâmbi făcând un efort să-l înveselească pe Lambert, dar nu reuşi.

– Dacă asta-i tot ce-a veţi să-mi spuneţi, mă duc la treabă, domnule.

– Bravo, Sambo. Ii strânse! mâna lui Lambert. Îs plin de afecţiune. Ascultă, bătrâne, poate îl prind mâine pe comandant, la popota ofiţerilor şi-atunci o să-l înghesui într-un colţ şi-o să-l ameninţ că bombardăm Ministerul Aerului dacă nu te lasă să-ţi păstrezi vechiul tău echipaj.

- Vreau să-i vorbesc personal, spuse Lambert.

– N-ai idee ce-ngust la minte e. Nătărăii ăştia bătrâni ca el sunt o adevărată pacoste pentru naţiune. Nu cred că ai face bine nici măcar dacă i-ai cere să te primească în audienţă. Va trebui să ai încredere în mine căci dacă nici eu n-am să reuşesc să-l conving pe bătrân, după ce va fi golit câteva pahare, nu ştiu cine ar putea fi în stare s-o facă; iar nici un caz tu, dis-de-dimineaţă, în biroul escadrilei. Sweet râse absent, apoi întrebă: Nu cumva te-ai răzgândit în legătură cu meciul de crichet? La sfârşitul săptămânii jucăm contra celor din Besteridge şi sunt foarte tari.

– Mă tem că sunt ocupat la sfârşitul săptămâna, domnule.

– Păcat. Ar fi contat foarte mult, apropo de atitudinea bătrânului. Lambert nu răspunse, iar Sweet adăugă Mai gândeşte-te, Sambo, două-trei victorii la crichet, în special când e vorba de meciuri între comandamente te-ar putea pune foarte bine cu bătrânul. Şi cu mine. Zâmbi, ca să arate că glumeşte. Nu că aş ezita vreun moment să te sprijin, doar ştii bine.

Se auzi un ciocănit în uşă. Era sergentul Murphy, mecanicul de bord mutat, nu demult, din echipajul lui Lambert în cel al lui Sweet. Un irlandez solid, foarte alb la faţă, cu maxilarul inferior pătrat şi ieşit mult în afară; când zâmbea, dezgolea gingiile cu o

mulţime de dinţi lipsă, pe care, cu toate acestea, le afişa, la fel de des şi de regulat precum respira. Murphy aruncă o privire în treacăt spre Lambert şi zâmbi.

– Ei, spuse Sweet, ai găsit ce avea jamba trenului de aterizare?

– Am golit-o toată şi arată frumoasă ca o monedă de 9 bănuţi, dar n-am găsit nimic în neregulă, să nu fie cumva micro-comutatorul.

– Nu e micro-comutatorul de vină, spuse Sweet.

– Aţi încercat să mişcaţi de câteva ori maneta? întrebă Murphy.

Bar Sweet îi aruncă înapoi întrebarea:

- Eşti sigur că ai comutat pe acţiune manuală, Paddy?

– Dar a fost primul lucru pe care l-am făcut, domnule.

– Învaţă-te odată pentru totdeauna să-mi spui căpitan, Paddy, insistă Sweet, Afurisitul acela de lichid hidraulic e de vină, doar ţi-am spus să nu pui decât Intava 675.

– Vara nu contează prea mult din care se foloseşte, spuse Murphy. Continui să cred că totul e-n regulă, trenurile de aterizare se mai înţepenesc şi ele câteodată, dar acţionând maneta de câteva ori la rând se-ntâmplă să-şi dea drumul, nu-i nevoie de aer comprimat, fiindcă e al naibii de rău când intră aer comprimat.

– Eu hotărăsc când folosim aver comprimat, şefule! Când crezi că poţi să-l termini?

– E încă pe cricuri, iar băieţii vor să mai încerce de câteva ori trenul de aterizare, ca să fim siguri; nu strică să facem un control general întregului sistem, apoi umplem din nou butelia cu aer de rezervă,

umplem rezervorul, notăm 700 şi-i dăm drumul. Sergentul Murphy, zâmbi nervos.

– Pentru Dumnezeu, Paddy, isprăveşte cu rânjetul ăsta!, strigă Sweet, „S Sweet" trebuie neapărat să ajungă la noapte peste ţara friţilor şi n-am de gând să scap prilejul acesta, aşa că mişcă-te. Şi vezi să nu mai încurci lichidele hidraulice când faci plinul.

Murphy tocmai era pe cale să-i explice ce scria în manualul de instrucţiuni despre lichidele hidraulice, dar se răzgândi.

– Mecanicii aceştia încearcă să ne ameţească cu ştiinţa lor, îi spuse Sweet lui Lambert, când sergentul Murphy plecă.

– Aveţi dreptate, răspunse Lambert, fără chef.

- Ce să-i faci, Sambo, toţi dorim ca patrula „B" să fie cea mai formidabilă patrulă de bombardiere din toată Anglia de est, nu? îi zâmbi încurajator lui Lambert plăcându-i să creadă că acesta nu se mai gândeşte la faptul că îşi pierdea echipajul. La Sweet era o chestiune de onoare personală să fie considerat unul dintre cei mai democraţi ofiţeri de la bază şi chiar începuse să circule zvonul că, la dansul de la popota subofiţerilor, Sweet avea să apară îmbrăcat în uniformă de sergent. Ba, uneori, chiar putea fi înduplecat să cânte „Tea For Two" aproape de microfon, iar sergenţii apreciau foarte mult un ofiţer care ştia să fie unul de-ai lor.

Din păcate, apărea câte un nenorocit ca Lambert, care strica totul. Eric, furierul, îşi întoarse privirea spre uşă:

– Veţi avea nevoie de maşină la prânz, domnule, ca să vă ducă la popota ofiţerilor?

– Bineînţeles, răspunse Sweet. Nu era decât un sfert de milă distanţă, până acolo, pe scurtătură, dar cărăruia aceea era întotdeauna plină de noroi.

Cu o săptămână în urmă se simţise îngrozitor de prost când un măgar de ofiţer de la popotă arătase spre pantofii lui, strigând în gura mare:

– Ai condus patrula „B" la asalt, Sweet? Să ştii că asta n-ajută să-ţi crească pofta de mâncare

Până şi Munro, comandantul de escadrilă, râsese împreună cu ceilalţi. Bine că nu fusese şi colonelul acolo, bătrânul acela zaharisit, un adevărat guler scrobit de la Sandhurst extrem de pedant şi foarte exigent Gând era vorba de ţinuta ofiţerilor, care nu te permitea niciodată să vină la popotă îmbrăcaţi în uniforma de zbor, nici măcar în pulovere, iar când îi conducea la masă, îşi lua un aer aferat de mare ducesă, spunând.

– Am fost angajat să ucid friţi, de parcă mulţi nemţi văzuse el în viaţa lui!

Totuşi, se auzea că Munro va primi comanda unei baze şi, cine ştie, poate că avea de gând să-i ofere unui căpitani funcţia sa şi şansa unei avansări.

– Bine, Sambo, băiatule, du-te şi pregăteşte-te pentru zborul de încercare, Apoi, după câteva secunde Apropo, Lambert. Acesta se întoarse. Armurierii au scos un panou de la turela din spate. Tu le-ai dat voie?

– Da, eu.

Atitudinea sigură de sine a lui Lambert îl făcu pe Sweet să-şi închipuie că permisiunea putea să fie mult mai de sus. Încercă, prudent

– Ce ţi-a venit?

– Nu-i o idee rea, se poate obţine o vizibilitate mult mai bună.

– Crezi că se poate vedea mai bine decât printr-un hublou din perspex, curat şi bine lustruit?

– Doar şi dumneavoastră aţi desfchis fereastra, acum două minute ca să puteţi vedea mai bine ce fac!

Sweet zâmbi, iar Lambert adăugă:

– Oricum, perspexul era, zgâriat rău de tot şi armurierul tocmai se pregătea să-l înlocuiască, dar am hotărât că merită să încercăm. Sweet zâmbi din nou:

– Este doar o chestiune de principiu, sergent, şi de maniere. Oricum, în calitate de comandant, mi-ar fi plăcut să fiu şi eu informat.

– Dar am scris o notă informativă, care se afla pe biroul dumneavoastră joia trecută şi care s-a întors aprobată şi semnată, aşa să i-am dat drumul.

– A, da, bineînţeles. Voiam să spun că mi-ar fi plăcut să fiu informat cum s-a făcut treaba. A fost o idee bună, Lambert!

– A fost ideea sergentului Gordon, domnule. Dacă merge, lui i se cuvin laudele, nu mie!

– Bine, Lambert. Du-te acum, băiatule, şi nu uita, când ieşi, de fondul pentru pomul de Crăciun.

Lambert, cu patru ani mai în vârstă ca Sweet şi cu cel puţin cincisprezece centimetri mai înalt, salută şi ieşi.

Caporalul Ruth Lambert făcuse o bucăţică din drum, când o ajunse din urmă Bedfordul. Şoferul o aşteptase.

– Poftiţi, doamnă Lambert, spuse acesta. Urcaţi.

– Mulţumesc.

– La naiba cu toţi ofiţerii, continuă şoferul. Când trecură pe lângă locul unde era parcat avionul „Creaking Door", umil din motoarele acestuia tocmai

era pus în funcţiune şi patru păsări speriate de zgomot se ridicară din şanţ, zburând drept prin faţa camionetei, dar şoferul frână la timp şi bietele vietăţi apucară să se ridice în aer.

– Ciori, remarcă şoferul. Pe la noi se spune: „One For Sorrow, Two For Mihrt, Three For a Wedding, Four For a Bîrth"[45]. Se uită la Ruth şi rânji. Patru pentru o naştere, repetă el.

– Numai trei dintre ele erau ciori, spuse Ruth.

– Eh, oricum, tot nu cred în poveştile astea.

Porniseră şi alte motoare, în afară de cele de pe „Door" şi zgomotul deveni de-a dreptul asurzitor. Sergentul Worthington îl aşteptă pe Lambert şi se îndreptară spre avion, fără să scoată un cuvînt. Worthington avea douăzeci şi opt de ani de când lucra în aviaţie. Hainele pe care le purta erau întotdeauna călcate şi scrobite şi cravata înnodată strâns în jurul gâtului. Cu o faţă roşie şi foarte lucioasă, arăta ca scos din cutie, fiind omul care începând lucrul la un motor plin de ulei, la care avea de furcă câteva ceasuri, termina fără să i se fi clintit un fir de păr din cap. Worthington avea o părere destul de proastă despre cei care intraseră în aviaţie după ce începuse războiul, catalogându-i fără milă drept simpli amatori. „Care război, băieţică"?! Ceea ce-l enerva cel mai tare era felul în care se acorda gradul de sergent şi permisiunea de a merge la popotă, după părerea lui, o adevărată erezie.

În zilele cu vreme rea, stătea uneori, la bar, bând halbă după halbă şi istorisind tuturor celor care doreau să-l asculte Odiseea sa din timpurile de pace în drum spre această Itacă, povestindu-le de acel

45 Una e durere, două sunt bucurie, trei înseamnă nuntă, iar patru naştere (engl.).

aprilie al lui 1917, care le dăduse atâta bătaie de cap, de greutăţile întâmpinate la trecătoarea Khyber şi de plictiseala de moarte îndurată la Habbanijah sau de cruzimile înspăimântătoare de la centrul din Uxbridge, Adeseori nu băga de seamă că majoritatea celor care-l ascultau, cu respiraţia tăiată; erau membrii tineri ai echipajelor care aveau grija ca halbele de bere să se succeadă în mod ritmic; cu timpul, tiradele sale deveniseră mai mult hazlii decât usturătoare. Cu Lambert însă se purta cu totul altfel. Acesta intrase în aviaţie în 1938 şi în ochii lui Worthington era unul dintre puţinii 5 "aviatori adevăraţi" ai bazei. În ianuarie 1936, Lambert devenise pilot auxiliar îi fusese imposibil să plece timp de şase săptămâni de la garajul unde lucra, iar un director găsise de cuviinţă că era o idee grozavă să-ţi faci reclamă că ai printre angajaţi un pilot calificat şi, mai apoi, să-l concediezi fără să-l plăteşti. Lambert plecase la un aerodrom din Scoţia şi fusese primul sergent din Rezerva de voluntari instruit după noile metode. Cum, la terminarea orelor de curs rămânea întotdeauna singur, la fiecare sfârşit de săptămână, indiferent dacă vremea era bună sau rea, se dedica cu multă plăcere antrenamentului. Zburase pe Hawker Harts şi, câteodată, ca o răsplată deosebită, pe un Fury. Ca să fie mai aproape de avioane, se angajase ca montor la un club aeronautic care împărţea acelaşi teren cu rezerviştii din R.A.F. Când şi când, conducerea clubului îi dădea voie să facă proba câte unui avion sau să zboare ca instructor:

– Urcă-l sus şi fă-i un zbor de antrenament cu dublă comandă, câteva tonouri[46] şi un luping[47].
Fără vrile[48] şi nu-l lăsa pe mucos să aterizeze singur, pentru nimic în lume!

– Am înţeles şi vă mulţumesc, domnule.

– N-are cine altcineva să meargă, Lambert, sunt numai eu singur aici şi nu pot să părăsesc biroul, în 1938, R.A.F. oferise piloţilor din Rezerva de voluntari care făcuseră peste două sute cincizeci de ore de zbor, posibilitatea de a se antrena timp de şase săptămâni, în cadrul unei escadrile active a Forţelor Aeriene. Lambert se prezentă imediat şi, după alte şase săptămîni de zbor pe avioane Hurricane, era primit în cadrul Forţelor Aeriene active, dar fu dezamăgit aflând că avea să zboare pe bi-motoare, mai ales că după izbucnirea războiului, foştii săi colegi din Rezerva de voluntari zburau pe Hurricane noi, nouţe. Oricum, bimotoarele dădeau naştere la tot soiul de complicaţii în timpul războiului, iar lui îi plăcea aventura. Când, după câteva zboruri pe avioane Wellington şi DFM, puse, pentru prima dată, mâna pe un Stirling, invidia sa faţă de piloţii de vînătoare dispăru. Avioanele cu patru motoare, mai ales că, după izbucnirea războiului, trebuia să fie angajat în R.A.F. pentru a zbura pe unul din ele, apoi Lambert o făcea cu toată plăcerea.

---

46 Tonou sau dublă răsturnare a avionului

47 Manevră executată de avion în jurul unei traiectorii curbe, în plan aproape vertical

48 Vrilă sau tirbuşon = manevră în care avionul cade de-a lungul unei traiectorii elicoidale, cu axa verticală. Mişcare de auto-rotaţie a unui avion în Jurul unei axe verticale.

Worthington îşi puse ochelarii şi se uită în caietul cu rezultatele testării motoarelor, înainte de a citi numele celor care se îngrijiseră de „Creakirig Door", căci devenise foarte posesiv când era vorba de avioane. După părerea sa cei de la Ministerul Aerului îi încredinţaseră acest aparat să aibă personal grijă de el, şi bine făcuseră. Cu toate că nu considera nici o clipă bombardierul ca pe o proprietate personală, era îngrijorat ori de câte ori Lambert împreună cu echipajul său de amatori i-l luau peste noapte şi-l supuneau la tot soiul de manevre nepotrivite, bruscate, şi spirale strânse, ba, câteodată, îl aduceau înapoi ciuruit de schijele duşmanului.

Bătrânul mecanic îl pofti pe Lambert să urce, pipăind şi mângâind fiecare mâner şi fiecare perete despărţitor, purtându-se întocmai ca un doctoraş tânăr şi desfrânat cu o fetişcană. Culoarele de trecere şi mânerele în locurile unde atâţia le mângâiaseră la fel, străluceau precum argintăria proaspăt lustruită.

În interiorul fuselajului îngust, ce nu depăşea în lăţime o maşină de curse, de dimensiuni reduse, era întuneric beznă şi aer închis, de nerespirat. Se aplecară, ca să înainteze. Worthington continuă să vorbească. Vocea lui avea o rezonanţă puternică, şi îşi sublinia cuvintele lovind cu degetele în metal. Acesta suna trist şi parcă afectuos, totodată, întocmai ca un pacient nervos, care tresare în mâinile specialistului.

– E o bătrână afurisită „Uşa" asta, Sam, spuse Worthington, şi nici măcar nu întinereşte. Îi lasă timp lui Lambert să se aşeze pe scaunul îngust de pilot şi să arunce, în treacăt, o privire afară, spre a

se convinge că mecanicii erau adânciţi în lucru la unul din motoarele de pe dreapta.

- Dinamul din dreapta nu dădea mai mult de o jumătate de volt, azi dimineaţă, în timpul rulării, şî am descoperit o legătură greşită, deşi tot mai cred că el are ceva. Citirile sunt ridicate. Mecanicul tău de bord va supraveghea aparatele în timpul zborului de probă. Worthington îndrăzni să surâdă. I-am făcut capul mare sărmanului copil, fiindcă acumulatorii vor exploda dacă se supraîncarcă: oxigen şi hidrogen, înţelegi?

– Am auzit, Worthy. Lambert luă manşa şi îşi puse picioarele pe palonier.

– Ei, da, o să vină vremea când ai să te bucuri că sunt cicălitor ca o babă. Descoperi o mică pată pe perspexul parbrizului, îşi scoase imediat batista albă, proaspăt spălată, şi o curăţă.

– Crezi că dinamul e singura problemă?

– Pe cinstea mea, în afară de dinam, totul merge strună. Consumul mediu al avioanelor din escadrila noastră este de 13,2 pinte[49] pe oră, pe când motoarele lui „Door" consumă mult mai puţin: 11,5, 12,8, 10,5 şi 12,4. Bun avion, al naibii de bun. Worthington îi dădu lui Lambert registrul de observaţii tehnice.

– Zbor de probă, şefule, imediat. Şi roagă-i pe cei de la popota subofiţerilor să pună deoparte porţiile de prânz pentru şapte persoane.

– Iar avem plăcintă cu carne, spuse Worthington, sau ceea ce numesc ei plăcintă cu carne. În tot cazul, e oribilă. Domnul Sweet ştie care e obiectivul?

---

49 pintă = 0,568 l.

– Chiar dacă ştie, nu vrea să spună. Dar dacă va fi lună plină, vom face, probabil, zboruri de recunoaştere.

Worthington scutură din cap:

– N-aş crede. Se pregătesc muniţii multe, bombe de mare putere, material incendiar cu toptanul, ba chiar şi indicatoare de ţintă, trebuie să fie un oraş. Şi-apoi, suntem pe tipul doi de rezervoare şase sute cincizeci de galoane de „limonada", la un consum de un galon pe milă, plus zece la sută pentru situaţii neprevăzute... ies cam trei sute de mile, ce zici?

- Nu putem merge prea departe în nopţile astea scurte de vară, aprecie Lambert, încercînd să evite ceea ce era de neevitat.

– Valea Ruhrului, continuă Worthington, - „Valea plângerii", spuse Lambert cu tristeţe. Ce-o să se mai bucure, băieţii!

– Dacă afurisitul acela de dinam îţi face vreo figură, întoarce-te imediat, nu încerca să forţezi lucrurile. O.K.?

– O.K., răspunse Lambert. Se întrebă dacă nu cumva Worthy îi spunea toate astea doar ca sa-i dea o portiţă de scăpare, căci nu era el omul care să critice în aşa hal avionul şi, pe deasupra, şi în mod gratuit.

– Talpă, e umplută, parcă, cu talpă, de asta are un gust atît de rău plăcinta, spuse Worthington.

Îşi întoarseră amândoi capetele în direcţia opusă, spre „Joe for King". Lambert remarcă

– E caraghios, şefule, să vopseşti pe avion numărul de misiuni făcute. Nici unul din numerele însemnate pe avioanele noastre nu coincide cu numărul de misiuni în care a zburat echipajul respectiv, ci doar cu zborurile făcute de aparatul propriu-zis, ca şi

când avionul ar pleca singur să bombardeze Germania, din proprie iniţiativă şi din dorinţă de răzbunare, iar pe noi ne-ar lua doar aşa, în plimbare, până acolo.

Worthington trase concluzia că erau cu toţii cam nervoşi din pricina emoţiei cu care anticipau misiunea

– Avioanele vechi poartă noroc, Sam

- Am, uneori, impresia că maşinile nemţeşti se bat cu cele englezeşti, şi-atât.

Worthington se uită la ochii încercănaţi ai lui Lambert.

– Obişnuieşti să bei fiule? întreba el, încet. Lambert scutură din cap.

– Dormi bine?

– Mă trezesc tot timpul, admise Lambert. Am un vis ciudat, care se repetă mereu - ceva despre ziua de naştere a unui băieţel. Se face că băieţelul are în faţă un tort cu şase lumânări aprinse şi, când se-ndreaptă spre masă, ca să sufle în ele, capul i se topeşte de parcă ar fi de ceară. Curios vis. nu? Vreau şă spun, cu atât mai mult cu cât nici măcar n-am copii.

– Ai fost la doctor?

– Doctorul are impresia că toată aviaţia se împarte în ofiţeri şi bolnavi închipuiţi. Atunci cum pot eu să mă duc şi să-i spun că sunt bolnav, din cauza unui vis?!

– Da, nici pe băieţii mei nu i-a prea ajutat. Oricum, poate n-ai să mai visezi visul acela de vreme ce mi l-ai povestit.

– Cred că afurisita asta de mâncare de la popotă e de vină, spuse Lambert, râzând, şi se-ntrebă cum de

ştiuse Worthington, că el nu pomenise nimănui de visul său.

– Nu te gândi prea mult lă asta. Worthington schimbă subiectul: nu joci în meciul de crichet, Sam? Mi-ar plăcea să mai văd servicii din alea lente!

– Îmi duc doamna la Londra

Stingherit, Worthington muie un deget în salivă şi şterse un colţ al perspexului, unde nu se putuse ajunge cu cârpa de lustruit, apoi spuse timid:

– N-ai să poţi scăpa de ei, Sam. Am mai văzut treburi din astea. De ce nu vrei să joci câteva jocuri, să termini cu nătărăii ăştia, ca să nu-ţi mai sară în cap?

– Asta mă-ntreb şi eu, şefule. Worthington sfârşi de curăţat pata minusculă de pe parbriz, apoi se uită la Lambert.

– Ăsta ar fi cel mai înţelept lucru, fiule, ascultă-mă pe mine. Nu poţi să lupţi şi cu Luftwaffe şi cu aviaţia britanică în acelaşi timp. Joacă, e lucrul cel mai cuminte, mai comod, şi mai logic pe care-l poţi face, n-ai de ales.

– Atunci, probabil că tocmai din cauza asta nu vreau, spuse Lambert.

Worthington se uită lung la prietenul său. Prea i se întâmplaseră multe necazuri luptase prea mult, pierduse prea mulţi camarazi şi era copleşit de grija ce o purta echipajului său. Hotărât lucru, Lambert era într-un impas, gândi Worthington. Îl mai văzuse şi altădată în starea asta, aşa că scutură mâhnit din cap şi schimbă vorba:

- Dumnezeule, ia te uită ce-i acolo!

De jur împrejurul aerodromului Warley Fen, avioanele de tip Lancaster ale escadrilei erau încărcate cu bombe. Tractoare conduse de şoferiţe

le transportau şi le ordonau sub trapele deschise ale lansatoarelor. Bombe vopsite.în verde închis, de toate formele şi mărimile posibile, deşi majoritatea erau de cinci sute de livre, cu destinaţii multiple, şi de capacitate medie, cu pereţi groşi de oţel şi cu o încărcătură relativ mică de explozibil, fiind cele mai larg folosite dar şi cele mai ineficace, căci, din zece lansate la ţintă, dacă reuşeau să explodeze cel mult şase.

Când începuse războiul, bombele Comandamentului Aviaţiei erau mici, iar manualele cu instrucţiuni recomandau folosirea celei de 40 de livre doar pentru distrugerea unei clădiri (dacă, bineînţeles, era ocupată de trupe inamice), iar pentru rafinării se indica o bombă de 250 de livre. Ineficacitatea vechilor tipuri de bombe şi noul gen de război cereau însă arme mai sofisticate. De o forţă uriaşă, containere de opt mii de livre, ceva mai mari decât un coş de gunoi, şi fără cap sau coadă, erau pline ochi cu material exploziv. Denumite bombe de mare putere, sau mine aeriene, proiectate pentru a distruge clădiri, numai una singură putea şterge de pe suprafaţa pământului o stradă întreagă. Bombe-mamă, de forme ciudate erau încărcate cu câte nouăzeci de bombe în formă de bastonaşe, din magneziu, în greutate de patru livre, care, prin ardere, împrăştiau flăcări albe şi aprindeau absolut tot ce-ar fi atins în cale.

Erau şi bombe de semnalizare, căci escadrila avea şi misiunea de eclerare. Bombele de semnalizare explodau în nuanţe simpatice de roşu, galben şi verde, fiecare culoare denotând şi experienţa echipajului care le arunca. Cu greu puteai afla bombe de semnalizare mai „simpatice" decât „panseluţele

roz". De capacitate medie, în greutate de patru mii de livre, încărcate cu benzol, cauciuc şi fosfor, acestea luau foc la simpla atingere de un corp solid şi ardeau cu o flamă mare, trandafirie, uşor de distins de la o distanţă de câteva mile.

Bombe „simpatice" sau „mai puţin simpatice", erau încărcate acum cu grijă în pântecele negre ale bombardierelor, poziţia lor în interiorul camerei lansatoarelor, fiind determinată prin calcule speciale, iar dispozitivul de declanşare şi lansare fusese astfel reglat încât simpla atingere a butonului de declanşare de către ochitor putea să elibereze o cantitate foarte mare, fără să schimbe centrul de greutate al avionului. Ampenajul fiecărei bombe fusese îndreptat, iar pereţii ei bine curăţaţi, pentru ca echilibrul să nu fie influenţat în momentul căderii nici măcar de o pată cât de mică de noroi.

Armurierii lucrau cu grijă, amintindu-şi probabil de accidentul de la Scampton, „din martie", trecut, când o bombă de patru mii de livre - o „gogoaşă", curn îi spuneau ei - căzuse din avion în timpul încărcării, explodase, iar suflul distrusese complet şase avioane Lancaster şi avariase grav alte cinci.

De data aceasta, prima victimă a raidului în pregătire muri la orele 12,4 după orarul de vară al Angliei, la patrula „B", din pricina neatenţiei.

S-a întâmplat la avionul lui Tommy Carter. Suporturile fuseseră coborâte din camera lansatoarelor şi bombele urcate pe ele. Încărcarea avionului se termină şi soldatul Jenkins, o femeie, trase căruciorul cât mai departe de carlingă. Soldatul Grigson, electrician, şedea în interiorul turelei de spate, de unde putea vedea biroul căpitanului Sweet, aflându-se destul de-departe de

uşa avionului pentru a avea timp să sară în picioare şi să simuleze că verifică legăturile, dacă s-ar fi întâmplat ca vreun subofiţer să urce în aparat. Era o ascunzătoare foarte bună, în care putea să fumeze în tihnă o ţigară, lucru interzis, de altfel, cu desăvârşire.

Soldatul McDonald, armurier, înşurubase focoase toată dimineaţa şi se vârî sub camera lansatoarelor, ca să verifice suportul fiecărei bombe. Observă că una din gheare avea două zgârieturi; se gândi că erau rămăşiţe de şrapnel, de la vreo misiune anterioară.

Apucă gheara de metal şi o smuci cu putere, iar o parte din ea i se rupse în mână. „Dumnezeule exclamă McDonald, în timp ce bomba de o mie de livre se desprinse şi căzu peste el, fără să explodeze, dar, în clipa în care atinse pământul, aerodromul se cutremură. În interiorul bombardierului, soldatul Grigson, care-şi fumase ţigara abia pe jumătate, îşi dădu imediat seama ce se întâmplase. Se târî afară, alergă spre tractor şi mută căruciorul, cu bombele care mai rămăseseră, cât mai departe de avion, apoi decupla căruciorul şi plecă doar cu tractorul, cât putu mai repede, să raporteze sergentului armurier; singura persoană de pe Warley care alerga către locul accidentului. Grigson îşi uitase însă ţigară aprinsă în gura, iar când sergentul dădu cu ochii de el, începu să urle cuprins de o furie cumplită: îi făcu după aceea raport, iar Grigson fu pedepsit cu şapte zile de serviciu suplimentar la pichetul de pază al incendiilor.

Nimeni nu simţi şocul mai bine decât caporalul montor Henry Gilbert, în vârstă de patruzeci şi trei

de ani, pictor amator până să înceapă războiul şi care căpătase o reputaţie de artist la baza aeriana de la Warley Fen.

Scara pe care se cocoţase Gilbert era proptită de botul avionului, în clipa în care bomba se rostogoli peste McDonald, la mai puţin de patru iarzi. Scara se mişcă atât de tare încât caporalul Gilbert rămase cu pensula în aer. Tocmai terminase un portret reuşit al lui Stalin, cu coroană pe cap, şi era pe cale să isprăvească de scris „Joe for King" sub el. Mai târziu, mult mai târziu, avea să-şi continue treaba, dar ultimele litere ieşiseră tremurate.

Toţi cei din patrula „B" se uitau acum îngroziţi spre „Joe for King".

– Maica Precistă! spuse Micky Murphy, care escamotase, pentru a patra oară, trenul de aterizare de la avionul lui Sweet, când simţi zguduitura sub picioare. Se trânti imediat la pământ, împreună cu Battersby şi cu alţi doi montori, şi aşteptă explozia, mormăind Şi tocmai în afurisita asta de uniformă albastră, cea mai bună-pe care-o am...

– A fost la „L Love", îi spuse Worthington lui Lambert, oprindu-se din ajergat şi privind înapoi

– Ţi-ai pierdut cumva proteza, Bert? strigase electricianul de pe „Door" colegului său, cu care obişnuia să întindă capcane pentru iepuri de-a lungul lizierei pădurii din spatele patrulei „B", căci amândoi căzuseră într-un şanţ.

– Pe cinstea mea, cineva o să fie pus în furci pentru treaba asta, prezise Digby, privind spre capătul opus al aerodromului, unde era parcat „Joe for King".

- Ai grijă să nu-ţi cadă pe bătătură, murmură caporalul armurier Hancock, care tocmai introducea o bombă identică în „Volkswagen". Se opri din lucru

şi se ghemui pe pistă. Fleming şi ceilalţi doi ofiţeri din echipajul său, care supravegheaseră încărcarea, nici măcar nu clipiră. Se priviră doar unul pe altul, fără să scoată un cuvânt.

Trecură patruzeci şi cinci de minute până ce montorii terminară de fixat o nouă clemă la „Joe for King", timp în care bomba, partea inferioară a trapei din dreapta a lansatoarelor şi pista fură stropite din belşug cu apă de către echipa de serviciu. Ambulanţa veni şi plecă - de asemenea şi comandantul, adjutantul şi doctorul escadrilei.

Doi pompieri, în salopete noi şi albe, din asbest, se învârteau pe lângă ei, cu nişte figuri palide şi privirile îngrozite! Rămăşiţele pământeşti ale lui McDonald fură duse într-un şopron din spatele secţiei medicale - denumit în unele împrejurări morgă - iar un furier de la statul major al escadrilei trimise imediat o telegramă fulger, prin care-l înştiinţa pe tatăl lui McDonald, din Dundee, de cele întâmplate.

Doi armurieri introduseră o nouă bombă în camera lansatoarelor, în locul celei care căzuse şi care fu dusă la cel mai îndepărtat punct al aerodromului, unde trebuia sa aştepte sosirea echipei de dezamorsare a bombelor neexplodate:

La numai o oră după accident, avionul era încărcat din noii cu bombe şi declarat gata de zbor, dar Tommy Carter, fostul poliţist din Newcastle, care trebuia să-l piloteze în noaptea aceea, declară că întâmplarea era de rău augur.

CAPITOLUL 7

Altgarten era un mic orăşel de provincie, cu numai cinci mii de locuitori, dintre care, aproape cinci sute veniţi abia din luna martie, a acelui an, adică de când începuse aşa-numita bătălie a Ruhrului, în cadrul căreia aliaţii bombardau provincia în mod regulat şi sistematic.

În evul mediu, orăşelul începuse să înflorească din nunct de vedere economic, fiind străbătut de drumurile comerciale care legau Germania de Olanda, iar ţesăturile flamande se întâlneau aici cu fierul vândut de nemţi. La răscrucea acestor drumuri fusese ridicată o mare mănăstire de călugări, iar peste râuleţul ce mai susura şi acum de-a lungul

actualei Mauerstrasse, în partea cea mai de răsărit a oraşului, fusese construit un pod larg şi frumos de piatră. Ulterior însă apăru o nouă rută, care deveni principalul drum comercial, traversând regiunea pe la sud şi legând oraşul Koln de Bruges, important port la mare, în care acostau, corăbii încărcate cu mărfuri tocmai de la Veneţia. Altgarten rămase astfel un simplu punct pe hartă, o localitate micuţă, în care, pe vremuri, călătorii îşi schimbau sau adăpau caii şi înghiţeau la repezeală o cană de bere, spre a o porni iar la drum, către graniţa olandeză ori către Koln, grăbiţi să ajungă înainte de căderea întunericului.

Mănăstirea deveni curând o ruină, iar livezile acesteia - a căror faimă ajunsese până la Amsţerdam, căzură în sălbăticie, apoi fură înghiţite de oraş. Dintre clădirile medievale mai rămăsese doar biserica Liebefrau, iar pe câmpiile din jurul orăşelului răsăriră livezi şi grădini întinse de zarzavaturi, alături de un şir întreg de sere, ce atrăgeau soarele ca într-o capcană. Tot în Altgarten se construiseră şi câteva fabrici de mătase, iar în atelierele din spatele fermei lui Frau Kersten, confecţionau paraşute aproape două sute de oameni, în marea majoritate femei..

Platoul din jurul bisericii Liebefrau, un triunghi pietruit şi, înconjurat cu case construite Tocmai în secolul XVII, era considerat centrul oraşului. De câte ori treceau convoaie militare, poliţiştii erau obligaţi să le dirijeze spre Bismarkstrasse, pe lângă gară, căci camioanele de mare tonaj nu s-ar fi putut strecura pe străzile înguste şi întortocheate ale străvechiului oraş.

Războiul adusese modificări importante în viaţa Altgartenului şi a locuitorilor săi, puţini dintre aceştia mai fuseseră martorii unor prefaceri atât de spectaculoase, care ameninţau să schimbe cu totui faţa Europei. Florile şi fructele din grădini lăsaseră loc, ce e drept, creşterii legumelor, dar asta se întâmplase cu mult înainte de începerea războiului. Fabrica nefolosită, de lângă cea de bere, devenise lagăr pentru prizonierii de război ruşi care lucrau la lărgirea drumului principal şi, judecând după ritmul muncii lor, aveau să mai rămână acolo câţiva ani.

Spitalul din oraş fusese extins, în special de când începuse să crească numărul raidurilor aeriene pe deasupra provinciei; i se construise şi o anexă, iar Crucea Roşie înfiinţa un centru de pregătire pentru „Samaritene", tinere care urmau un curs intensiv, de trei săptămâni, ca să devină infirmiere. Alături de aceste clădiri se afla o tabără, unde erau aduşi, în convalescenţă, invalizi de pe Frontul de răsărit, care învăţau aici să-şi folosească membrele artificiale, să meargă în cârje şi să se adapteze la noul lor mod de viaţă. Construcţiile acestea dominau parcă oraşul, iar, în câte o după-amiază, Dorfstrasse mişuna de cadre militare şi soldaţi, făcându-i pe localnici să nu se măi simtă deloc în largul lor.

La Winkel, unde pe vremuri se întindea o mare de flori, fuseseră construite cazărmi pentru trupele T.E.N.O. gata oricând să trimită în oraşele bombardate ale provinciei Euhr grupuri de specialişti capabili să facă orice fel de reparaţii tehnice de primă urgenţă.

În ultima vreme, cei de la T.E.N.O. Începuseră construcţia unei linii de cale ferată adiacentă, pentru trenurile care transportau maşini blindate şi

echipament greu, muncă dificilă şi istovitoare, care-i sleia de puteri, iar serile, după ce încheiau lucrul, veneau să bea, halbă după halbă de bere botezată, la Frenzel.

Cartierul de locuinţe din partea de nord a oraşului, construite pentru înlocuirea vechilor magherniţe ale mahalalei, ce se întindea, altădată, de jur împrejurul uzinei de gaz, era ticsit acum de doctori şi ofiţeri T.E.N.O., lucru care nu făcea decât să sporească ostilitatea localnicilor faţă de aceştia.

Mai existau, totuşi, în Altgarten, persoane care nu se plângeau de afluenţa de vizitatori, ca, de pildă, Herr Frenzel, proprietarul celui mai bun restaurant din oraş, deoarece barul său de la parter gemea, întotdeauna, de genişti gălăgioşi de la T.E.N.O., iar salonul elegant, de la etaj, se bucura, în continuare, de o clientelă aleasă. Ferestrele salonului dădeau spre piaţa Liebefrau, cu biserica şi casele vechi de peste două sute de ani, care constituiau inima oraşului şi zestrea lui cea mai de preţ.

Biserica Liebefrau, construită în stilul celor din nordul Germaniei, era de formă pătrată, avea ferestre largi, ornamentate cu adevărată dantelărie de piatră, ce lăsau să pătrundă o lumină răzleaţă, şi acoperiş deosebit de înclinat, pentru ca, iarna, zăpada să cadă mai uşor. Contraforturile înguste coborau întocmai ca nişte lanţuri de ancoră întinse de o mare agitată, iar, îndărătul bisericii, casele albe erau aidoma unor stânci de calcar de care aceasta părea ancorată.

Pe la vremea prânzului, o pătură de aer rece şi nori negri de furtună trecuseră spre răsărit, pe deasupra oraşului, fără a aduce ploaie, şi lăsaseră în urmă nişte nori albicioşi, ce pluteau încet, risipindu-se în

atmosfera a cărei presiune scădea din ce în ce mai mult, făcând loc unui, cer albastru şi senin şi dând voie soarelui să mângâie piaţa Liebefrau cu raze aurii de lumină, să se joace pe zidurile străvechii biserici şi să-i umple interiorul mohorât cu zecile de culori ale vitraliilor strălucitoare. În faţa bisericii se adunase o mulţime de oameni, în cadrul unei acţiuni de strângere de fonduri, căreia i se făcuse multă publicitate.

Toţi cei care contribuiau cu două mărci la fondul pentru ajutoare pe timp de iarnă erau invitaţi să bată un cui într-o hartă de lemn a Angliei şi cum, în dimineaţa aceea, primarul fusese cel care ţintuise primul cui, multe dintre persoanele de vază ale oraşului neputând rămâne mai prejos, veniseră şi ele să ia parte la acest ritual primitiv. Macheta era plină de cuie care se concentrau în jurul Londrei, căci numai cei mai înalţi puteau ajunge până sus, la Scoţia O fanfară „Hitler Jugend" intona cu atâta forţa, nişte marşuri, încât muzica putea fi auzită până la Frenzel, în ciuda zăngănitului de tacâmuri şi a conversaţiei animate.

Deasupra uşii de la intrare sta scris cu litere decupate din lemn *Cârciuma lui Frenzel*. Caturile superioare erau vopsite în ocru, cu grinzi aparente, de lemn înnegrit. Bătrâna clădire părea încovoiată şi împovărată de ani şi arăta întocmai ca o ilustraţie dintr-o carte cu poveşti, iar în interior era veşnic întuneric, chiar şi pe o zi însorită ca aceasta. În oraş mai existau şi alte restaurante, cu mult mai arătoase pe dinafară şi mai luxoase pe dinăuntru, dar nici unul din ele nu avea un şef bucătar ca cel de la Frenzel. şi nu era în stare să obţină o carne la fel de gustoasă ca aceea servită aici. Circulau

nenumărate zvonuri, cum că Frenzel îşi face rost de carne de pe piaţa neagră, dar localul său era frecventat de cei mai de vază cetăţeni ai oraşului, care nu puneau niciodată întrebări. În pivniţele lui Frenzel se aflau vinurile cele mai alese, şampanie şi sticle de conaic vechi, iar pentru cei care aveau cu ce să plătească se găsea până şi şuncă de Bayoume şi pateu de ficat de Strassbourg, garnisit cu trufe, căci, după Anglia şi Statele Unite ale Americii, Germania, cu marca ei a cărei putere de cumpărare crescuse foarte mult, devenise cel mai bun client de articole de lux din Europa.

Muller, proprietarul fabricii de paraşute, venea la Frenzel aproape în fiecare seară. Tot aici dădeau banchete şi chefuiau diferite oficialităţi ale Partidului Naţional Socialist. Comandantul geniştilor de la T.E.N.O. era, de asemenea, un obişnuit ale casei, ca de altfel şi şeful centralei electrice şi Frau Kersten, cea care avea nenumărate şi întinse grădini de zarzavat. În seara aceasta era o ocazie cu totul specială şi primarul şedea lângă fereastră, cu însuşi Herr Frenzel lângă el, punând la cale, până în cele mai mici amănunte, dineul pe care avea să-l dea cu ocazia zilei sale de naştere. Walter Ryessman, primarul, care tocmai împlinea cincizeci şi trei de ani, era un fost ofiţer de cavalerie, un bărbat înalt; de aproape un metru optzeci şi cinci, cu părul complet alb, şi o cicatrice mai veche pe frunte. Se-nscrisese în rândurile Partidului Naţional Socialist, încă din 1928, când sloganurile acestuia nu aveau prea mult ecou în rândurile distinşilor aparteneţi ai păturii superioare, şi rămăsese în continuare un nazist înfocat, deşi era, în acelaşi timp, un german de şcoală veche. Pentru primar, un

bărbat liniştit şi plin de distincţie, onoarea însemna să spui adevărul şi să lupţi până la moarte respingând cu îndârjire orice influenţă din partea unor indivizi care n-ar fi fost arieni puri. Mai mult de jumătate din populaţia oraşului Altgarten era de religie catolică, dar crezul politic al primarului nu-l condusese încă până într-acolo încât să ordone persecuţii anticatolice. Crucifixele din Volkshule, precum şi cărţile de rugăciuni fuseseră scoase şi distruse, dar în faţa bisericii nu pândea nici un poliţist să noteze numele credincioşilor care o frecventau.

Ryessman se lăudase, la o întrunire a Partidului, de la Dortmund, că „Nici un cetăţean, în afara celor de origine semită, care este gata să păşească înainte, alături de regimul naţional-socialist, spre victorie şi onoare, nu are de ce să se teamă de vreo persecuţie din partea mea."

Dar triumful cel mai răsunător al primarului, cel care îl făcuse să se bucure de o mare popularitate, fusese de natură administrativă. În urmă cu cinci luni, reuşise să salveze clopotele bisericii Liebefrau, gata-gata de a fi topite şi transformate în armament. După ce trăsese nenumărate sfori, completase tot soiul de formulare, se târguise şi se împotrivise plin de îndârjire, răspunsurile pe care le primea din toate părţile continuau să-l surprindă în mod plăcut. În mai puţin de o lună, reuşise să le devină simpatic atât catolicilor, tradiţionaliştilor şi istoricilor, cât şi colegilor de breaslă. Şi, lucrul cel mai curios, Herr Berger, ofiţer superior S.S. cu sediul permanent în Altgarten, fusese printre primii care-l felicitaseră.

– Va fi ceva foarte restrâns, explica primarul. Vreo optsprezece persoane, majoritatea din familie.

– Înţeleg, spuse Frenzel. Mă voi ocupa personal, atât de felul în care Herr Burgermeister va fi servit, ca şi de mâncare şi băutură.

– Şi aş vrea un vin de Burgundia, acelaşi ca şi anul trecut.

– Am notat tot, spuse Frenzel.

– Cine e tipa care e cu Herr Bach? Primarul îl respecta foarte mult pe August Bach, care, nu numai că făcuse o carieră excelentă în primul război mondial, dar provenea dintr-o familie foarte bună şi era ofiţer activ fn Luftwaffe, un adevărat german, distins, discret şi onorabil. Pe de alta parte, vărul acestuia, Gerd Boli - deşi, pe undeva, un tip cam frivol şi neconformist - era unul din cei mai prosperi comercianţi ai oraşului. Şi dacă Bach ar fi dat mai multă atenţie laturii practice a politicii, ar fi putut să avanseze, nu să rămână Oberleutnant toată viaţa, un tip cu „Blue Max" la gât - cea mai înaltă decoraţie din timpul primului război mondial - ar fi trebuit să fie de mult general. Ce n-ar fi dat primarul să aibă medalia aceasta, şi câte n-ar fi obţinut cu ea!

– E menajera lui, spuse Frenzel. fără să-şi ridice ochii, caci îi trecuse de mult în revistă pe toţi clienţii restaurantului şi se informase de toţi cei prezenţi, pe care nu-i cunoştea.

– Şi ia masa cu ea?! se miră primarul.

– Da, răspunse Frenzel.

– Cât a trecut de când i-a murit nevasta

– Treisprezece luni, spuse imediat Frenzel care socotise în gând.

– E o fată foarte frumoasă, remarcă primarul.

– Da, e o fată frumoasă, încuviinţă Frenzel. E din Breslau, fiica unui înalt funcţionar la Ministerul Propagandei;

– Va să zică aşa, răspunse primarul, pipăind cu degetele insigna de membru al Partidului, prinsă de reverul hainei.

August Bach avea înaintea sa o Anna-Luisa pe care până atunci doar o bănuise că există. Fata râdea cu dezinvoltură şi se arăta încântată de tot ce făcea sau spunea el.

- Îmi pare bine că şi carnaţii lui Herr Frenzel plesnesc când îi fierbe, spuse ea şi chicoti. Nu prea era obişnuită să bea două pahare mari de vin la masă. Sunt plini de pâine, explică fata înţepând, cu o figură solemnă, un Mettwurst.

– Nu, spuse August, este o invenţie de-a englezilor pe bază de raze. Un tip din Londra apasă pe un buton şi fiecare pieliţă de cârnat de pe Ruhr plesneşte de la un capăt la altul. Cumplit Wtirstweffer este arma lor secretă!

Îl studie cu atenţie, căci nu se putea obişnui încă cu gândul că bărbatul din faţa ei era în stare să o tachineze, apoi râse încântată de gluma lui şi de propria-i fericire. Totul era aidoma unui vis frumos.

– Kirschtorte, spuse August. E făcută chiar de Frau Frenzel în persoană.

– Da, spuse Anna-Luisa, privindu-l în ochi, fără să-l audă.

Când ieşiră de la Frenzel, trecând prin bar, fata mai râdea încă. La bar se aflau câteva persoane care o cunoşteau. Un grup de genişti T.E.N.O. Îi făcură semn cu mâna şi Anna-Luisa le trimise bezele.

– Sunt prietenii micului Hans, explică ea. Săptămâna trecută l-au luat pe macaraua aceea

grea, să-l plimbe şi copilul s-a bucurat nespus de mult. Toţi îl iubesc pe băieţelul tău, August.

Abia apucară să facă câţiva paşi, pe stradă, când Bach se auzi strigat pe nume. Întoarse capul şi zări pe partea cealaltă a străzii o furgonetă cenuşie, pe care era vopsit numele Gerd Boli. La volan era chiar Gerd în persoană; coborî din maşină şi se grăbi să traverseze, să le iasă în întâmpinare. Gerd Boli rămăsese văduv de aproape patru ani. Era un omuleţ vesel, cu braţe mult prea lungi şi mâinile mari şi puternice, combinaţie care-l făcea să semene cu o gorilă cheală, zâmbăreaţă. Gerd însuşi nu făcea nimic pentru a ascunde asemănarea aceasta şi, după câteva pahare de şnaps pe care-l distila în garajul din spatele băcăniei, avea obiceiul să se ascundă pe după stâlpii de telegraf şi să sperie trecătorii care se strecurau cu grijă pe străzile cufundate în întuneric din cauza camuflajului. Mai bine-zis, reuşise să-i sperie la început pentru că, de-acuma, foarte mulţi dintre localnici se obişnuiseră cu glumele sale, care, de cele mai multe ori, erau departe de a sta bine unei persoane ce, pe vremuri, îşi luase doctoratul în inginerie la universitatea din Leipzig. Gerd Boli avea două băcănii în Aitgarten, iar o rudă mai îndepărtată se ocupa de o a treia, la Krefeld. În fiecare seară, Gerd Boli se prezenta cu furgoneta sa la biroul pentru apărare antiaeriană de la Rathaus[50] punând-o la dispoziţia acestuia, motiv pentru care avea dreptul la şaizeci de litri de benzină pe lună. Dacă se întâmpla să aibă loc raiduri mai puternice asupra oraşelor din provincia Ruhr, Gerd pornea imediat într-acolo cu

50 Primărie (germ.).

maşina sa, pentru a da ajutor celor bombardaţi. Adesea, la bar povestea întâmplări care aveau darul să-i bage în sperieţi pe cei de faţă făcând să li se ridice părul măciucă, în timp ce prietenii săi de la T.E.N.O. adăugau şi ei diferite păţanii personale.

– August, strigă Gerd. Te-am căutat. Am trecut pe la tine în speranţa să beau şi eu o cafea din aia veritabilă.

– S-a întâmplat ceva? răspunse August. De dimineaţă eram la cumpărături.

– Te aştept, nu mă grăbesc, spuse Gerd. Nu ştiam că eşti cu Anna-Luisa.

– Ne vom căsători, Herr Boli, interveni fata: Vărul lui August păru atât de surprins, încât şi August şi Anna-Luisa izbucniră deodată în râs.

– E-aşa de grav?, îl întrebă tânăra.

– Nu, dimpotrivă, e o veste minunată, îngăimă cu greutate Gerd, căscând ochii mari de uimire.

– Judecând după figura ta, nu s-ar zice că eşti prea încântat, spuse August.

– Iartă-mă, răspunse Gerd.

– Herr Oberleutnant, strigă cineva cu o voce răguşită. Un Kubelwagen, versiunea militară a unui Volkswagen, tocmai parcase lângă bordură. Camuflajul farurilor era acoperit tot de noroi uscat; parbrizul, la fel de murdar şi el, era coborât deasupra capotei. Pe aripi se zăreau urme de lovituri, iar deasupra uneia din roţile din spate, cele patru găuri făcute de gloanţe, şi dispuse pe aceeaşi linie, începuseră să ruginească. Maşina avea număr de înmatriculare S.S., iar bancheta,din spate era încărcată cu echipament. Lângă şofer stătea un ofiţer S.S., îmbrăcat într-o haină de piele foarte uzată, şi pe nas cu ochelari de soare, ca să-l

protejeze ochii contra prafului. Ofiţerul îi aruncă lui Bach un salut milităresc, de formă.

– Există vreo unitate S.S. pe-aici? întrebă el. Se uită plin de admiraţie la Anna-Luisa.

– Există la hotelul Wald, răspunse Bach.

– Şi cum pot să ajung acolo? Gerd începu să-i explice:

– Mergi drept, pe strada aceasta, până la capăt, apoi o faci la dreapta, pe lângă zidurile cele vechi. La un moment dat ai să vezi nişte copaci, acolo este şi hotelul Wald. Dealtfel, ai să observi gheretele santinelelor vopsite în negru şi alb.

– Mulţumesc, spuse ofiţerul

– N-ai pentru ce, îi răspunse Gerd.

– Heil Hitler, mai spuse ofiţerul, privind din nou spre Anna-Luisa, apoi, fără să aştepte ca Gerd să-i întoarcă salutul, dădu ordine şoferului într-o limbă necunoscută celorlalţi. Aceştia priviră cum maşina ţâşni din loc cu zgomot, virând pe lângă caii şi căruţele ce treceau încet prin faţa bisericii Liebe-frau, hurducăind cu roţile de metal pe pavaj, întocmai ca nişte tobe. Se uitară lung după maşină, timp de câteva secunde, apoi August îl întrebă pe vărul său:

– Ce doreai de fapt? E ceva urgent?

– Nu, poate să mai aştepte până mai vii iar în permisie.

– Mă-ntorc din nou peste două săptămâni, spuse August.

– Perfect, spuse Gerd. Se priviră toţi trei în tăcere, dorind cu toţii să se despartă şi neştiind nici unul din ei cum să facă.

– Într-o oră mă întorc la unitate, spuse August, dar mai întâi vom cumpăra un inel de logodnă, apoi le voi scrie părinţilor Annei-Luisa.

– Ei, atunci nu vreau să vă mai reţin, spuse Gerd, care rămase, totuşi, ţintuit locului.

– Gerd, s-a întâmplat ceva rău?

Gerd apucă mâna lui August şi i-o strânse cu căldură.

– Mult noroc şi fericire, August! Şi ţie, Anna-Luisa! E atât de puţină fericire pe lume, mai ales pe timp de război.

Merseră încet prin piaţa Liebefrau;

– Ce-o fi cu el? întrebă August. De obicei e atât de bine dispus. Gerd îi depăşi cu furgoneta şi le făcu semn cu mâna.

- E un om vesel, încuviinţă fata. Toată lumea afirmă că e cel mai bine dispus şi mai petrecăreţ din Altgarten.

– Astăzi nu-i deloc vesel, spuse August Bach. Pare a fi-ntr-o stare sufletească tare ciudată.

– Oricym, ai remarcat că n-a mai plouat, spuse Anna-Luisa, dornică să-l vadă că zâmbeşte iar.

– Ai dreptate, n-a plouat, surâse August, mângâindu-i mâna pe ascuns. Se pare că pământul are totuşi nevoie de ceva ploaie, câmpul e foarte uscat.

CAPITOLUL 8

Râul Ouse îşi purta apele printr-o regiune sălbatică, pe care o împărţea în două. La nord se întindeau

sute de acri de păduri străvechi, cu copaci bătrâni ce străjuiau drumul, de-o parte şi de alta, iar, ici şi colo, printr-o spărtură în frunzişul des, se putea zări orizontul îndepărtat, de cealaltă parte a unei câmpii netede ca palma, ce cobora lin spre sud-vest. Ploaia care se scurgea pe aerodroame transforma uneori râul, de obicei somnoros şi aproape nemişcat, într-un adevărat torent ce inunda malurile şi umplea câmpurile de mâl, chiar şi în toiul verii.

Erau multe aerodromuri în zona aceasta, sau, altfel spus, toată regiunea părea un aerodrom uriaş, peste care alunecau monştrii cu aripi, întocmai ca nişte pterodactili din vremuri preistorice, ale căror fosile se mai găseau şi acum în carierele de calcar din apropiere.

Ziua era aproape pe trecute. Avioanele erau gata.Formularele pentru inspecţia şi verificarea zilnică fuseseră vizate. Huruitul motoarelor nu încetase nici o clipă.

„Creaking Door" primi semnalul de cale liberă de la turnul de control şi Lambert împinse uşor manetele în faţă, cu mâna dreaptă, gest pe care-l făcuse poate de o mie de ori până atunci şi care se transformase în reflex. Ţinu manetele în stânga puţin mai împinse, pentru a corecta echilibrul avionului, şi-l simţi îndărătul său pe tânărul Battersby aplecându-se spre el pentru a-l înştiinţa că, la nevoie, era acolo. Lambert manevră imediat stabilizatorul. Avea întotdeauna un sentiment de încântare când o forţă de 5.000 de cai putere se proptea în aer, presându-l puternic în spătarul scaunului şi trăgând cu uşurinţă o greutate de 50.000 de livre care sărea ţopăind pe pistă, înainte ca roţile să părăsească terenul şi gigantul să se ridice ca un fulg în

aer. Battersby apucă maneta, strecurându-şi uşor mâna sub cea a lui Lambert - aşa cum făcuse şi Micky Murphy înaintea lui, în cele aproape cincisprezece zboruri de încercare şi cele cincisprezece operaţiuni ce urmaseră acestora, în care zburaseră împreună - căci pilotul avea nevoie acum de amândouă mâinile pentru a trage de manşă şi a îndrepta bordul de atac, să împungă aerul. Apoi, Lambert atinse uşor palonierul, căci Battersby nu împinsese suficient de mult înainte maneta de stânga.

Cohen citea cu glas tare vitezele de pe cadranul indicatorului de lângă pupitrul de comandat 95, 100, 105, şi, deodată, „Door" începu să plutească. Battersby văzuse mişcarea palonierului şi corectă cu precizie poziţia manetelor.

– Motoarele în plin! strigă Lambert.

– Motoarele în plin, răspunse Battersby.

- Trenul sus!

– Trenul sus.

În jurul lor se zărea doar cerul nesfârşit, iar linia orizontului dispăruse din faţa privirilor, ca o nălucă.

– Flapsurile sus!

– Flapsurile sus.

Battersby închise flapsurile, care alunecară la loc, cu un hârşâit, în interiorul aripilor.

– Viteza de drum

Battersby mişcă manetele, fără acea încetineală plină de grijă pe care i-ar fi cerut-o un instructor de zbor, ci le schimbă energic poziţia, ba chiar cu indiferenţă, ceea ce făcu ca viteza de avansare a avionului să scadă, cu o smucitură, iar zgomotul motorului coborî cu un ton mai jos. Bordul de atac se lăsă şi el, iar avionul Lancaster îşi luă poziţia de zbor.

– Facem doar o plimbare prin grădină, spuse Lambert. Era felul său propriu de a-l înştiinţa pe Cohen că n-avea nevoie de poziţie şi coordonate pentru zborul scurt pe care-l executau. Se auzi un ţăcănit uşor produs de cineva care îşi conecta interfonul.

– Plăcintă cu carne, spuse Digby, de lângă mitraliera instalată în turela din faţă. În mod normal Digby, la decolare, ar fi trebuit să stea în spatele lui Lambert, dar, întotdeauna, prefera să stea în faţă. iar căpitanul său nu părea să aibă nimic împotrivă.

– Dar pentru cei care ajung târziu, continuă el, probabil că n-o să mai rămână decât cartofi cu brânză.

– Căpitane, spuse Binty Jones, din turela superioară mediană, ce-i acea vaselină pe parbriz?

Lambert se uită afară. Ţinea mult la avion. Privită prin perspexul îmbătrânit, lumea înceta să mai arate proaspătă şi strălucitoare, devenind veche şi îngălbenită, ca o bucată de pergament. Lustruit de atâtea sute şi mii de ori, parbrizul devenise un sistem optic foarte delicat, care delimita peisajul văzut prin el, înconjurându-l cu halouri strălucitoare, transformând soarele într-un mănunchi de beteală aurie. Examina cu atenţie avionul.

Capotele motoarelor erau tocite de tălpile monlorilor şi înţepate de grindină, iar în jurul fieoărui şurub se vedeau scrijelituri lăsate de şurubelniţe. La amortizoarele de la eşapament ieşea cu furie un jet de flăcări albăstrui, iar căldura uscase uleiul de pe cilindri şi stropii cafenii luceau în nuanţe stranii de sângeriu şi verde intens, asemenea smalţului vechi. Deasupra ţevilor de la eşapament, pe capota motorului acoperit cu un strat de vopsea mată, se

distingea un mic petic luminos, ce părea să fure numai pentru el razele soarelui de după-amiază, strălucind ca un bănuţ nou de-argint.

Battersby fu şi el atras de peticul luminos,..dar se reîntoarse numaidecât la panoul său, hotărât să-şi îndeplinească misiunea ca la carte şi să-l întreacă chiar şi pe Murphy.

– Am oprit pompele tuturor rezervoarelor, Raportă el. Nu se mai vede nici un semnal de alarmă.

– O scurgere la sistemul de răcire poate fi o treabă tare urâtă, spuse Binty, căruia-i plăcea să facă pe profesorul Ieremia.

– Tu ce părere ai, mecanic? întrebă Lambert.

- E doar o urmă de pantof, spuse Battersby.

L-am văzut cu ochii mei pe montor când a călcat acolo cu pantoful murdar de ulei pe talpă şi e vina mea că n-am şters imediat pata. Mă iertaţi! Dar nu se urni din loc.

Lambert se uită din nou la pată: avea, într-adevăr, forma unui vârf de picior. Îl bătu pe Battersby pe umăr, făcându-l să se întoarcă. Lambert îi zâmbi, iar tânărul meeanic care se făcuse alb la faţă ca varul răsuflă uşurat, bucuros că scăpase atât de ieftin.

– Dinamul e în regulă, Battersby?

- În regulă, căpitane.

Digby, întins cât era de lung în botul avionului, privea captivat peisajul însorit peste care alunecau, îşi conecta interfonul şi întrebă, cu o voce mieroasă:

– Căpitane, ţi-au comunicat ce facem la noapte?

Ori de câte ori încerca să obţină ceva, Digby îşi schimba vocea, care îi devenea mai guturală, trăgând de cuvinte de parcă ar fi fost de gumă.

– Da, răspunse Lambert, apoi se aplecă spre dreapta şi înclină puţin capul să vadă reacţia lui Digby

– Haide, căpitane, zise acesta, privind înapoi. Spune-ne şi nouă!

– Precis că e Hamburg, se aventură Jimmy Grimm, telegrafistul, mi-a spus cineva de la Comandamentul W.A.A.F., tipesa aceea blondă.

– Mare scofală, i-o-ntoarse Binty, dispreţuitor, din turela superioară. Da ea de unde ştie? I-a spus colonelul azi noapte în pat?

– Căpitane, spuse Digby linguşitor eu trebuie să fac o serie de calcule, aşa încât consider că ar trebui să mi se spună.

– E o operaţiune de 2154 de galoane cam cinci rezervoare, spuse Lambert. Digby încuviinţă din cap, închizând ochii de soarele puternic ce pătrundea prin hubloul din vârful avionului, iar Lambert continuă: O să-i scoatem sufletul Adelaidei, în noaptea asta. Iese toată escadrila în misiune.

Chiar şi fără interfon, putură cu toţii să audă miorlăitul încântat al lui Binty.

– Aşa le trebuie, căpitane, spuse Flash Gordon, din turela posterioară.

– Nemernicii, strigă şi Digby, vesel

- Pliscuri jegoase, spuse Lambert, folosind înjurătura preferată a lui Digby, iar Jimmy Grimm se ghemui şi mai tare la pupitrul său, de lângă echipamentul radio, şi rânji fericit, apucându-se să transmită semnalul preferat de testare, al operatorilor: „Best Bent Wire"[51]. Oare cine inventase formula aceasta stranie, cu rezonanţe de jazz, pe

51 Cea mai bună sârmă îndoită (engl.).

care o cunoşteau atât telegrafiştii din aviaţia britanică cât şi cei de la serviciul de supraveghere şi alarmă aeriană din Luftwaffe?

Lambert începu o uşoară întoarcere sub planul înclinat, câmpurile verzi tremurau în aburul dimineţii, iar şoseaua principală care ducea spre nord se vedea mişunând de trafic lungi convoaie militare şi camioane civile se târau încet, de-a lungul acestei vechi coloane vertebrale a Angliei.

Lambert urmări vârtejurile strălucitoare făcute de elice şi le uniformiza, jonglând cu manetele căci, privind acest efect stroboscopic, reuşea, întotdeauna, să-şi sincronizeze turaţia motoarelor. Observă că Battersby nu-l scăpa din ochi şi-i zâmbi, stricând sincronizarea elicelor, apoi îi făcu semn să încerce şi el. Binty auzi zgomotul uşor schimbat şi întrebă repede:

– Ce se-ntâmplă cu motoarele?

– Nimic, spuse Lambert. Umblă Battersby la comenzi.

Atunci eu mă dau jos, spuse Binty.

– Nu fi prost, i-o reteză Lambert. Cu cât ştie mai multe, cu atât mai bine. Se lăsă o tăcere înfricoşătoare.

La nord-vest de Huntingdon, peisajul se schimbă brusc. Casele din lemn, acoperite cu paie, dispărură ca prin farmec, făcând loc celor din cărămidă galbenă şi şoproanelor care, de sus, păreau de culoarea ruginei; se iviră apoi loturi de pământ măturate de vânt, cultivate cu varză mâncată pe jumătate de omizi, şi cu arpagic, împrejmuite cu garduri de sârmă, iar în ogrăzi apărea, ici şi colo, câte-o maşină veche, cocoţată pe butuci, din lipsă de benzină.

Câmpurile erau colorate strălucitor, în galben deschis şi auriu, în verde puternic unde creşteau cartofii, şi în albastru intens, în locurile pe care fusese semănată varză

Se iviră apoi mlaştinile şi, în sfârşit, râul Ouse, ale cărui vaduri fuseseră traversate, în goana lor după putere, de triburile anglilor, saxonilor şi iuţilor, ba chiar şi vikingii din Danemarca veniseră să prade aceste meleaguri, lăsându-şi numele înscris pe hartă. Apăru centura aerodromului din Bourn. Înconjurat de avioanele bâzâitoare ce-aveau să-i însoţească în noaptea aceea în misiune. Urma oraşul Godmanchester, uşor de recunoscut după cele două drumuri romane ale sale, dispuse ca nişte spiţe de roată în butuc.

– Uite un alt Lancaster, înaintea noastră, spuse Digby. Avionul se târa cu greu în crab, făcând eforturi disperate, în timp ce vântul îl împingea pieziş. Nu era din escadrila lor şi nici la vreun zbor de antrenament al centrelor de instruire Upwood sau Woolfox Lodge. Lambert privi straniul avion cu atâta curiozitate, de parcă nu mai văzuse în viaţa lui un bombardier. Era o maşinărie înfricoşătoare, în greutate de 30 de tone; chiar nepunând la socoteală decât motoarele şi turelele şi făcând abstracţie de piuliţe, nituri şi şuruburi, ajungea la aproape cincizeci şi cinci de mii de repere separate, cu cabluri electrice totalizând 3.000 de mil $; generatoare de curent care ar fi putut ilumina un hotel întreg, vinciurile hidraulice de care dispunea erau suficient de puternice ca să ridice un pod; aparatura radia putea lua legătura cu cel mai îndepărtat colţ al Europei, rezervoarele îi asigurau combustibilul necesar unui zbor de câteva ore în şir, până la o

astfel de destinaţie şi avea muniţii suficiente de distrugere.

Lambert reduse viteza. Era cazul să micşoreze încet, încet, distanţa dintre avioane.

Oare aceasta era imaginea pe care ar fi avut-o un pilot în faţa ochilor în clipa în care ar fi apăsat pe butonul de tragere, trimiţându-i pe toţi în eternitate? Nu cumva se va întâmpla chiar în noaptea aceasta? Medalioanele strălucitoare de pe avion, colorate în alb, roşu şi albastru, erau simbolurile drapelului Marii Britanii, iar verdele şi cafeniul în care era vopsită partea superioară reprezentau o versiune stilizată a pământului arat şi înverzit peste care zbura. Întocmai ca un obiect de cult primitiv, nava viu colorată încerca să-şi sfideze inamicul, având vopsite pe ea mici bombe galbene, ca nişte trofee, semne ale avioanelor distruse şi ale magiei puternice de care era în stare.

Lambert privise îndeajuns la celălalt Lancaster, care era prea aproape de ei pentru a rămâne multă vreme în siguranţă. Regla stabilizatorul, acţiona manetele de gaze şi trase de manşă.,,Door" ţâşni în sus, întocmai ca un acrobat, urcându-se deasupra celuilalt.. Aşa eră mai bine, căci până şi strănutul unui mitralior nervos l-ar fi făcut să se rostogolească nebuneşte prin aer şi, ca majoritatea piloţilor, Lambert se temea mai mult de o coliziune în aer, decât de toată apărarea antiaeriană, cu avioanele ei de vânătoare, luate împreună. Se opri din urcare. Continuă să zboare la acelaşi nivel şi în linie dreaptă, cât timp putu să zărească unde se afla. La şase sau şapte mile distanţă, spre dreapta, câmpiile se învârteau în jurul oraşului Cambridge, care nu era decât o îngrămădire de case muncitoreşti,

dărăpănate, şi de suburbii aparţinând celor ce făceau speculă cu locuinţe. În centru se ridica vestita universitate, în mijlocul unui patrulater de verdeaţă luxuriantă şi al grădinilor cu flori, cu turnurile sale cu creneluri amenințătoare precum dinţii unui dragori, gata să-i alunge pe necioplţii care s-ar fi încumetat să pătrundă aici.

În spatele citadelei, câmpul devenea din nou verde şi apăreau aerodromurile. Pe sub ei se strecură baza aeriană R.A.F. de la Oakington, cu zeci de avioane Lancaster parcate împrejurul aerodromului. Execută un uşor viraj.Warley trebuia să fie undeva, la stânga, ascuns privirilor, în mijlocul unei zone de mlaştini.

Observă că şi celălalt Lancaster virează în aceeaşi direcţie. Lui Lambert îi plăcea să zboare în lumina clară a unei zile senine de vară. Aşa îşi imaginase atunci, de mult, ziua în care avea să se înroleze ca voluntar. Zbura din nou în linie dreaptă, menţinându-se la o înălţime constantă. N-avea nevoie de busolă, căci jos, sub ei, strălucind în bătaia soarelui, asemenea unui ac uriaş de oţel, lung de aproape douăzeci de mile, apăru canalul Bedford.

– Eu îi zic „busola lui Lambert". Vocea îl făcu să tresară. Lângă el se afla Kosher Cohen, aşezat pe strapontina lui Battersby şi privind afară, întocmai ca un călător într-un zbor de agrement. Lambert zâmbi.

– Întotdeauna te întorci pe ruta asta, căpitane, spuse Cohen. Vrei să te stabileşti aici după război?

– S-ar putea, răspunse Lambert. Jucăriile tale sunt în regulă? Cohen încuviinţă din cap.

– E cazul să mergem să mâncăm ceva, spuse Lambert, coborând bordul anterior.

Cohen plie la loc scaunul şi se întoarse în cabina lui, cu perdeluţe. Cum Lambert se ghida, de cele mai multe ori, după repere naturale, lui Cohen îi rămâneau foarte puţine lucruri de făcut. Îşi pusese deoparte hărţile şi făcuse testele de rutină ale sistemelor die radio-navigaţie G.e.e.[52] şi H2S[53]. Se simţea foarte mândru de instalaţia radar ultra-secretă, care-i permitea să vadă pământul chiar şi pe timp de ceaţă, prin nori sau în întuneric, întocmai ca un zeu care-şi revarsă mânia asupra păcatelor Babilonului, căci, deşi sistemul era predispus celor mai neaşteptate defecţiuni tehnice, numai echipajele „de elită" aveau instalate la bord aceste dispozitive noi.

Vocea lui Lambert se auzi din nou în interfom întrebându-l pe fiecare pe rând dacă echipamentul tehnic de care răspunde este în ordine.

Cohen îşi puse masca pe faţă, pentru a răspunde „da" în interfon. La primele două zboruri i se făcuse rău şi vomase mai înainte chiar ca avionul să străbată coasta Angliei. Pe lângă umilinţa îndurată se adăugase faptul că fuseseră nevoiţi să coboare şi mai jos din cauza lui, pentru ca Cohen să se cureţe,

---

52 G.e.e. (Ground Electronics Engineering) Sistem de radio-navigaţie cu frecvenţă foarte înaltă, înregistrând impulsurile trimise de la două sau mai multe staţii emiţătoare; diferenţa de recepţionare în timp face posibilă localizarea, cu ajutorul unor abace.

53 Radar H2S = Sistem centimetric; foloseşte o antenă rotativă; impulsiirile radar dinspre pământ sunt reproduse de intensificări de modulaţie pe un exrran indicator de poziţie, care „desenează" o hartă a contrastelor. Este un radar panoramic. Pe ecranul de la bordul avionului apare zona survolată.

cât de cât, înainte de a-şi pune pe faţă masca de oxigen, pentru restul călătoriei.

Acum ştia ce înseamnă frica, iar izul acesteia persista încă în interiorul măştii, amintindu-i, clipă de clipă, în ce consta pericolul de a fi prea imaginativ, îşi ascuţi creioanele şi le prinse cu o banda elastică, împreună cu riglele şi raportoarele, să nu alunece şi să se împrăştie peste tot dacă s-ar fi făcut vreo manevră mai bruscă. Îşi aruncă ochii pe hartă şi citi numele porturilor de la Canalul Mînecii. Trecuse şi el pe acolo, într-o vacanţă dinainte de război. Deodată conecta interfonul:

– Batters, spuse-el. Pentru o clipă nu veni nici un răspuns, apoi auzi vocea slabă a băiatului, - Aici mecanicul, cine e?

– Eii sunt, Kosh. Ascultă, Batters, în ce încurcătură a intrat fratele tău, la Dunkerque?

Pentru o vreme domni o tăcere deplină şi Cohen se frământa, neştiind dacă să-l întrebe din nou, când, deodată, veni răspunsul:

– Eu am inventat toată povestea asta, spuse el. Fratele meu este în rezervă şi lucrează la o substaţie de energie electrică. În interfon se lăsă din nou o tăcere adâncă, apoi Battersby continuă, îngrijorat

– Sper că n-ai să-i spui domnului Sweet!

– Nici prin gând nu-mi trece să fac aşa ceva, îl asigură Cohen.

Lambert zări baza aeriană de la Warley Fen, drept în faţa lor, cu pistele lungi de aproape o milă trasate pe sol, întocmai ca o cruce neagră, făcută cu tuş pe o hartă colorată. Aruncă repede o privire împrejur, să se asigure că nu se mai afla nici un alt avion în circuit.

Deasupra lor, sus de tot, la înălţime, apăruse o dâră uşoară de vapori condensaţi, iar avionul care o făcea abia dacă se zărea, aidoma unui punct mic şi întunecat.

– Ia uitaţi-vă, spusă Cohen.

Lambert îşi închipui că se află sub astrodrom. De câte ori zburau se simţea ca un copil, plecat la plimbare.

– Este avionul meteorologic, se duce să vadă cum e vremea în zona obiectivului nostru, îl lămuri Digby.

Se uitară din nou la punctul de deasupra lor, care se îndepărta cu repeziciune.

– La o altitudine ca asta cred şi eu că poţi să ai o viaţă veşnică, remarcă Lambert.

La înălţimea de treizeci şi două de mii de picioare, avionul Spitfire MK XI începu să se rotească în cercuri, lăsând în urma lui o dâră albă în aerul rarefiat şi umed. Pilotul său o urmări în oglindă şi împinse manşa înainte, iar avionul lustruit ca un bibelou de preţ îi răspunse coborând uşor în picaj. Acul altimetrului se mişcă încet înapoi şi dâra albă dispăru, la fel de brusc precum apăruse. Pilotul corectă imediat poziţia avionului pentru zbor rectiliniu şi orizontal. Aceasta era înălţimea optimă la care s-ar afla în siguranţă. Nu-l putea lovi nici un duşman de deasupra lui: l-ar fi văzut după dunga albă de vapori lăsată în aer; trebuia doar să fie atent la ceea ce se întâmpla dedesubt. Verifică din nou, poate, pentru a zecea oară, bloc-notesul de pe genunchi şi creioanele legate de picior, apoi se aşeză mai comod, plimbându-şi un deget în jurul gulerului în carlingă era o căldură înăbuşitoare. Puţini erau cei care avuseseră vreodată prilejul să privească lumea de la înălţimea asta, şi tot puţini erau

cei care-o ştiau cum arată aducând cu o torţă făcută din mai multe straturi, diferit colorate: baza era de un verde adânc, puternic, oceanul de un verde pal, apoi venea Olanda, de culoare cafenie şi pătată de nori alburii, de-a lungul coastei şi, în sfârşit, la aproape două sute de mile depărtare, se zărea linia orizontului, dispărând într-o ceaţă albă, ca o frişca. Deasupra, cerul albastru, atât de imens şi de copleşitor, încât se părea că nu mai poate fi susţinut. Spitfire-ul nu făcea mai mult de nouăzeci şi două de minute până la Ruhr şi înapoi. Mai rămânea timp şi pentru o, partidă de tenis înainte de ora ceaiului.

Prin veacul al treisprezecelea, neguţătorii de lână din Anglia de Est se întorseseră din Ţările de Jos aducând cu ei, pe lângă averi nemăsurate, zidari şi arhitecţi şi gustul pentru frumoasele case în stil olandez. Multe din acestea se păstraseră destul de bine, ca şi Warley Manor, de altfel, cu acele frontoane curbate şi ţiglăria delicată, atât de proprii stilului arhitectonic, flamand, înainte de război, Warley Manor fusese reşedinţa unui membru conservator al Parlamentului; studenţii la arte plastice obişnuiau să vină să deseneze conacul, aşezaţi pe pajiştea din faţă, la umbra ulmilor străvechi, iar apoi erau invitaţi la ceai şi la tipicele sandvişuri cu castraveţi, în camera ce dădea spre terasă. Acum, aici, se afla popota ofiţerilor R.A.F. de la Warley Fen, iar camera cu terasă fusese transformată în sufragerie şi mobilată cu mese lungi, lustruite, în jurul cărora se învârteau soldaţi în tunici albe, întinzând feţe de masă scrobite şi aranjând şervete albe, curate şi călcate, şi pahare frecate cu grijă. Prin uşile pliante de la antreu răzbăteau strigătele vesele ale tinerilor ofiţeri, în timp ce discul de gramofon trimitea în

încăpere vocea pasionată şi languroasă a lui Al Bowly. Uşile ce dădeau spre terasă erau deschise, ca să iasă fumul de ţigară, iar razele soarelui care pătrundeau înăuntru desenau pe covor modele jucăuşe.

La Warley Fen se găseau şaisprezece bombardiere de tip Lancaster, fiecare cu un echipaj format din şapte oameni. Dintre cei o sută doisprezece membri ai echipajelor de zbor, optzeci şi opt erau sergenţi (deşi, spre deosebire de Warley Manor, popota subofiţerilor nu era decât o îngrămădire sărăcăcioasă de barăci din tablă ondulată, îmbinate una cu alta). Restul de douăzeci şi patru de aviatori, ofiţeri cu toţii, împărţeau popota de la Warley Manor cu alţi patruzeci şi opt, inclusiv preotul, dentistul şi câteva femeii ofiţer de la W.A.A.F., printre care şi Maisie Holroyd, o femeie plinuţă, de vreo treizeci şi opt de ani, care, înainte de război, condusese vreme de opt ani un restaurant ieftin, de carne şi legume, la Exeter. Aici răspundea de aprovizionare şi chiar şi cei ce nu puteau suferi mâncarea de popotă erau obligaţi să recunoască că Maisie făcea o treabă mult mai bună decât oricare dintre predecesorii ei de sex masculin. Ofiţerii care se ocupau cu administraţia erau în marea majoritate bărbaţi între două vârste, cu pieptul plin de decoraţii din primul război mondial sau de panglici câştigate în cine ştie ce campanii interbelice, din Arabia sau India, unii chiar cu insigna de pilot prinsă de tunică. Dintre ei douăzeci şi patru de ofiţeri combatanţi, treisprezece erau născuţi în Marea Britanie, trei erau canadieni, patru australieni, doi erau născuţi în Rhodesia iar doi - americani care nu îşi rezolvaseră încă transferul în aviaţia Statelor Unite. Şapte dintre ofiţeri purtau

panglica în dungi a medaliei D.F.C, inclusiv căpitanul Sweet, de la patrula „B". Dacă Sweet ar fi fost chestionat în legătură cu aptitudinile sale, cu siguranţă că nu ar fi pus în cap de listă priceperea de a pilota bombardiere şi nici abilitatea de a se face iubit de subordonaţii săi, deşi acest lucru i-ar fi surprins, probabil, pe mulţi. În sinea lui, Sweet era ferm convins că funcţia de strateg aero i s-ar fi potrivit cel mai bine. Multe din visele sale de copil se risipiseră, ca, de pildă, acela de a avea măcar un metru optzeci înălţime, sau de a fi un ins cu o capacitate intelectuala deosebită. Mai visase să câştige proba de o sută de iarzi şi sa fie numit directorul şcolii de crichet no. 11 a Regiunii de Sud, deşi pe acestea le socotise dorinţe minore, Ideea de a deveni strateg nu-l părăsise niciodată, aşa cum se întâmplase cu visul de a deveni jucător profesionist de crichet şi nici nu i se mai părea de nerealizat dorinţa de a creşte foarte înalt. nu se îndoia nici o clipă că războiul avea să mai dureze încă vreo zece ani pe puţin, dându-i astfel posibilitatea să-şi realizeze ambiţiile. După ce-i învingeau pe nemţi, urmau la rând japonezii, şi uite cât timp pierduseră chinezii ca să-i pună la respect, încă din 1931. Apoi, probabil, că aveau să le dea o lecţie şi ruşilor.

În mod sigur războiul va fi de lungă durată şi Sweet era hotărât şă-şi petreacă cea mai mare parte din el la Statul Major, luând hotărâri, dând ordine, întocmind planuri de atac şi iniţiind măsuri strategice, doar acesta era rostul războiului. El, sigur că un tânăr ofiţer de stat major, plin de ambiţii, ar fi trebuit să aibă la activ câteva bătălii sângeroase, încununate de tot atâtea succese răsunătoare. În felul acesta i-ar fi putut face mai uşor pe cei bătrâni

să asculte de glasul raţiunii. Două cicluri de misiuni de bombardament, medalia D.F.C. cu baretă şi un post la High Wycombe, acestea erau obiectivele imediate ale lui Sweet.

În privinţa limbilor străine, se descurca, întrucâtva, în germană şi franceză, atât cât studiase la şcoală. Va învăţa şi puţină rusă şi ceva japoneză, poate chiar dialectul mandarin. Achită două porţii de whisky, apoi se îndreptă spre ofiţerul însărcinat cu activitatea culturală, un tip mai în vârstă, cu o faţă serioasă, fost profesor, care venise la unitate abia cu o săptămână în urmă. Ofiţerii însărcinaţi cu activitatea culturală erau porecliţi, de obicei, „învăţători" şi nici că li se putea găsi un nume mai potrivit, ca, de pildă, acestui ofiţer cu ochelari care, cu numai două luni şi jumătate în urmă, mai preda istoria şi limbile străine, la o şcoală medie din Har wich.

- Cum vi se pare la noi, domnule ? îl întrebă Sweet, respectuos,
- Splendid, răspunse ofiţerul cultural întrebându-se în sinea lui ce-1 adusese pe acest tânăr erou, plin de bună dispoziţie, tocmai la el
- Magnific, aprobă Sweet. Absolut magnific. Pe mine mă cheamă Sweet, şi sunt căpitan de aviaţie comandant al patrulei „B". Nu vă supăraţi, domnule, v-aş fi recunoscător dacă mi-aţi da un sfat. Având în vedere tot ce se întâmplă pe lume — războiul şi toate poveştile astea — mi-ar plăcea să aud o opinie mai cuprinzătoare dccât, a celor cu care am discutat aici, la popotă.

Ofiţerul îl privi pe Sweet cu interes. Era uluitor cum băieţii aceştia, în pofida gradelor şi medaliilor pe care le deţineau, nu erau decât poate cu un an-doi

mai în vârstă decât cei dintr-a şasea, de la Harwich. Într-un fel, chiar mai copilăroşi, căci războiul le împiedicase gândirea să se dezvolte normal şi nu-i mai interesa nimic in afară de tehnica profesiunii lor. Din nefericire insă, cei mai mulţi nu reuşeau sâ înţeleagă cat de înguste şi inutile erau aceste preocupări, căci, după război aveau să sufere cumplit, sărmanii, nevoiţi să-şi caute de lucru, la fel cum făcuse şi el, ca tânăr ofiţer de infanterie, după primul război mondial. După un an încheiat cu rezultate strălucite la Oxford, se bucurase nespus aflând că avea să fie numit ofiţer la o unitate teritorială de voluntari şi. Doamne, ce prostie făcuse! ..Vai căpitane, se înţelege de la sine că toţi suntem mândri de sacrificiul făcut şi de decoraţiile pe care le porţi în piept, dar situaţia actuală; cu atât de mulţi şomeri şi atât de puţine locuri de muncă nu ne permite să angajăm o persoană lipsită de experienţa şi fără nici un fel de calificare, ar fi un gest iresponsabil şi nedrept faţă de coacţionarii noştri. Intrase, până la urmă, în „Uniunea Luptei pentru Pace". „îmi amintesc atât de bine războiul, încât niciodată n-am să-i mai pledez cauza." Parcă nu el rostise deviza aceasta, şi, iată-1, acum, sprijinind din nou războiul, alături de nişte tineri cu mentalităţi stranii. Jumătate din ei nici măcar nu şi dăduseră bacalaureatul. Cât de mult se deosebeau de camarazii lui de front din 191 !Il uimea superficialitatea discuţiilor pe care le purtau: avioane, băutură sau femei, la altceva nu se mai gândeau, până şi cinismul lor era ingenuu. Răspunse:

— Dacă pot, te ajut cu plăcere.

— De fapt nu e vorba de mine, spuse Sweet, ci de vărul meu, un tip teribil de deştept. N-are

până acum nici un fel de diplomă, dar pentru el asta nu constituie nici un fel de problemă, o poate obţine oricând, uite-aşa, cât ai zice peşte. Sweet pocni din degete. Discutam cu el, mai zilele trecute, şi m-a întrebat, ba de una, ba de alta, pune mare preţ de sfaturile mele, de ce, nu ştiu. Sweet râse stânjenit. E şi el tot în armată şi are şanse mari sâ obţină un post pe lângă Statul Major. Părerea mea este că de-acuma vor începe să adune la un loc minţile cu-adevărat luminate, ca să pregătească invazia cea mare.

— Adevărat ? se miră ofiţerul cultural.

— Da. Băiatul ăsta ca mâine ajunge general de brigadă. Oricum, tipul...

— Vărul dumitale...

– Cine anume? întrebă Sweet. absent. Ah, da, vărul acesta al meu, se descurcă binişor în germană şi franceză şi îl bate gândul să-şî încerce forţele şi cu japoneza sau rusa. După părerea dumneavoastră, cu care ar fi mai bine s-o înceapă? Poate mandarina? Adică, vreau să spun.,, nu se ştie niciodată ce-o să iasă până la urmă. Dumneavoastră ce l-aţi sfătui pe tânărul acesta să-nveţe?

– Ar face! mai bine să se concentreze în continuare asupra cunoştinţelor de germană şi franceză, să converseze şi să-şi construiască un vocabular şi poate n-ar strica să lucreze numai pe cărţi cu subiecte militare.

Pe faţa lui Sweet se putea citi dezamăgirea şi ofiţerul simţi că trebuia să continue

– Ar trebui să încerce să traducă câte ceva, din „Manuscrit de mil huit cent treize", al Baronului Fain, fost secretar în Cabinetul lui Napoleon, sau cartea lui Danielewski, „Denkwurdigkeiten Aus Dem

Kriege 1813". Am tradus şi eu o parte din ea, pe când eram în Franţa, ca să-mi omor vremea. Apoi, despre bătălia de la Waterloo avem faimoasa lucrare „Documents Inedits", a Ducelui D'Elchingen.

- Dacă vreau să citesc despre victoria noastră la Waterloo, spuse Sweet, n-am nevoie de cartea cine ştie cărui isteţ de francez. Rîse ironic.

– Da, dar vărul dumitale poate...

– Oh, vărul meu, n-are nici el nevoie de aşa ceva, spuse Sweet. El are o gândire mult mai de perspectivă; rusă sau japoneză. Poate că dumneavoastră nu gândiţi în perspectivă.

- Mă tem că nu reuşesc niciodată astfel, spuse ofiţerul.

- Vărul-meu aşa gândeşte, spuse Sweet. Şi eu ia fel. Ascultaţi-mă pe mine, domnule, ştiu că în primul război mondial tranşeele din Franţa erau pline de poeţi, dar numai pentru că o dată pe săptămână băieţii fac zarvă aici, la popotă, că-1 dezbracă în glumă pe cine ştie ce fraier sau că se prostesc şi ei puţin ca să se amuze, nu înseamnă că noi, cei de-acum, suntem o adunătură de capete seci. Vreau să spun că băieţii aceştia îşi fac datoria, ba unii obţin chiar câte-o medalie, două, datorită norocului sau iscusinţei. Sweet zâmbi. Dar asta nu-nseamnă că atunci când se termină cu împuşcăturile nu sunt şi ei în stare să guste o muzică bună sau să aprecieze nişte versuri reuşite şi nu-nseamnă că nu pot să încerce să gândească şi ei la ceea ce reprezintă, de fapt, lumea, pentru omul de pe stradă.

- Nu-mi place să trag concluzii pripite, spuse ofiţerul însărcinat cu activitatea culturală, dar aşa cum stau lucrurile, sunt mândru că pot să împart popota cu atâţia tineri interesanţi şi curajoşi.

- Drăguţ din partea dumneavoastră că spuneţi asta, domnule.

Comandantul Bazei aeriene de la Warley Fen stătea singur, în picioare, lângă bufetul în care era păstrată argintăria escadrilei. Sweet avu impresia că numără piesele, iar sergentul de serviciu la popotă crezu că bătrânul încerca să vadă dacă ceştile din spate erau bine frecate. în realitate însă, voia să vadă dacă trofeul primit de unitatea lor la concursul de înot era din argint masiv sau doar argintat.

Sweet se-ntoarse din nou către ofiţerul însărcinat cu activitatea culturală.

- Am de discutat o problemă legata de operaţiuni cu comandantul bazei. Ofiţerul observase direcţia către care se-ndreptaseră privirile lui Sweet şi continuă :

— Desigur, nu-ţi fa nici o problemă**.** Departe de mine dorinţa de a ţine în loc războiul. Îl izbi un iz de ulei încins şi de varză şi constată că îi pierise foamea. Nu şi-ar fi imaginat niciodată că avea să ducă atât de mult dorul mâncărurilor gătite de soţia sa. Ce căuta el aici de fapt ?

— Şi încă o dată mii de mulţumiri, strigă Sweet, croindu-şi drum printre tinerii care beau vârtos la bar. Soarele pătrundea prin uşile de sticlă şi îi învăluia, din cap până-n picioare, ca-ntr-un nimb. Sweet i se adresă direct comandantului :

— Tot singur, sir ? V-am deranjat până acum cu cheta mea pentru copiii din sat ?

— Ah, noroc, tinere Sweet. Da, mi-ai luat o liră, săptămâna trecută.

— Aveţi dreptate, sir.

— Sper că echipa ta o să scoată untul din cei de la Besteridge, sâmbătă.

— Şi eu sper, domnule. Dar ştiţi, sergentul Lambert pleacă în permisie la Londra şi ne pusesem toată speranţa în serviciul lui. Şi echipa adversă e foarte bună, doi dintre jucătorii lor au luat parte la meciurile cupelor regionale înainte de război, ca să nu vă mai spun că au de curând şi un jucător profesionist. Lambert, însă, ţine morţiş să-şi ducă nevasta la Londra, n-ai ce-i face. Pretinde că nu-i place să joace pentru aviaţie.

— Asta nu-i bine, Sweet, nu-i bine deloc... Dar eu sper să câştigaţi, bag mâna-n foc pentru voi. Oricum, am făcut pariu pe zece lire. Râseră amândoi.

Apoi comandantul îi făcu cinste lui Sweet cu o bere. Acesta continuă:

– S-a dus vestea că înainte de război aţi marcat o sută pentru Grupul 3 bombardament.

– E-adevărat. Am jucat, de altfel şi în echipa Comandamentului aviaţiei de vânătoare într-un an, înainte de a face artrita asta păcătoasă, sau ce naiba spune doctoraşul că e, am fost un jucător la bătaie destul de căutat.

– Aşa am auzit şi eu.

– Haide, haide, Sweet, sunt convins că ţi-am mai împuiat urechile şi altădată cu povestea loviturilor mele, la Sandhurst... şi cum a încercat arbitrul să prindă mingea. Comandantul se pierdu în amintiri.

Câţiva ofiţeri se îndepărtară grăbiţi, căci poveştile colonelului, legate de dibăcia sa la crichet, pe lângă faptul că erau cunoscute în toată popota, erau presărate, la fiecare câteva cuvinte, cu obscenităţi care credea el, îl ajutau să întreţină reiaţii foarte democratice cu tinerii şi virilii săi subordonaţi. Acesta era şi motivul pentru care la popota ofiţerilor

serveau, în continuare, chelneri şi barmani bărbaţi, în timp ce la restul popotelor activităţile acestea erau îndeplinite de femei. Colonelul îşi sfârşi povestirea, roşu la faţă şi fericit ca un copil, apoi adăugă

– Dacă echipa ta câştigă sâmbătă, ai şanse să fii invitat la masă de către A.O.C.[54]

– Da, domnule, am auzit că aşa se obişnuieşte.

- Vei avea ocazia să-i expui teoriile tale referitoare la reorganizarea Statului Major şi la schimbarea strategiei, spuse comandantul, râzând pe înfundate. Sweet îşi plecă privirile cu modestie, iar colonelul adăugă: Dar oricum, Sweet, tu eşti comandant de patrulă, aşa că ai suficiente cunoştinţe despre modul în care trebuie condusă o unitate, nu?

– Doar într-o foarte mică măsură, domnule, admise Sweet. Deşi mărturisesc sincer că nu mi-aş fi putut imagina vreodată de cât birocratism e nevoie pentru a face un avion să zboare.

Colonelul râse scurt, cu ironie

– Abia acum afli unde se poartă adevăratul război, fiule. Bombardamente până peste cap cu hârţoage de la Ministerul Aerului, cu rapoarte, cereri şi alte tâmpenii, toate în câte trei exemplare işi îndosariate până la urmă în coşul de gunoi.

Sweet îi zâmbi colonelului, încercând să-i dovedească cât de mult îi împărtăşea dispreţul faţă de războinicii de birou.

– Mai cu seamă când nu doreşti decât să-i pui cu botul pe labe pe afurisiţii aceştia de friţi, nu-i aşa, domnule?

---

54 Air Officer Commanding =Comandamentul unităţii de aviaţie (engl,).

– Aşa-i, exclamă colonelul plin de efuziune. Am fost angajaţi să-i facem praf şi, pe Dumnezeul meu, dacă escadrila aceasta nu va ucide mai mulţi nemţi de toate formele, mărimile, culorile sau sexele decât oricare alta din aviaţia britanică, va avea de-a face cu mine. Colonelul zâmbi, apoi adăugă cu dispreţ Cel puţin aşa le-am declarat, nu numai o dată, celor de la Ministerul Aerului.

– Aveţi dreptate, sir, răspunse Sweet. Apropo de povestea aceasta cu omorât friţi... poate că ne-aţi putea ajuta dumneavoastră... Vai, vă rog să mă iertaţi, am început să spun prostii..

– Ei, haide, haide, spuse colonelul. Doar îmi cunoşti părerea despre ordinele astea stupide care interzic orice discuţie la popotă legată de probleme profesionale.

– Ei bine, în legătură cu friţii, sir... Este aici la noi un pilot - băiat bun, de altfel din cale-afară de inteligent, cu multă experienţă, decorat şi aşa mai departe - un subofiţer model - şi ştiţi ce mi-a spus acum câteva zile? Că el e de părere că atacurile noastre aeriene nu sunt decât nişte „metode învechite de a omorî familiile muncitorilor".

~ Un diversionist înrăit.

– Întocmai, domnule. Ştiam că nu o să vă placă; şi asta încă nu e tot. Războiul acesta, spune el, este doar o continuare a capitalismului, cu alte mijloace.

– Dar îl citează pe Karl Marx!

– Da. De fapt e un citat greşit enunţat, al lui Clausewitz.

– E o ruşine. Un tip din unitatea mea, ai spus?

– Sergentul Lambert, domnule. Deşi s-ar putea să nu fie decât urmarea firească a unui şoc nervos.

Colonelul se schimbă la faţă.

Iar Lambert ăsta! Totuşi, are un dosar foarte bun, nu? Şi-apoi să nu uităm că Marx e de partea noastră acum. Trebuie să recunoaştem că rusnacii au fost nemaipomeniţi în ultima vreme. Povestea asta cu Stalingradul ar putea fi un punct de răscruce a războiului.

– Dar am crezut că... ştiţi, domnule, cunoscând ideile dumneavoastră în legătură cu starpirea nemţilor...

Ai făcut foarte bine fiule. Sunt un ucigaş de nemţi, e singura modalitate de a câştiga războiul;

Am să mă ocup personal de problema asta. Dacă are impresia eă-şi distruge nervii omorând nemţi, atunci mai bine să-l trimitem altundeva, unde ar putea face faţă. Chelnerul întâlni privirea colonelului şi acesta dădu din cap. De pildă, să cureţe latrinele.

– Am crezut că e mai bine să ştiţi, domnule.

– Ai perfectă dreptate, spuse colonelul. De altfel, dumneata ai întotdeauna dreptate, tinere Sweet, dar să nu afle nimeni că am spus eu asta. Zâmbiră amândoi.

– Apropo, sir. Nu ştiu dacă aţi auzit de mica mea experienţă cu turelele de spate?

– Am auzit ceva. Care sunt detaliile?

– Păi, ideea mi-a venit într-o dimineaţă, când am deschis fereastra şi am constatat că văd mai bine...

În hol, un caporal bătu gongul şi sunetul blând se auzi în toată casa,ca un ecou.

– Haideţi, domnilor, lăsaţi-i pe prizonieri să le tihnească prânzul. Colonelul repeta fraza astă, care devenise un fel de tic verbal, la fiecare dejun, în timp ce seara spunea să le tihnească cina. Se întoarse spre Sweet. Te-am văzut discutând cu noul „învăţător", E un tip drăguţ, nu?

– Da, domnule, un tip foarte inteligent.

– Şi, oricum, dă mai multă distincţie popotei faptul că avem printre noi o persoană decorată cu „Crucea Victoriei".

– „Crucea Victoriei" aţi spus, domnule?

– „învăţătorul", băiete. Pilot Officer Pearson. Nu-mi spune că nu te-ai dus întins spre panglica aceea purpurie, toţi sunteţi la fel. Nouă sute şapte-sprezece; a omorât doisprezece friţi doar cu o sabie şi câteva duzini de grenade de mână şi a apărat un sector de tranşee Boche aproape două ore, până au venit întăriri. Fascinant, nu, să ai lângă tine un adevărat erou în carne şi oase.

– Da, domnule, spuse Sweet, încercând să-şi amintească ce discutase cu ofiţerul cu activitatea culturală. Permite-ţi, totuşi, să vă continui povestea cu ideea năstruşnică care mi-a venit privind modificarea plexiglasului la turela de spate...

Lancasterul pe care-l urmărise Lambert ateriza pe pista principală de la Warley Fen. Avionul nu avea vopsite lateral nici emblemele escadrilei, nici bombe şi nici vreun alt nume. În turele nu fuseseră montate mitraliere şi lipseau şi cei care ar fi trebuit să le manevreze. Nici măcar mecanic de bord nu avea, care să ajute la alimentarea cu carburant şi să asiste pilotul la manevrele de decolare şi aterizare. Avionul ateriza perfect, pilotul ascultând instrucţiunile primite de la turnul de control cu o atenţie neobişnuită. O maşină tip Hillman ţâşni spre bombardier şi aşteptă ca pilotul să întocmească formalităţile de rigoare cu echipa de mecanici şi cu inginerul şef, Sandy Sanderson, un tip de Lothario, înalt şi slab, care pariase pe zece şilingi că avea să

prânzească cu pilotul care adusese avionul cel nou de la uzină până la Warley. Pierduse, căci pilotul, o brunetă de douăzeci de ani, îmbrăcată în uniforma Serviciului auxiliar al transporturilor aeriene, îl refuză cu un surâs atoateştiutor.,,E periculos?" o întrebase o dată mama sa.,,Numai după ce aterizezi, mamă." Pe lângă faptul că pilotase absolut singură, avionul cu patru motoare, fata mâncase şi trei sandvişuri cu brânză în timpul zborului, căci, dacă renunta la masa de prânz, ar fi avut timp să se întoarcă la unitatea unde erau ţinute avioanele noi şi să mai aducă unul, înainte de a-şi încheia activitatea din ziua respectiva. Întotdeauna se făceau modificări la avioanele care veneau de la uzină, iar unitatea de aviaţie, la fel ca majoritatea celorlalte unităţi, avea cerinţe speciale, de care trebuia să se ţină seama. Locotenent-colonelul Munro împreună cu Sandy îşi terminară inspecţia abia pe la trei fără zece.

În jurul orei trei şi un sfert, fură văzuţi amândoi urcând în grabă treptele popotei. Munro pierduse masa şi avea de gând să se mulţumească cu nişte sandvişuri cu carne conservată şi cu un pahar de limonada, O bere rece, la prânz, nu ar fi fost nici o nenorocire, cu toate că figura şi el pe ordinul de luptă, dar Munro simţi că era mai bine să se abţină şi, în felul acesta, să dea un exemplu bun oamenilor săi. Sandy ceru şi el tot un pahar cu limonada.

Munro era un bogat proprietar de pământuri, uscăţiv, cu o alură firavă şi fără prea mult simţ al umorului, dacă nu chiar lipsit cu desăvârşire de el. În 1941 fusese rănit la picior de o schijă de artilerie antiaeriană, din care mai păstra şi acum vreo trei, patru aşchii, ascunse undeva, în gleznă. La început

fusese nevoit să se folosească de baston şi, cu toate că nu mai şchiopăta de multă vreme, nu renunţa la baston, mai ales când se plimba de jur-împrejurul avioanelor, rotindu-şi ochii peste aerodrom, întocmai ca un moşier peste landă. Era un bărbat înalt şi slab, cu faţa brăzdată de riduri şi cu o mustaţă mică şi stufoasă. Părul tuns foarte scurt începuse să încărunţească pe la tâmple. Cu toate că cei care zburau în noaptea aceea trebuiau să poarte pulovere albe cu guler întors şi uniforme colorate de luptă, Munro nu putea fi văzut decât în tunica sa bine croită şi încălţat cu pantofi făcuţi de comandă, lustruiţi ca oglinda.

Întocmai ca şi costumele sale civile de tweed sau lână, uniformele lui Munro aveau acea tentă pe care numai anii îndelungaţi de îngrijire din partea valeţilor o puteau întreţine. Coatele şi manşetele erau întărite cu petice din piele moale, de culoare cafenie, iar vestele aveau, întotdeauna, un buzunar special în care Munro îşi ţinea cutia cu chibrituri Swan Vesta. Scoase chibriturile şi-şi reaprinse cu grijă pipa, deşi tutunul părea să ardă destul de bine. Era un gest de care se folosea, adesea, la şedinţe sau instructaje pentru a-şi oferi un moment de răgaz în timpul expunerilor pe care le făcea, şi care nu era decât un tic de om bătrân, asemenea celor mai multe din gesturile sale. Munro nu avea mai mult de treizeci şi cinci de ani, dar, cu toate acestea, puţini i-ar fi dat sub patruzeci şi cinci, ceea ce nu l-ar fi surprins de loc pe Munro, care prefera să pară mai bătrân.

Era ofiţer încă din 1932 şi petrecuse un singur an de pace, ca civil, în rezervă. Acum, domeniul era condus în întregime de soţia sa, Sarah, pentru care

războiul devenise de-a dreptul bestial, aducându-i câţiva acri în plus de însămânţat cu personal din ce în ce mai redus, căci cei mai mulţi dintre muncitorii pe care-i angajaseră erau trimişi acum pe front. Şi Sarah, la rândul ei, arăta mai bătrână decât era în realitate.

Pe raft îl aştepta o scrisoare, în caractere energice, îndrăzneaţă şi plină de umor, scrisă pe o foaie ruptă dintr-un caiet în care-şi ţinea socotelile.

Dragul meu,

Cum aş putea să-ţi mulţumesc pentru geanta splendidă pe care mi-ai trimis-o şi pe care am primit-o chiar de ziua mea, ocazie strălucită de întrunire a câtorva membri din clanul Munro. Deocamdată nu cred că mi-ar plăcea să merg la Londra, căci, din câte mi-ai scris, se pare că a devenit un fel de ospiciu internaţional. Mă amuză felul în care mă sfătuieşti să nu mă încred în străini, tu care continui să fii atât de absurd de generos cu sălbaticii aceia de la fosta ta escadrilă, ori de câte ori te întâlneşti cu ei (adică ori de câte ori intri în vreo cârciumă). Mai bine ţi-ai lăsa mustaţa să crească mai stufoasă!

Recolta de fasole o să fie foarte bună în anul acesta, păcat că nu poţi să vii să guşti şi tu din ea. Pe trandafiri mişună iar păduchii aceia verzi, am impresia că gângăniile astea beau otrava cu cafe-i stropesc, vomită şi cer alta.

Căpşunilor le merge foarte bine, chiar mâine am să-i spun bucătăresei să facă nişte dulceaţă, din care am să-ţi trimit şi ţie un borcan.

Nu-ţi face griji din pricina noastră, ştim amândoi la fel de bine că vor mai trece nişte ani până ce Peter se va reface şi va fi asemeni celorlalţi copii. Aici are aer curat şi lapte din belşug. Dacă-ar pleca în

Canada, cine l-ar mai înconjura cu dragostea cu care îl înconjurăm noi şi ce este oare mai important pe lume decât căldura căminului părintesc?

Ţi-aduci aminte cum gâfâia când ai fost acasă, în permisie, de Crăciun? Şi-acum îi este la fel de rău, mi se face milă când îl aud cum se sufocă noaptea, sărmanul, de-mi vine să respir eu pentru el

Dar este aşa de înţelegător... deşi doctorul Crawford pretinde că uneori are şi dureri.

Dragul meu, ne este tare dor de tine, întoarce-te teafăr, dar nu te gândi la noi, ai grijă de oamenii tăi. Aici totul e bine, în afară de Peter. Pentru el e doar o chestiune de timp, de odihnă şi aer curat, ca să-şi revină. Nu ţi-aş fi scris nimic din toate astea, dar m-ai făcut să-ţi promit. Sper din toată inima să tâ revăd cât mai curând. Ai grijă de tine, dragul meu, ai grijă de tine.

Din partea modestei tale soţii de la ţară, acum distribuitor şef de îngrăşăminte, scrisă la ora două noaptea, când încă n-am terminat de făcut socotelile.

Cu drag, SARAH

– Apropo de fata aceea şi sandvişurile ei cu brânză, spuse Munro.

– Da, domnule, răspunse Sandy, luând deodată poziţia de drepţi.

– Nu-i deloc o idee proastă.

– Nu, domnule?

- Să mănânci în avion, în timpul zborului. Munro împături cu grijă scrisoarea şi o vârâ la loc în plic, apoi scoase din buzunar un pix auriu şi-şi notă pe verso tot ce avea de făcut înainte de instructaj.

CAPITOLUL 9

În textul cifrat al teleimprimatorului Meldelkopf I-i Ln. Funkhorch, Regimentul de radio-ascultare - C Vest - Departamentul de radiointercepţie şi ascultare al Corpului 12 aerian- a primit de la Cartierul General al Flotei 3 Aeriene - Palatul Luxemburg - Paris, aşa-numitul raport W.I.M.

Acesta nu era altceva decât rezultatul colaţionării ştirilor şi materialelor interceptate de la staţiile de radiotrafic inamice, de la instalaţiile radar pentru navigaţie şi bombardament, de la I.F.F[55] şi de la posturile de bruiaj radio.

În linii mari, mesajul se baza pe scurtele radio-emisiuni de probă ale radio-operatorilor R.A.F., de obicei înainte de amiază, care indicau pregătirea bombardierelor pentru misiunea din noaptea respectivă. Semnalul „Best Bent Wire", al lui Jimmy Grimm, fusese doar unul dintre sutele de semnale recepţionate la Paris.

Postul de comandă al Diviziei 1 Vânătoare de la Deelen a fost înştiinţat, surprinzător de repede, că în noaptea aceea trebuia să se aştepte la un puternic atac al R..A.F.-ului.

---

55 Intefception Friend or Foe = siteme de radid-locaţie, recu-noaştere a trupelor proprii sau inamice (engl.).

SECRET
FERNSCHREIBEN
+K R 31.6.1943
MELDEKOPF I
FUNKEL BEFEHLSSTAND WEST
FLOTA AERIANA 3 HOH. NAFU
Gltd.

HvO. I Divizia de Vânătoare FUNK BEFEHLISSTAND MITTE W.I.M. - MELDUNG

Atac al aviaţiei britanice, cu aproximativ 600-700 avioane (printre acestea, 90 de bimotoare). Obiectivul probabil: Germania de Vest.

MELDEKOPF I
BR.B.NR. 3567/GEH
GEZ. BOFINGER, LT,

CAPITOLUL 10

La Altgarten existau maşini pe care orice santinelă de la Wald Hotel le-ar fi recunoscut imediat, ca de pildă Mercedesul comandantului, camioanele care aduceau zilnic raţiile şi corespondenţa, sau care făceau transportul de după-amiază spre gară. Pentru ele, porţile bogat ornamentate ale hotelului erau deschise chiar înainte ca maşinile să tragă în faţă. La apropierea unui vehicol necunoscut, însă, soldatul soma şi verifica actele şoferului, înainte de a-i da drumul înăuntru. Kubelwagenul plin de noroi nu-şi încetini viteza, când cele două santinele S.S. se postară în mijlocul drumului, făcându-i semn şoferului să oprească. Mausi Scheske ridică mâna, dar până la urmă, nu avu încotro şi sări repede înapoi, în spatele gheretei. Spre lauda sa, cealaltă santinelă rămase pe loc până în ultima clipă, când aripa dreaptă, mânjită de noroi, îl lovi peste picior, zdrobindu-i rotula (motiv pentru care, la câteva săptămâni după incident, soldatul fu operat, pentru a i se scoate un cartilagiu). Maşina izbi un mănunchi de frunze de stejar din fier forjat şi, în sfârşit, se opri, cu aripa avariată.

– Comandant al gărzii! urlă omul de pe bancheta din faţă, nefăcând nici o încercare să coboare şi fără să arunce măcar o privire santinelei culcate la pământ. Câinii de pază începură să latre, şase

soldaţi, complet echipaţi şi înarmaţi, se-mbulziră afara din ghereta paznicului, folosită acum drept corp de gardă, aranjându-şi în grabă căştile pe cap şi prinzându-şi baionetele, în timp ce ofiţerul continua să profereze injurii cu voce tare.

– Deschideţi porţile şi ridicaţi-l pe nătărăul acela de-acolo! Unde-i comandantul gărzii? Şi de ce nu salutaţi? Comandant, ia-i pe clovnii ăştia din drum! Ştiţi cât ar rezista o adunătură ca voi pe Frontul de răsărit? Douăzeci şi patru de ore. De ce-i murdară casca aceea? în numele cerului, unde este ofiţerul acestor nefericiţi care inspiră milă, comandantul acestei bande de invalizi incompetenţi? Comandant al gărzii!

Striga atât de tare, încât graurii care poposiseră pe crengile copacilor se ridicară speriaţi, spre cer. Nici fraţii Scheske, Mausi şi cu Hannes, nu erau mai puţin speriaţi, văzând pentru prima oară în viaţă un erou în carne şi oase, cu,,Crucea de Cavaler" prinsă la gât, murdar şi venind direct din focul luptei.

– Da, domnule, spuse un ofiţer tânăr, abia trăgându-şi sufletul. Tocmai îşi scosese cizmele şi se întinsese puţin pe pat la corpul de gardă, când zgomotul îl făcuse să sară ca ars.

Fischer îşi strigă datele personale, întocmai ca un recrut:

– Căpitan Fischer, de la Divizia Panzer Grenadier „Leibstandarte Adolf Hitler" ataşată Diviziei S.S. „Hitler Jugend" din Beverlo, Belgia. Fără menajamente, aşa trebuie trataţi copiii aceştia, nişte bieţi soldaţi de operetă, este singurul mod de a-i trezi la realitate!

– Da, domnule, spuse tânărul ofiţer, luând din mâna lui Fischer actele acestuia. Auzise şi el că se

înfiinţase de curând o nouă divizie S.S. de elită. „La aşa unitate mi-ar plăcea să fiu trimis", gândi el, apoi adăugă încet

– Aici, în spatele frontului, omul mai uită câteodată că e soldat.

– Observ, spuse Fischer, sarcastic. Îşi desfăcu mantaua de piele, să-şi pună la loc documentele pe care comandantul gărzii i le înapoie fără să le examineze. „Crucea de Cavaler" sună, izbindu-se de nasturele de la gât al tunicii şi Fischer observă că tânărul nu avea ochi decât pentru aceasta.

Într-adevăr, ofiţerul cel tânăr şi-ar fi dorit-o mai mult decât orice altceva pe lume. O astfel de decoraţie îi deschidea posesorului ei toate uşile şefii de sală, în restaurante, îi alegeau mesele cele mai bune, la hotel i se dădea cea mai elegantă cameră, cozile la magazine dispăreau ca prin farmec în faţa lui, fetele i se supuneau, ba chiar şi ofiţerii superiori îl tratau cu mult respect. Oare cum o dobândise individul acesta murdar? gândi el.

Tânărul îi privi cu interes pe cei doi bărbaţi din maşină. Fiecare din ei purta câte un pistol P, de calibru 38, vârât într-un toc de piele şi prins cu o centură de siguranţă în jurul mijlocului. Pe torpedoul maşinii se afla un pistol-mitralieră, fixat cu clame şi coliere metalice; în jurul trăgaciului era înfăşurată o zdreanţă murdară de ulei, iar pe patul armei, făcut destul de grosolan din lemn, era săpat cu grijă numele Fischer, împreună cu vreo douăzeci şi opt de crestături.

Fischer îşi scoase chipiul cu calota înaltă şi-şi şterse cu o batistă murdară cureaua de piele, udă sub părul tuns foarte scurt, brăzdată ici şi colo, de mici cicatrice albe, ca nişte viermişori, urme ale

căzăturilor şi loviturilor primite în copilărie, iar una, mai adâncă şi mai întinsă, era făcută, probabil, de un glonte. Îşi îndesă batista în mânecă, întocmai cum obişnuiesc să facă englezii, iar tânărul comandant al gărzii nu-i scăpă gestul acesta uşor sofisticat.

– Vreau benzină şi un set de bujii noi. Fischer îşi frecă scurt mâinile înnegrite de ulei. Am avut probleme cu motorul.

– Şi doriţi probabil să mâncaţi ceva, să faceţi o baie şi să vă odihniţi puţin?

– Mai întâi motorul

– Am înţeles, Herr Sturmbannfuhrer, răspunse tânărul ofiţer. Santinelele se mişcau grăbite şi crispate de îngrijorare. Asta le mai lipsea, gândi Fischer, un soldat adevărat care să-i pună puţin pe jăratic. Judecând după, accentul cu care vorbea, ofiţerul cel tânăr era fără îndoială un băiat de la ţară, pur ca rasă, cu o ideologie sănătoasă şi corespunzător din toate punctele de vedere, întruchiparea perfectă a unui ţărănoi nu prea deştept, calităţi ce conveneau de minune celor de la Waffen S.S. atunci când îi alegeau, dar Fischer se întreba, uneori, dacă nu cumva criteriile acestea erau greşite.

– Să vă duc bagajul în camera dumneavoastră, domnule? întrebă încet băiatul.

– Da, şi pune un soldat să-l păzească, am cu mine lucruri de mare preţ.

– Am înţeles, domnule;

– Şi daţi-i ceva de mâncare şoferului meu şi un pat unde să doarmă, n-a închis ochii de cincizeci şi şase de ore.

Porţile erau de-acum larg deschise, iar Fischer făcu semn cu degetul, şoferului, să pornească. Tânărul ofiţer adăugă:

– Mergeţi drept înainte, pe aleea pietruită, până veţi zări vechile clădiri ale hotelului. Voi da un telefon să trimită ordonanţa pentru bagaje, apoi am să dau instrucţiuni la bucătărie.

– Văd c-ai priceput, băiete, spuse Fischer, în timp ce maşina pornea, apoi se-ntoarse spre şofer şi-i spuse:

– Benzină, bujii, baie, mâncare şi culcare: Acum e ora trei. La opt să fie gata maşina.

– Şi femei nu? rânji şoferul.

– Fără femei, brută!, replică Fischer, doar suntem în Germania! Aşteaptă până trecem graniţa!

Şoferul zâmbi, dând din cap în semn de aprobare, în timp ce ochii săi înguşti păreau aproape închişi.

Locuitorii oraşului Altgarten aveau nişte figuri obosite, pe care se citeau anii îndelungaţi de război, camuflajele, hrana pe cartelă şi orele de muncă suplimentare şi, mai presus de toate, singurătatea celor loviţi de soartă. Uniformele pe care le purtau erau făcute din postav aspru la pipăit, iar hainele civile uzate şi peticite.

Fetele purtau rochii modeste, confecţionate în casă, deşi, când şi când, se mai zărea prin mulţime câte o blană elegantă sau câte un şirag de perle ce călătoriseră probabil până aici în raniţa vreunui soldat.

– La ce oră trebuie să pleci? întreba Anna-Luisa. Îi mai lustrui o dată pantofii aşa cum făcea întotdeauna înaintea plecării lui înapoi la datorie.

– La trei, răspunse Bach. O să mă ia o maşină de la Comandament.

– Mă uimeşti.

– E vorba de un prieten mai vechi de la Comandamentul general Christiansen. Călătoreşte de câteva ori pe lună de la Dortmund la Haga, şi mă ia şi pe mine la întoarcere

– N-ar fi trebuit să-mi explici.

– Vreau să ştii absolut tot, răspunse el. Fata îi împacheta rufărie curată, împăturind şi netezind cu grijă fiecare lucru pe care-l punea în valiză, cu un spirit de devotament cu totul nou.

Oberst[56] Max Sepp călătorea adesea în Mercedesul cu steguleţ al generalului, dar de data aceasta, Bach fu dezamăgit văzându-l că apare într-un Citroen. Era o maşină frumoasă, proaspăt sosită din fabrică, construită special pentru Wehrmacht şi vopsită în culoarea albastru a Luftwaffelui, dar nici pe departe nu se putea compara cu Mercedesul cu ţevile de la supraalimentator nichelate şi cu motorul care torcea răguşit în surdină.

Nici Max nu mai părea atât de important, ca de obicei, adus de spate şi înfăşurat într-o pelerină mototolită, iar pe cap cu o şapcă veche şi uzată. Stăteau încă pe trotuar şi August îşi aruncă, instinctiv, privirea spre cer. Era un obicei ce nu şi-l pierduse cu timpul.

La şase mile înălţime, pilotul englez de pe avionul Spitfire care îşi făcea observaţiile meteorologice, văzuse întreaga mişcare a frontului de aer rece, însoţit de nori ca nişte ciuperci, cu tulpina închisă la culoare. Îşi noţă, pe bloc-notesul prins la centură,

56 Colonel (germ.).

ceea ce constatase, dar, în timpul acesta, atenţia fiindu-l sustrasă de la comenzi, avionul pierdu cam cinci sute de picioare din înălţime, lăsând în urma sa în atmosferă o dâră uşoară şi albă de vapori condensaţi. Totul se petrecuse în mai puţin de un minut, dar la o viteză de zbor de patru sute douăzeci de mile pe oră, un minut înseamnă o dungă albă şi subţire ce tăia cerul senin de deasupra oraşului Krefeld pe o lungime de aproape şapte mile.

– Trebuie să fie vreun avion de-al nostru de vânătoare, remarcă Max. August nu răspunse; îşi aruncă haina de piele pe scaunul de lângă şofer şi se urcă în maşină.

Max Sepp era un bărbat trecut de cincizeci de, ani, rotofei şi cu părul alb, ţinând de Statul Major al Comandamentului Guvernământului Militar al Olandei. Sepp, care înainte de război lucrase ca funcţionar în domeniul forestier, fusese numit acum inspector la aprovizionarea civilă cu combustibil, activitate despre care, după cum recunoştea deschis, ştia foarte puţine lucruri.

– Asta-i viaţa, spuse August, instalându-se comod pe bancheta din spate, alături de Max, în timp ce şoferul închise portiera maşinii, apoi salută.

Anna-Luisa îi făcu semn cu mâna, August îi răspunse, şi, imediat după aceea, maşina ţâşni din. loc

– Pe timp de război acesta este unul din cele mai bune posturi pe care poţi să le capeţi, spuse Max. Când mă duc în permisie, mă simt de-a dreptul ruşinat de traiul pe care îl am eu, în comparaţie cu viaţa agitată de pe frontul de-acasă.

Şoferul mai făcuse drumul acesta de cel puţin o mie de ori. De pe Monchenstrasse, unde locuia,

Bach, o luau pe Dorfstrasse, artera principală a oraşului, largă cât un bulevard, apoi coteau pe Riehterend, un drum mai scurt ce trecea prin spatele spitalului „Sf. Antonius". Vechea clădire a Spitalului era demult depăşită de noua construcţie a Centrului medical de pregătire şi recuperare, dar în stânga se întindeau barăcile nevopsite de pe maidanele ce duceau până pe Saekgasse şi magherniţele din spatele uzinei de gaz.

– Ce dracu-au făcut aici pe un teren atât de mare? întrebă Max. Lagăr de concentrare?

August Bach se uită pe furiş la prietenul său, apoi privi câteva clipe înainte în ceafa şoferului, pentru a răspunde abia într-un târziu:

– Nu, spuse el, este un centru medical pentru invalizi, militari de pe Frontul de răsărit şi civilii din oraşele bombardate. Sărmanii de ei învaţă cum să-şi folosească protezele, se mai plimbă din când în când pe Dorfstrasse...

– Şi, privesc la vitrinele magazinelor goale sau sperie copiii, nu? Minunat!

– Aşa arată un lagăr de concentrare, Max?

– Dragul meu, chiar dacă vreunul din noi ar şti cum arată un lagăr de concentrare, cu siguranţă că n-am spune-o.

– Sau poate n-am fi acum aici, spuse August

– Câtă dreptate ai.

Max Sepp zâmbi trist. Privi pe fereastra maşinii, în timp ce dădea colţul pe după livada de pomi fructiferi a doamnei Kersten şi, deodată, maşina îi hurducă, trecând peste o porţiune de drum prost reparată.

– De la ce-i asta, de la vreun raid aerian? întrebă Max;

– Da, de la cel din luna martie, singurul atac aerian, de altfel, pe care l-au dat asupra Altgartenului. Un avion britanic a aruncat bombe incendiare pe câmpurile cultivate cu cartofi şi două bombe explozive de mare putere, dintre care una a căzut pe drum iar cealaltă pe şopron la Frau Kersten. Acum Frau Kersten are nişte prizonieri francezi cu care-şi lucrează ferma, şi pe care i-a pus să construiască un alt şopron şi să-i repare drumul.

– Da, probabil că au făcut o treabă mai bună la şopron decât la drum.

– Păi, i-a interesat mai mult şopronul, doar trebuie să doarmă şi ei undeva, nu?

– Deşteaptă femeie, Frau Kersten asta, spuse Max râzând.

Maşina coti spre nord-vest, pe drumul ce ducea spre Nieukerk şi Arnhem. Pe stânga, culturile de cartofi ale lui Frau Kersten se întindeau până departe, în zare, iar printre straturi, o grămadă da oameni, aşezaţi în şiruri şi îndoiţi de mijloc culegeau cartofi, cartofii aceia galbeni, ca de lut, ce-i plăceau atât de mult lui August. Şirurile se mişcau încet, înainte, iar furcile, cu care lucrau întorceau pământul uscat pe care vântul îl căra în trâmbe de praf peste câmpurile din spatele lor.

– Sunt foarte buni cartofii aceştia, remarcă August.

– Ah, cartofii! Ce-ar face Wehrmachtul fără ei?! Cred că Frau Kersten asta o duce foarte bine de pe urma războiului, dragă August; da, cred că-i iese o suma frumuşică. Pare o femeie foarte isteaţă; mai gândeşte-te la treaba asta.

– Ce vrei să spui, Max? August nu se putu abţine să nu izbucnească în râs, cînd îi văzu figura lui Max care tocmai se pregătea să-i răspundă.

– Da' tu cam ce-ţi închipui că vreau să spun, coţear bătrân? râse Max. Poate vrei să cred că-ţi petreci tot timpul sărutând binoclul sau flirtând cu pescăruşii care zboară în jurul staţiei aceleia de radar.

– În ultima vreme, aviaţia britanică a avut grijă să nu mă plictisesc.

– Să nu exagerăm, August.

– Sunt îndrăgostit, Max, şi-am să mă căsătoresc.

– Cu fata de la R.A.D.?

– Da.

– Avem o grămadă de fete din R.A.D. care lucrează în cadrul Guvernământului militar. Să ştii că nu prea merge.

– Ce vrei să spui? Ce nu merge? îl întrebă August.

– O căsătorie cu o funcţionară din R.A.D. De obicei avem câteva cereri pe lună şi, de cele mai multe ori, o transfer pe fată la altă unitate, în afară de cazul în care e gravidă, şi atunci îl transfer pe el.

– Eşti un porc cu inima de piatră. Max.

– A ta... este...?

– Du-te naibii, Max. Nu e. Cel puţin...

– Ei vezi, August! Priveşte adevărul în faţă; bătrâne. O plăcere de moment, o legătură convenabilă. Făcu o pauză. Pentru o vreme. Dar nu pentru toată viaţa, dragul meu.

– O iubesc, Max.

– Ei, mai stai, nu te grăbi, vezi şi tu cum merge o lună două...

– Dar suntem în război, Max. Dumnezeu ştie cât am să fiu de bătrân când se va termina. Pentru mine e foarte bine aşa, să ştii, şi e bine şi pentru ea.

– Vrei o ţigară de foi?

– Da, mulţumesc. August adulmecă tutunul cu un aer de cunoscător.

– Postul de inspector la Aprovizionarea civilă cu combustibil a Olandei e o slujbă care are şi ea avantajele ei, spuse Max

- Bun, sunt de acord, că e tânără şi naivă, dar până la vârsta asta m-am săturat de oameni sofisticaţi şi plini de experienţă. Şi, dacă se va obişnui cu firea mea complicată, voi fi chiar fericit să am lângă mine un suflet simplu.

Max zâmbi şi-i aprinse ţigara de foi. Un timp priviră amândoi în tăcere pe fereastra maşinii. „Ciudat, gândi August, cunoşti pe cineva cu care stai de vorbă ani de zile, şi, deodată, din câteva cuvinte rostite la-ntâmplare, îţi dai seama ce puţine concepţii comune ai cu persoana respectivă. Probabil că toate relaţiile dintre oameni erau astfel şi poate că lucrul cel mai bun la care se putea aştepta cu privire la căsătoria sa cu Anna-Luisa era ca momentul de rupere a vrajei să vină treptat, pe nesimţite, şi să nu cunoască niciodată gustul amar al dezamăgirii, ura întunecată şi sumbră şi deznădejdea." Se uită la Max. Cât de nepăsător arăta şi cât de mulţumit de sine! Se lăsă pe spate şi închise ochii, pe când maşina continua să gonească pe şoseaua pustie.

Faine drumuri, remarcă Max. Ne-am fi putut noi imagina nişte şosele aşa de bune, când eram copii?

– Dar războiul pe două fronturi ni l-am fi imaginat, sau nevoia de a mişca diviziile blindate pe linii interioare?

– Astăzi eşti prost dispus, August. Dar trebuie să admiţi că drumurile făcute de Fiihrer sunt minunate.

– E-adevărat, dar oare de drumuri avem noi neapărată nevoie? Oricât aş încerca, nu pot să nu mă gândesc că marile autostrăzi au fost construite

de-a curmezişul câmpiilor pentru a convinge poporul că Germania nu este o aglomerare de principale dezbinate şi ostile.

– Ei, bine, astăzi, în mod special, binecuvântez drumurile acestea splendide, căci avem de făcut un ocol, pe la Deelen.

– Nu ne răpeşte prea mult timp?

– N-ai nici o grijă, nu vei întârzia de la întâlnirea ta cu englezii!

– Cam cât durează?

– Păi, sunt şaizeci de kilometri de-aici până la Deelen, şi de-acolo până la unitatea ta nu pot să fie mai mult de o sută cincizeci de kilometri, asta după ce mă lăsaţi pe mine la Haga.

– Şi cât stăm în Deelen?

– Nu mai fi nervos, August. În zona de graniţă nu există trafic local, doar când şi când, câte-un convoi, între Utrecht şi Haga, iar în zona interzisă, de coastă, nu circulă nimic. Ai să rămâi cu gura căscată, când vom ajunge la Deelen, va trebui să te scot de-acolo cu forţa, ai să vezi!

Primul ambuteiaj pe care-l întâlniră avu loc dincolo de Geldern, unde elevi ai unei şcoli militare de ofiţeri, de vârstă adolescentină, goi până la brâu şi leoarcă de sudoare, lucrau întocmai ca nişte ocnaşi la înlocuirea, într-un timp record, a unei secţiuni dintr-un pod avariat. Maşina reuşi să treacă mai departe dar abia făcură câţiva kilometri când le bloca din nou calea un convoi care venea din direcţie opusă. August privi autovehiculele de douăsprezece tone cu semişenile şi tunuri antiaeriene de 8,8 pe care le trăgeau după ele. Era o baterie mare, dotată cu aparat centralizator de tragere şi personal în echipament complet de luptă,

iar trei dintre tunuri aveau şi Flakhelferi[57] care făceau parte din „Hitler Jugend", unii ne având mai mult de cincisprezece ani şi părând nişte pitici pe lângă vehicolele gigantice, cu căştile de oţel căzându-le pe feţele serioase. Băieţii aveau epoleţi şi insigne viu colorate şi purtau banderole cu svastica în roşu şi alb, iar la şold le atârna câte un pumnal.

– Sunt voluntari din „Hitler Jugend", nu? întrebă Max.

– Recruţi, răspunse August.

– Copiii ăştia?

– Ce să-i faci, asta e! Mă-ntreb cât va mai trece până ce-l vor echipa şi pe Hansl al meu aşa şi-l vor trimite drept carne de tun în războiul acesta blestemat, care continuă şi pare să nu se mai termine.

Max numără tunurile, în timp ce maşina trecea pe lângă ele, încercând să scape de convoi.

– Douăzeci şi opt, exclamă el. Fantastic!

– Grossbaterie[58] cu reglare centralizată a tirului. La început erau doar câte două-trei amplasamente combinate, iar acum au aproape 40 de tunuri conduse de acelaşi centralizator de tragere.

– Şi asta-i bine sau rău?

– Artileria antiaeriană cel puţin îi ţine pe englezi la înălţime, căci, fără ea, tommi[59] ăştia ar coborî atât de jos încât ne-ar arunca bombele direct pe coşurile fabricilor.

---

57 Ajutori de tunari (germ.).

58 Artileria grea (germ.).

59 Englezii

– Ştii, August, prietene, cunosc o mulţime de civili în provincia Ruhr care au rămas fără adăpost şi care ar fi preferat asta. Râse.

Un ofiţer de la unitatea de artilerie antiaeriană observă Citroenul albastru cu număr de Luftwaffe şi se îndreptă grăbit spre ei, cerându-şi scuze pentru întârzierea pricinuită. Era un tânăr cu o figură severă şi mustaţă blondă, purtând cască de oţel. În mâini avea o pereche de mănuşi moi, din piele de căprioară, care nu făceau parte din uniformă şi-i fură imediat remarcate, atunci când salută.

– Se fac lucrări de reparaţie la drumurile din Geldern, îi spuse Max Sepp. N-o să puteţi intra cu toate drăciile astea în oraş.

– Ştiu, domnule, răspunse ofiţerul, dar ne abatem spre Wessel, înainte de a ajunge la porţiunea de drum la care se lucrează.

– Dar drumul de la Wessel spre Ruhr e şi mai rău, spuse Max. Cunosc foarte bine regiunea.

– Destinaţia noastră este Ahaus, spuse ofiţerul.

– Dar de ce Ahaus, pentru numele lui Dumnezeu! se miră Max. Dacă ar fi după mine, aş masa toată artileria antiaeriană în Ruhr, acolo poţi fi sigur că-i plesneşti pe aceşti aviatori ai teroarei. Dar în Ahaus... dacă zăriţi vreun tommi, să vă consideraţi norocoşi.

– Tactica este de a crea un baraj de apărare antiaeriană de-a lungul frontierei cu Olanda, interveni August.

– Băieţii mei sunt tare nerăbdători şi plini de entuziasm, spuse ofiţerul. Vor fi foarte dezamăgiţi dacă nu li se va da curând ocazia să participe...

August interveni:

- În acţiunile pe care le pornim, şi în care ne punem atâtea speranţe, nu-i bine să depindem doar de entuziasmul soldaţilor tineri, căci războiul convine numai celor care sunt străini de el.

Ofiţerul de artilerie antiaeriană păru încurcat şi începu să se joace cu butonul de la mânuşă.

– Vegetius, urmă August.

– Un autor militar roman, din secolul patru; explică Max Sepp.

– Cum doreşte Herr Oberst, răspunse ofiţerul cu respect. Trei proiectoare uriaşe trecură pe lângă ei. Tânărul salută din nou şi sări repede într-unul din tractoarele cu remorcă, înapoi la soldaţii săi entuziaşti. Citroenul porni înainte.

– L-ai şocat pe tip, remarcă Max.

– Dar n-am avut intenţia s-o fac, răspunse August.

– Nu-ţi face probleme, replică Max. Cu medalia aia pe care-o porţi la gât, poţi să-ţi permiţi să faci pe blazatul, când e vorba de eroism. Şi în caz că-ţi închipui că nu sunt decât un slugoi necioplit, să ştii că tot Vegetius a mai spus: „Cei ce iubesc pacea să se pregătească de război".

– La toţi ni se întâmplă, câteodată, să rostim vorbe pe care nici noi nu le credem, spuse August.

Max râse, iar August se întrebă dacă nu cumva se pripise când îl judecase atât de aspru pe vechiul său prieten.

Ambuteiajul mai continuă încă pe o distanţă cam de un sfert de milă, înainte ca cei doi să poată descoperi care era adevărata cauză. Un camion militar Bedford se ciocnise cu un Opel. Un tânăr N.S.K.K.1 dirija circulaţia pe un drum improvizat peste câmp

în timp ce alţi trei N.S.K.K.[60] se căzneau să scoată de sub bara de direcţie a camionului pe şoferul în stare de inconştienţă. Partea din spate a Bedfordului trecuse printr-un gard, se rupsese şi din ea căzuseră lăzi cu fructe, răspândite acum peste tot, în timp ce porcii din livadă fugeau speriaţi, care încotro.

– Afurisitele astea de camioane englezeşti, spuse Max. Ar trebui să se interzică folosirea lor pe şosea. După Dunkerque au apărut o grămadă.

– Dar au volanul pe dreapta. Jumătate din şoferii de pe camioane sunt puşti de la unităţile motorizate, în trei săptămâni sunt învăţaţi să conducă şi-apoi ies pe şosea şi omoară pe oricine se-ntâmplă să le fie în cale.

Tânărul N.S.K.K. le făcu semn să treacă înainte, şi ieşiră pe porţiunea acoperită cu iarbă. Se formaseră şleauri adânci şi roţile Citroenului patinară un timp, înainte de a porni din loc. Max scoase capul din maşină şi-i strigă celui care dirija circulaţia:

– Camioanele astea cu volanul pe dreapta sunt adevărate maşini ale morţii.

– Nu vorbesc nemţeşte, spuse cel care dirija traficul. Sunt francez. Purta aceeaşi uniformă verde cu negru ca şi camarazii săi de naţionalitate germană, dar pe braţ avea o banderolă cu tricolorul francez. Ii făcu semn lui Max, arătând spre banderola. Max era furios.

– La ce dracu ne mai trebuiesc şi ăştia? strigă el, suficient de tare ca băiatul să audă.

– Ducem lipsă de braţe de muncă, Max. Rusia ne înghite oameni aproape imediat ce-i trimiten acolo.

---

60 Nationalsozialistisches Kraftfahrkorps = secţia motorizată a Partidului National-Socialist (germ.).

– Auzi, francez, continuă Max să protesteze, supărat.

– Francezii sunt o rasă de oameni cu multă logică, probabil că sunt foarte potriviţi să dirijeze circulaţia.

– Baliverne! spuse Max. Ăştia şi logică. Îţi bagă cuţitul în coaste şi-apoi pierd o oră ca să-ţi explice în mod raţional motivul pentru care au făcut-o.

– Asta seamănă cu logica unor nemţi pe care-i cunosc eu.

– Nu, neamţul îţi bagă cuţitul în coaste şi-apoi varsă o mare de lacrimi cuprins de remuşcări. August zâmbi.

– Dar cu englezul cum e? Ăsta ce face după ce te-a omorât?

– Englezul se miră: „Cuţit? Care cuţit?";

August râse. De-acum începură să circule cu viteză şi, cu excepţia unui nou blocaj la Kleve şi a unui convoi de autovehicule care înaintau încet, oprindu-se unul câte unul la un post de control al poliţiei militare, de lângă podul Wad, drumul fu liber. August aţipi puţin şi se pomeni, deodată, că Max îl scutură, încercând să-l trezească.

– În câteva tninute suntem la Deelen, îi spuse.

- La baza aeriană de la Deelen sau la postul de comandă al diviziei...

– Divizia I aviaţie de vânătoare, care controlează toată blestemata asta de luptă aeriană pe întreg teritoriul Olandei, Westfaliei, Ilhineland - Palatinatului şi chiar pe unele porţiuni din Belgia şi Hesse. Ai mai fost vreodată aici?

– Da, anul trecut.

– Ah, uite şi vechile clădiri ale sanatoriului. Aşteaptă să vezi noul buncăr. August dragă, când l-am vizitat pentru prima oară, mi-am dat seama că,

indiferent ce ne-ar face, amisii[61] sau tomii nu vor avea nici o şansă să câştige, atâta vreme cât luptă împotriva unora care sunt organizaţi aşa cum suntem noi. Pe harta pentru conducerea luptei se găseşte reprezentat fiecare avion de vânătoare de noapte şi fiecare bombardier, împreună cu unităţile artileriei antiaeriene şi ale apărării civile. Este ceva ca o magie.

– Avem mare nevoie de toată magia din lume, Max. Anul trecut, R.A.F. a acţionat continuu, fără măcar să-şi întrerupă zborurile pe timp de iarnă sau pe vreme rea. Nu ne-au lăsat nici să respirăm, şi, dacă nu le punem stavilă cât de curând, în câteva săptămâni fii sigur că ne vor bombarda până în iarna viitoare. Şi-atunci, te-ntrebi la ce bun să mai câştigi războiul, când ăştia-ţi bombardează oraşele şi-ţi distrug casele, muzeele şi toate centrele de cultură şi ne omoară familiile. Dacă am ascuns uzina de tancuri Tiger sub pământ, nu putem face acelaşi lucru şi cu catedrala Speyer sau, cu oraşul Koln.

– Experţii de la O.K.L.[62] emit teoria că dacă am putea distruge moralul celor de pe bombardiere, englezii vor renunţa să ne mai bombardeze oraşele;

– Singurul mod de a le distruge moralul este de a-i nimici.

– Bineînţeles. Se spune că dacă i-am produce aviaţiei britanice pierderi cu doi şi ceva la sută mai mari decât în momentul de faţă, aceasta ar trebui să-şi schimbe tactica de luptă.

– Acum înţelegi de ce mă grăbesc şi nu vreau să întârzii, spuse August. Mai ales că va fi o noapte

61 Francezii.

62 înaltul comandament al Forţelor Aeriene Germane.

scurtă şi cu lună plină. Dacă englezii se-ncumetă să vină într-o noapte ca asta şi nu reuşim să doborâm un număr record de avioane, înseamnă că nici măcar nu meritǎm să câştigăm războiul.

Citroenul se opri în faţa primului corp de clădiri de la Centrul de control al Diviziei aviaţiei de vânătoare. Santinelele de la Luftwaffe, înarmate cu puşti mitraliere, păreau anacronice în gheretele vopsite în dungi, ca nişte acadele. Un ostaş mai în vârstă verifică actele, apoi făcu semn şoferului să pornească. La Deelen plouase cu găleata şi ghereta vopsită se oglindea pe pavajul strălucitor, producând reflexe ciudate.

Buncărul se află la sud de aerodrom, în mijlocul unei păduri dese. Fagii înalţi îşi scuturau crengile grele de ploaie pe potecile întortocheate, iar dincolo de pădure se întindeau pajişti cu ierburi sălbatice, ce stăteau gata să înflorească. Coborâră din maşină; Dinspre pinii scăldaţi de razele soarelui venea miros de răşină şi un iz umed de mucegai.

Aerodromul de la Deelen se afla la o aruncătura de băţ de comandament, dincolo de pădure. August putu să audă zgomotul produs de un avion uşor, şi-şi ridică privirea, aşteptând ca acesta să apară pe deasupra copacilor. Era un biplan alb, cu două locuri; care decolase şi urca liniştit, fără figuri.

– Asta numesc eu avion adevărat, spuse August. Ce bine era că zborul să fi rămas aşa, să nu-i mai amestecăm în povestea asta şi pe oamenii de ştiinţă, caii putere, maşinile de calculat şi sistemele de comandă şi control.

– N-ar trebui să te plîngi tocmai tu, dragul meu August. Nu uita că tu însuţi eşti şi conducător de luptă aeriană.

Biplanul cel alb se înclină şi viră uşor. Fuselajul era încă ud de ploaie, iar aripile străluceau în bătaia soarelui. Micul avion continuă să urce în spirală, întocmai cum recomandau schemele manualelor de instrucţie, apoi viră 180 de grade şi trecu din nou pe deasupra lor, dar, înainte ca cei doi prieteni să poată întoarce capul, zumzetul avionului şcoală fu înecat de huruitul puternic al unui Junkers cu două motoare. Maşina uriaşă şi neagră apăru pe deasupra coroanelor înfrunzite ale stejarilor, întocmai ca un bondar, iar antenele, aidoma unor tentacule uriaşe, păreau că tremură în căutarea pradei. După o clipă, însă, dispăru şi acesta.

– Câtă splendoare! spuse Max. Eu rămân, deocamdată, de partea calculatoarelor şi a cailor putere.

Max avusese dreptate, buncărul era cu adevărat gigantic. În ciuda faptului că aleea care ducea spre intrare cobora puţin în pantă către un platou aflat la câţiva metri sub nivelul solului, buncărul domina regiunea împădurită din vecinătate, fiind înalt aproape cât un bloc cu mai multe etaje şi lung cât o clădire administrativă.

Placa de beton a acoperişului avea trei metri înălţime şi era armată cu bare groase de oţel-beton şi profile metalice. Fiecare lecţie primită în anii de început ai războiului şe concretizase în proiectul acestui adăpost.

– Este absolut indiscutabil, spuse Max, plin de entuziasm. Va rămâne în picioare să domine regiunea, chiar şi peste trei sute de ani de la terminarea războiului, ar fi imposibil de urnit. Max se bucura vizibil de uimirea care! se citea pe faţa prietenului său. Te uiţi la ferestrele acelea săpate în zid, zise el,

parcă citindu-i gândurile. E nevoie şi de lumină pentru cei care lucrează în birouri, dar în spatele lor peretele de beton este gros de câţiva metri.

Uşile erau confecţionate din tablă de oţel groasă de un centimetru şi prinse în balamale cât pumnul, iar coridoarele de beton răsunau de zarva personalului Luftwâffe, în marea majoritate tinere. Max Sepp bătu scurt la o uşă şi pătrunseră într-o încăpere în care se aflau mai multe Luftwaffe Helferinen, cadre auxiliare ale serviciului de transmisii. Max părea să se afle în termeni foarte amicali cu multe dintre fete, spunându-le pe numele mic. Luă o casetă de metal în care erau păstrate documente şi i-o dădu şoferului său, îi servi pe cîţiva ofiţeri mai tineri cu ţigări de foi, apoi se apucă să bârfească cu una dintre fete.

Un ofiţer cu ochi negri şi mustaţă aspră şi neagră, a la Dolfo Galland, cunoscutul idol al tinerilor luptători, insistă să-i arate lui August,,Opera". Îşi puse ţigara de foi în sertarul biroului şi se ridică, apucându-şi chipiul, iar August se gândi că probabil avea să-şi fumeze şi trabucul tot cu aceleaşi gesturi aferate. Manifestând un dispreţ vădit faţă de convenţii sau disciplină, tânărul îşi ţinea mâna stângă vârâtă adânc în buzunarul tunicii, în maniera ştrengărească şi plină de dezinvoltură care se potrivea atât de bine cu insigna de pilot pe avioane de vânătoare de noapte, prinsă de tunică şi cu „Crucea Germană" agăţată de buzunarul de la piept al uniformei.

Locotenentul îl conduse mai întâi la etaj. Coridoare circulare înconjurau o încăpere spaţioasă dispusă pe trei nivele. La capătul de sus al scărilor trecură

printr-un alt punct de control, unde se afla o santinelă înarmată. Locotenentul îi spuse lui August:

– Pentru moment se face un exerciţiu numit în cod,,Alarma fazanilor", aşa că va trebui să păstrăm linişte.

Când pătrunseră în Centrul de control şi conducere a bătăliei aeriene, Aupust clătină din cap a neîncredere. Tânărul zâmbi, căci fiecare vizitator care venea aici rămânea mut de uimire. Locul acesta devenise un fel de muzeu unde erau aduse în vizită cele mai proeminente personalităţi naziste, iar punctul în care se aflau ei acum era cel mai nimerit pentru o primă impresie. În timp ce ochii i se obişnuiau cu întunericul, August îşi dădu seama că încăperea semăna cu o sală de operă. În faţa lor, aşezate pe crade, se aflau Helfefine, îmbrăcate în bluze albe şi scrobite, de uniformă. August nu le putu zări decât ceafa, întocmai cum s-ar fi întâmplat dacă ar fi stat în ultimul rând al unui balcon de teatru foarte înclinat. Jos, sub el, în „fotoliile de orchestră", se aflau şiruri întregi de ofiţeri de grad superior, însărcinaţi cu dirijarea şi conducerea bătăliei.

Atenţia tuturor era concentrată asupra „scenei", căci, în locul unde ar fi trebuit să atârne cortina, se afla o hartă din sticlă verzuie, a Europei de Nord, lată de aproape cincisprezece metri. La lumina ei August reuşi să distingă figurile palide care priveau atente la hartă şi la hârtiile de pe pupitrele din faţă. Pe pereţii din jurul hărţii se aflau diagrame meteorologice şi un tabel complex pe care se puteau distinge disponibilităţile aviaţiei de vânătoare de noapte. Răcoarea din încăpere, mişcările lipsite de zgomot şi lumina verzuie se

contopeau, parcă, în mod misterios, pentru a crea o atmosferă ciudată, asemănătoare celei dintr-un uriaş acvariu. Fiecare din fete acţiona un proiector cu lentile Fresnel cu care era trimisă o luminiţă albă, în formă de T, reprezentând un bombardier britanic în mişcare, sau verde, reprezentând un avion de vânătoare german pornit în urmărire. Pe măsură ce li se comunicau în căşti coordonatele poziţiilor, fetele mişcau bombardierele albe pe deasupra Olandei şi Germaniei de Nord, într-un şir ordonat şi continuu.

Jos, „în staluri", telefoanele erau folosite din plin, domnea o permanentă, tumoare şi se auzea foşnet de hârtii răsfoite şi mutate de colo-colo. Instalaţia de aer condiţionat bâzâia destul de tare, iar în interiorul imensului buncăr era suficient de răcoare pentru a-l face pe August, să se zgribulească chiar şi pe o zi caldă de vară ca aceasta. De aici plecau legături telefonice şi telex către aerodromuri, către posturile de observare şi supraveghere, către staţiile radar de conducere a luptei, către staţiile de ascultare, intercepţie şi alarmare radio şi posturile apărării civile. Chiar şi submarinele şi navele cu artilerie antiaeriană de dincolo de coasta olandeză comunicau mişcările avioanelor pe care le reperau acestui buncăr, pe care Luftwaffe îl botezase,,Opera războiului aerian".

Pe hartă se puteau distinge cercuri luminoase concentrice, reprezentând staţiile radar asemănătoare cu cea a lui August, deasupra cărora se roteau câte două avioane de vânătoare, aşteptând momentul să se repeadă spre bombardierele care ar fi făcut imprudenţa să intre în raza vizuală a ochiului atot-văzător. Când şi când se stingea câte o luminiţă

albă, ceea ce însemna că fusese distrus un bombardier.

Tânărul locotenent băgă de seamă că Auguste purta la gât medalia,,Pour le merite" şi decise că acesta merita nişte explicaţii mai complexe, decât cele pe care le dădea de obicei majorităţii vizitatorilor. Arătă spre cele şase rânduri de fotolii de jos, de sub ei.

– În primele două rânduri, stau cei care decid asupra oportunităţii atacurilor. Generalul-maior pe care îl vedeţi acolo, al treilea din stânga, este conducătorul bătăliei aeriene şi controlorul de zbor al diviziei. De-o parte şi de alta a lui stă câte un ofiţer însărcinat cu operaţiile. În capătul din stânga se află N.A.F.U. sau şeful transmisiilor, al doilea din dreapta conducătorului bătăliei aeriene, ofiţerul cu petliţe galbene este ofiţerul cu informaţiile; în dreapta lui e meteorologul şef. Al doilea şir de ofiţeri, cei care vorbesc încontinuu la telefon sunt controlori de zbor însărcinaţi cu lupta aviaţiei de vânătoare. Ei sunt cei care duc la îndeplinire ordinele primite. La acelaşi pupitru se găsesc un ofiţer din artileria antiaeriană, un controlor radar şi un ofiţer de legătură cu comandantul.

– Şi cine este bărbatul din cabina de sticlă fumurie, din stânga? întrebă August.

– Acela este ofiţerul de legătură însărcinat cu interceptarea emisiunilor radio ale inamicului; nu iese din cabina lui decât pentru a vorbi cu conducătorul bătăliei aeriene şi atunci numai în şoaptă. Zâmbi, afişând acea atitudine cinică pe care o au piloţii aleşi pentru misiuni de luptă faţă de savanţii care lucrează în birou, la cine ştie ce

proiect, invenţie sau armă secretă, din însărcinarea guvernului.

Luminile albe în formă de T se mişcară încet, în linie dreaptă, în direcţia Berlinului.

– Ce părere aveţi? întrebă locotenentul.

– E de-a dreptul impresionant, remarcă August.

– Fiţi convins că nu e întotdeauna linişte ca acum; când e un raid în toată puterea cuvântului atmosfera devine foarte agitată. I-am auzit uneori urlând unul la altul, acolo, jos.

– Da şi, din nenorocire, luminiţele acelea mici şi albe nu dispar atât de repede, spuse August.

– Aveţi dreptate, replică locotenentul. Mă tem că de aici pornesc divergenţele. Vorbea întocmai ca unul care cunoştea cât de vast e cerul, şi cât de greu de reperat sunt bombardierele pe o noapte întunecată.

Mai urmăriră câteva minute raidul aerian. Luminile albe în formă de T, care reprezentau bombardierele, continuau să înainteze pe aceeaşi linie îngustă şi dreaptă, căci controlorii de zbor se antrenau în aşa-zisâ tactică a coloanei sau a „şirului indian" pe care o abordase, nu demult, aviaţia engleză, ca mijloc de a copleşi punctele de observare radar ale unei singure zone, pentru a nu le oferi, în mod treptat, ţinte singulare acestora şi avioanelor lor de vânătoare.

– Dar cum se procedează cu acel Mosquito pe care-l trimit pentru a delimita obiectivul. Dacă avioanele noastre ar putea să se ridice la o înălţime suficient de mare, să-l doboare, coloana de bombardiere n-ar mai şti unde să-şi lanseze încărcătura distrugătoare.

– Exact, spuse locotenentul. Se întoarse încet pe călcâie, rigid şi cu braţul stâng în şold, ceea ce-i dădu o notă de efeminare. Îl privi pe Bach contemplativ, apoi se hotărî să-i încredinţeze un secret.

– La noapte le vom face o surpriză.

– Trimiteţi avioane Ju 88 încărcate cu oxid nitric?

– Se numeşte „Ha-ha" sau „gaz de râs". Deci aţi auzit de el?

– Care-o fi fost idiotul care a inventat această denumire codificată?!

– Tot astă-seară vom inaugura şi tunurile de calibru 12,8 folosite ca piese de artilerie antiaeriană pe calea ferată. Încercăm cu tot ce avem. Denumivea codificată? Nu ştiu, cred că vreun netot de la Ministerul Aerului.

– Asta în cazul în care cooperează şi englezii cu noi şi zboară pe deasupra tunurilor de pe calea ferată, spuse August, gânditor.

– Întotdeauna intră de la nord spre sud şi zboară înspre Ruhr. Am impresia că asta este limita bătălii lor electronice. Aşa încât putem intui, de fiecare dată, ce are să urmeze, iar la noapte vom fi pe poziţii.

– Serviciile de intercepţie radio au comunicat că, pentru la noapte, se pregăteşte o acţiune de mare anvergură, spuse August. Era 14,37 după orarul Europei Centrale şi August privi spre propria sa unitate radar reprezentată pe harta de sticlă, având raza de acţiune indicată de un cerc slab luminat şi plasată exact intre bazele de bombardiere ale aviaţiei britanice din estul Angliei şi provincia Ruhr.

– Eu sunt la Ermine, spuse August.

– Ştiu, domnule, răspunse locotenentul. Cred că nu o să reuşiţi să dormiţi prea mult în noaptea asta.

Abia acum observă August că braţul stâng al tânărului ofiţer, pe care îl ţinea ţeapăn în buzunarul tunicii, era, de fapt o proteză.

CAPITOLUL 11

Acum se întâmplă de obicei, câmpul depresionar se crease datorită întâlnirii dintre o masă de aer umed, venind de data aceasta dinspre Azore, cu o masă de aer rece şi uscat, împinsă dinspre Polul Nord. Rezultatul acestui amestec se deplasă încet către răsărit, peste Marea Britanic, oprindu-se deasupra

regiunii maritime din vestul Danemarcei, numită Heligoland.

Frontul acestui câmp depresionar marcat de nori negri ce atârnau ca perdea, ce se întindea pe 1000 de mile, pluti pe deasupra Europei cu o viteză de douăzeci şi patru de mile pe oră. La un moment dat, frontul se curbă, căci extrema sudică nu reuşi să ţină pasul şi ajunse abia până deasupra oraşului Bilbao în Spania,! în timp ce zona centrală întunecă cerul Lyonului iar extrema nordică făcu ca străzile Esbjergului să fie inundate de ploi torenţiale.

În zonele de presiune ridicată ce urmau trecerii frontului, aerul era împins în jos, încălzindu-se pe măsură ce cobora. Nu adia decât o briză uşoară. Norii se topeau văzând cu ochii, iar soarele devenea tot mai strălucitor.

În Anglia, furtuna care se dezlănţuise în timpul nopţii lăsă loc unei dimineţi cu o atmosferă clară şi însorită, dar, pe măsură ce ziua se scurgea, Ţara Galilor şi ţinuturile din vest începură să se acopere cu mici pâlcuri de nori cumulus. La Kroonsdijk, unde frontul rece trecuse doar cu puţin timp înainte cerul era senin, iar soarele încălzea iarba udată de ploaie. Unteroffizief Himmel se strecură cu uşurinţă în scaunul pilotului de pe avionul său Ju 88, parcat în apropierea locului de dispersare. Din cauza soarelui care scăldase avionul timp de câteva ore, fuselajul se încălzise peste măsură, scaunul şi comenzile devenind aproape fierbinţi, iar mirosul de carburant încins era la fel de pătrunzător ca şi cel de cauciuc ars. Faptul că rămăsese pentru o clipă singur, departe de larma mecanicilor de sol, care făceau verificările obişnuite dinaintea fiecărui zbor, i se păru o adevărată recompensă. Aici era linişte ca

într-un cimitir, şi Himmel aruncă o privire în iarba udă de-afară, unde o pată de ulei proaspăt, oglindea soarele în culorile curcubeului. Un fluierar cobrirî în iarbă şi-ncepu să ţopăie, căutând rnme, până ce zgomotul făcut de un mecanic, care trânti trapa compartimentului cu bărci de salvare pontru cazuri de aterizare forţată, îl sperie şi-şl luă zborul.

Vechiul fuselaj căruia îi dăduseră foc cei din echipa de pază contra incendiilor umplea văzduhul cu o trâmbă de fum alb şi gros, în timp ce locotenentul Beer, îmbrăcat într-un halat de protecţie, mânuia un stingător sub directa supraveghere şi comandă a lui Horst Knoll, şeful subofiţerilor de la secţia incendii. Horst era un tip irascibil, care îi ura pe ofiţeri destul de mult ca să nu precupeţească nici un efort peintru a le face acestora viaţa cât mai amară, bineînţeles atât cât îi permiteau îndatoririle sale oficiale.

– Îndreptaţi-l către baza flăcării, de câte ori să vă spun? ţipa el la Beer, care se încăpăţâna să nu se-apropie de epava rău mirositoare şi-njura acum printre dinţi. Horst Knoll ştia exact ce rosteau buzele lui Beer şi rânji sardonic, forţându-l să se apropie şi mai mult. Nu vă fie teamă de fum, Herr Leutnant, apropiaţi-vă ceva mai mult şi îndreptaţi jetul către baza flăcării. Mai aproape, Herr Leutnant, mult mai aproape.

La celălalt capăt al şirului de avioane negre ca smoala, cel al maiorului Redenbacher tocmai îşi scotea nasul din hangarul întunecos, cu majoritatea mecanicilor de rezervă agitându-se în jurul lui. Deodată, liniştea fu spartă de zgomotul de motoare. Locotenentul Kokke, pilotând un avion Junkers, se pregătea pentru primul său zbor de încercare din ziua aceea. Cei din echipa de sol dădură la o parte

calele de la roţi, iar Kokke trase uşor manetele, făcând avionul să alunece lin de-a lungul pistei, şi trecând apoi prin dreptul punctului de alarmă, unde membrii echipajelor îşi petreceau cea mai mare parte din timp. În faţa clădirii stăteau tolăniţi la soare câţiva aviatori care-şi încheiaseră zborurile de încercare. Majoritatea erau chiar mai tineri decât Himmel, cu o experienţă relativ scurtă în Luftwaffe, provenind de la tot felul de alte unităţi, fapt ce se putea observa după îmbrăcămintea ce o purtau, trecută prin focul luptelor, începând din Finlanda şi ajungând până în Egipt: sahariene, asemănătoare celor purtate de soldaţii din Armata Britanică, cizme de zbor din Cehoslovacia, şorturi vechi de uniformă „Hitler Jugend” şi jachete suedeze din piele.

Unii îşi scoseseră cămăşile şi stăteau în şezlonguri, cu ochii închişi, încercând să doarmă, doi dintre ei jucau şah iar câţiva, tolăniţi în iarba udă. discutau despre motoare, artilerie, fete, avansări şi medalii. Lui Lowenherz îi displăcea profund ţinuta aceasta, total neostăşească, dar ordinul dat de maiorul Redenbacher era ea, la punctul de alarmă, membrii echipajelor să se îmbrace cum doresc, renunţând la uniformă, cu condiţia să respecte regulamentul care le cerea să-şi poarte în jurul gâtului însemnele de identitate.

Trei dintre aviatori stăteau în picioare, chiar în uşa postului de alarmă. Himmel aruncă o privire la ceas, bănuind că aceştia ascultă radio B.B.C, căci era ora la care englezii transmiteau pentru aviatori. Mesajele tehnice, redactate întotdeauna cu mare atenţie, se încheiau cu citirea unei liste oficiale cu membrii Luftwaffe care fuseseră ucişi recent sau luaţi prizonieri.

Deodată se auzi un bubuit asurzitor şi se-ntoarseră cu toţii către poligonul de tragere, de unde se ridica un nor subţirel de fum străveziu, lăsând să se întrevadă avionul lui Loweriherz, căruia armurierii îi sincronizau mitralierele.

Himmel observă că toţi erau destinşi, râdeau, şi-şi dădu seama că cineva făcuse o glumă proastă. De vină era doar încordarea datorată aşteptării care se prelungea până la căderea întunericului; de altfel, acesta era şi motivul pentru care Himmel îşi făcea întotdeauna zborul de încercare cât mai târziu posibil.

Unul dintre mecanicii care răspundeau de avionul lui Himmel debloca direcţia, apoi dădu un ocol avionului pentru a verifica eleroanele şi flapsurile. Himmel îşi vârî uşor vârfurile picioarelor în brăţările palonierului şi-şi legă centurile de siguranţă. Îşi plimbă degetele de-a lungul tubului de legătură cu aparatul de oxigen, apoi mişcă manşa înainte şi înapoi şi încercă stabilizatoarele, pentru a verifica dacă comenzile nu erau cumva blocate. Bătrânul Krugelheim, mecanicul şef, începu să-şi piardă răbdarea. Sub halatul negru nu purta nici cămaşă şi nici pantaloni; cu toate acestea era lac de sudoare şi se mişca pe sub botul avionului lui Himmel aruncându-şi mereu privirea spre hangarul unde se afla avionul maiorului Redenbacher.

Capota motorului din stânga al acestuia fusese îndepărtată şi părţile cele mai intime intraseră pe mâinile pricepute ale mecanicilor, care, înveşmântaţi în negru, se urcaseră pe platformă, înconjurând motorul complet desfăcut, întocmai ca nişte preoţi păgâni în timpul oficierii unui ritual sacru. Unul din ei se aplecă spre interior, murmurând ceva

asemănător unui descântec, şi mişcă în toate părţile o lanternă aprinsă. Apoi mâna sa ieşi şi, fără nici un cuvânt, i se puse în ea o cheie franceză. Kruglheim privi spre Himmel, care stătea cocoţat deasupra lui, în cabina pilotului.

– Pompa de benzină e de vină, explică el.

Himmel dorea din toată inima ca vrăjitorii în halate negre să reuşească să vindece avionul, căci se făcuse trei şi douăzeci şi, dacă acesta nu se găsea în stare de funcţionare până la căderea întunericului, când se bănuia că va începe măcelul, maiorul avea să împrumute avionul cel mai apropiat de al său, după cum îi era obiceiul -iar cel mai apropiat era „Katze 4"[63] - avionul lui Himmel. El trase fereastra culisantă de la carlingă şi strigă către mecanicul şef:

– L-ai văzut cumva pe Unteroffizier Pohl?

– Nu, răspunse bătrânul Krugelheim. Probabil că mai discută încă cu ofiţerul cu transmisiile.

– Antenele acestea sunt o adevărată pacoste remarcă Christian Himmel. Bătrânul se apropie şi mai mult de avion, uitându-se cu atenţie la „furculiţă"

– Ploaia-i de vină, spuse el. Cum nu plouă câteva zile, şi nu le udă, funcţionează perfect. Uite-l pe Pohl.

Dinspre punctul de alarmă apăru o siluetă înveşmântată în salopetă de zbor, cu vesta galbenă de salvare pe deasupra şi cu harnaşamentul de la paraşută în braţe, dar acesta nu semăna nici pe departe cu operatorul radar de pe avionul pilotat de Himnel. Christian nu reuşi să-l vadă bine la început,

63 Pisica

din pricina cozii unui alt Junkers 88, dar, când silueta apăru după avion, tânărul îl recunoscu pe Lowenherz. De obicei, pe o zi călduroasă ca aceasta, aviatorii nu-şi puneau salopeta de zbor. Până şi Himmel era îmbrăcat în cămaşă şi pantaloni scurţi, cu vesta dt salvare pe deasupra şi în cap cu o caschetă uşoară de zbor. Dar, pentru Lowenherz era tipic să aibă echipamentul complet, aşa cum cerea regulamentul.

– Ce dracu mai vrea şi Staffelkaptanul? mormăi nemulţumit bătrânul Krugelheim. Parcă nu le ajungea că era stricată conducta de alimentare de la avionul maiorului, asta le mai lipsea acum pe cap!

– Lasă, Kugel, îl linişti Himmel. Ne lămurim imediat. Numai subofiţerii trecuţi prin focul luptei şi cu state de adevăraţi veterani se bucurau de privilegiul de a-l numi aşa pe bătrânul şi ţâfnosul Oberfeldwebel. „Kugel" însemna glonte, dar bătrânul, scundul şi pântecosul mecanic şef era destul de isteţ pentru a realiza că „Kugel" însemna, totodată, şi minge. Se apropie şi mai mult de cabina pilotului.

– Ai zburat în escadrila lui pe vremea Kanalkampfului, nu-i aşa, tinere Himmel?

– Vrei să spui că el a zburat în escadrila mea. Mi-amintesc cum l-am luat cu mine în prima sa misiune. Pe vremea aceea era un tip vesel şi plin de viaţă.

– L-a mai înăcrit războiul, spuse bătrânul dus pe gânduri.

– Pe mulţi ne-a înăcrit războiul, căzu de acord Himmel.

– Îhî, făcu mecanicul, plin de amărăciune. Himmel îi zâmbi. Numai mizantropia bătrânului Oberfeldwebel făcea ca avioanele acestea să funcţioneze atât de

bine. Şi el fusese, pe vremuri, un tânăr plin de exuberanţă, dar de cele mai multe ori pierderile suferite în război erau cu mult mai mari decât s-ar fi putut aprecia la prima vedere. Când Lowenherz trecu pe lângă Krugelheim, acesta îşi lipi călcâiele, fără să scoată vreun cuvânt şi începu să inspecteze comenzile, pentru a vedea dacă erau deblocate şi dacă exista pericolul să se înţepenească. Himmel îl auzi pe Lowenherz urcând pe scăriţa metalică, apoi trapa fu dată la o parte şi capul Staffelkapitanului se ivi la nivelul picioarelor lui Himmel.

– De data asta zbor eu cu tine în locul lui Pohl, spuse Lowenherz, în timp ce unul dintre mecanici îi întinse servieta.

Himmel încuviinţă printr-un semn şi se întoarse să schimbe cu mecanicul o privire îndurerată, pe când Lowenherz se instala în scaunul operatorului radio, legându-şi centurile de siguranţă. Capetele celor doi erau atât de aproape unul de celălalt încât păreau că se ating, dar între scaune se afla un perete despărţitor din oţel. Staffelkapitanul se asigură că firul interfonului îi era trecut pe la spate şi se prindea de combinezonul de zbor. Nu era deloc comod dar Lowenherz citise despre nenumăratele cazuri în care membrii echipajelor se strangulaseră cu propriile lor cordoane radio sau cu firul de la interfon, acesta fiind unul din subiectele sale preferate pe care îşi propusese să le pomenească când avea să-şi scrie memoriile. Himmel spera ca Lowenherz să nu observe că firele nu erau legate corect.

– E totul gata, Christian? se agită Krugelheim. Astăzi e o zi călduroasă, ţine voleţii radiatorului deschişi complet când rulezi pe pistă, şi-apoi închide-i

de tot, când decolezi. Şi ia seama la termometrul de răcire. Himmel încuviinţă din cap. Frei! strigă Krugel.

– Frei! răspunse Himmel, apăsând pe butonul de contact.

Demarorul porni, smucind elicele şi, în pofida amortizoarelor de la eşapament, ţâşni o flacără albastră şi strălucitoare. În următoarele secunde, zgomotul motorului deveni asurzitor. Tabloul de bord începu sa vibreze, iar acele instrumentelor tremurară nehotărâte într-o parte şi-n alta. Himmel trase de manetă înapoi, pornind şi cel de-al doilea motor şi aşteptând ca manometrele pentru ulei - carburant să prindă şi ele viaţă. Întregul avion se zguduia acum din încheieturi, balansându-se nesigur pe roţi.

În ciuda căldurii înăbuşitoare, Himmel închise complet hubloul lateral, urmând astfel una din instrucţiunile cele mai preţioase date de Lowenherz. Tabloul de bord şi parbrizul zăngăneau datorită vibraţiei motoarelor. Himmel puse gazele în plin, observând că indicatorul compturului oscila în jurul cifrei de 2.800. Cu toată protecţia oferită de casca de zbor, zgomotul îl lovea necruţător în timpane. Cei din echipajul de sol îşi duseră mâinile la urechi, în timp ce halatele negre le fâlfâiau în bătaia curentului; doi dintre ei îndepărtară calele de la roţi.

Himmel mai făcu o ultimă inspecţia în carlingă: flapsurile ridicate, magnetoul scos, trenul de aterizare fixat, rezervorul plin de combustibil, centura de siguranţă legată, tubul de oxigen la îndemână şi frânele ţin. Acele instrumentelor de bord erau fiecare colorate în mod diferit, spre a putea fi recunoscute cu mai multă uşurinţă: galben pentru carburant, maro pentrii ulei şi albastru pentru aer.

Deşi toate indicau cifre corecte, întocmai cum scria la carte, Himmel parea îngrijorat, trecând prin acele clipe de panică, dinaintea decolării, asemenea majorităţii piloţilor, panică ce dispărea ca prin farmec o dată ce ajungeau în aer. Îşi prinse masca de oxigen pe frunte, deasupra căştii de zbor şi deschise butoanele interfonului, agăţat la gât. În timpul acesta, Lowenhertz, mult mai înalt decât micuţul Pohl, se lupta din răsputeri să-şi împingă scaunul înapoi. Himmel fu gata-gata să-i dea o mână de ajutor, dar îşi aminti că Staffelkapitanul nu făcea parte din genul acelora cărora le plăcea să fie ajutaţi.

– Pilot către operator radar, spuse Himmel, sfios. Totul e-n ordine?

– Totul în ordine, răspunse Lowenherz.

Prin oglinda retrovizoare, Himmel îl văzu pe acesta umblând la comenzile radar.

– „Katze 4" către turnul de control. Cer permisiunea să decolez.

Controlorul de zbor le răspunse că pot decola. Himmel dădu drumul la frâne şi avionul începu să ruleze uşor înainte. Bătrânul Krugelheim îşi agita braţele de parcă ar fi gonit un roi de muşte. Controlorul îi sfătui să ruleze până la capătul aerodromului şi să aştepte până ce „Katze 2" se va ridica în aer, apoi să se îndrepte către capătul pistei. Avionul rulă încet, de-a lungul pistei, trecând pe lângă un Junkers 34 avariat. Himmel nu-şi mai putea aminti de când apăruse avionul, era acolo poate dintotdeauna şi constituia un fel de punct de reper pentru aerodrom. Cu trei luni în urmă, o echipă de asistenţă tehnică se apucase să demonteze motorul şi constatase că era de fapt un Bristol Jupiter extrem de vechi şi nu un motor puternic, de fabricaţie

germană, aşa cum crezuseră la început cu toţii. „Tipic pentru Luftwaffe", gândi Himmel. Acum motorul avionului rămas fără măruntaie ruginea expus intemperiilor.

Paralel cu gardul care împrejmuia aerodromul se afla canalul plin cu apă, strălucind în bătaia soarelui cu reflexe de un verde crud de la firicelele subţiri de hreniţă ce pluteau pe el. Digul depăşea cu aproape doi metri nivelul aerodromului şi intersecta drumul ce ducea spre Utrecht. Marginile îi erau marcate cu grijă, cu vopsea albă, iar suprafaţa pietruită cu nişte bolovani uriaşi, cărora olandezii le spun „capete de copil". Convoaiele militare se îmbulzeau aici ca nişte albine furioase, iar roţile de lemn ale bicicletelor cu care circulau localnicii se târau cu greu de-a lungul digului, hurducăind sec. O companie de infanterie tocmai trecea pe şosea şi Himmel zări soldaţi obosiţi şi asudaţi uitându-se în direcţia lui plini de invidie şi târşâindu-şi cu greu picioarele, copleşiţi de povara raniţelor, păturilor şi armelor pe care le duceau cu ei. Cântau „În der Heimat, în der Heimat, da gibt's ein Wiedersehen".

Lowenherz şi Himmel priviră cum Kokke îşi puse motorul în plin, apoi alunecă vuind de-a lungul pistei şi urcă hotărât în aer, îndreptându-se spre est. Urmă Himmel; nu reuşi o decolare prea izbutită, căci nu era de loc uşor să te concentrezi avându-l în spate pe Lowenherz; acesta şedea calm şi aştepta să facă testul de rutină de interceptare radar, lucru de care până acum se ocupase micul şi blajinul Unteroffizier Pohl.

Pământul trecu pe sub ei ca o nălucă. Soarele strălucea deasupra oraşului Krbonsdijk, iar jumătate din fiecare stradă apărea întunecată de umbră. Un

câine fugi speriat, copiii alergau, arătând cu degetul în sus, spre ei, iar un cal îngrozit încercă s-o ia la goană, rupându-şi hăţurile. Un stol de pescăruşi zbură precum o mână de confeti albe, purtate de vânt, apoi, plutind pe undele brizei uşoare ce bătea dinspre mare, coborî spre pământ. Escamotarea trenului de aterizare se făcu cu oarecare zgomot. O frânghie plină cu rufe întinse la uscat se zvârcoli şi nişte ciclişti de pe şosea opriră imediat din pedalat, uitându-se în sus. Se ivi un petic mătăsos de lac albastru, ce părea însăilat de malurile verzi cu undiţele celor aproape o sută de pescari amatori, îngrijit îmbrăcaţi, care aşteptau răbdători să mai prindă ceva ca să-şi completeze raţia zilnică şi săracă de hrană.

Câmpia întinsă şi stearpă părea o bucată de şmirghel cafenie-roşcată, zgâriată, ici, colo, de cărări neregulate, deschise îa culoare. Câmpiile şi lacurile se îndepărtau, făcându-se din ce în ce mai mici. Un drum, pustiu până atunci, deveni dintr-o dată aglomerat, pătrunse într-un sat de pescari şi dispăru într-altele, apoi totul se pierdu lăsând în urmă doar apele întinse; albastre şi pustii, ale mării Ijssel, deasupra cărora plutea o ceaţă uşoară întocmai ca aburul unei tigăi.

Controlorul luă imediat legătura cu Himmel:

– „Katze 4", virează 090 pentru testarea aparaturii de interceptare radio. Întâlnire la două mii de metri înălţime, caroiaj de referinţă „Heinz Marie".

Himmel băgă mâna într-una din ghetele de zbor şi scoase o hartă.

– Deelen, îl lămuri Lowenherz, mai înainte ca pilotul să o desfacă.

Himmel privi pătratul cu numărul nouă, de sub coordonatele „Heinz" şi „Marie". Constatând că Lowenherz avusese şi de data aceasta dreptate, zâmbi. Avionul uriaş zbura perfect. Prin oglindă îl zări pe Lowenherz privindu-l peste umăr.

- Mitraliera aceasta e încărcată? întrebă Lowenherz.

– Da, domnule.

– Am de gând s-o încerc, când vom fi mai în larg.

Himmel auzi în spate tirul mitralierei. Ce bine că mecanicii i-o încărcaseră! De cele mai multe ori nu se mai osteneau s-o facă, căci, la un avion de vânătoare, mitraliera acţionată de operatorul radar nu era de prea mare folos.

Himmel simţi mirosul acru de cordită şi-şi fixă mai bine masca pe figură. Tocmai ajunseseră deasupra oraşului Deelen când turnul de control de pe aerodrom îl chemă pentru a-l înştiinţa că Jurikersul lui Kokke, şe întorsese la Kroonsdijk cu o defecţiune tehnică şi, în situaţia aceasta, aerodromul din Leeuwarden le punea la dispoziţie un alt avion pentru a-şi verifica instalaţia radar de la bord. Trebuia să zboare până la Ameland, o insulă aflată la nord de coasta olandeză.

Lowenherz fu primul care observă micul avion alunecând sub ei. Abia când vedeai un alt avion pe cer puteai să-ţi dai seama de viteza cu care zburai. Era un biplan de culoare albă, un Arado 66, cu o flamură roşie de avertizare în vârful uneia dintre aripi. Ce multă vreme trecuse de când zburase pentru prima oară singur, gândi Lowenherz.

– Îl vezi, Himmel? în stânga, jos, spuse el, arătând spre micul avion-şcoală care se târa pe deasupra

câmpurilor de secară ce se cocea la soare şi a pădurilor întunecate de brad.

– Zboară bine, domnule. Eu pilotam mult mai prost, când eram ca el.

– Şi eu la fel, recunoscu Lowenherz. Hai în spatele lui, poate iau legătura prin radar...

– - Zboară prea jos şi s-ar putea să prindem ecouri de pe sol, spuse Himmel, dar coborî în picaj şi făcu un ocol, strecurându-se în spatele jucăriei drăguţe, care zburda veselă ca un fluture.

– Voi urmări „Kurierul" în linie dreaptă, spuse Himmel, folosind denumirea codificată pentru avioanele inamice. Micul biplan devenise, deodată, un bombardier inamic, căci, oare, în ritualurile magice şi păgâne nu avem nevoie, pentru a ne închipui un duşman, de lut sau ceară! Şi de ce nu din lemn şi pânză? Păpuşa care seamănă cu cel ce îţi este ostil îi poartă numele. O împungi cu ace, îi dai foc, şi crezi, cu toată fiinţa ta, că şi cei pe care-i urăşti trec prin acelaşi foc al Gheenei. Cei doi bărbaţi îşi începură jocul, pretinzând că e noapte şi luându-se după jucăria mică şi albă cu toată îndemânarea dobândită de-a lungul anilor nesfârşiţi de război.

Capul lui Himmel se răsucea când într-o parte când într-alta, întocmai ca o pasăre neliniştită. Numai aşa reuşeau să supravieţuiască adevăraţii piloţi, veteranii, scrutând în permanenţă fiecare colţ de cer.

Privirea lui Himmel nu zăbovea niciodată într-un punct, mai mult de o secundă. Victor von Lowenherz, pe de altă parte, se concentra, cu un mic efort de voinţă, asupra radarului, avionul fiind lăsat în grija lui Himmel. Tatăl lui se lăudase, pe vremuri,

că fusese întotdeauna un călăreţ mai bun şi un ochitor mai iscusit decât cei pe care-i comanda, ba chiar că se pricepuse să îngrijească de cai şi să lustruiască hamurile mai bine decât aceştia. Asemeni tatălui său, Oberleutnant Lowenherz era mândru de îndemânarea cu care mânuia aparatura radar. Bineînţeles că totul era simplu, când pilotul tău doar se juca de-a războiul, făcându-se că urmăreşte un inamic imaginar. În întunericul nopţii, însă, când pilotul se baza în întregime pe felul în care-l dirija operatorul radar, lucrurile stăteau cu totul altfel. Verifică din nou aparatura, dar radarul de înălţime şi radarul de distanţă erau în continuare dereglate. Se apropiau cu viteză prea mare de biplanul cel vechi, iar Himmel, cu toate că micşoră debitul de gaze şi acţiona flapsurile fu nevoit să-l ocolească pe stânga ca să revină în spatele lui. Îl văzu pe Lowenherz prin oglinda retrovizoare aplecându-se cât mai aproape de cele trei ecrane radar, privindu-le cu atenţie.

– Ai dreptate, Himmel, dând zbori la o înălţime atât de mică, reflectările de sol şterg, pur şi simplu, imaginea. Cred că l-am speriat de moarte, sărmanul!

„Parca pe mine nu m-ai speriat, gândi Himmel. Iată-ne pe amândoi, cei mai prudenţi şi mai cu experienţă piloţi din escadrilă, gata-gata să dăm naştere unui adevărat dezastru aerian: zburăm la înălţime mică, cu o viteză foarte aproape de cea critică, porniţi în urmărirea unui avion complet străin. O comisie de anchetă ne-ar fi pus în lanţuri dacă, s-ar fi întâmplat ceva.” Himmel închise uşor flapsurile, acţiona manetele galbene, şi zgomotul se schimbă lent, de la bariton la tenor. Era o binecuvântare să poţi merge cu toată puterea motoarelor.

Richardsurile erau maşini puternice, dar echipamentul greoi de radio-locaţie şi antenele grosolane le făceau să-şi piardă cu uşurinţă din viteză.

Ocoliră biplanul alb, descriind un cere larg în jurul lui, pentru ca nu cumva vârtejul să-l răstoarne. Himmel zâmbi amuzat când trecură pe lângă jucăria minusculă, dându-şi seama că pilotul acesteia, preocupat să-şi menţină direcţia, privea pentru prima oară la Junkers. Căsca ochii uimit la maşina imensă şi neagră, cu antenele ei de radio-locaţie; apoi coborî în picaj, căutându-şi aerodromul.

Avionul de vânătoare se ridică brusc şi continuă să zboare spre nord, ocolind oraşul Leeuwarden pe la vest şi se îndreptă spre mare. Curând apăru insula Terschelling, una dintre cele mai de seamă ale arhipelagului Frizian.

Era o vreme minunată, cu excepţia unei porţiuni înspre nord-vest, aproape de linia orizontului, unde cristale de gheaţă ce formau nori stratocumulus purtau ameninţarea întunecată a ploii.

Continuă să zboare pe deasupra arhipelagului şi, în curând, ajunseră la Marea Nordului. Ici-colo, grupuri răzleţe de nori proiectau pe suprafaţa apei umbre de diferite forme; când şi când, avionul intra în pâlcurile de nori stratocumulus suficient de groşi pentru a-i înghiţi într-o clipă cu totul.

La câteva mile depărtare zăriră un convoi de cabotoare[64], navigând la o distanţă rezonabilă de epavele care împânzeau zona şi menţinându-se prudent în interiorul câmpului de mine de protecţie. Zburând destul de jos, Himmel şi Lowenherz îi

64 Nave de tonaj mic sau mijlociu care navighează între porturile de pe coastă.

putură observa pe matrozi forfotind pe punte; vasele mai vechi, care funcţionau cu cărbune, scoteau trâmbe groase de fum negru, care ajungeau până sus, aproape de avion. Era o adunătură jalnică şi vrednică de toată mila: unele dintre ele erau cu coşurile vopsite doar pe jumătate, altele aveau vinciurile ruginite şi capacele de bocaport puse strâmb, iar din scurgerile de punte şi de bord curgea apa. Încărcăturile erau doar parţial acoperite, în timp ce, pe una dintre nave, un grup de mateloţi lucra cu râvnă la prelata de bocaport. Himmel tocmai se întrebă de ce îşi mai făceau probleme şi cu aşa ceva. Starea jalnică în care se aflau cabotoarele mai fusese oarecum retuşată de ploaia căzută cu puţin timp înainte, care le lustruise punţile, dând carenelor luciul unor cizme de cauciuc proaspăt spălate. Două cargoboturi erau încărcate cu scânduri proaspăt tăiate, care, de sus, păreau să aibă culoarea mierii şi semănau cu nişte acadele bune de mâncat. Erau vase daneze şi olandeze, petroliere vechi de coastă supraîncărcate şi cufundate adânc în apă; în capăt, două cargoboturi de linie, franceze, îşi croiau drum de-a lungul coastei, încărcate cu maşinării şi produse chimice. Vasele parcurgeau aceleaşi rute pe care le străbătuseră dintotdeauna, unele dintre ele chiar dinainte de primul război mondial. Părea ciudat că în jurul lor se învârteau acum distrugătoare, fregate şi submarine germane, iar deasupra zburau avioane, tot germane, protejându-le de atacurile neîncetate ale aviaţiei britanice. Şi cel mai straniii era că, adesea, avioanele cu pavilion britanic erau pilotate de francezi, danezi sau olandezi. Două submarine - convertite în traulere de circa patru tone - se

desprinseră, îndreptându-se cu toată viteza spre coada cohvoiului, care îşi schimbă, deodată, cursul, păstrând, totuşi, ordinea şi menţinându-se în formaţie corectă. Fiecare siaj de elice văzut de sus arăta ca un fir subţire şi buclat pe suprafaţa de azur a oceanului. Era o privelişte minunată, sporită de becurile galbene şi roşii ce îşi trimiteau lumina dincolo de catarge. Un vas de escortă, un crucişător uşor ca o coajă de nucă, era acoperit de luminiţe ce clipeau continuu, ca şi când fiecare matelot de la bordul său i-ar fi trimis câte-un mesaj avionului. De altfel, aşa se şi întîmpla. Deodată izbucni o explozie.

– Trag în noi, urlă Lowenherz.

Vocea îi fu acoperită de detunăturile furioase ale proiectilelor ce explodau în jurul lor. Intr-o fracţiune de secundă, Himmel îşi dădu seama ce se afla de fapt, şub muşamalele de bocaport: mitraliere şi tunuri. Un proiectil trecu atât de aproape de ei, încât numai printr-o minune nu-i lovi, dar avionul se zgudui, iar planul stâng fu împins cu violentă în sus: Himmel nu corectă poziţia, ci lăsă avionul să alunece în jos, coborând vertiginos în glisadă[65]. Fiecare proiectil care exploda umplea cerul cu o nouă pată murdară de fum cafeniu, atmosfera ce înconjura avionul devenind din ce în ce mai densă, copleşindu-l parcă cu totul. Junkersul se rostogoli ca o piatră printre proiectilele care explodau în jurul lui, până ce portanta adiţională a aripii îndreptate în jos şi stabilitatea laterală a aparatului îl repuseră în poziţie corectă, păstrând un nivel normal de zbor la o înălţime de circa o sută de picioare deasupra crestei valurilor, în schimb, acum se aflau în bătaia

65 Alunecare pe aripă.

navei antiaeriene cu tunuri de 3,7 cm, şi chiar a armamentului multiplu, cu ţevi de calibru 2 cm. Aceste pompomsuri[66] adăugau variaţiuni noi la ritmurile de bas ale artileriei antiaeriene grele. Himmel coborî şi mai jos, până ce ajunseră la numai zece picioare deasupra apei. Văzută de aproape, marea avea culoarea cenuşie a oţelului, pătată din loc în loc de spumă murdară. Pe suprafaţa agitată de valuri pluteau scânduri zdrobite şi gunoaie şi, uneori, avionul era împroşcat cu apă de proiectilele ce cădeau în mare. Himmel acţiona manetele de gaze şi într-un uşor viraj, avionul începu să danseze peste crestele valurilor, atât de jos încât picăturile fine îi udară parbrizul. Trăgătorii de pe vas ocheau cu multă precizie, iar luminiţele lor galbene traversau apa şi formau un „pod fermecat" între avion şi convoi. În curând însă, avionul se îndepărtă îndeajuns de mult pentru ca unul din „capetele podului să se prăbuşească în apă.

În urma lui Himmel acţiona flapsurile pentru echilibrare, după care cabra uşor avionul.

În faţa lor se întindea Olanda. Sus, în înalt, o nouă pătură de nori stratocumulus marcau linia coastei, născuţi parcă dintr-un cer complet senin, scoşi la iveală, ca printr-o scamatorie, de briza mării. Himmel menţinu avionul cabrat. Când vom ajunge deasupra coastei, vor zbura peste norii aceştia de un cenuşiu închis la bază, cu marginile aurii şi cu crestele albe şi vaporoase, fracţionaţi ici şi colo, lăsând să se întrevadă deasupra lor cerul de un albastru infinit.

– Sunteţi teafăr, domnule? întrebă Himmel.

---

66 Tunuri- antiaeriene de calibru mic, cu 4, 6, 8 sau 12 ţevi

– N-am păţit nimic. Avionul funcţionează normal?
– L-au cam izbit, ce-i drept, dar comenzile sunt în ordine.
– E o antiaeriană a naibii de bine antrenată, Himmel.
– Au practică îndelungată.
– Şi degetul în permanenţă pe trăgaci, spuse Lowenherz. Râseră amândoi în hohote şi tensiunea nervoasă dispăru.
– Îţi aduci aminte de tipul acela... Începu Lowenherz.
– Ostende, în mai 1941. Când i-a telefonat Karl Reinhold, la punctul de alarmă, şi i-a comunicat că i s-a acordat „Crucea de Cavaler..."
– Pentru atacuri la joasă înălţime asupra navelor aliate, hohoti Lowenherz. Apoi m-a sunat şi pe mine, dar, din fericire, mă preveniseşi tu că tipul obişnuia să facă glume pe socoteala celor proaspăt sosiţi la unitate.
– Întotdeauna proceda aşa.
– Dar m-ai scos dintr-o situaţie în care cu siguranţă că aş fi părut un caraghios.
– Eraţi un coechipier bun, Herr Ober;
– Da, iar acum îţi sunt comandant. Ciudată mai; e viaţa!
– Ar trebui să fiţi comandant de grup, domnule?
– Pentru Dumnezeu. Christian, de ce-ai luat Blestematele acelea de documente?
– De-asta a zburat Herr Oberleutnant cu mine acum? Himmel trecuse respectuos la persoana a treia.
– Bineînţeles că de asta, Christian
– Era o chestiune de onoare, Herr Oberleutnant
– Onoare?

- Documentele acelea constituie o ruşine pentru noi toţi.

– Ce tot spui tu acolo? Ce fel de documente erau?

– Care va să zică nu v-au spus! Ei bine, probabil că le-a fost ruşine. Şi ruşinea este un pas înainte.

Himmel bagă mâna în buzunarul costumului de zbor şi scoase la iveală un dosar gros, cu coperţi cenuşii. Îl trecu peste umăr lui Lowenherz.

– Mai întâi citiţi-l, Herr Obşrleutnant. Abia; după aceea vă veţi da seama de ce va trebui să merg până la capăt în problema asta!

Era un dosar obişnuit, cu o clamă la mijloc, care-i ţinea să nu se desfacă, cu vulturul negru, însemnul Luftwaffe, ştampilat pe copertă. În partea de sus se afla scris: „Comandamentul Suprem Luftwaffe - serviciul medical; confidenţial". Nu era un document tipărit, ci o copie bătută la maşină, iar, în unele locuri, cuvintele abia se puteau descifra.

- Cu-ce să mergi pânăla capăt?

– Vă rog citiţi, Herr Ober.

În primul moment Lowenherz fu tentat să i-l înapoiezel lui Himmel, nedesfăcut. Se temea să nu fie atras în cine ştie ce conspiraţie. Privi o vreme afară prin hublou, de la măsuţa lângă care stătea ghemuit, urmărind cum alerga sub ei apa verde a mării. Când traversară coasta, petecele de nori cumulus ajunseră sub ei atât de aproape încât aveau senzaţia că pot să-i prindă cu mâna, şi întinzându-se în faţa lor asemeni unui deşert orbitor de zăpadă. Motoarele scoteau un huruit înfundat, de bas, întocmai ca o ţeava de orgă, iar avionul tremura îngrozit de puterea pe care o dezlănţuiau. Deodată, Oberleutnant Lowenherz se hotărî; desfăcu

clama şi începu să citească raportul medical sustras de Himmel.

După ce se deplasă o vreme în zigzag, convoiul îşi reluă cursul normal. Distrugătoarele şi celelalte vase de război se agitau în sus şi-n jos, adunând navele de comerţ într-un şir ordonat, cu ajutorul megafoanelor şi al lămpilor de semnalizare. La coada convoiului, iahtul de croazieră de 3 500 de tone Held naviga mândru, în linie dreaptă, întocmai ca o cloşcă. Pe vremuri se numise Jan Koppelstock şi aparţinuse Marinei Regale Olandeze, în anul 1940 fusese capturat de nemţi şi transformat în navă antiaeriană, în teugă ascuns îndărătul uşii de oţel, mitraliorul Franz Pawak fuma un Cheroot, în timp ce servantul mitralior curăţa, cu multă grijă şi afecţiune, culata tunului de calibru 10,5 cm, model 37. Amândoi purtau haine îmblănite, de iarnă, cu glugă, făcute pentru cei ce luptau pe frontul din Rusia, şi care-i mai protejau, cât de cât, de vântul rece al Mării Nordului, care şi în toiul verii îi pătrundea până la oase chiar şi pe cei mai încercaţi marinari. Servanţii piesei de artilerie sufereau şi mai tare, căci mulţi dintre ei erau de la aviaţie şi le venise foarte greu să se adapteze noilor condiţii de viaţă de pe mare. Franz Pawlak se obişnuise însă imediat. Intrase în Luftwaffe în timpul bătăliei Marii Britanii, în perioada în care, pe ecranele cinematografelor, toate jurnalele de actualităţi îi înfăţişau pe piloţi odihnindu-se în şezlonguri, în răstimpul dintre duelurile purtate printre norii albi şi pufoşi, în timp ce strigau „Spitfire!", sau îi arătau zîmbind fericiţi, în soare, iar ofiţeri de grade superioare le strîngeau afectuos mâna şi-i încărcau

cu medalii. Franz fusese eliminat din şcoala de piloraj, după o aterizare forţată.

Notele mici pe care le obţinuse la cursurile de teoria zborului îl împiedicaseră să obţină transferul la şcoala de observatori de zbor, iar când, în sfârşit, reuşi să candideze la şcoala militară de ofiţeri de antiaeriană era demoralizat şi teribil de dezorientat. Căzu la examenul de admitere iar acum servea pe o navă antiaeriană, cu foarte puţine şanse de a fi avansat. Franz nutrea pentru avioane o ura adâncă şi feroce, iar cu numai o lună de zile în urmă, atât lui cât şi echipajului său li se atribuise meritul de a fi doborât un bombardier Blenheim aparţinând aviaţiei britanice; încărcătorul tunului era marcat cu un inel alb care însemna o victorie şi Franz voia, din toată inima, să mai adauge unul, dorinţă la fel de arzătoare ca şi aceea de a deveni din nou civil.

Durduliul servant, fost băiat de prăvălie la un măcelar din Konigsberg, era congestionat la faţă din cauza efortului făcut cu proiectilele grele de 15 kilograme pe care se căznea să le ridice în culata tunului înclinată. În tot acest timp vorbea cu Franz:

– Nu poţi vopsi inelul alb pe încărcător până ce nu se confirmă că avionul a fost într-adevăr distrus. E ordinul căpitanului!

– Da l-ai văzut doar cum cădea, replică Franz. Acuma spune şi tu, sunt sau nu eu cel mai bun trăgător din tot convoiul acesta blestemat?

– S-ar putea să fi coborât până la nivelul mării, ca să scape de proiectile, Amirale. Atât prietenii cât şi duşmanii lui Franz îi spuneau acestuia,,Amiralul".

– Adu vopseaua albă! Te asigur că l-am doborât!

– Eu continui să susţin că era de-al nostru

– Ce tot spui, Klaus! Doar au tras toate tunurile din convoi!

– Da, dar s-au luat cu toţii după tine;

– Exact. Când am început eu să trag, bătrânul „Nas de Sticlă" a ordonat „Foc!"

~ Tare mă tem că era de-al nostru. Semăna cu un Junkers 88 şi, ca să scape, a luat-o spre sud.

– Era un Beaufighter. Un Beaufighter Bristol. Şi, ce mai încolo şi-ncoace, până la urmă, era un avion, spuse Franz. Avioanele aruncă bombe şi orice avion care intră în raza acestei şmecherii va fi lovit. N-ai de gând s-aduci vopseaua aia odată?

– Cum vrei tu, Amirale. O să fim singurii cu două inele albe, cu condiţia ca bătrânul să nu ne spună să-l ştergem pe unul din ele.

– Ascultă-mă, Dikke[67], spuse Franz, împungându-şi prietenul în burtă, cu degetul. Ne deplasăm cu o viteză medie de opt noduri şi jumătate şi, dacă afurisita aceea de găleţică daneză nu mai are probleme la transmisia cârmei, până la miezul nopţii trecem de Hook. Acolo să vezi loc de vânat avioane! În ultima vreme, englezii zboară în zona aceea aproape în fiecare noapte. Mângâie afectuos încărcătorul tunului de calibru mare. Până mâine seară, Heini dragă, s-ar putea s-avem trei inele pe „cârnăciorul" nostru. Spune şi tu, nu ţi-ar plăcea sa poţi să-i scrii despre asta verişoarei Sylvia?

Klaus Munte îşi privi prietenul şi zâmbi acru căci, dacă ura ceva pe lume mai mult decât porecla „Grăsanul" era să i se spună „Heini".

– Până diseară s-a putea să se sfârşească şi războiul, zise Munte.

---

67 Prost

– Pentru mine n-are să se sfârşească, observă Pawlak. Deodată aceasta însă, ca în majoritatea cazurilor în care trăncăneala sa i se părea convingătoare, Pawlak greşea.

Lowenherz îşi dădu numaidecât seama că ceea ce avea înaintea ochilor era unul din cele mai sumbre, demente şi înfricoşătoare documente produse de o societate civilizată.

Experienţe de congelare făcute pe fiinţe omeneşti, era un raport de treizeci şi două de pagini; întocmit de Dr. Sigmund Rascher, de la Serviciul medical Luftwaffe, asistat de un profesor de medicină de la Universitatea din Kiel. Experienţele aveau loc în lagărul de concentrare de la Dachau; prizonierii, dezbrăcaţi la piele, erau vârâţi în apă rece ca gheaţa sau lăsaţi afară în zăpadă, până ce mureau degeraţi.

La anumite intervale de timp li se lua temperatura şi datele erau înregistrate de doctori, iar după moarte se proceda la autopsiere. Dr. Sigmund Rascher mutase camera de decompresare Luftwaffa, de la Munchen la câţiva kilometri mai departe, în lagărul de la Dachau. Două sute de prizonieri fuseseră băgaţi pe rând în această cameră şi decompresaţi, până ce trupurile explodaseră. Raportul; întocmit asupra experienţei fusese trimis, în vara anului 1942 Inspectoratului medical Luftwaffe.

A treia şi ultima parte a dosarului furat cuprindea un raport asupra „experienţelor calde" ale doctorului Rascher şi mai odioase decât primele.

Prizonierii bărbaţi erau lăsaţi să leşine de frig în apă, la o temperatură sub zero grade, apoi erau aşezaţi în pat, între două femei dezbăcate. (Femeile erau prizoniere din lagărul de concentrare de la

Ravensbriick). Dr. Rascher înfăţişa până în cele mai mici detalii reacţiile de natură sexuală ale bărbaţilor pe jumătate morţi şi măsura în care aceste reacţii le măreau şansele de supravieţuire, Informările erau cuprinse într-o lucrare datată februarie 1943 şi marcată „Secret".

Lowenherz, rănit până în cele mai adânci străfunduri ale fiinţei sale, simţi cum i se năruie credinţa. Fusese şi până atunci încercat de presentimente, despre asta nu încăpea nici o îndoială, căci puţini erau cei ce nu sufereau de neîncredere. Cu toate acestea, baronul Lowenherz, tatăl său, dădea întotdeauna crezare zvonurilor care circulau şi pe care le numea „simptome ale neliniştii".

După părerea sa, Partidul Nazist nu constituia decât o punte de trecere spre o judecată sănătoasă, o simplă etapă intermediară între căderea frontului din 1918 şi reîntoarcerea la o stare normală de lucruri, în care detaşamentele puternice de ofiţeri menţineau onoarea Germaniei nepătată.

Pentru moment, însă, naţiunea se afla în mâinile acestor bavarezi, printre care existau destui nemernici lipsiţi de scrupule „Oamenii cu talent creator şi plini de inventivitate au cîteodată tendinţa să devină necruţători", îi scuzase baronul. „Suntem obligaţi să conlucrăm cu aceşti condottieri[68] naziști, aşa cum Leonardo Da Vinci fusese nevoit să conlucreze cu Machiavelli, cu Cezare Borgia şi al său conte Sforza; sau aşa cum, trei secole mai târziu, revoluţia industrială îi măturase pe filozofi şi umanişti, făcând loc despoţilor mânaţi de un singur

68 Căpetenie care lua în soldă mercenari şi îi ducea în serviciul unui principe sau al unei republici italiene.

ţel, să domine Europa, iar aceştia urcaseră copiii să cureţe hornurile caselor şi le băgaseră pe femei să muncească în mine, deveniseră nişte tirani care înşelau, dădeu mită şi-şi terorizau supuşii.

Multă suferinţă şi vrajbă au adus aceştia pe lume, dar, după cum bine ştim, revoluţia industrială a împins Europa cu un secol înaintea restului lumii. La rândul lor, naziştii schimbă faţa Germaniei cu aceeaşi furie ce nu cruţă pe nimeni şi nimic. Bine-înţeles că nu putem fi de acord cu cele ce se-ntâmplă în jurul nostru, cu lagărele în care prizonierii vorbesc în şoaptă, cu exterminarea în mod diabolic a comuniştilor şi a evreilor sau cu tactica canonierei, folosită de Hitler pentru a-şi anexa Austria şi Cehoslovacia. Toate aceste fapte nu pot fi privite cu ochi buni, dar nici Marea Britanie n-a ezitat sau nu s-ar fi dat în lături să le facă, la nevoie, pentru a deveni putere dominantă în lume. Dacă Hitler înşeală şi fură, o face pentru Germania, iar dacă ucide, tot pentru Germania o face.

„Şi dacă Fuhrer-ul are nevoie de ajutorul nostru, atunci noi, ofiţerii, avem obligaţia să i-l acordăm cu toată generozitatea şi fără să ezităm de fel."

Toate aceste teorii pe care le auzise de la tatăl său încerca acum Lowenherz să i le expună lui Christian Himmel, dar acesta nu se lăsa nici în ruptul capului convins.

– Şi ce-ai câştiga, în cazul în care ai da aceste documente oribile pe mâna englezilor? Ai vrea ca propagandiştii lor să le dezvăluie lumii întreri?

– Eu? Să le dau englezilor? se miră Himmel. Aşa v-au spus?

– Atunci ce ai de gând să faci cu hârtiile?

– Foarte simplu, spuse Himmel. Lucrurile acestea se comit „în folosul nostru", Herr Oberlautant. Oh, sună măreţ şi înălţător când spui că totul este făcut „pentru binele Germaniei", dar astea se fac în numele nostru, al aviatorilor. Experienţa ne va ajuta să supravieţuim, în cazul în care va trebui să aterizăm în ocean sau la pol. Dar, oare cunoaşteţi dumneavoastră, Herr Oberleutnant, vreun aviator care ar prefera să supravieţuiască dacă ar şti că îşi datorează viaţa acestor experienţe odioase, făcute pe prizonieri?!

– Nu cunosc nici unul, admise Lowenherz. Sau poate că răspunsul lor ar fi negativ dacă întrebarea aceasta ar veni când le este cald şi bine şi sunt pe uscat, şezând poate la popotă cu un pahar de coniac în faţă. Dar dacă-l întrebi pe un aviator la câteva clipe după ce s-a prăbuşit în marea îngheţata, atunci poate că ar fi de altă părere.

– Eu personal n-aş gândi nici atunci altfel.

- Nu, pentru că tu eşti un idealist, Christian. Mi-aduc aminte de vremurile când îi considerai pe nazişti salvatorii acestui pământ. La fel cum vorbise despre ei şi bătrânul baron, de altfel. Acum eşti decepţionat, continuă Lowenherz, eşti amărât şi plin de resentiment faţă de propriile tale simţăminte nobile. Eşti furios că naziştii n-au reuşit să ofere nimic din ceea ce-au promis.

- Bineînţeles că sunt furios, spuse Himmel, dar asta nu înseamnă că atunci aveam dreptate, sau că acuma greşesc.

- Nu, asta înseamnă că trebuie să judeci mai adânc toată povestea asta şi sa nu te avânţi în primejdie cu capul înainte.

– Nu, cu tot respectul, Herr Oberleutnant, da-ţi-mi voie sa vă contrazic. Am amânat mult prea mult. Când victoriile se ţineau lanţ, întocmai cum fuseseră planificate, am mizat cu toţii pe succes; acum, însă, când viitorul pare mai puţin luminos, începem să ne punem întrebarea dacă „noua ordine" n-a fost cumva clădită pe nisip?!

– Bine, dar... documentele, Himmel! Ce-ai de gând să faci cu ele?

– Âm făcut douăzeci şi trei de copii fotografice şi fiecare copie am trimis-o, prin poştă, unui ofiţer din Luftwaffe. M-am gândit foarte mult asupra celor cărora le-am trimis copiile Herr Oberleutnant. Al douăzeci şi treilea de pe listă sunteţi dumneavoastră, iar copia aceasta vă aparţine. Originalul l-am trimis Inspectoratului medical Luftwaffe, de la Berlin.

Se aşternu o tăcere apăsătoare. Aripa neagră a avionului spintecă un ghem de nori, iar alţi nori începură să alerge spre ei. Într-un târziu, Lowenherz spuse:

– Să ştii că nu eşti mai puţin vinovat doar pentru simplul fapt că ai trimis copiile unor ofiţeri din Luftwaffe. Documentul acesta era considerat „ultra-secret".

– Dacă douăzeci şi trei de ofiţeri Luftwaffe âu primit câte o copie, nu-nseamnă că i s-a diminuat prea mult caracterul acesta secret. Dar de azi înainte, aceştia nu mai pot pretinde că nu cunosc adevărata faţă a lucrurilor. E de datoria lor să ia atitudine. Sunt obligaţi să ridice glasul şi să se facă auziţi. De acum încolo nu vor mai putea spune că n-au auzit de lagărele de concentrare.

– Ce ştii tu despre lagărele de concentrare Chiristian?

– Ştiu, domnule, ştiu că cel puţin trei aviatori de la Kroonsdijk au fost trimişi în astfel de locuri pentru ofense politice. Şi chiar dacă numărul celor închişi acolo ar fi de trei ori mai mic, tot reiese că măcar o persoană de pe fiecare aerodrom Luftwaffe a fost într-un astfel de lagăr. Oare cât va mai putea naţiunea întreagă să pretindă că nu cunoaşte faptele pe care le comitem noi în Europa, de la Bordeaux şi până la Leningrad: prizonieri torturaţi, civili omorâţi şi ostateci executaţi? Toate acestea pun la-ndoială onoarea Luftwaffei. Reichsmarchall Goring trebuie să-şi fi primit şi el copia şi va şti ce are de făcut. Un nor uriaş înghiţi, pentru o secundă, avionul, apoi îl scoase din nou la iveală.

– Te vor aresta, Christian, spuse Lowenherz? Foate chiar mâine.

– Da, spuse Himmel. Mâine voi fi arestat, în schimb voi scăpa de greutatea care îmi apasă conştiinţa şi nu voi mai încerca să le găsesc scuze naziştilor, sau nu voi mai încerca să lupt, pentru ca nişte doctori nebuni să aibă la îndemână tot mai mulţi prizonieri, pentru experienţele lor macabre, doctori care poartă aceeaşi uniformă ca şi mine.

– Taci, Himmel! îmi trebuie timp de gândire. Stratul de nori era mai gros deasupra uscatului şi, deodată, învălui Junkersul, încorsetând complet carlinga. Dar nu mai erau ghemotoacele de vată albe de mai-nainte, ce păreau moi şi cu marginile tivite de lumina soarelui. Norii aceştia erau cenuşii, umezi, reci şi ameninţători şi trimiteau în interiorul cabinei lumină bizară, uniformă şi ireală; cei doi bărbaţi şedeau nemişcaţi şi scăldaţi în lumina aceasta puternică, întocmai ca nişte vietăţi pe o lamă de microscop.

CAPITOLUL 12

Când August Bach ieşi din buncărul unde se afla Centrul de control şi conducere a bătăliei aeriene al Diviziei 1 aviaţie de vânătoare, în care instalaţiile de aer condiţionat întreţineau o răcoare neobişnuită şi chiar neplăcută, se şi făcuse 16.15 după orarul Europei centrale; după-amiaza blândă şi tihnită de vară învăluia totul într-un aer cald şi dulce, ce te-mbia parcă să te răsfeţi tolănindu-te în iarbă, îmbătat de mireasma de caprifoi...

Depăşiseră Leidenul, când Max se trezi din starea de somnolenţă şi aprinse câte o ţigară de foi pentru fiecare.

– Anul trecut ai fost pe Frontul de răsărit August. Acum, când soarele străluceşte peste fâneţele întinse din Ucraina, ai vrea poate să te întorci din nou acolo; păduri de mesteceni, seri lungi de vară, ţărăncuţe durdulii, balalaici, caviar şi medalii trimise cu poşta.

– Astea sunt poveşti din pliantele pe care îe folosesc la recrutări. Eu nu-mi amintesc decât de

zăpezi nesfârşite, de genele care-mi erau în permanenţă acoperite de promoroacă şi de-o dimineaţă de Crăciun când am găsit o santinelă înţepenită de vie din cauza gerului şi a trebuit să-i desprindem puşca, din mână cu satârul

– Deci aşa aţi primit voi „Eisbeinorden"? spuse Max Da, aşa am ajuns cu toţii „auf Eis gefuhrt"[69] Zâmbi. Asta însemna.... şi Max se uită îngrijorat la şoferul său, dar acesta nu părea să fi auzit nimic.

– Ţi s-a întâmplat vreodată să fii staţionat la aceeaşi bază cu fiul tău?

– Numai pentru o lună, în martie, anul trecut, lângă lacul Ilmen. Batalionul său fusese retras de pe front, după ce pierderile suferite în timpul ofensivei din iarnă se ridicaseră la aproape şaizeci la sută. Timp de o lună, au fost transferaţi la nişte lucrări de comunicaţii, la numai două mile distanţă de aerodromul unde se afla staţia mea de radar.

- Şi fost bine, nu?

– Peter nu e încă ofiţer şi nu puteam să-l iau cu mine la popotă. Dar, oricum, nu era nici o afacere, fiindcă popota era un simplu hambar prăpădit, cu o sobă într-un colţ şi nişte scaune vechi răspândite pe lângă pereţi.

– Dar cred că aţi avut o grămadă de lucruri să vă povestiţi!

– În majoritatea timpului ne dădeam unul altuia sfaturi cum să ne menţinem trupul cald. Când te afli în Rusia, în timpul iernii, e de la sine înţeles că nu-ţi vine să vorbeşti despre altceva. Cei de la unitatea mea mai purtau încă.uniforme de vară, pe când cei din regimentul de infanterie al lui Peter îi

69 1 Joc de cuvinte. În traducere, păcălit (germ).

dezbrăcaseră pe ruşi şi făcuseră rost de mantale groase şi diverse accesorii de îmbrăcăminte din blană şi, pe deasupra, mai aveau şi nişte ghete căptuşite, la care renunţaseră civilii noştri, la îndemnul lui Goebbels. Peter îl mituise pe ofiţerul de intendenţă să-mi dea şi mie nişte mantale şi nişte căciuli şi, drept recompensă i-am arătat cum trei bărbaţi cu ceva experienţă pot să fure două duzini de pâini de la o unitate mobilă de brutărie. Îţi creşte inima când constaţi că poţi să schimbi astfel de cunoştinţe cu propriul tău fiu.

– Deci numai o lună aţi fost împreună?

– Da, au plecat pe 15 martie; era în prima zi când începea dezgheţul, mi-aduc aminte că pe la amiază apăruse un soare palid şi umed, care încerca să încălzească, cât de cât, atmosfera îngrozitor de rece. M-am dus şi eu la tren să-mi iau rămas bun de la el. Băieţii din unitatea lui descoperiseră un atelier de reparat piane, rămas aproape neatins. Când au început să tragă în ele, a izbucnit un întreg vacarm de armonii, unele stridente, altele mai grave, în timp ce grenadele de mână produceau un vaier muzical de-a dreptul demenţial, iar Peter susţinea că nu mai petrecuse aşa de bine de la atacul asupra Viasmiei, din luna octombrie a acelui an.

– Eşti tare îngrijorat din cauza băiatului, August, nu-i aşa?

– Oh, Doamne, Max. Sunt teribil de-ngrijorat.

– Nu puteai să-i aranjezi un post în administraţie? La urma urmei, a fost pe frontul rusesc timp de... cât, optsprezece luni?

– Douăzeci şi una de luni! Numai că Peter nu mi-ar fi iertat-o niciodată, Max. Cum crezi că s-ar fi simţit? Sau cum ne-am simţi oricare dintre noi?

– Dacă nu ne-am face datoria, vrei să spui? Află că eu unul m-aş simţi al naibii de bine, August. Dar tu ce-ai face dacă te-ar trimite din nou acolo? N-ai face tot posibilul să eviţi treaba asta?

– Cine ştie, Max!

– Vorbesc serios, August.

– Pentru Dumnezeu, Max! Crezi că nu m-am gândit şi la asta? Ţi-ai închipuit vreodată ce-ai putea să simţi în ziua în care ai început să-ţi doreşti, ca propriul tău fiu să fie rănit, sau să i se amputeze un picior, doar ca să aibă şanse de supravieţuire?

– Iarta-mă, August.

– Lasă, Max. N-are rost să ne gândim la treburile astea, acum. În război totul e posibil şi nimic nu-i inevitabil.

- Asta cine-a spus-o?

- Eu, răspunse August. Între noi şi „Crucea de Fier" sau Curtea Marţială, între sanctificare sau eternă damnaţiune nu există decât o singură clipă... O liniuţă făcută cu creionul, o privire înţeleasă greşit, un deget care se plimbă pe trăgaci... asta e viaţa!

– Primeşti: veşti de la fiul tău?

– Doar la câteva săptămâni o dată.

– Şi el urăşte războiul ca şi tine?

– Max dragă, mă tem că-i place. De vreme ce le-am dat copiilor lumea noastră, ne mai poate oare surprinde faptul că aceşti copii sunt puşi pe distrugere? Orice tânăr cu capacităţi fizice normale şi cu o doză de agresivitate în el poate să obţină, dacă se străduie puţin, un bombardier, un submarin sau o baterie de artilerie şi poate să întoarcă cu picioarele în sus o lume la care noi, cei bătrâni, am muncit vreme îndelungată ca s-o înjghebăm. Copii în vârstă de numai nouăsprezece ani se strecoară pe

un vas comercial de douăzeci de mii de tone, apasă pe-un buton şi-l privesc cum se scufundă, zvârcolindu-se întocmai ca o gânganie cu aripile rupte: Copiii aceştia dau foc marilor metropole şi întorc societatea noastră pe dos, în schimbul unor panglici colorate. Oare unde am greşit, Max? Ce copii vor creşte aceştia şi ce lume vor construi, oare, la rîndul lor? Noi înşine le cerem să-şi numere victimele întocmai ca vânătorii de capete, însemnând fiecare moarte cu o crestătură pe răboj, sau cu o nouă avansare. Oare ce furii vor dezlănţui ei asupra noastră, Max?

– Îmi dai voie să-ţi spun că eşti ipocrit, prietene August? îi condamni pe cei care luptă şi-i numeşti ucigaşi pe tinerii noştri eroi, în schimb nu dispreţuieşti, deloc, respectul şi admiraţia cuvenite unui încercat pilot de bombardiere şi-ţi porţi, cu mândrie, la gât, tinicheaua, iar palmaresul, tău e bine cunoscut şi-ţi aduce deopotrivă respectul militarilor şi al civililor. Nu, August, tu vrei să te înfrupţi singur din toate bunătăţile, iar resturile să le arunci în faţă celor neînsemnaţi, ca mine.

– Nu înţelegi.

– Atunci, explică-te.

– Tu confunzi eroismul cu moralitatea. Un om poate fi curajos şi, cu toate astea, poate să fie capabil de lucruri odioase. Actul său individual poate fi onorabil, dar rezultatul obţinut poate fi dezonorat.

– Dă-mi un exemplu, August.

– Cel mai bun exemplu îl constituie membrii echipajelor de pe bombardierele aviaţiei britanice. Toţi aceştia sunt bărbaţi plin de curaj, iar riscurile pe care şi le asumă sunt imense şi, cu toate acestea, ucid femei şi copii.

- Părerea mea este că exagerezi, August. Aviatorii aceştia nu sunt altceva decât nişte monştri şi nişte laşi, care aruncă bombe în toiul nopţii şi apoi îşi iau tălpăşiţa, lăsând sute şi mii de oameni să ardă.

– Dar acelaşi lucru îl fac şi echipajele submarinelor germane, care torpilează câte-un vas comercial şi apoi dispar în întuneric, lăsându-i pe oameni să se înece. Şi, totuşi, şi unii şi alţii sunt la fel de curajoşi.

– Vorbe, vorbe şi iarăşi vorbe, August dragă. Ştii şi tu, la fel de bineca şi mine, că nu suntem altceva decât nişte victime ale împrejurărilor. Când ni şe ordonă, apăsam pe trăgaci pur şi simplu pentru că individul nu poate nega sistemul căruia îi aparţmem

-Şi de ce-am încerca să-l negăm? După cum ai spus şi tu mai-nainte, este doar o chestiune de şansă sau de circumstanţe ca cineva să comande un submarin, să se ocupe de aprovizionarea civilă cu combustibil, sau să piloteze un bombardier R.A.F.

– S-ar putea să ai dreptate, Max. Probabil că am prea mult răgaz de gândire.

Privi trecătorii de pe străzile aglomerate ale oraşului. La fiecare ofiţer fericit că a fost decorat existau o sută de bărbaţi şi femei obosiţi şi deprimaţi.

– Ei, prietene August, dar nu trebuie să te-ntristezi! Asta n-a fost decât o dispută amicală, la o ţigară de foi, între doi vechi prieteni. Maşina o coti spre Plein şi santinela Luftwaffe salută fără să se sinchisească dacă maşina era goală sau nu.

– Ia-mă încet, Max. Un bărbat îndrăgostit devine foarte sensibil.

Max zâmbi.

– Dar ţigările sunt foarte bune, nu-i aşa?

– Excelente.

– Atunci ia toată cutia. Un bărbat îndrăgostit nu ştie niciodată când i se poate întâmpla să aibă nevoie de o cutie cu havane. August încercă să-l refuze, dar Max îl prinse de mâini, forţându-l să primească ţigările. În perioada următoare, cursele acestea o să le facă maiorul Georg Tuchel. Poţi să-i telefonezi aici, dimineaţa, în orice zi de-lucru, dacă vrei să te ia cu maşina. Am vorbit personal cu el şi nu va fi nici o problemă. Max se întoarse către şofer. Du-l pe Oberleutnant la staţia radar „Ermine" Am să te trec eu în registru pentru încă două ore - şi ne vedem mâine dimineaţă, la aceeaşi oră ca de obicei. Şoferul închise portiera şi-l salută pe Max Sepp, iar acesta rămase pe trepte, făcându-i semn ca mâna lui August, în timp ce maşina se-ndepărta.

Şoferul conduse în tăcere timp de aproape o oră, dar când ajunseră în zona interzisă, August simţi că acesta avea ceva pe suflet îi oferi un trabuc, dar şoferul refuza, spunând că preferă o ţigară obişnuită. Aici, pe lângă coastă, conducea mult mai încet. Era un loc straniu şi pustiu, doar când şi când depăşeau câte o căruţă trasă de cai de rasă Zeeland, cu picioare groase, sau câte-o bicicletă cu roţi de lemn, ce hurducăiau pe caldarâm.

Când trecură şi de ultimul sat din zonă, drumul îngust de beton se transofrmă într-o alee presărata cu nisip şi, deodată, ca prin ceaţă, zăriră Marea Nordului. Dunele acoperite cu iarbă pipernicită erau înalte de aproape douăzeci şi chiar treizeci de picioare, iar dincolo de ele se întindea plaja netedă, cu nisip fin, ce se termina în mare. Deasupra oceanului plutea o ceaţă albă şi densă, precum chiciura, şi reducea vizibilitatea la numai cincizeci de picioare. Santinele înveşmântate în mantale şi ţepene de frig

se învârteau de colo, colo, în jurul staţiei radar, care, întocmai precum coasta aceasta aridă, părea o adevărată pădure de sârmă ghimpată şi stâlpi de oţel. Tufişurile şi iarba aspră erau culcate la pământ de valurile ce băteau dinspre mare chiar dacă se aflau la adăpostul dunelor, unde aerul era mai calm iar ceaţă albă şi groasă ca smântână persista aproape nemişcată. Singurele creaturi fericite păreau a fi păsările, care zburau foarte jos, aproape de nivelul buncărelor, cloceau ouăle şi scoteau pui la adăpostul gardurilor de sârmă ghimpată. Nici chiar cei cărora le-ar fi plăcut doar să le privească nu se mai puteau apropia acum de ele, căci o porţiune de aproape cinci sute de mile pătrate din regiunea de coastă a Europei de nord devenise o vastă rezervaţie naturală, păzită de Wehrmacht.

Roţile Citroenului alunecară scrâşnind pe nisipul moale, şoferul insistă să-l ducă pe Oberleutnant Bach până la intrarea în cantonamentul său, aşa cum făcea întotdeauna. Sări din maşină, îi deschise lui August portiera, salutându-l corect şi respectuos.

– Mulţumesc, spuse August. Du-te la Feldwebelul meu, îţi va da nişte ouă. Băiatul dădu din cap. Şi scena aceasta se repeta de fiecare dată, numai că acum mai intervenise ceva.

– Ştiţi, domnule, e vorba de Herr Oberst, spuse şoferul, timid, ascunzându-şi cu greu nervozitatea.

- Ce-i cu el? întrebă August.

– Herr Oberleutnant nu ştie că Herr Oberst a primit ordin de plecare la un regiment de infanterie, pe frontul rusesc: la Orei. O mulţime de ofiţeri au primit ordin să plece acolo. Se pare că joi porneşte la drum. Ehei, o să ne lipsească foarte mult Herr Oberst!

– Şi mie o să-mi lipsească, spuse August. Îţi mulţumesc că mi-ai spus. Şoferul salută din nou şi plecă să-şi capete ouăle ce-i fuseseră promise.

CAPITOLUL 13

Lucrul acesta m-a-ntristat foarte tare, Victor crede-mă. N-am mai putut să-nghit o-mbucătură, la masă, din cauza asta. Doctorul scutură din cap, vrând să arate că suferea profund. Am mai întâlnit cazuri dintr-astea, Victor. Se cheamă exhibiţionism.

– Ce vrei să spui? întrebă Lowenherz-.

– Te surprinde, nu? Hans Furth, ofiţerul medic de la Kroonsdijk, îl privi întrebător pe Lowenherz, arătând spre dulapul în care ţinea sticla de coniac şi paharele, dar acesta făcu un gest de refuz. Cu tineri din ăştia zdraveni ca voi, un doctor nu prea are multe şanse să-şi facă meseria. Rolul meu aici a devenit cel de psihiatru..

– Psihiatru, spui? Credeam că dispreţuieşţi ştiinţa asta evreiască, Hans.

Hans zâmbi.

– Dacă ne-ntoarcem mult înapoi, la Henry Navigatorul, o să descoperim că şi arta navigaţiei îşi

are originea tot la evrei, dar asta nu-nseamnă că facem abstracţie de ea.

– Dacă ne întoarcem foarte mult în trecut, vom descoperi probabil că şi legea gravitaţiei a fost enunţată tot de un evreu, remarcă Lowenherz.

– Aici e-n ordine; misiunea Luftwaffeului este să nu ţină seama de legea gravitaţiei.Hans chicoti:

– Spuneai mai înainte că Himmel este un exhibiţionist, îl întrerupse Lowenherz.

– Pentru mine, viaţa este un simplu joc, Victor dragă. Când şezi îndărătul acestui birou, ai posibilitatea să urmăreşti întreaga panoramă a vieţii omeneşti: tragedia, umorul, onoarea, dizgraţia, rănirea sau moartea.

– Şi i-ai informat şî pe cei de la S.I.P.O. În legătură cu bănuielile tale? insistă Lowenherz.

– Victor, legea nu trebuie încălcată.

- Bine, dar nu mai departe decât săptămâna trecută te lăudai că nu i-ai votat niciodată pe nazişti şi că ai fi dorit din toată inima ca Austria să nu ajungă sub dominaţie nazistă.

Hans Furth se lăsă pe spate, în scaunul rotativ. Era un bărbat durduliu, în vârstă de aproape treizeci şi cinci de ani, austriac de origine, medic de profesie, repartizat la aviaţie. Purta, aferat şi cu mândrie, jacheta elegantă de piele cu fermoar în faţă, pe care o îndrăgeau şi aviatorii, iar în comportare adoptase afectarea şi exuberanţa tinerească a acestora. Se îmbrăca întotdeauna cu haine curate, călcate cu grijă, iar părul negru şi des era pieptănat peste cap şi părea proaspăt spălat. Avea o faţă roşcovană, ochi albaştri, iar gura foarte mică şi din cale-afară de roşie, ca de femeie, părea gata să zâmbească sau să rostească ceva. Acum îşi fuma cu grijă ţigara

de foi, atent să nu împrăştie scrum pe jos şi-şi atingea încontinuu faţa cu degetele, ca şi când ar fi vrut să se asigure că totul e în ordine.

– Încerci să mă prinzi, Lowenherz Victor, zâmbi el.

Furth îşi ţinea trabucul între degetul gros şi cel arătător, întocmai ca pe o suliţă.

– Tu eşti un aristocrat, iar eu sunt un simplu băiat de muncitor. Cei de treapa noastră nu i-au prea sprijinit pe nazişti în trecut, aş putea spune chiar că nu i-au sprijinit deloc. Puterea naziştilor îşi trăgea seva din tagma funcţionarilor păturii de mijloc şi a foştilor ofiţeri rămaşi pe drumuri; trebuie să recunoşti că şi-au găsit un teren foarte fertil şi propice.

- Pe mine mă interesează povestea asta cu Himmel, spuse Lowenherz, făcând un ultim efort să abată discuţia înspre subiectul pe care-l urmărea el.

– Un caz al naibii de interesant, fu de acord Hans Furth. I-am recitit azi dimineaţă dosarul medical şi cred că, într-o oarecare măsură, problema e rezolvată. Se rezemă de spătarul scaunului întocmai ca o matroană şi-şi mângâie, cu un gest de cocotă, pieptul, sub jacheta scurtă de piele.

– Cum e rezolvată? întrebă Lowenherz cu interes.

Furth se aplecă mai mult spre interlocutorul său şi coborî glasul.

– Deocamdată, eu personal nu pot să dovedesc nimic, dar părerea mea este că Himmel nu e pur. din punct de vedere al rasei. Citeam în ziar, mai zilele trecute, că evreii comit mai multe furturi decât arienii.

– Sună ridicol şi neştiinţific, suspină Lowenherz., Doctorul zâmbi cu faţa întoarsă spre fereastră, de

parcă ar fi avut de împărtăşit un secret mobilierului din încăpere.

– Dragul meu baron, nu cred că poţi să negi importanţa educaţiei. Au fost necesari o mie de ani de civilizaţie ca să devii ceea ce eşti. Evreii în schimb...

– Orice om de pe lumea asta are în spate o mie de ani de educaţie, replică Lowenherz iritat. Şi poate că în zilele noastre evreii au mai multe motive să fure decât arienii.

– Asta e teoria mea, îşi continuă Hans Furth ideea. Noi, germanii am fost crescuţi şi educaţi ca naţiune disciplinată, şi individul acesta, Hitler, ne înţelege şi ştie exact de ce avem nevoie...

„Noi germanii", gândi Lowenherz, ascultându-l pe doctor vorbind cu accentul său vienez, un pic cântat, mestecând cuvintele în germană, întocmai ca pe o caramea şi dezvelindu-şi dinţii la fiecare muşcătură.

– Revoluţionezi o naţiune disciplinată cu ajutorul teoriilor politice şi astfel ai în mână un instrument, înhami casta militară la acest instrument şi dobândeşti o armă, apoi permiţi celor din aparatul de stat să aibă forţe armate proprii - mă refer la Waffen S.S. - şi creezi, astfel, un climat în care oamenii politici şi militarii vor fi într-o luptă continuă, şi astfel arma dobândită va cuceri lumea.

– Mai există totuşi, o foarte mare parte din lume necucerită încă, observă Lowenherz.

– Ştiu. spuse Furth, dând din cap şi zâmbind. Ar fi fascinant de văzut ce se va-ntâmpla până la urmă.

– E întocmai ca o partidă de bridge, spuse Lowenherz.

– Poate chiar măi interesant, remarcă Furth. Bridge-ul nu este nici pe jumătate aşa de pasionant.

Pregătirea mea ca medic şi ca militar mi-a dat posibilitatea să înţeleg psihologia rasei germane. Ştii, poate n-ai să mă crezi, dar îmi dau seama de la prima vedere ce simptome prezintă un bolnav în funcţei de gradul pe care îl are. De pildă, nici un subofiţer german nu va îndrăzni să intre în cabinetul meu şi să se plîngă de indigestie, după cum la fel de puţini vor fi ofiţerii care vor spune că suferă de picioare. Noi germanii suntem un popor tare ciudat, nu-i aşa?

„Da, gândi Lowenherz, iar dacă s-ar întâmpla să ajungă ruşii până aici, glumeţul acesta care ştie să inspire încredere vă ocupa acelaşi post confortabil în aparatul administraţiei militare, înveselindu-i pe ofiţerii noii puteri cu aceleaşi observaţii cinice asupra firii germanilor şi a slăbiciunilor lor. Iar ruşii se vor distra, aruncându-i câte-o cutie cu trabucuri apreciind cât de simpatici sunt austriecii”.

– Nu pot să sufăr neplăcerile, Victor, şi nu cer decât să fiu lăsat în pace.

– În timp ce indivizi de teapa lui Himmel încearcă să te atragă în cursă?

– Nu mă înţelege greşit, mie îmi place tipul ăsta, Himmel. Dar numai pentru simplul motiv că ne place nu înseamnă să ne amestecăm. Face pe grozavul, Victore. Majoritatea celor care se bagă singuri în bucluc nu sunt altceva decât nişte exaltaţi.

Lowenherz nu reuşi să găsească nici un răspuns. Se uită la Furth, care-şi plimba nervos degetul cel mic de-a lungul sprâncenei.

– Nu eu am creat lumea cu toate sistemele ei sociale, continuă doctorul, subliniindu-şi scuza

printr-un zâmbet. Omul este un animal viclean şi corupt. Este o lege a firii pe care n-o vom putea schimba niciodată, Victor dragă. Şi să nu-mi spui tu mie că strămoşii tăi n-au luptat, n-au înşelat şi n-au ucis până au reuşit să pună mâna pe domeniile pe care le stăpâniţi şi mai apoi să le păstreze.

- Trebuie să plec, Hans!

- Te-am jignit.

– Nu, spuse Lowenherz nu mai aduse vorba de Himmel, ştia că n-ar fi reuşit să scoată de la Furth decât generalităţi şi răspunsuri aparent adevărate.

- Aş dori să-ţi dau un sfat, în calitate de medic, spuse Furth. Nu cred că ţi-ar strica o vacanţă de câteva zile. Ce-ai zice de o vânătoare de mistreţi? Aş putea face rost de carabine şi de camere. Şi pe mine m-a dat peste cap povestea asta, cu Himmel, crede-mă. Ţineam foarte mult la el. Popota ar putea cumpăra carnea pentru cârnaţi. Te mai scoate puţin dintr-ale tale. Ce spui, Victore?

Lowenherz râse şi lucrul acesta îl puse pe doctor într-o mare încurcătură.

– Abia fac faţă la vânătorile care mi-au fost aranjate deja, Herr Doktor, spuse el. Oricum, îţi mulţumesc pentru invitaţie. Se ridică brusc în picioare. Poate că exista o cale mai directă de a se ocupa de problema aceasta.

Punctul de alarmă se afla într-o dezordine de nedescris: scaune adunate unele peste altele, maldăre de ziare vechi aruncate prin colţuri, ordine de modificare a operaţiunilor necitite, scurte îmblănite răspândite peste tot, de care n-avea nimeni nevoie pe arşiţa soarelui fierbinte de vară. Lowenherz se gândise serios la problema dosarului. Oare de cîţi ofiţeri influenţi, din Luftwaffe, ar fi fost nevoie

pentru ca un protest să devină legal sau cel puţin să atenueze gravitatea pedepsei? Doctorul se temea probabil de Blessing şi de Starkhof, dar oare câte proteste fuseseră deja făcute în legătură cu experienţele? Şi în ce măsură exista oare o unitate de vederi? Poate că documentul se aflase în cabinetul doctorului tocmai din dorinţa Luftwafeului de a-l face să circule şi să afle astfel care erau comentariile privitoare la el. Starkhof ar fi fost cel mai în măsură să răspundă la întrebările acestea, dar Lowenherz era hotărât să nu-i dea nici un fel de informaţii în schimbul eventualelor răspunsuri pe care acesta ar fi fost sau nu dispus să i le dea. Cel mai bun mijloc era telefonul; în definitiv, putea să şi închidă, dacă tipul devenea agasant sau obraznic. Dar, în clipa în care puse mâna pe telefon, simţi că-l cuprinde o stare de nervozitate. Tatăl său ar fi ştiut ce să facă într-o astfel de situaţie, pe când Victor habar n-avea cum să procedeze. Dar, pe de altă parte, tatăl său nici măcar n-ar fi încercat să descurce o situaţie de genul acesta; dimpotrivă, nici nu s-ar fi ocupat de ea, ar fi preferat să nu-i dea nici cea mai mică atenţie.

– Cu Herr Doktor Starkhof, te rog, îi spuse el operatoarei. Urmă o scurtă pauză.

– Alo, noroc, von Lowenhferz, auzi el vocea bătrânului. Se amuza folosind particula von, deşi ştia bine că Lowenherz o considera o dovadă de grosolănie. Aşteptam să mă suni.

Pe Lowenherz îl izbi faptul că Starkhof ghicise cine îl suna şi-i trebuiră câteva clipe să-şi recapete stăpânirea de sine.

– V-am sunat în legătură cu dosarul acela furat, spuse Lowenherz.

– Ţi-a trimis şi ţie unul prin poştă, nu-i aşa? Doamne, cum de nu le-au interceptat oamenii noştri? Ei bine, cu al tău fac cincisprezece. Ai idee câte a mai trimis?

– Nu.

– Păcat. Ţi-a scris şi vreo scrisoare? întrebă bătrânul, - Nu.

– N-are importanţă.

– Nu veniţi să luaţi copia mea?

– Eşti nervos, eh? Lasă, baroane, păstreaz-o până mâine. Nu-i nici o grabă. Am paisprezece copii în faţa mea, pe birou.

– Dar n-am unde s-o încui la loc sigur, decât daca. i-o dau Kommandeurului s-o închidă în seif.

– Nu, băiete dragă, nu-ţi face probleme. În cadrul serviciilor medicale au fost distribuite aproape trei sute de copii de acest fel, iar la Nurnberg s-a ţinut o conferinţă la care nouăzeci şi cinci de oameni de ştiinţă au discutat raportul şi fiecare dintre ei a păstrat câte o copie, ca să nu-ţi mai spun că cel puţin patru exemplare au fost rătăcite. Aşa că nu-i nevoie să te frământi atâta în legătură cu raportul.

– Aşadar a... circulat? Şi nimeni... vreau să spun, n-au fost...?

Un avion trecu pe deasupra clădirii, zburând foarte jos şi făcând să zăngăne ferestrele, iar Lowenherz fu dintr-o dată bucuros că avea o scuză de moment să nu mai vorbească. Starkhof spuse:

– Ah, bag de seamă că domnul baron a discutat cu tânărul Himmel. Nu, bineînţeles că n-a fost nici o reacţie, cu excepţia faptului că doctorul Rascher a primit mulţumiri din partea Luftwaffeului de la însuşi Goring, ca să nu mai punem la socoteală scrisoarea plină de simpatie care i-a fost adresată de către

Inspectoratul medical Luftwaffe şi felicitările primite din partea a mii de colegi de breaslă.

Lowenherz se simţi, dintr-o dată, înjosit, bolnav şi teribil de singur, văzând cum i se spulberă orice speranţă. Oare şi Himmel simţise acelaşi lucru, în timp ce i se destăinuia sus în imensitatea rece a cerului? Dacă era aşa, hotărârea lui era nestrămutată.

– Aţi citit dosarul, Herr Doktor?

– L-am citit, von Lowenherz, l-am citit, - şi...?

– Ce-ai vrea să-ţi spun, Lowenherz? Dacă ţi-ai pune puţin mintea la contribuţie, ţi-ai da seama că aş fi în măsură să te provoc, să inventez cine ştie ce declaraţie perfidă sau grosolană, iar după aceea aş putea depune jurământ că totul nu a fost decât în interesul serviciului. Nu mai face atâtea gafe, Lowenherz. Întoarce-te la avioanele tale şi lasă povestea asta în seama mea.

– Nu vă interesează părerile mele?

– Câtuşi de puţin, băiete. Dacă nu ştii nimic important, înseamnă că-mi pierd vremea de pomană. Iar dacă ştii ceva important, prefer să te ascult mâine, când dosarul va fi transmis departamentului meu în mod oficial. O descoperire epocală, făcută astăzi, ar însemna promovarea prietenului nostru Blessing, şi cu toate că nu-l doresc decât binele, nu-mi convine ca eu să muncesc şi el să fie avansat în grad. Aşa că prefer sa te-ascult mâine.

– Veţi reveni mâine, ca să-l arestaţi pe Himmel?

– Exact. Totul se va face discret şi în linişte. Mâine dimineaţă, hârtiile mele vor fi ajuns unde trebuie, iar, până atunci, tu şi cu prietenul tău Kokke veţi avea timp sa vă revizuiţi atitudinea şi veţi vedea

ce-nseamnă să fii înţelept şi să colaborezi cu oamenii legii.

– Şi ce-o să se întâmple cu Himmel?

– Te referi la pedeapsă? Ei, asta depinde. Dacă îşi retrage afirmaţiile pe care le-a făcut, îşi recunoaşte vina şi îi denunţă pe ceilalţi instigatori sau tovarăşi de complot, sau ne conduce spre demascarea unei noi conspiraţii, atunci probabil că va lua vreo zece-cincisprezece ani de închisoare.

– Doar nu credeţi c-a fost o conspiraţie?

– Eu personal nu cred, dar dacă Himmel poate să mă convingă în vreun fel sau altul, sunt gata să-l ascult. Are câţiva prieteni printre civilii din Kroonsdijk care nu mă încântă deloc. Jos, în sat, au şnaps şi unt din belşug şi o parte sunt strecurate înapoi, la baza aceasta aeriană. Himmel ar fi putut să-mi acorde sprijinul de care aveam nevoie ca să dau la iveală o reţea întinsă de speculanţi care vând mărfuri pe sub mână.

Lui Lowenherz, sinceritatea agentului de la Abwelir i se păru de-a dreptul deconcertantă.

– Ce se întâmplă dacă aceste documente îi aduc lui Himmel sprijinul unor ofiţeri Luftwaffe cu mulfă influenţă?

– Trăim într-o societate în care influenţa poate constitui un atu, spuse bătrânul Starkhof, evaziv. Dar pun rămăşag că aceştia ar avea până la urmă ghinionul să fie executaţi împreună cu Himmel. Adăugă sec: Deşi au fost situaţii în care, la victime, de rang superior, a fost aleasă sinuciderea ca mijloc de a ocoli legea.

Lowenherz, îşi înghiţi, fără să scoată un cuvânt, argumentele pe care şi le pregătise cu atâta grijă. Il copleşi un dezgust profund şi o antipatie fără mar-

gini pentru acest bătrân cinic, destul de sigur şi stăpân pe sine pentru a rosti cu voce tare cuvinte pe care alţii abia ar fi îndrăznit să le gândească.

– Sunteţi convins?

– Dragă băiete, aşa-mi câştig pâinea cea de toate zilele. Nu sunt atât de ambiţios ca tine, nu vreau să modific legea şi nici nu-i judec pe cei ce-o încalcă. Misiunea mea este să-i dau pe infractori pe mâna justiţiei, iar dacă, mâine, prietenul tău Himmel s-ar apuca să schimbe legile iar colegul meu Blessing ar fi cel care le-ar încălca, aş fi gata să-l defer justiţiei pe-acesta din urmă, fără nici o şovăire. În vocea bătrânului se simţea o undă de dispreţ faţă de sine.

– Asta sună a autolinişţire, remarcă Lowenherz.

– Nicidecum, spuse Starkhof, este exact ceea ce gândesc. Aş dori atât de mult să mă pot exprima şi eu la fel de elegant ca Herr Oberleutnant.

– Bună ziua, Feldwebel Herr Doktor.

– Bună ziua, dragul meu baron.

CAPITOLUL 14

La Centrul operaţional, teleimprimatoarele începură să ţăcăne continuu de pe la vremea prânzului. Mesajul de la Cartierul generai al Comandamentului Aviaţiei de bombardament fu dus la comanda grupurilor de aviaţie, iar de acolo, mesajele fură transmise tuturor aerodromurilor, inclusiv celui de la Warley Fen.

,,Transmitem mai jos ordinul de execuţie pentru noaptea de 31 iunie 1943, ca o confirmare a instrucţiunilor primite telefonic.

Urma un şir nedesluşit de abreviaţii şi cuvinte cifrate care precizau natura atacului: culori de semnalizare, indicatoare de semnalizare în aer şi pe sol, treptele de înălţime şi timpii, punctele iniţiale, locurile de manevră, înălţimile de bombardament şi timpii, încărcăturile de muniţii şi buletinele meteorologice cu direcţia curenţilor de aer ce aveau să fie întâlniţi la înălţimile de bombardament inclusiv condiţiile atmosferice din zona aerodromurilor, în momentul reîntoarcerii avioanelor la bază.

Imediat, ofiţerii specialişti începură să transpună hotărârea în diagrame, planuri operative şi ordine de operaţii ce aveau să constituie subiectul instructajului din după-amiaza aceea. Căpitanul Giles, ofiţerul şef al bombardierilor, căpitanul Ludlow, ofiţerul şef cu navigaţia şi John Munro, comandantul de escadrilă, avură o scurtă conferinţă, iar meteorologul îşi exprimă îndoiala pe care o au întotdeauna experţii faţă de previziunile făcute de alte persoane. Deocamdată ordinele de luptă nu fuseseră comunicate decât sub formă de ordine pregătitoare celor care prin poziţia pe care o ocupau erau obligaţi să le cunoască. Ca măsură suplimentară de precauţie, se comunică corpului de gardă să fie închisă poarta principală şi să nu fie lăsat: nimeni să iasă, fără permisiune scrisă de la ofiţerul adjutant al bazei. Deşi gardul care împrejmuia unitatea avea numeroase spărturi, toată lumea urmă întocmai instrucţiunile primite, fiind atât de multe de făcut încât nimeni nu găsi vreme nici măcar pentru berea de la barul Bell.

Lipsit de larma şi agitaţia aviatorilor, satul se cufundă în linişte, în timp ce aerodromul se trans-

formă într-un adevărat furnicar. Ori de câte ori se pregătea un atac, până şi barul Bell arbora o oarecare sobrietate cuviincioasă.

Cynthia Radlett, barmaniţa de la Bell, lustrui mesele, clăti şi şterse cu grijă paharele şi mai aduse nişte sticle cu stout[70] din pivniţă, apoi se apucă şi frecă podelele. Îi privi cu pizmă pe cei patru fermieri care stătuseră la băutură şi taifas încă de la prânz. Se apropia ora deschiderii. Cei care se plângeau de pălăvrăgelile femeilor se vede că nu ascultaseră niciodată o discuţie purtată între fermieri. Norcul lor era că poliţistul îşi făcuse de lucru pe gazonul din faţa popicăriei domnului Wate, altfel i-ar fi luat la zor pentru simplul motiv că aceştia rămăseseră să bea după ora închiderii. Într-un târziu, unul din cei patru bărbaţi ajunse la fundul paharului, apoi îl puse cu zgomot pe masă, suspinând, şi se şterse la gură cu dosul palmei.

– Fasole, seamănă fasole, aşa i-am spus. Orice altceva ai să semeni, va fi mâncat de omizi.

Cei trei bărbaţi dădură din cap, aruncând o privire spre Ben Thorpe. Acesta vorbi tărăgănat, cu o voce răguşită:

– Ten Acre a fost întotdeauna bântuit de omizi.

– Eşti sigur că nu vrei să mergi la Parson's Meadow, Ben?

– Mda, răspunse bătrânul şi-şi suflă nasul cu zgomot. Tovarăşii săi nu şi-ar fi putut închipui cât de supărat era Ben, căci ochii bătrânului erau întotdeauna umezi.

– După război o să fie ca mai-nainte.

---

70 Un fel de bere neagră, tare, englezească.

– Mda, mârâi Ben. Era cea mai bună păşune din toată regiunea. Taică-meu, săracul, a, plivit-o de buruieni şi a îngrăşat-o cu bălegar timp de aproape cincizeci de ani, la fel ca şi bunicul, înaintea lui. De-acum, bătrânul plângea cu adevărat, de asta nu se mai îndoia nici unul din ei. Nici nu vreau să mă uit cum ar pământul acesta şi cum seamănă afurisitele alea de barabule. Nu mai apuc să văd crescând iar nutreţ acolo.

În engleza veche, Weorf însemna animal de tracţiune iar Warley, locul unde păşteau vitele. Acum însă comitetele agricole de război dăduseră dispoziţii ca toate păşunile să fie arate şi semănate şi singura porţiune rămasă nearată la Warley era cea din jos de Trimmer's Meadow, pe care satul o folosea ca teren de crichet Astăzi se juca un meci de antrenament, dar cam în jurul orei la care se deschidea barul Bell, un număr destul de mare de aviatori şi săteni se şi adunaseră să privească, aplaudându-i pe jucătorii la bătaie, sfătuindu-i pe cei care serveau mingea, sau moţăind la soare.

Nici un sezon de crichet nu se ridicase la înălţimea acestuia: echipa „Royal Englneers Norwich Depot" juca contra echipei R.A.F. Warley, iar patrula „A" contra celor din sat; veneau echipe din toată regiunea de est a Angliei să joace crichet pe iarbă sau shove-ha'penny[71] şi darts[72], în barul Bell, unde se bea bere amară dar caldă.

---

71 Shove-ha’penny (Shovel Board) = joc în care se împinge o monedă sau un jeton pe o suprafaţă marcată (engl.).

72 Darts = joc în care se arunca cu mici săgeţi într-un panou* ţintă (engl.).

Terenul de crichet era orizontal şi nivelat, deşi, câteodată, când se strica vremea, se mai umplea de noroi datorită faptului că se afla sub nivelul mării. Aviaţia trimisese tâmplari să refacă vechea, tabelă de marcaj, iar, din partea bazei aeriene, caporalul Gilbert se ocupase de revopsit. Apoi, în vechea magazie a lui Sammy Thatcher, care trebui să-şi construiască una nouă în altă parte, amenajară vestiare. Deşi era atât de mică încât nu încăpea în ea mai mult de o echipă o dată, nimeni nu râdea când i se spunea pavilion. Astăzi, poliţistul Bill Beacham, campionul satului la domino, fu ultimul jucător la bătaie din echipa de rezervă pe care o înfiinţaseră sătenii. De aproape un sfert de ceas nu marcase nici un punct, dar, cu toate acestea, nu se lăsă intimidat de „spinnerii" domnului Wate şi continuă să obstrucţioneze cu o încăpăţânare diabolică. Războiul îi adusese, poliţistului Beacham avansarea la gradul de sergent, iar când sosiseră aviatorii fusese sfătuit în mod oficial, să coopereze cu poliţia în probleme ce ţineau de disciplină, de serviciu şi securitate naţională. Se vorbea chiar că Beacham avea un agent de poliţie care îl ajuta. „îl ajută să ajungă sâmbătă seara de-aici până acasă", spunea Cynthia, şi lumea râdea, ştiind că, întocmai ca majoritatea glumelor bune, aceasta mai conţinea şi foarte mult adevăr.

Colonelul era foarte încântat de faptul că oamenii săi legaseră prietenii strânse cu sătenii şi se lăuda că numărul lor era un adevărat record. Dar, ca toate concluziile oficiale, părerea colonelului era total greşită, sau poate că acesta se referea la faptul că nu existaseră divergenţe sau cazuri grave, care să trebuiască consemnate în scris. Dar, pe de altă

parte, nici o dragoste prea mare nu exista între aviatori şi localnici. Când un sătean anunţa sosirea unui camion încărcat cu aviatori la Bell, cu remarca: „Soseşte Wehrmachtul", nici aceasta nu suna doar ca o simplă glumă.

Mai rămăsese o jumătate de oră până când se deschidea barul Bell, dar Cynthia umplu o halbă cu bere şi i-o duse afară lui Sam Thatcher, care lucra ceva la tulpina unui stejar bătrân ce indica linia de demarcaţie.

– Ei, care e situaţia? întrebă Cynthia.

Sam îşi şterse întâi spuma de bere de la gură, apoi răspunse:

– La fel ca şi copacul din spatele casei lui Percy; Ce păcat! îşi şterse mâinile ude de şorţ. E putred pe dinăuntru.

– A îmbătrânit. Cu siguranţă că se află aici de mai bine de o sută cincizeci de ani. Sam sfredelise tulpina copacului şi introdusese înăuntru făina de oase, pentru a hrăni1 lemnul. Puse jos paharul şi termină de astupat o gaură

– Şi asta o să-l salveze!

– O să-i mai dea încă vreo cincizeci de ani de trăit, Cynthia.

– Ai face mai bine să te ocupi şi de şefu', după ce termini cu copacul acesta.

– Haide, haide, spuse Sam Thatcher, nu-ncepe iar. Nu ţinea deloc să fie amestecat în vrajba dintre Cynthia şi patronul acesteia. Privi înspre terenul de crichet, unde sergentul Beacham, poliţistul, continua să obstrucţioneze aruncarea puternică a mingilor. La noapte iar o iau din loc.

– Aşa se pare.

– Şi vântuleţul acesta... O să-şi cam schimbe direcţia, remarcă Sam.

– Crezi că o să plouă?

– Nu cred, m-ar durea picioarele. Dar la noapte, vântul va bate din altă direcţie şi or să se întoarcă pe deasupra noastră, taman când îmi va fi şi mie somnul mai dulce.

– Nu mai spuneţi, domnule Thatcher! Eu nu mai pot să adorm, după ce mă trezesc ei din somn.

Izbucni o furtună de aplauze în clipa în care Ben Beacham fu scos din joc.

– Eu, una, nu-nţeleg un lucru, spuse Cynthia Radlett. Ce fac ei toată ziua? Vreau să spun că ei nu pleacă în raiduri decât noaptea târziu, după ce închidem noi. Bine, ştiu că dimineaţa sunt obligaţi să-şi încerce avioanele, dar oare după aia ce fac toată ziua, acolo?

– Trebuie să-şi pregătească zborul şi să hotărască unde aruncă bombele. Se discută foarte mult, acolo, la aerodrom.

– Ei bine, nu ştiu, spuse Cynthia Radlett, dar pentru noi, nopţile în care ei pleacă în misiune sunt un adevărat chin. Se apropia ora cinci şi jumătate aşa încât Cynthia se înapoie la bar şi se pregăti să deschidă.

Cel mai interesant şi mai distins ofiţer de la Warley Fen era, fără îndoială, locotenentul aviator Longfellow, ales, pe bună dreptate, ofiţerul şef cu informaţiile. Acesta era un bărbat înalt, în vârstă de treizeci şi opt de ani, eu ochi albaştri, fost boxer amator cu oarecare renume la Cambridge, pe vremea când era student la litere. După ce-şi terminase studiile lucrase la un ziar obscur din Middlands, apoi

fusese promovat la un cotidian naţional. Nu excela niciodată în culesul ştirilor de senzaţie, în schimb se pricepea să găsească, într-un răstimp foarte scurt, câteva mii de cuvinte în care să descrie Colegiul Cardinalilor (la moartea vreunui papă), în care să explice ce este heliul (cu ocazia unui articol despre o catastrofă a vreunui dirijabil) sau în care să vorbească despre curentul suprarealist (când se referea la Vreun preţ fabulos plătit la Sotheby's). De altfel, pa Longfellow nici nu-l prea încânta să facă critică de film sau să comenteze nu ştiu ce eveniment monden, considerând că această muncă ingrată nu era deloc pe măsura capacităţilor sale. În 1936 îşi dădu demisia din slujba de ziarist, se stabili în Cornwall, şi deveni corespondent ştiinţific, ocupaţie care, pentru câteva mii de cuvinte pe lună, îi furniza suficient de mulţi bani pentru â putea duce un trai liniştit şi confortabil, într-o mică vilă cu vedere spre mare, împreună cu tânăra-i soţie şi cu cei doi copii, dandu-i răgazul necesar să lucreze la manuscrisul sau. Era un roman poliţist, în care acţiunea se desfăşura în preajma unei mine de cositor din Cornwall şi, deşi el personal considera subiectul ca un fel de reţetă, despre modul cum se prinde criminalul, adăugase în cadrul prezentării-reclamă, făcută de editor: „Studiu psihologic asupra trăirilor lăuntrice ale criminalilor alienaţi mintal". Ziarul „Scotsman" considerase că era o carte promiţătoare, cei de la „Observer" că subiectul era foarte bine echilibrat şi că autorul îşi stăpânea cu talent tehnica, în schimb o oarecare publicaţie săptămânală de stânga comentase cum că „mucurile de la ţigările făcute cu mâna a căror sursă era deci uşor de identificat, au devenit un

obicei prea neglijent şi destul de răspândit la genul de răufăcători care populează romanul poliţist mediocru, din anul acesta". Când începuse războiul tocmai ajunsese la jumătatea cărţii şi terminase de scris capitolul care se referea la spargerea organizată a unei bănci. Longfellow se înrolase imediat ca voluntar.

Principala obligaţie a ofiţerului şef cu informaţiile era amenajarea sălii de instructaj. La Warley Pen se afla într-o baracă lungă de lemn, cu mai multe şiruri de bănci, în care încăpeau laolaltă cam o sută cincizeci de oameni. La unul din capetele încăperii se afla un podium; în spatele lui atârna harta Europei ce se întindea pe toată lăţimea peretelui. Harta era ascunsă privirilor de o draperie de culoare roşie, prevăzută cu un şnur şi devenise un obicei ca de fiecare dată comandantul bazei aeriene să tragă de şnur şi să dezvăluie harta. Conform regulamentului, ferestrele, aflate pe părţile laterale ale încăperii, trebuiau închise şi camuflate, dar în ultimul timp vremea era atât de frumoasă şi de caldă, încât ferestrele rămâneau, în permanenţă deschise. Pe pereţi, erau lipite binecunoscutele afişe de tipul „Vorbăria costă vieţi”, iar într-un colţ se afla un avizier, cu ştiri primite de la serviciul de informaţii, prinse în pioneze de un roşu aprins. Longfellow adunase într-un panou o serie întreagă de fotgrafii şi schiţe în trei vederi cu avioanele de vânătoare BF 110 şi Junkers 88, sub titlul „Iată duşmanul nostru”, la care se adăugau câteva schiţe îndrăzneţe, întocmite pe baza ipotezelor emise de Ministerul Aerului, asupra felului în care se bănuia că va arăta ultimul tip de avion de vânătoare german.

Din tavan atârna machetele avioanelor inamice şi a celor ce aparţineau forţelor aliate, iar pe fiecare dintre ele exista, la loc vizibil, o notiţă cu descrierea performanţelor şi caracteristicilor acestora. Exista, de asemenea, „Panoul accidentelor”, cu fotografii de avioane decolând în pierdere de viteză, după ce părăsiseră pista, sau avioane cu pala: elicei muşcând dmtr-un ampepaj, în clipa unei coliziuni produse în timpul rulării pe pistă. La unul din capetele podiumului se afla panoul pe care se deseneau diagrame, în funcţie de datele transmise de serviciul meteorologic, referitoare la natura norilor (cei de gheaţă erau coloraţi în roşu, ceilalţi în albastru şi aranjaţi unii deasupra celorlalţi, pentru a sugera altitudinile la care se aflau). La celălalt capăt al podiumului, ajungând până aproape de tavan, se afla un panou intitulat „Scara fotografică” - o expoziţie ce nu dovedea prea mult talent sau prea multă pricepere în arta fotografică, în schimb prezenta precizia cu care fuseseră lansate bombele, exploziile acestora fiind surprinse şi imortalizate. Fotografiile făcute de echipajul lui Lambert se aflau în partea de sus a scării, în timp ce ale echipajului condus de Sweet erau destul de jos, aşezarea făcându-se de sus în jos în ordinea descrescândă a preciziei bombardamentului şi a valorii documentului foto.

Longfellow se mândrea nespus de mult cu această sală de instructaj, la amenajarea căreia pierduse atât el cât şi furierii săi mult timp şi consumase o grămadă de energie. Încăperea avea prospeţimea şi puterea de atracţie a reclamelor comerciale sau a unei expoziţii cu material pentru presă. Toate informaţiile prezentate erau ţinute la zi, iar pe avizier se afla o hartă a lumii şi un buletin cu

sumarul ştirilor de război de pe toate fronturile, împreună cu o notiţă făcută pe hârtie galbenă în care Longfellow încerca să prevadă intenţiile tactice ale forţelor inamice de vânătoare şi antiaeriene. Supoziţiile sale erau intitulate „Informaţii şi ipoteze asupra strategiei” Aviatorii veneau adesea, chiar şi în timpul zilei şi priveau la fotografile mai recente sau răsfoiau ziare şi publicaţii ca „Flight”,”Aeroplane spotter”,”Tee-Em”, sau vreo revistă tehnică. Longfellow spunea, adesea, că asta era singură sală de instructaj din cadrul întregului Comandament al Aviaţiei de bombardament în care echipajele intrau până şi în afara orelor în care se ţineau instructajele, şi manifestau interes faţă de materialul expus. Chiar dacă majoritatea veneau să o vadă pe Jane în „Daily Mirror”, să moţăie o jumătate de ceas sau să dea pe gât o cafea, mai mult ca sigur că în clipa în care plecau de acolo păstrau în memorie ceva care să le folosească să-şi salveze viaţa.

Acum însă, cu toate că instructajul urmase unei mese copioase cu slănină, fasole şi omletă - un meniu extrem de rar nu moţăia nimeni. Încăperea se umpluse cu membrii echipajelor celor şaisprezece bombardiere, care şedeau încordaţi şi palizi la faţă de emoţie, aşteptând permisiunea să fumeze. Când se apropia clipa primejdiei, oamenii deveneau îngânduraţi, iar echipajele se distingeau clar unele de altele. Se schimbau zâmbete sau se iscau discuţii şi între inşi care nu se înghiţeau sau care de la zborul precedent cu patru zile în urmă nu se mai întâlniseră decât întâmplător. Căci toţi se apropiau acum nu de prieteni, ci de cei şase cu care în următoarele câteva ore aveau să împartă aceeaşi soartă. Mitraliorii lui Lambert, de pildă, Binty Jones şi

Flash Gordon, care de vreo două luni erau într-o vrajbă continuă, glumeau acum unul cu altul, întocmai ca în timpurile bune.

Cei doi se cunoscuseră la şcoala de mitraliori şi-şi promiseseră unul altuia să rămână în acelaşi echipaj. Amândoi erau scunzi şi îndesaţi, aleşi întocmai ca majoritatea mitraliorilor de pe avioane pentru statura care le permitea, să încapă în turelele acţionate mecanic. Flash era un miner din Nottingham creol la faţă, cu strungăreaţă, un veritabil muncitor în subteran, care lucrase în abataj la cele mai dificile filoane. Purta părul foarte lung, uns din belşug cu briantină şi aranjat cu tot felul de bucle şi buclişoare şi evita chiar şi şapca de uniformă, de teamă să nu-şi deranjeze cârlionţii. Predilecţia sa pentru tot felul de lanţuri aurite, cu plăcuţe pe care îşi grava numele, pentru inelele ce aveau montate pe ele o tigvă şi două oase încrucişate, pentru fularele de mătase albă, precum şi purtarea sa, total nemilitărească, îi a trăseseră porecla de „Flash”, pe care o împărţea cu eroul unui film de desene animate, destul de deocheat. Flash avea o gură mare şi zâmbea cu uşurinţă; Digby spusese odată despre el că „n-are gură, are doar o mică balama la ceafă”, dar Flash Gordon se simţea foarte mândru de dinţii săi albi şi strălucitori, în ciuda faptului că fusese scutit, de serviciul militar, se înrolase ca voluntar în ziua în care împlinise douăzeci şi unu de ani. Nu iubea de fel mină şi singura lui dorinţă era să supravieţuiască războiului şi să-şi găsească un post de funcţionar la vreo fabrică de tutun din oraşul său natal. Era un băiat vesel, plin de energie şi veşnic cu o întrebare pe buze, dornic întotdeauna să afle cu ce se ocupau camarazii

săi în viaţa civilă şi nefiindu-i jenă să-i întrebe şi cât câştigau. Flash servea mitraliera de spate, de pe avionul lui Lambert.

Binty - un lăptar din Ţara Galilor - Jones Lăptarul, cum i se mai spunea, avea tot douăzeci şi unu de ani şi servea de obicei mitraliera superioară mediană deşi, câteodată, când Flash avea guturai, făceau schimb. Flash suferea mereu de guturai fiindcă, se plângea el, încălzitorul turelei de spate nu funcţiona cum trebuie. Binty intrase în aviaţie la vârsta de şaptesprezece ani, astfel încât primele câteva săptămâni de armată le petrecuse pe timp de pace. Binty era ferm convins că un recrut care îşi începuse instrucţia pe timp de pace îşi putea dovedi superioritatea, faţă de cei din jur, purtând părul tuns foarte scurt, cizmele şi nasturii foarte lustruiţi, ba, mai mult, având şi urme de tăieturi de lamă pe obraz. Eleganţa sa vestimentară era prin urmare singulară printre subofiţerii de aviaţie, iar Binty nu se sfia să facă observaţie câte unui soldat ba chiar şi câte unui caporal pentru mici neglijenţe în ţinută ca, de pildă, un nasture descheiat la buzunar, ceea ce-i atrăgea destulă antipatie. Binty adoptase felul de a vorbi al veteranului, având un vocabular împestriţat cu cuvinte arabe - greşit, pronunţate - sau cuvinte în hindusă, adaptate limbii engleze, iar „Bint” era termenul său favorit când se referea la o fată tânără, şi-l folosea extrem de des, căci, deşi nu avea o figură prea atrăgătoare, era un crai notoriu. Avea privire isteaţă şi se considera ager la minte şi, cu toate că cei din echipaj ştiau că este un uşuratic, nici unul dintre ei n-ar fi permis vreunui străin să-l caracterizeze astfel pe Binty. Apreciau cu toţii faptul că eficienţa şi curăţenia acestuia nu se constatau

doar în viaţa amoroasă bogată pe care o ducea, sau la motocicleta de care era atât de mândru, ci şi la mitralierele Browning pe care le avea în grijă. De altfel, şmecherul de Binty îşi revendicase turela superioară, ştiind că aici nu se aflau decât două mitraliere.

Flash şi Binty zburaseră împreună în cincisprezece misiuni, toate conduse de Lambert. Timp de aproape un an fuseseră prietenii nedespărţiţi, mergând împreună după fete, la băutură, apărându-se unul pe altul în încăierările care se iscau şi împrumutându-şi unul altuia iubitele, răspunsurile la examenele de tragere şi armament, ţigările şi o motocicletă BSA de 350 de centimetri cubi.

Totul fu bine şi frumos până într-o bună zi când cei doi prieteni o întâlniseră pe Rose, într-o cârciumă din Peterborough. Soţul Rosei era caporal în Armata 8-a şi lupta în deşert. Flash Gordon propuse, de la început, să nu se mai întâlnească cu ea, întrucât încălcau regulamentul, însă Binty ripostase, argumentând că Rose era o persoană demnă de încredere şi începu să petreacă mai multe nopţi în apartamentul acesteia decât la bază. „Nimeni n-are voie să-şi aibă nevasta la mai puţin de patruzeci de mile distanţă de bază, spunea el, dar regulamentul în vigoare nu interzice nimănui să o aibă aproape pe nevasta altuia.” Din ziua aceea, cei doi mitraliori începură să se urască, îndepărtându-se tot mai mult unul de celălalt. Acum în sala de instructaj, nu ţi-ai mai fi putut da seama de asta. Binty se uita la nişte caricaturi din revista umoristică „Beano”, împăturită strâns, şi dădea din cap aprobator, în timp ce Flash îi povestea despre motocicleta pe care un electrician de la patrula „A” o vindea cu

cincisprezece lire. Flash apreciase întotdeauna la Binty priceperea acestuia în materie de motociclete.

O muscă mare bâzâi şi se aşeză pe mâna lui Digby şi nu se urni de-acolo nici chiar împinsă cu degetul.

– Leneşă afurisită! spuse Digby.

– Pune-o pe geam, îi sugeră Lambert. Poate că abia şi-a terminat a doua rundă de operaţii. Dar Digby o aruncă pe podea, iar Limmy Crimm o strivi sub bocanc.

Începerea instructajului întârzia. Ceasul cel mare de pe perete arăta 17,05, dar jumătate din scaunele de pe podium erau încă goale. Jammy Giles, locţiitorul adjutantului comandantului de escadrilă, se afla însă acolo, legănându-se mereu cu scaunul, până ce aproape că se dădu peste cap şi începu să râdă zgomotos, glumind cu un grup de aviatori din rândul întâi. Longfellow, ofiţerul şef cu informaţiile era şi el prezent. Sosea întotdeauna înaintea celorlalţi, să se asigure că hărţile şi diagramele sale preţioase se aflu la locul lor şi să verifice dacă ruta era corect marcată pe harta cea mare şi dacă perdelele erau trase. Stătea în picioare în spatele lui Jammy şi îi redresa scaunul, ori de câte ori acesta se balansa prea tare pe spate; Dar Jammy nu se răsturna niciodată. „Jammy” însemna uşor, sau norocos, şi căpitanul de aviaţie Giles era într-adevăr un tip plin de noroc.

Pe coridoarele biroului de informaţii şi operaţii al escadrilei se auzea păcănitul unei maşini de telex care primea noi ordine de la Comanda grupurilor de aviaţie. Se simţea un miros pătrunzător de ceară de parchet, şi ceai dulceag, în timp ce furierii alergau în toate părţile, aducând ultimele mesaje cu ordine de ultimă oră şi modificări, ofiţerilor care aveau să ţină

instructajul. În colţul unei încăperi goale, din aceeaşi clădire, locotenent-colonelul John Munro, comandantul escadrilei, stătea nemişcat, în picioare, întocmai ca o stană de piatră. În vreme ce colonelul avea în grijă întreaga bază, controlând fiecare încăpere, de la cabinetele dentare până la atelierele mecanice, John Munro răspundea numai de bombardiere şi de echipajele acestora, şi nici unul din ei nu se amesteca în treburile celuilalt, căci Ministerul Aerului făcuse o delimitare strictă şi precisă asupra domeniilor de care se ocupa fiecare. Nici un alt ofiţer i-ar fi reuşit mai bine ca John Munro să imprime personalitatea sa escadrilei pe care o comanda. Greşelile escadrilei puteau fi considerate greşelile sale personale, la fel ca şi virtuţile acesteia, calităţile şi îndemânarea de care dădeau dovadă aviatorii. Munro însă obosise. Nu era obligat să participe efectiv la atât de multe raiduri, dar simţea o pornire nestăvilită s-o facă. Zbura în toate misiunile, iar biroul şi-l păstra ordonat şi fără hârtii nerezolvate. Cu toate acestea, John Munro nu se, număra printre cei mai iubiţi ofiţeri ai bazei, lucru pe care, de altfel, îl cunoştea foarte bine, dar de care nu-i păsa câtuşi de puţin. Aviatorii aduşi în faţa sa se aşteptau doar la pedeapsă şi la foarte puţină clemenţă sau compătimire. Ştia că oamenii îi spuneau Himmler[73], dar era destul de inteligent pentru a-şi da seama că, în mod paradoxal, porecla conţinea şi o undă de respect şi afecţiune. Munro era respectat pentru că le vorbea celor aduşi înaintea lui la judecată pe acelaşi ton şi-i asculta cu atenţia pe care o acorda generalului de escadră. O

73 Kurt-Heinrich Himmler = conducătorul Gestapoului.

dată, unul din mitraliorii săi, după ce se trăsese în ei deasupra oraşului Duisburg şi avionul fusese grav avariat, făcuse următoarea remarcă: „Nu-i doar imperturbabil, e rece ca un sloi de gheaţă”.

Într-o seară la popotă, Jammy Giles, după ce băuse bere fără măsură, strigase în gura mare cu vocea sa răguşită:

– Munro este un gentleman, dar acum gentlemenii nu mai sunt la modă. Asta este epoca tehnicii.

– Poate epoca violenţei, intervenise P.O. Fleming.

– Atunci noi suntem în regulă, bătrâne, răspunsese Jammy. Suntem inginerii violenţei.

– Totuşi Munro este un băiat de treabă, nu? insistase Fleming.

Faţa lui Jammy devenise dintr-o dată serioasă.

– Da, este tinere. Nu există un om mai drept pe lume decât acest individ înalt şi subţire ca o prăjină, lipsit complet de umor şi cu nasul pe sus.

Acum Munro se afla în birou, sprijinit în baston şi pufăind din pipă. Lângă el se găseau inginerul şef şi trei subofiţeri mai vechi, din echipa de întreţinere şi asistenţă tehnică, dintre care unul era sergentul de aviaţie Worthington. Se ivise o problemă. Avionul lui Carter - „Joe for King” a cărui bombă se desprinsese de pe suport în după-amiaza aceea, mai prezenta şi o defecţiune la reţeaua electrică şi nu putea zbura în misiune.

– Singura noastră rezervă este avionul care a sosit astăzi după-amiază, spuse Worthington.

– Poate să zboare la noapte, domnule Sanderson? îl întrebă comandantul pe inginerul şef, care, la rândul său, ridică batjocoritor şi critic din sprâncene spre cei trei subofiţeri.

– Va trebui să zboare fără nici un fel de zbor de încercare prealabil, spuse Worthington.

– Trimiteţi echipa de mecanici cu cei mâi buni oameni ai noştri şi ţineţi-mă şi pe mine la curent, Sandy dădu aprobator din cap.

– O să fixăm noile amortizoare de flăcări la ţevile de eşapament Permiteţi, să fie încărcat cu bombe în hangar, în timp ce lucrăm noi la el?

Munro se uită la ceas.

– Se pare că n-avem de ales, domnule Worthington şi taie cât poţi mai mult din placa aceea de blindaj de pe avion.

– E o treabă care necesită timp, domnule, spuse Worthington.

– Savanţii de la grup spun că la fiecare livră de greutate în minus câştigăm un picior în plus în altitudine;

– Scoatem şi placa de blindaj din spatele pilotului, domnule?

– Nu cred să existe vreun membru din echipaj care să vrea să o scoată, domnule Worthington, răspunse Munro, zâmbind.

Sergentul salută şi se îndepărtă grăbit să-şi adune oamenii şi să le împărtăşească vestea cea neplăcută că erau nevoiţi să lucreze nebuneşte în timpul pauzei de masă şi apoi, în continuare, până seara.

– Cine-o să se joace cu zmeul cel nou, Tommy Carter?

Munro îşi curăţă pipa cu un chibrit şi-o vârî din nou în gură, apoi spuse:

– Şapte sau opt misiuni. Un pilot mediocru. Mecanicul său de bord cine este?

– De fapt, Tommy a zburat în zece misiuni, domnule. Mecanicul său e Gallagher, lăcătuş cu

multă experienţă, destul de slab la teorie dar cu multă practică. Cred c-or să se descurce.

– Atunci aşa rămâne stabilit.

– Să-i comunic?

– Lasă că-i comunic mai bine eu, răspunse Munro. Oricum, o să fie puţin vexat.

Şeful echipei de mecanici a lui Munro se afla lângă el.

– Ce s-a-ntâmplat, şefule? Bătrânul subofiţer salută grav.

– La ce oră doriţi să vă faceţi zborul de încercare, domnule?

Oh, Doamne. uitase complet că mai avea de efectuat şi acest zbor. Sărmanii săi coechipieri probabil că se învârtiseră toată ziua pe aici, fără nici un rost, iar acum trebuie să zboare în loc să-şi facă siesta după masa de seară, împreună cu restul escadrilei.

– Plec imediat după instructaj, să zicem la 18,15.

– Foarte bine. domnule.

Munro băgă mâna în buzunar şi scoase plicul cu scrisoarea de la soţie; îşi notase pe el tot ce avea de făcut în ziua aceea. Uitase să treacă şi zborul de încercare. Dacă ar fi observat că vreun alt ofiţer se comportă aşa cum făcuse el în ultimele două luni l-ar fi pus la punct fară să accepte nici un fel de motivări.

Dar un comandant nu se poate autopedepsi, în ciuda moralei pe care i-o făcuse doctorul unităţii. Era vorba de băieţii din echipajul său, bineînţeles, dar la urma urmei, aceştia ar fi putut tot atât de bine să zboare cu altcineva venit direct de la o unitate de instrucţie operaţională, ceea ce le-ar fi pus şi mai mult viaţa în pericol. Şi, totuşi, problema avea să se rezolve de la sine. În seara aceasta zbura

în ultima sa misiune, iar în săptămâna care urma trebuia să. predea conducerea unui comandant de escadrilă.

Când ajunse la sala de instrucţii, lumea se şi adunase iar colonelul se tot învârtea pe lângă uşă, pândind momentul în care echipajele aveau să ia poziţia de drepţi. Munro se urcă pe podium şi aşteptă până se făcu linişte.

– Domnilor, soseşte comandantul bazei, strigă el

Echipajele se ridicară în picioare, pe când paşii colonelului răsunară elegant în intervalul dintre bănci. Sări cu agilitate pe podium şi-şi trânti pe un scaun şapca cu însemne aurite. Zâmbi, îşi aranja părul complet albit şi privi la mulţimea de bărbaţi adunaţi în faţa lui, întrebându-se parcă de ce trebuiau oare aceştia să stea în poziţie de drepţi.

– O.K. băieţi, spuse el degajat. Puteţi să vă aşezaţi şi să vă aprindeţi ţigările. Îl zări în rândul din faţă pe bombardierul lui Tommy Carter, care participase la douăzeci şi nouă de misiuni. În seara aceasta îsi efectua ultimul zbor, căci dacă se întorcea teafăr, avea să fie mutat, pentru câteva luni, la o unitate mai puţin solicitată. Bombardierul abia împlinise nouăsprezece ani.

– Ia una de la mine, Collins, spuse colonelul, şi-i aruncă băiatului un pachet de ţigări.

Collins prinse pachetul, îşi aprinse o ţigară, apoi îl oferi mai departe, de-a lungul şirului de scaune, lui Carter şi celorlalţi membri din echipajul de pe „Joe for King”.

– Mulţumesc, domnule. Pot să le dau mai departe pe rândul meu?

– Obraznicule, spuse colonelul. Te-ai şmecherit. Nu-i de mirare că te-au poreclit „Tapper”[74]. Sergentul zâmbi timid, şi în aceeaşi clipă în sală izbucni un hohot puternic de râs, căci Collins îşi căpătase porecla după ce încercase în repetate rânduri să împrumute ba un şiling, ba doi, de la câte-unul din camarazii săi promiţându-le că avea să-i înapoieze când va lua solda. Colonelul zâmbi. Ştia el bine că şi Napoleon se folosise de astfel de trucuri pentru a se face îndrăgit de soldaţi. Despre personajul acela genial din Africa se spunea că împărţea în dreapta şi-n stânga ţigări cu nemiluita. Colonelul nu era un cinic, dimpotrivă, era un om animat de dorinţa simplă şi firească de-a fi iubit şi respectat de subalternii săi tot atât de mult cât îi îndrăgise şi el pe aceştia. Ar fi dat orice să poată zbura împreună cu ei şi să ia parte la bombardarea Germaniei. Reuşise să zboare până acum de două ori, în mod neoficial, ca simplu pasager, dar treaba ajunsese la urechile superiorilor care îl avertizaseră că nu eră de dorit ca povestea să se repete. Colonelul se credea un adevărat „ucigaş de friţi”, cu toate că subalternii îl considerau mai mult un excentric inofensiv. În realitate, însă, colonelul se simţea copleşit de singurătate şi încerca să creadă, cu convingere şi disperare în acelaşi timp, că tovărăşia celor tineri iar fi putut întârzia apropierea bătrâneţii. Făcu un semn cu mâna, Încercând să potolească râsetele. Băieţii se liniştiră şi deveniră serioşi, aşteptând să audă care era obiectivul misiunii.

La operă, în clipele premergătoare, ridicării cortinei, pluteşte în sală un zgomot cvasimuzical, un

74 Şmecher, tapeor (engl.)

murmur, o prezenţă anume! o stare de spirit unică şi greu de definit. Auditoriul se linişteşte dintr-o dată şi rămâne în aşteptare, cu gâturile ţepene, tusea nervoasă devine mai stridentă, cu uşoare nuanţe de nelinişte. Imaginaţi-vă însă ce stare de spirit ar domnî în clipele acelea dacă auditoriul ar şti că trebuie să urce el însuşi pe scenă: toţi şi-ar rememora în gând replicile, îngrijoraţi din pricina emoţiei, a reflectoarelor şi a sincronizării intrării în scenă, cu cel puţin o duzină de regizori forfotind şi agitându-se în jurul lor, regizori care ar fi purtat întreaga vină dacă spectacolul nu s-ar fi bucurat de succes şi s-ar fi transformat într-un fiasco. Ceea ce auditoriul de aici urma să pună în scenă era o adevărată dramă, în care până şi cea mai mică greşeala o dată săvârşita le-ar fi adus, nu oprobiul publicului sau o presă proastă, ci însăşi moartea imediată, crudă şi neiertătoare. Colonelul trase de şnur şi perdelele alunecară într-o parte şi în alta, cu un seârţâit metalic.

– Obiectivul din seara aceasta, spuse el, este oraşul Krefeld, din zona Ruhrului.

Căpitanii şi navigatorii fuseseră informaţi şi pentru aceştia comunicarea nu mai constituia o noutate: Majoritatea mecanicilor bănuiseră după încărcătura de combustibil, că aveau; să parcurgă o distanţă lunga, dar mai erau încă destui telegrafişti şi mitralieri care primeau vestea cu un suspin sincer, din adâncul sufletului. Circulaseră zvonuri şi se făcuseră pariuri că obiectivul avea să fie de o dificifltate redusă, pradă destul de uşoară, dar Krefeld nu era nicidecum o bagatelă. „Valea fericirii”, cum îi mai spuneau ei batjocoritor, era zona cea mai bine apărată din toată Europa.

Lambert, Cohen şi Micky Murphy veniseră împreună de la instructajul care se ţinuse cu puţin timp înainte, sus, la etaj. În spatele lor şedeau cei doi mitraliori, Flash şi Binty, precum şi Digby, care fuma o ţigară micuţă de foi. Cohen îşi deschise carnetul de însemnări, în care-şi nota, cu scrisul său ordonat, până şi cele mai mici detalii referitoare la misiune, cu orele respective trecute în dreptul fiecărui reper mai important, pe o coloană separată, şi scrise cu cifre mari, uşor de deosebit.

Lambert notă şi el câte ceva pe dosul unui plic, deşi ştia bine că nici măcar navea să se uite la el. Rutele şi detaliile ce păreau atât de complicate şi încâlcite pentru noii veniţi erau pentru el teribil de obişnuite; se familiarizase cu ele încă de pe vremea când instructajele însemnau mult mai mult decât o simplă comunicare a obiectivului şi orei de decolare.

Pe podium, toţi ofiţerii specialişti erau aşezaţi pe acelaşi rând, iar colonelul, în picioare în mijlocul lor, era aidoma unui vicar care se pregăteşte să oficieze o ceremonie religioasă. În faţa lui, pe masa acoperită cu o pătură cenuşie, se afla o carafă cu apă proaspătă şi un pahar. O mută mai la o parte, aşa cum făcea întotdeauna, şi se întoarse spre hartă. Reprezentat sugestiv, cu panglică roşie şi albă, traseul care ducea la obiectiv şi se întorcea la bază părea că desenează conturul unui romb turtit, cu centrul în Marea Nordului. Linia coastei inamice era presărată cu multe cerculeţe roşii, ca nişte pete, reprezentând amplasamentele artileriei antiaeriene din jurul oraşelor Amsterdam, Rotterdam şi Haga, în timp ce vârful din dreapta al rombului împungea o pată roşie, cu suprafaţa cea mai mare - provincia

Ruhr, inima industriei grele germane şi zona cea mai bine apărată dintre toate.

– Krefeld, deci: industria grea, industrie uşoară şi textilă, reţele de comunicaţii, perora colonelul. Astă seară va fi un spectacol măreţ; peste şapte sute de bombardiere aparţinând Comandamentului Aviaţiei de bombardament vor pleca în misiune deasupra Germaniei, ca să nu mai punem la socoteală lansarea de manifeste de către avioanele unităţilor de instrucţie şi operaţionale. Ora H este ora unu şi jumătate. Decolarea la 23,30. Colonelul aruncă o privire în fundul sălii celor cinci ziarişti ce şedeau tăcuţi alături de căpitanul aviator de la Oficiul de presă al Ministerului Aerului. Se adresa mai mult lor, căci membrii echipajelor aflaseră cu mult timp înainte toate acestea. Colonelul vorbea rar şi cumpătat, încercând să evite cuvintele foarte tehnice, care, oricum, n-ar fi fost înţelese de ziarişti, tot aşa cum ar fi încercat un savant să evite numele unor procedee care tocmai fuseseră inventate şi denumite aşa.

– Obiectivele din zora Ruhrului sunt greu de identificat. După afirmaţiile meteorologului, norii vor fi extrem de rari, s-ar putea chiar să dispară cu desăvârşire şi vom beneficia de lună plină, totuşi obiectivul va fi împânzit de o ceaţă uşoară, de altfel, acolo întotdeauna e ceaţă. Aşa încât băieţi nu vă aventuraţi şi nu vă bazaţi pe noroc. În noaptea asta vom fi unitate de eclerare şi este foarte important să facem impresie bună. Nu aruncaţi bombele la-ntâmplare, va trebui să existe o sincronizare perfectă între voi, căci o singură greşeală, poate da peşte cap întregul raid şi asta înseamnă că săntămână viitoare ne trimit din nou, să facem treaba ca lumea. Deci trebuie să marcăm, să

localizăm corect ţintele, astfel încât forţele principale, care vin în urma noastră, să poată lovi o dată şi bine. Colonelul se aşează, în timp ce un murmur de aprobare făcu înconjurul camerei şi audienţa fremăta de interes. Nici unul din cei adunaţi în sală nu dorea să plece în misiune şi peste o săptămână.

Urmă căpitanul Ludlow, ofiţerul şef cu navigaţia. Timidul funcţionar de bancă din Guilford devenise un fel de curiozitate printre aviatori. Era la al treilea ciclu de misiuni şi, lucru de toţi ştiut, numai doi la sută dintre aviatori supravieţuiau atâtor raiduri. Unii îl. porecliseră „Lud fără de moarte”. Cu o oră mai înainte, în încăperea de la etaj, căpitanul făcuse instructajul ofiţerilor însărcinaţi cu navigaţia, iar acum prezenta ruta şi pentru restul audienţei. Vorbea, ca de obicei, atât de încet, încât cei din fundul sălii nu puteau desluşi prea bine ce spunea dar, în general, celor care îşi alegeau locurile din fundul încăperii nu le prea păsa.

– Regruparea se va face deasupra oraşului Soutwold, pe coastă. Nu aveţi nevoie de modificări de direcţie până la punctul iniţial - deasupra oraşului Noordwijk- de pe coasta olandeză. Acolo veţi găsi indicatoare galbene, dar să nu vă întoarceţi şi să vă plângeţi că nu le-aţi văzut. Acestea sunt pentru forţa principală şi în calitate de escadrilă de eclerare sunteţi obligaţi să depistaţi aceste puncte şi fără ajutorul indicatoarelor. Meteorologul spune că nu vor fi nori, dar chiar şi în cazul în care vor fi, deasupra voastră aveţi stele. De acolo şi până la obiectiv traseul este o linie dreaptă. Voi lansa un indicator galben la cincisprezece mile de ţintă - reperul de referintă - iar voi sunteţi obligaţi să vă lansaţi bombele

deasupra lui. Dacă nu reuşiţi s-o faceţi la timp; încurcaţi celelalte bombardiere din coloană. În momentul în care ajungeţi deasupra indicatorului navigatorii trebuie să aibă viteza absolută calculată, astfel încât căpitanii şi ochitorii-bombardieri să ştie exact cât timp mai au până la punctul de ochire. Asta-i tot. Dacă cineva are întrebări, vă stau la dispoziţie după instructaj.

Câţiva dintre băieţii mai noi, luau notiţe cu înfrigurare. Cohen îl zări pe Fleming şi pe navigatorul acestuia scriind cuvânt cu cuvânt tot ce se discutase şi verificându-şi atenţi însemnările, în timp ce restul membrilor din echipajul lui Fleming şedeau împreună, tăcuţi, uitându-se aprobator cum acesta pregătea vraja ce-avea să-i ţină teferi şi nevătămaţi în noaptea aceea. Nu toate echipajele se grupaseră însă în acelaşi loc. Sweet îşi alegea, întotdeauna, un loc în faţă, împreună cu un grup de ofiţeri, pe când mecanicul său de bord, Miky Murphy era nedespărţit de Lambert, întocmai ca în vremurile bune, când zbura în echipajul acestuia. De cealaltă parte a lui Lambert şedea Battersby privindu-şi cu atenţie mâinile pătate de ulei şl vaselină. Observă cu mândrie că încetul cu încetul deveneau nişte mâini de adevărat mecanic, începând să semene cu ale lui Murhy. Digby se aplecă spre Murphy şi Lambert, - „Credinţa", „Speranţa" şi „Milostenia" îsi scriau memoriile, şopti el.

– Da, mi-aduc aminte de prima mea misiune, spuse Lambert. Eram mai îngrozit să nu scriu ceva greşit în jurnalul meu decât să mă întâlnesc cu vreun avion de vânătoare. Noii veniţi sosiseră în sala de instructaj cu cel puţin cinci minute înaintea celorlalţi şi, de frică să nu ocupe scaunul cine ştie cărui

veteran, se aşezaseră la un loc în fundul sălii. Întocmai ca elevi cei noi la şcoală aveau mare grijă să nu atragă atenţia asupra lor însă când luă cuvântul, Jammy Giles se adresă, de fapt, tocmai audienţei din această, parte a sălii.

Căpitanul Giles era locţiitorul adjutantului comandantului de escadrilă şi-n acelaşi timp ofiţer şef al bombardierilor. Avea treizeci şi trei de ani intrase în R.A.E. pe vremea când izbucnise criza de la Munchen, zburând la început ca mitralior, căci pe atunci orice recrut care se întâmpla să se găsească prin preajma unui avion la decolare, avea ocazia să devină pe loc mitralior, fără nici un fel de brevet sau calificare, ba chiar şi fără să aibă gradul de sergent. Pe vremea aceea, Giles nu era decât L.A.C.[75], cea mai de jos categorie din aviaţie. Mai târziu, când îşi primi cele trei trese, făcea bucuros schimb cu ceilalţi membri din echipaj; zburase ca mitralior, ca telegrafist, ba chiar şi ca pilot secund, dând dovadă de atâta pricepere în ochirea şi lovirea ţintelor, încât,la sfârşitul primului ciclu de misiuni, primi o medalie şi postul de instructor. Rigorile şi disciplina de la şcoala pregătitoare se dovediseră însă a fi atât de plictisitoare şi de nesuportat, încât Giles ceru fie trimis la o unitate combatantă şi, spre uimirea sa, cererea îi fu aprobată. Acum, când calificării sale se acordase importanţa cuvenită, prin înfiinţarea postului de ofiţer şef al bombardierilor, Jammy devenise o persoană foarte importantă la Warley.

Cei unsprezece aviatori prezenţi în sală, care îşi completaseră primul ciclu de misiuni, erau mult mai tăcuţi şi mai interiorizaţi decât cei proaspăt veniţi la

75 Leading aircraftman = soldat de aviaţie (engl.)

unitate. Jammy însă constituia o excepţie. Era zgomotos, veşnic în mişcare. Începutul de chelie şi tendinţa de îngrăşare se datorau, se lăuda el, cantităţii apreciabile de alcool pe care îl consuma. Alături de nişte bărbaţi aleşi pe criterii mai puţin riguroase, fizicul lui Jammy ar fi trecut, fără-ndoială neobservat, dar, pe lângă aceşti tineri aviatori supli şi bine făcuţi, pântecul său uşor proemiiient părea de-a dreptul falstafian[76], forma capului te făcea să te gândeşti la Pickwick[77], iar nasul, lung şi obraznic, îl făcea să semene cu Cyrano de Bergerac. Trăsăturile acestea erau scoase şi mai mult în evidenţă de statura pilotului său, Roddy Petersen, un canadian înalt şi deşirat, cu o figură întunecată şi un umor negru, pe care-l adoptase şi Jammy şi în care excela el acum. Era porecliţi Stan şi Bran.

Înainte de a se înrola în armată Jammy Giles locuia, împreună cu mama sa, în trei camere, la subsolul unei case din cartierul Morden, o suburbie a Londrei, şi lucra ca funcţionar la un antreprenor. Acum era căpitan de aviaţie şi se număra printre ofiţerii distinşi cu medalii şi decoraţii. În momentul de faţă avea o situaţie la care nu visase niciodată şi refuza cu încăpăţânare să se gândească la modul cum îşi va câştiga existenţa după război. Oricum, nu era foarte convins că avea să rămână în viaţă.

- Bine. Hei, voi, cei de colo, mai tăceţi din gură şi ascultaţi ce vă spun, strigă Jammy. Nu-mi pasă de câte ori aţi mai auzit toate astea până acum. Se în-

---

76 Falstaff căpitan şi diplomat englez (1370-4459); întîlnit în „Nevestele vesele din Windsor” şi „Henric IV” de W. Shakespeare

77 Personaj din opera lui Ch. Dickens.

tâmpla ca în timpul instructajului Jammy să cheme câte un aviator neatent în faţă, pe podium, şi să-l pună să repete tot ce spusese el mai înainte. Jammy se pricepea de minune să umilească şi, de frica lui, toată lumea tăcu, devenind dintr-o dată mai atentă.

– În primul rând, avionul P.F.F[78] Mosquito va marca obiectivul cu indicatoare roşii deoarece aparatura acestor avioane este cea mai precisă din câte avem. Aşadar, toate avioanele de eclerare vor trebui să se uite după aceste bombe luminoase roşii şi să lanseze deasupra lor bastonaşe lungi de semnalizare, în aceeaşi formaţie cu avioanele de eclerare vor zbura avioanele de sprijin pilotate în marea majoritate de echipaje la prima lor misiune - care sunt încărcate numai cu bombe explozive. Aceasta pentru că bombele incendiare pot fi confundate cu uşurinţă cu indicatoarele roşii. Ţineţi minte, echipajele de pe avioane de sprijin, misiunea voastră este să zbruncinaţi punctele de apărare ale nemţilor cu ajutorul bombelor explozive. Ochiţi pe bombele indicatoare roşii, iar dacă nu le găsiţi, mai bine aduceţi încărcătura de bombe intactă înapoi decât să faceţi cine ştie ce prostie. Pentru nimic în lume nu încercaţi să vă reîntoarceţi în acelaşi loc, lăsaţi aşta în seama echipajelor cu mai multă experienţă. Bine, deci până aici este clar. Următoarele avioane care vor zbura deasupra obiectivului sunt cele de iluminare. Ele vor lansa bastonaşe scurte, de iluminare, drept în punctul de ochit pe care îl vor identifica după lumina dată de bastonaşele de semnalizare aruncate de avioanele de eclerare. Ultimele vor fi avioanele de semnalizare principală,

78 Pathfinder Flying Force - unitate de explorare şi eclerare feare indică direcţia spre ţintă).

ce vor lansa indicatoare galbene deasupra punctului de ochit, luminat de bastonaşele avioanelor de iluminare. Avioanele cu echipament Y vor verifica, atât prin mijloace radar cât şi prin observare vizuală; grosul coloanei de bombardiere se va ghida după indicatoare galbene. Totul a fost calculat şi planificat cu multă grijă, băieţi, aşa încât depinde numai de voi să verificaţi de câteva ori înainte de a marca ţinta. Nici unul dintre noi nu mai doreşte vreun Pilsen, şi sper să nu se mai întâmple aşa ceva, dacă vă veţi da puţin osteneala.

La 16 aprilie 1943, o greşeală făcută de avioanele, de eclerare se soldase cu bombardarea unui mare azil din Dobrany, în Cehoslovacia, în locul uzinei de armament de la Pilsen. Oroarea acestei întâmplări se combinase cu pierderea a treizeci şi şase de avioane britanice, iar unitatea de eclerare mai simţea şi acum palma usturătoare a ruşinii. Ici, colo, izbucni câte o tuse nervoasă sau se auzi câte un mormăit aprobator. Lambert îşi servi echipajul cu ţigări. Micky Murphy îşi aprinse şi el una.

– Ce părere ai, Sam? întrebă el.

– Bine gândit şi în afară de orice pericol, spuse acesta, prudent.

– Aşa se zice şi despre anticoncepţionale, zâmbi Micky, dezvelindu-şi strungăreaţă, şi se întoarse spre Battersby. Băiatul se sili să zâmbească, încântat că era luat în seamă.

Pe podium, Jammy continuă:

– Ultimul val este format din avioanele de susţinere şi iluminare, care transportă Tl-uri[79] verzi. Mai întâi vă uitaţi după orice indicatoare roşii rămase, lansate

79 Mijloace de iluminare a terenului.

de pe avioanele Mosquito, iar dacă nu le găsiţi, căutaţi-le pe cele galbene, de la avioanele de semnalizare principală. Voi fi şi eu acolo, şi-am să vă urmăresc personal, cu ăştia doi ochi ai mei de vultur şi dacă vreunul din voi îmi încurcă socotelile, îl fac bucăţele şi-l mănânc. S-a-nţeles?

Echipajele izbucniră în râs, iar Jammy hohoti scurt. Întotdeauna îşi încheia aşa instructajul. Daca ar fi încercat să facă altă glumă, poate că i-ar fi indispus pe băieţi, care, în astfel de momente, preferau să vadă sau să audă numai lucruri văzute şi auzite în ocazii similare.

– Bun, ş-acum mai am să vă spun ceva. În legătură cu lansarea bombelor. În ultimele luni s-a constatat că noi şi cu yankeii am aruncat mai multe bombe asupra Marii Britanii decât toată aviaţia lui Hitler. Din sală se auziră din nou şoapte şi chicoteli. Jammy îi potoli, făcând semn cumâna. Continuă: Mda, pare o glumă reuşită, dar când te pomeneşti că blochezi o cale ferată principală; şi ţii în loc tot transportul, sau când trebuie să-i chemi pe nenorociţii ăia de la Serviciul de dezamorsare a bombelor neexplodate să strângă după tine nu mai e aşa de comic. În clipa în care aţi început lansarea bombelor vă rog să vă notaţi ora exactă, coordonatele pe hartă şi toate detaliile legate de amorsarea focosului imediat după aterizare, raportaţi toate datele acestea. E uşor să te strecori fără să dai socoteală pentru faptele tale, adăugă el zâmbind, şi voi insista să fie luate măsuri disciplinare împotriva întregului echipaj care nu va raporta detaliat cum s-a efectuat lansarea bombelor.

De-acum în sală domnea o atmosferă de bună dispoziţie. „Aşa, Jammy, bagă-le mortu-n casă”

strigă careva, şi Jammy râse din nou scurt, aproape strănutat.

Când se ridică ofiţerul şef cu informaţiile, se aşternu o linişte desăvârşită, încât se puteau auzi zgomotele de afară, de pe câmp. De partea cealaltă a ferestrei, un castan fremăta în bătaia vântului, lăstunii se chemau unul pe altul, ici colo se auzeau mierle cântând şi se zăreau pui de sturzi ce învăţau să zboare, iar briza călduţă aducea dinspre câmpuri miresme de fân proaspăt cosit. Era greu să-ţi imaginezi că aici, în mijlocul acestei atmosfere pastorale, plină de poezie, se făceau planuri pentru nimicirea unui oraş.

Longfellow ii ascultase pe cei prezenţi, privindu-i cu ochii ageri ai unui reporter. Tragismul situaţiei pe care o trăia îl emoţiona, umplându-l de tristeţe. Aşa se scrie istoria. Săptămâna trecută trimiseseră oamenii aceştia să distrugă Kolnul. Era de neconceput - o mie de ani de istorie nimiciţi de copiii aceştia, în mai puţin de două ceasuri. Întocmai ca într-unui din capitolele romanului său: criminalii şedeau relaxaţi, bând whisky şi punându-şi la cale, cu sânge rece, planul de a jefui o bancă. Avea să refacă capitolul, acum îşi dădea seama că nu era destul de realist. De-aici ar fi putut el să se inspire, unde totul era veridic. Nişte tineri, câţiva nici nu împliniseră încă douăzeci de ani, îmbiindu-se unul pe altul cu ţigări şi făcându-şi însemnări despre numărul de tone de material exploziv pe care aveau să-l arunce asupra centrului unui oraş. Longfellow se ridică foarte încet, ca să se asigure că era privit şi că erau atenţi cu toţii. Îşi plimbă cu un gest nervos degetele prin părul negru îşi des.

– Mă vede toată lumea? Chiar şi cei din fundul sălii? Se auzi un murmur afirmativ. Mă surprinde fiindcă eu personal nu zăresc nimic prin fumul ăsta gros pe care poţi să-l tai cu cuţitul.

Aviatorii izbucniră într-un râs politicos. Încăperea era, într-adevăr, plină de un fum albăstrui prin care licăreau lumini de culoare galbenă, aidoma unor planete de foc aflate la o mare depărtare. Îşi notă în carneţel „planete de foc, aflate la o mare depărtare”. Expresia putea fi folosită în cartea lui. Furierul lui Longfellow prinse în pioneze o diagramă a schemei de bombardament intitulată „Tendinţa loviturilor scurte”. Aceasta consta dintr-un şir lung de lovituri sub formă de cerculeţe, ce se întindeau pentru a întâlni o săgeată marcată „Linia de zbor a coloanei de bombardiere”. Longfellow îşi puse ochelarii pe nas şi studie diagrama, împreună cu întregul auditoriu.

– Astă-seară, Longfellow pronunţă rar şi cu multă claritate, atacăm oraşul Krefeld, industria grea...

Fu nevoit să se oprească din cauza zgomotului care creştea din ce în ce. Kit Pepper - unul din mitraliorii lui Sweet - râse strident iar Roddy Peterson, care şedea alături de el, bătu pe neaşteptate din palme.

Longfellow ridică mâna şi îşi corectă cu voce tare greşeala

– Astă-seară, domnilor, veti ataca oraşul Krefeld.

Zgomotul se schimbase, devenind mai potolit şi mai calm. Se hotărî să sară peste descrierea amănuntelor legate de concentrarea de forţe deasupra obiectivului şi trecu la problema care îl preocupa cel mai tare şi de care se plângeau curent

ofiţerii cu informaţiile, de la Comanda grupului - problema „creep-back”[80].

– Echipaje de pe avioanele de susţinere-iluminare la ţintă, spuse Longfellow, întorcându-se către aceştia. Misiunea voastră este să lansaţi bombele luminoase drept în centrul perimetrului delimitat de luminile bombelor lansate anterior. V-am spus-o de o mie de ori până acum şi v-o repet: când vedeţi luminile de jos, de la ţintă, venind spre voi, distanţa se prezintă micşorată datorită efectului de perspectivă, dar asta nu este decât o iluzie optică. Deci nu lansaţi bombele scurt faţă de centrul ţintei. Creep-backul este chiar această tendinţă de a lansa bombele mult mai devreme. Nu procedaţi aşa! Făcu o pauză destul de lungă, pentru a da o şi mai mare importanţă puţinelor cuvinte pe care le mai avea de spus. De fapt, băieţi, voi ştiţi chiar mai bine decât mine că mai există u motiv de creep-back, motiv pe care oamenii pur şi simplu se feresc să recunoască. Făcu o nouă pauză. E, pur şi simplu, frica, veche de când lumea şi pământul.

În încăpere se aşternuse liniştea; toţi tăceau, nu mai tuşea nimeni şi nu se mai auzea nici un murmur. Longfellow se bucura acum de toată atenţia lor, iar pe feţele tuturor se putea citi groaza. Colonelul aruncă o privire spre grupul de ziarişti, dar nu reuşi să zărească şi să le observe reacţia, din cauza fumului gros de ţigară. Longfellow continuă

– Când artileria antiaeriană se porneşte să tragă, încep să vă furnice degetele. Primul gând care vă trece prin minte este să scăpaţi cât mai repede de bombele pe care le căraţi cu voi şi să o ştergeţi cât

80 Tendinţa loviturilor scurte (engl.).

mai curând de-acolo. Dar dacă o să lansaţi bombele pe un câmp de cartofi, atunci la ce bun să mai faceţi un drum până în Germania pentru treaba asta?! Ultimele câteva sute de iarzi înainte de punctul de ochire sunt hotărâtoare, domnilor, în a le sfârteca friţilor măruntaiele sau a abandona partida. Îşi scoase ochelarii cu rame de baga, dar şi-i puse imediat la loc cu un gest teatral.

Longfellow îşi avea teoriile sale cu privire la instructaje. Acuzaţia necruţătoare, cu privire la frică, urmată de câteva fraze spuse pe un ton mai înţelegător, ca între bărbaţi, un argument logic şi apoi aluzia finală la ţinuta sportivă erau toate menite să şocheze şi să întărească ambiţia auditoriului său.

– Rule Britannia! strigă cineva din fundul sălii.

- Războinicii aceştia de birou, murmura nemulţumit Digby, vor să lupte până la ultima noastră picătură de sânge. Battersby râse scurt şi nervos. Sergentul Lambert sări deodată în picioare. Era prima oară când punea întrebări la instructaj.

– Care sunt măruntaiele oraşului Krefeld? întrebă el. Şi ce ochim în centrul oraşului ăsta? Flutura în mână o hartă cu obiectivele.

„Nu prea e bine ce face”, gândi Longfellow. Îşi mângâie dosul palmei cu degetele celeilalte mâini, ca şi când ar fi încercat să-şi muleze o pereche de mănuşi moi, din piele de căprioară. Se uită cu atenţie spre Lambert, încercând să-şi dea seama ce exprima privirea acestuia, dar ochii sergentului erau umbriţi, din cauza luminii din tavan, şi ascunşi atât de bine de parcă ar fi purtat ochelari fumurii. Longfellow zâmbi enervat şi-şi aminti de răspunsul stereotip pe care-l avea pregătit pentru astfel de întrebări. Băieţii deveneau adesea irascibili când li

se ordona să lanseze bombe drept în centrul unui oraş suprapopulat. Se simţea nevoia ca această stare de spirit să fie dirijată. Longfellow ridică o hartă a oraşului Krefeld, cu obiectivele clar reprezentate, şi arătă cu degetul în centrul acesteia.

– Un sediu al Gestapoului şi o uzină de arme chimice, acestea sunt obiectivele noastre. Acum aţi înţeles?

Simţi cum în sală starea de spirit se schimbă şi, pe măsură ce explica, se auzea un murmur înăbuşit, iar cei prezenţi erau cuprinşi de o emoţie crescândă. Furia îndreptată pe nedrept împotriva lui, cu cşteva minute în urmă, se canaliza acum împotriva adevăratului inamic: oraşul Krefeld.

Colonelul prefera să nu-şi poarte ochelarii decât atunci când era singur în birou. Nu-l privi în faţă pe Lambert, ci închise ochii şi dădu înţelept din cap, ca şi când el cunoştea centrul acestui oraş în cele mai mici detalii.

Instructajul fu continuat de ceilalţi ofiţeri specialişti. Sandy Sanderson, inginerul şef, purta un pulover elegant, de culoare albastră, cu guler întors şi făcut din lână moale angorată. Începu să vorbească despre plinurile rezervoarelor cu combustibil, căznindu-se, în acelaşi timp, să descopere dacă printre ziarişti se aflau cumva şi femei. Ofiţerul şef cu tragerea şi armamentul arătă că avioanele Lancaster se întorceau cu urme de gloanţe de 303 inci. Gloanţe britanice. Asta însemna că existau mitraliori gata oricând să apese pe trăgaci dar ca să tragă în năluci Dezmeticiţi-vă, staţi în alertă tot timpul şi mişcaţi încontinuu turelele, ca nu cumva uleiul să se îngroase, dar reţineţi că în seara aceasta zboară alături de voi şi bombardiere bimotoare, deci

nu deschideţi focul până nu vă convingeţi că trageţi într-un avion de vânătoare.

Ofiţerul şef cu transmisiile dădu amănunte cu privire la repartiţia frecvenţelor, schimbarea rapidă a frecvenţelor pentru relevmentşle de la radiofaruri. Metereologul făcu o prezentare generală privind starea vremii. Deşi situaţia frontului de aer rece pe care o desenase avea erori de câte două sute de mile, iar prognoza asupra poziţiei acestui front la miezul nopţii era şi mai greşită, asta n-avea nici o importanţă - garantă el - pentru echipajele care zburau dincolo de provincia Ruhr, unde aveau să întâlnească un câmp anti-ciclonic, întocmai cum fusese prevăzut.

– Luna plină apare deasupra obiectivului la ora 00,30, deci cu un ceas înainte de ora H. Soarele răsare abia la 05,46, aşa că nu vă faceţi griji. De-a lungul coastei inamice vor pluti grupuri răzleţe de nori, în timp ce norii de furtună rămaşi vor dispărea până la ora aceea, urmând pătura de aer rece, deci nu vă afectează cu nimic. Deasupra zonei unde se află obiectivul la o altitudine cuprinsă între o mie şi douăzeci de mii de picioare va fi un strat foarte subţire de nori mijlocii; regret că nu pot să fiu mai exact, dar presupun că norii aceştia vor dipărea, probabil, înainte de ora 01.

– I-auzi frate! spuse Digby, fără să coboare vocea. Noi o să dansăm goi pe o noapte cu lună plină şi ăsta încearcă să ne convingă că n-avem de ce să ne facem griji când va răsări soarele. Adăugă cu voce tare: Există vreun amator să-mi cumpere ceasul de mână? Câţiva râseră.

Meteorologul nu putuse să audă tot ce spusese Digby, dar desluşi, fără nici o greutate, ce se ascun-

dea îndărătul vorbelor acestuia şi se grăbi să adauge

– Va fi o pătură destul de groasă de nori stratocumulus la înălţimea de două-trei mii de picioare, ca să vă acopere; vizibilitate medie. Înălţimile obligatorii vor fi aceleaşi. Navigatori, aţi fost informaţi în legătură cu direcţia vântului. Ţineţi minte că, deasupra obiectivului, vântul va bate din direcţia nord-vest. Dacă mai aveţi şi alte întrebări, după instructaj vă stau la dispoziţie.

Ultimul care vorbi fu locotenent-colonelul de aviaţie Munro, comandantul escadrilei. Tânărul „Tapper" Collins nu era singurul care-şi completa ciclul de misiuni în această noapte. Şi John Munro pleca în ultima sa misiune, dar, pentru el, aceasta însemna terminarea celui de-al doilea ciclu, în seara aceasta Munro avea să ia parte la cel de-al şaizecilea raid în care zburase până atunci. Munro vorbea engleză calmă, cu inflexiuni modulate cu grijă, a aristocraţiei britanice.

– Domnilor, în seara aceasta n-am prea multe să vă comunic. Cât despre concentrarea unităţilor de artilerie antiaeriană, harta vorbeşte de la sine. Ruta pe care veţi zbura a fost astfel aleasă încât ocoleşte zonele acestea duşmănoase. Aşadar nu încercaţi s-o porniţi la plimbare de capul vostru şi să inventaţi cine ştie ce altă rută nouă, care vi s-ar putea părea mai bună. Rămâneţi în coloană şi veţi evita astfel o bună parte din aceste puncte roşii.

Sweet strigă

– Nu s-ar putea găsi o rută care să ocolească şi pata aceasta mare şi roşie?

Pata cea mare şi roşie era provincia Ruhr, şi toată lumea râse. Faţa lui Munro se destinse într-un zâmbet larg.

– Nu ieşiţi din coloană, băieţi, şi luaţi aminte la înălţimile de bombardament. Există şi pericolul de coliziune, care s-ar putea produce deasupra ţintei, dar dacă zburaţi pe culoarul a cărui înălţime a fost stabilită pentru fiecare, pericolul este aproape eliminat. Nu vă îndreptaţi spre obiectiv decât din direcţia nord-vest, unde găsiţi reperul de referinţă. Întocmai cum ai conduce maşina pe o şosea aglomerată; atâta vreme cât rămâi pe banda ta, şi într-un anumit sens, nu păţeşti nimic, dar, în clipa în care încerci să virezi, ca să traversezi coloana care vine din urmă, pericolul de a te ciocni este iminent. Auditoriul dădu aprobator din cap, deşi erau foarte puţini cei care conduseseră o maşină.

– Şi fără ezitări când ajungeţi deasupra ţintei. Când va începe să tragă artileria antiaeriană, nu se va afla nici un avion de vânătoare acolo. Imediat ce-aţi terminat, întoarceţi-vă şi înscrieţi-vă în timpul şi coordonatele stabilite. E o treabă foarte bine gândită, băieţi. Un raid de proporţii - cam şapte sute de avioane, ce includ avioane de tip Lancaster, Wellingtbn, Halifax şi Stirling.

– Uraaa! strigă un grup dintre cei mai vechi, care şedeau în fundul încăperii.

Munro îşi ridică privirea şi zâmbi. În timpul raidurilor recente, aproape 12,9% din avioanele Stirling fuseseră distruse comparativ cu cifra de 5,4% a pierderilor suferite de avioanele Lancaster. Dacă pe băieţi îi consola faptul că aveau să participe şi sărmanele avioane Stirling, care abia se târau de-a lungul traseului, suportând tot greul din partea

artileriei antiaeriene, de ce trebuia el, Munro, să le strice plăcerea asta? Dar zâmbetul îi îngheţă pe buze, amintindu-şi că, la noapte, fratele său mai mic, Ian, avea să piloteze un Stirling.

Când instructajul luă sfârşit, în sală începu să se audă tropăitul cizmelor şi murmur de voci. Aviatorii ieşiră în lumina de aur a soarelui de după-amiază; văzduhul era încărcat de mireasma ierbii proaspăt cosite. Munro îl opri pe căpitanul Sweet lângă uşă.

- Aş dori să-ţi dau un sfat, domnule Sweet, apropo de mutările acestea între, membrii echipajelor. Urâtă treabă. Dacă îi mai vine cheful cuiva să se mute la alt echipaj, spune-i să stea de vorbă cu mine.

– Vă referiţi la Cohen şi Digby?

– Da, exact la Cohen şi Digby mă refer. Sweet zâmbi fermecător.

– Dar ei au vrut... Digby a cerut să poată să...

– Ascultă bătrâne, înainte de a continua, dă-mi voie să-ţi spun că astăzi după-masă m-am trezit cu sergentul aviator Digby, de la Forţele aeriene ale Australiei: era aprins la faţă din cauza efortului făcut cu bicicleta pe care pedalase grăbit, pe drumul din jurul platoului, şi mi-a comunicat că refuză, cu încăpăţânare, să părăsească echipajul lui Lambert. Băieţii ăştia devin superstiţioşi, doar ştii asta.

– Un război nu se câştigă cu superstiţii.

– Să fiu în locul tău, n-aş judeca astfel. Bătrânul Hitler se bizuie de mult pe aşa ceva şi, după cât se vede, câştigă din ce în ce mai mult teren. Ce părere ai de liturghiile din miez de noapte, la lumina făcliilor şi de toate semnele acelea magice, eh? Ascultă-mă pe mine, dacă băieţii se simt mai în siguranţă cu ursuleţi şi cu cârpe atârnate în carlingă,

în chip de talisman, lasă-i în pace. Şi ce-ţi spun acum este valabil şi în ceea ce priveşte echipajele în care zboară.

- Dar asta se cheamă răzvrătire, nu-i aşa? Eu cred că sergentul aviator Digby ar fi trebuit să vină întâi la mine, dacă nu cumva are impresia că el conduce patrula,"B"

- Înţeleg că n-ai o experienţă prea bogată în ceea ce-i priveşte pe aliaţii noştri australieni, domnule Sweet. Eu ar trebui să mă consider norocos că Digby s-a înjosit până-ntr-acolo, încât să-mi spună şi mie. Există câţiva compatrioţi de-ai săi care nu s-ar fi dat în lături să meargă până la Australia House şi să se plângă primului minstru al lor şi premierului britanic, dacă ar fi considerat că au fost nedreptăţiţi.

– Desigur că glumiţi, domnule.

– M-aş bucura să pot glumi. Dar n-am talent. Ghinionul meu, probabil. Oricum, domnule Sweet, las-o baltă cu ideea aceea ca Digby să facă parte din echipajul dumitale. Chiar dacă el este cel mai bun ochitor bombardier din toată escadrila, şi chiar dacă cel din echipajul dumitale este cel mai prost.

Sweet zâmbi din nou.

– Oh, dar nu acesta era adevăratul motiv domnule... Sweet îi atinse braţul lui Munro, ca şi când cu gestul acesta ar fi încercat să-l liniştească. Munro se trase înapoi. Avea oroare de bărbaţii care-l băteau pe umăr sau îl apucau de braţ.

- Oricare-ar fi motivul, domnule Sweet, las-o baltă, spuse el cu răceală.

– Să-l iau deci pe Cohen şi să-l las pe Digby?

– Exact, ia-l pe Cohen şi lasă-l pe Digby.

Lui Munro îi fu ruşine de reacţia sa la gestul făcut de Sweet şi se aplecă puţin înainte, spre acesta.

– Poate că ai, într-adevăr, intenţia să-i aduni pe toţi neisprăviţii din patrula „B” laolaltă, în acelaşi echipaj, făcând astfel să fie calificaţi drept necorespunzători pentru avioanele de ecleraje şi transferaţi. Dar pentru numele lui Dumnezeu, Sweet, de ce ţi-ai pus ochii tocmai pe echipajul condus de Lambert? Lambert este unul din cei mai buni piloţi pe care-i avem în escadrilă.

Sweet îi zâmbi lui Munro. Era convins că putea reuşi să schimbe cu multă uşurinţă părerea aceasta greşită.

– Sir, nu mă interesează decât să zbor în cât mai multe misiuni, cu avionul încărcat cu cât mai mult explozibil posibil şi să ucid cât mai mulţi friţi cu putinţă.

– Adevărat? întrebă Munro.

– Nu vreau plecat să câştigăm odată războiul acesta blestemat, spuse Sweet.

– Eh, suntem destul de mulţi, cei care dorim lucrul ăsta, răspunse Munro şi, înainte ca Sweet să poată răspunde, adăugă Aş dori să te mai întreb ceva, Sweet. Lambert avea cumva portretul lui Stalin pictat pe avionul său?

– Portretul lui Stalin, domnule?

– Da, al lui Stalin.

– Nu domnule, acela este avionul sergentului Carter „Joe for King''

– Hmm, şi eu mi-am închipuit la fel. A trecut colonelul azi după-amiază să inspecteze avionul cu defecţiunea la dispozitivul de lansare a bombelor şi a văzut vopsit pe el portretul Tovarăşului... şi acuma spumegă de mânie.

– Am să dau ordin montorilor să-l acopere cu vopsea.

– Şi pe urmă să pui pe unul din oamenii tăi să scrie la „Daily Mirror”? Nu, nu te-aş sfătui. Ştii că avionul nu va putea zbura în noaptea aceasta. Nu întreprinde nimic până nu-ţi ordonă colonelul personal. După aceea, te priveşte.

– Am să mă mai gândesc cum să rezolv problema, domnule. Sweet zâmbi.

– Sunt convins, spuse Munro cu răceală. Cine ar fi putut spune că tinerii nu luau în seamă ordinele primite de la superiorii lor, când cei ca Sweet ar fi făcut orice pentru a evita un cuvânt mai aspru. Munro suspină. Se gândi că, după război, era posibil ca lumea să se umple de indivizi ca Sweet, pricepuţi să vândă aspiratoare, să ocolească abil chestiuni politice şi să distreze milioane de telespectatori. Până la urmă, toţi oamenii de pe lume aveau să devină experţi ai cuvintelor încărcate de modestie, plini de zâmbete amabile şi gata să rostească cuvinte amabile cu care-ar fi îmbrăcat întocmai precum o mănuşă, mâna de fier a ambiţiei.

Omul, gândi Munro, terorizat de ideea că ar putea ajunge dominat de maşină, şi înspăimântat de performanţele mecanizării, devenea din ce în ce mai mecanic în felul său de a reacţiona şi în trăirile sale interioare. Fiecare gest, fiecarfe glumă, până şi modul în care se supunea erau ale unui robot. Întrebarea prostească şi provocatoare a lui Lambert - deşi Munro dezaproba o astfel de purtare - era cel puţin omenească, prin chiar natura erorii sale. Acest căpitănaş, Sweet, tot numai zâmbete, n-ar fi fost niciodată în stare să facă aşa ceva.

Sweet nu fusese singurul interpelat. Pretutindeni, în încăpere, oamenii se preveneau unii pe alţii,

acum, în ultimul ceas, şi erau plini de sfaturi şi informaţii atât pentru cunoscuţi cât şi pentru străini.

Preotul militar era membru al Partidului Socialist şi se considera, în sinea lui, un reformator destul de periculos. După părerea sa, acesta şi fusese motivul pentru care episcopul se arătase atât de dornic să scape de el, trimiţându-l la aviaţie. Procesiunile bisericeşti obligatorii, cei câţiva atei ce se rostiseră clar la popota ofiţerilor şi tendinţa ereditară de a se bâlbâi, îi făcuseră însă misiunea mult mai grea decât se aşteptase. Oricum, datoria sa era să-i afle pe cei în impas şi preotul nu întârzie să-l descopere pe bărbatul cu ochii încercănaţi de nesomn, care aproape că stricase instructajul, tulburându-şi camarazii.

– Ai necazuri, sergent? îl întrebă el pe Lambert.

– Părinte, de ce nu poate Biserica să împiedice războiul?

Tânărul preot îl ascultase întotdeauna cu multă atenţie pe arhiepiscopul său şi, întocmai ca şi ofiţerul şef cu informaţiile, îşi avea răspunsul gata pregătit.

Războiul se datoreşte păcatelor omenirii. În care intră şi păcatele noastre personale. De-aceea suntem datori să-l suportăm şi prin el să ne purificăm.

– Deci, eu sunt mâna dreaptă a lui Dumnezeu, nu-i aşa părinte? Mă întreb dacă au şi nemţii prelaţii lor, care să le spună acelaşi lucru.

Timp de o secundă, preotul aproape că-şi tradă indignarea şi neliniştea şi se rugă în sinea lui să nu se bâlbâie. Dar se bâlbâi:

– Eu... eu... eu... sunt un împuternicit al regelui, sergent, şi te rog să mă tratezi cu respectul cuvenit r... r... r... rasei ce o port.

– Hai, căpitane, strigă Digby tare. Avem ceva de omorât.

Preotul îi privi pe amândoi cu asprime. De ce să mă insulte ăştia doi, gândi el; doar ei ştiu foarte bine că eu nu pot opri războiul.

Nu-i lua în seamă, părinte, spuse Longfellow. Puţin le pasă de ceea ce ar putea simţi nişte oameni cumsecade.

Se întrebă dacă vreunul din aceştia se aflase printre cei care râseseră de el, atunci, la începutul instructajului, când îl luase gura pe dinainte. Înainte vreme, Longfellow obişnuia să-i ridice în slăvi pe tinerii membri ai echipajelor, ca pe nişte eroi, dar asta se întâmplase demult, în timpul bătăliei Marii Britanii, înainte de a întâlni aroganţa pe care primejdia continuă o conferea tinerilor. „Eroi!”, spuse el cu dispreţ, când aceştia nu-l mai putură auzi.

CAPITOLUL 15

Walter Ryessman îşi aducea adesea aminte de ziua când fusese recomandat pentru funcţia de primar. Era o slujbă pe viaţă şi constatase că două ore pe zi îi sunt mai mult decât suficiente pentru a supraveghea activităţile civice ale unui orăşel atât de mic. Aceasta se întâmpla, bineînţeles, înainte de începerea războiului, când toate se petreceau într-un ritm mai lent. Hotărârile ce trebuiau luate pentru curăţirea mahalalelor şi cuplarea lor la reţeaua de gaze le lăsase întotdeauna în seama subcomitetelor, iar deciziile acestora doar arareori fuseseră disputate. Walter Ryessman ajunsese primar datorită apartenenţei sale pline de devotament şi de lungă durată la Partid. Acum, când naţiunea era angajată în război, avea sarcina de bază să facă tot posibilul ca oraşul Altgarten să contribuie şi el la

obţinerea victoriei; lucrul acesta îi răpea cam opt ore pe zi de hârţogărie şi şedinţe, cu vizite dese când ici, când colo, pentru a constata că măsurile de siguranţă legate de raidurile aeriene erau urmate întocmai cum prevedeau regulamentele. La început, autorităţile spitaliceşti şi comandantul grupelor T.E.N.O. se arătaseră plini de resentiment faţă de vizitele lui inopinate. Curând însă, îşi dăduseră seama că Ryessman avea relaţii mult mai înalte în Partid decât ar fi putut-o sugera funcţia sa de primar al oraşului Altgarten. Deţinea, de asemenea, şi un grad onorific S.S. Astfel că, destul de repede, învăţară cu toţii cum să organizeze ceremonia primirii atunci când Burgermeisterul înalt, cu părul nins, apărea, întocmai ca o fantomă, chiar şi în puterea nopţii. Şi fiecare santinelă nouă şi fiecare portar sau paznic de noapte învăţa la instructaj să fie tot timpul cu ochii în patru şi să se aştepte ca primarul să apară în orice moment.

Primăria era o clădire din cărămidă roşie, de unde se putea zări gara din Altgarten, de partea cealaltă a piaţetei Bismarck acoperită cu un covor de iarbă şi străjuită de şiruri de copaci. Din biroul său, Burgermeisterul putea să vadă monumentul comemorativ. Din fântâna arteziană ţâşneau stropi ce străluceau puternic în lumina soarelui de după-amiază. pe monument se aflau înscrise numele celor patruzeci de bărbaţi din Altgarten căzuţi în primul război mondial. Pietrele de pe părţile laterale ale monumentului erau încărcate de numele celor ce pieriseră în al doilea război şi primarul se întrebă dacă nu cumva partea de jos, de la baza fântânii arteziene, ar fi fost potrivită pentru a mai grava şi alte nume pe ea. Decise că era

singura soluţie. Ryessman fusese martorul multor schimbări aduse primăriei, de când îşi luase în primire funcţia. Subsolul, care, pe vremuri, adăpostea birourile pentru întregistrarea naşterilor, deceselor şi căsătoriilor, fusese transformat în post de conducere a apărării antiaeriene civile a oraşului. Uşa etanşă era căptuşită cu o perdea impermeabilă la gaze, un sistem de iluminat pentru cazuri de urgenţă, cu generator propriu, o hartă a oraşului, la scară mărită, şi încă o hartă la scară mai mică. În care se vedea amplasamentul localităţi în cadrul districtului, încăperea respectivă avea legături telefonice cu postul de poliţie, uzinele de gaze, de electricitate şi de apă şi cu unităţile de pompieri, din diferite puncte ale oraşului. Existau, de asemenea, şi linii telefonice speciale, ce făceau legătura cu serviciile de operaţii şi intervenţii şi cu oficialităţile mai importante de la serviciul de apărare antiaeriană civilă din Dortmund. Orice persoană oficială care vizita oraşul Altgarten era dusă, întotdeauna, să vadă postul de conducere, de care Herr Ryessman se simţea foarte mândru, deşi câţiva dintre funcţionarii săi mai puţin binevoitori îl numeau „vizuina vulturului”.

Biroul primarului fusese mutat la ultimul etaj, împreună cu cele pentru înregistrarea naşterilor, deceselor şi căsătoriilor şi cu serviciul care se ocupa de problema locuinţelor. Pe culoarul din faţa ofiţerului stării civile fuseseră aduse bănci, idee ingenioasă, care permisese ca fosta sală de aşteptare să fie transformată în birou pentru secretarul primarului. Secretarul, Andi Niels, un tânăr cu o figură serioasă, era bolnăv de ulcer gastric, suferinţă care, împreună cu nişte sfori trase

de primar îl scutise de serviciul militar. La parter se aflau birourile pentru plata impozitelor şi cele pentru distribuirea cartelelor, în timp ce aripa de răsărit a clădirii fusese cedată poliţiei, deşi şeful poliţiei îşi avea biroul la acelaşi etaj cu primarul, pentru a fi întotdeauna aproape în caz că s-ar fi ivit nevoia discuţiilor şi întrunirilor de urgenţă. Burgermeisterul trecu alături, în biroul secretarului său, observând cu satisfacţie că pe coridor fuseseră aduse o frânghie, un topor, saci cu nisip şi o pompă de apă, întocmai cum dăduse el ordin, nu cu mult timp în urmă. Biroul secretarului era mai mic decât cel al primarului, plin cu fişete pentru clasarea dosarelor, însă Ryessman îşi invidia subalternul pentru vederea panoramică pe care o avea din biroul său. De aici, de la fereastra acestuia, se vedea turla înaltă a bisericii Liebefrau, înălţată deasupra acoperişurilor medievale din centrul oraşului. Mai departe, în locul de unde începeau câmpuţile, se zărea hotelul Wald, în mijlocul unei porţiuni împădurite şi întunecoase, iar la nord, ademenind soarele, cele patru sere ce aparţineau lui Ryessman.

Primarul se delecta cu priveliştea ce se desfăşura în faţa ochilor săi, când secretarul, intrând în încă-pere, tresări şi spre surprinderea lui Ryessman, se-n-roşi brusc.

– Herr Ryessman. spuse el politicos, doriţi ceva?

Nu, răspunse primarul, privind amuzat cum secretarul său se grăbi să arunce dosarele pe care le avea în braţe în cel mai apropiat sertar. Când se întoarse din nou cu faţa la birou, tânărul părea ceva mai relaxat.

– Astăzi este ziua mea de naştere, după cum bine ştii, doar tu ai trimis invitaţiile. Am ţinut să te invit la petrecerea pe care o dau diseară, la Frenzel.

– Herr Burgermeister este foarte amabil, spuse Andi Niels. Mă simt onorat.

– Este ceva restrâns, spuse Burgermeisterul, nu-i acum momentul să dam petreceri pretenţioase, dar o să avem ca aperitiv ţipari afumaţi şi, după asta, boboc de raţă fript, specialitatea lui Frenzel!

Primarul se miră de purtarea tânărului. Niels era, de obicei, calm şi sigur de sine, astăzi însă arăta nervos şi neliniştit. Îndreptă un tablou de pe perete, şterse praful de pe un raft, apoi continuă să se agite în jurul biroului. Poate că ulcerul îi făcea vreo figură, gândi Ryessman.

– Am să vă rog să mâ scuzaţi, Herr; Burgermeister, spuse Niels. Dumneavoastră aveţi oră la croitor, iar eu va trebui să merg la o şedinţă.

– Am început să pierd noţiunea timpului, spuse Burgermeisterul. Dădu din cap spre Niels şi părăsi încăperea. Pe coridor se aflau cinci persoane. Primarul îşi imagină, în primul moment, că aceştia veniseră să declare vreun deces, judecând după hainele de culoare închisă ale celor mai vârstnici. Fără îndoiala, gândi Ryessman, poartă aceleaşi haine şi la cununii şi la botezuri şi la înmormântări. Abia după ce zări perechea mai tânără, îşi dădu seama că era vorba de o căsătorie. Nu mai încăpea nici o îndoială.

Cei doi păreau atât de îndrăgostiţi, încât uitaseră de tot ce se afla în jurul lor. Tânărul purta un costum de culoare închisă, bine croit şi un papion mic, în picouri. Era un băiat chipeş, cu ochi mari şi maxilare puternice. Nu prea mai găseşti mulţi tineri ca

acesta, şi îmbrăcat în civil, gândi Ryessman. Fata era drăguţă. Nu avea conformaţia pe care o întâlneai la majoritatea fetelor din localitate, cu şolduri late, oase mari şi braţe puternice. Dimpotrivă, era minionă, cu părul tuns scurt şi negru ca pana corbului, cu un chip în formă de inimă, palid ca cel al unei păpuşi. Când trecu Ryessman, părinţii se mutară de pe un picior pe altul şi se retraseră stânjeniţi. Aici, la ţară, vârstnicilor nu le dispăruse încă sentimentul de teamă faţă de autorităţi, gândi Ryessman, şi probabil că acesta era un lucru pozitiv. Cei tineri arătau mai puţin respect şi, în timp ce trecu, auzi şoapte, iar băiatul îl privi drept în ochi.

Dacă primarul ar fi avut treabă în după-amiaza aceea, mai mult ca sigur că subiectul acesta nu l-ar fi preocupat sau pur şi simplu nici n-ar fi luat cunoştinţă de el. Dar vremea era calmă şi însorită şi primarul se aşeză la biroul său, răsfoind alene copiile făcute scrisorilor care circulaseră între diferitele servicii ale primăriei.

Stimate domn

Domnul primar vă mulţumeşte pentru scrisoarea dumneavoastră din data de 12 mai şi are onoarea de a confirma că MEYeE, Hans-Willy, din Rheinprovinz Altgarten. Florastrasse no. 36, este, din punct de vedere etnic, considerat evreu, având prin descendenţă două treimi sânge evreiesc. Serviciul dumneavoastră este obligat să informeze patronul acestuia şi sa-i retragă orice drepturi de care va fi beneficiat până în prezent, în conformitate cu statutul său de evreu prin descendenţă doar cu o treime sânge evreiesc.

A.Niels

Niels îşi pusese iniţialele pe copia făcută cu indigo, aşa cum făcea de obicei. Acţionând sub impulsul momentului, primarul telefona registraturii de poliţie şi ceru să i se aducă dosarul acestui Hans-Willy Meyer.

– Dar,este... la dumneavoastră, răspunse poliţistul.

– Eşti sigur?

– Absolut sigur, Herr Burgermeister. Domnul Niels a venit să-l ia personal. A spus că l-aţi cerut dumneavoastră.

– Mulţumesc.

- S-a-ntâmplat ceva?

– Nu, spuse primarul. Îl cunoştea pe cel cu care vorbise, un bărbat mai în vârstă, căruia i se dăduse-ră în grijă dosarele, după ce fusese grav rănit într-o încăierare cu doi beţivi, la începutul războiului. Era un poliţist destoinic, cu multă experienţă şi n-ar fi putut să greşească. Ryessman apucă din nou telefo-nul, dar îl puse numaidecât la loc şi ieşi pe coridor, îndreptându-se către biroul lui Niels. Grupul celor care veniseră pentru căsătorie era încă acolo.

Niels nu era în biroul său. Deşi, pentru o clipă, fu pe cale să-şi alunge din minte chestiunea aceasta, ceva îl opri şi începu să caute prin clasoare, sperând să găsească dosarul de poliţie al lui Meyer. Dosarul însă nu se afla acolo. De altfel, în clasoare nu seafla nici un dosar de poliţie, cu coperţi cenuşii. Abia acum primarul îşi aduse aminte că Niels ţinea un dosar cenuşiu în mână, în clipa în care intrase în biroul său şi dăduse cu ochii de Ryessman. Da, îl descoperi, dosit înr-un clasor cu contracte de

cumpărare, aruncat în grabă şi cu atâta neglijenţă încât coperta se îndoise.

Primarul începu să citească documentele pe care le conţinea dosarul. Meyer era muncitor agricol, în vârstă de 21 de ani, evreu, din care cauză nu i se dădea voie să slujească în Wehrmacht. Dosarul său era un dosar obişnuit şi ar fi putut să aparţină oricăruia din cele două duzini de evrei din Altgarten. Ryessman sperase să găsească şi fişa cu date personale, fotografia de identitate şi amprentele digitale, dar acestea nu se aflau acolo. Probabil că poliţia le păstra în dosare speciale.

Meyer fusese declasat datorită faptului că bunicul său, un măcelar din Lubeck, considerat până atunci arian, fu deodată clasificat drept evreu pur. Aceasta însemna că tatăl lui Meyer era două treimi evreu, ca şi mama sa de altfel, şi oricine ştia că progenitura a doi evrei de felul acesta era un fiu două treimi evreu, şi nu un fiu care să aibă doar o treime de sânge evreiesc. Ryessman nu înţelegea de unde provenea informaţia. De obicei, în astfel de situaţii, în dosar se găsea câte o mică notă informativă, desigur neplăcută, provenind de la vreun vecin „binevoitor" sau vreun tovarăş de muncă. Adesea bătută la maşină sau scrisă cu litere de tipar, pentru a ascunde identitatea autorului. De multe ori, astfel de notiţe cuprindeau şi obscenităţi, iar câteodată se terminau cu sloganuri naziste, în loc de semnătură. Dosarul acesta însă nu conţine nici o astfel de notiţă. Bunicul murise înainte de-a ajunge Partidul la putere, iar documentele se găsiseră mai întâi în dosarele poliţiei din Lubeck. Părea foarte puţin probabil ca aceasta să fi greşit, dar era drept că, în 1933, primul an de putere al lui Hitler, poliţia fusese

foarte aglomerată cu dosarele evreilor, care începuseră să fie întocmite din acel an, deşi, până atunci, poliţia nu se ocupase decât de criminali.

Era timpul să meargă la croitor, la probă. Ryessemăn puse dosarul la loc, aşa cum îl găsise, ba chiar îi îndoi şi coperta. Când ieşi din birou zări din nou grupul de nuntaşi. Nu mai erau la fel de-ncordaţi ca mai-nainte, iar mirele-şi ţinea soţia de mână. cu un gest protector, Herr Hollander, ofiţerul stării civile, învârtea o legătură de chei, cu care se grăbi să deschidă dulapul de pe palier. Întinse mâna după unul din sutele de volume legate în negru care erau aliniate pe rafturi. Ceremonia încă nu se sfârşise, iar Hollander îl privi pe mire drept în ochi, plin de avertisment. Mirii fuseseră sfătuiţi să fie sobri şi reţinuţi când Hollander avea să-i înmâneze miresei un exemplar din,,Mein Kampf" aşa cum devenise obligatoriu la toate cununiile ce se oficiau în cadrul Reichului. Primarul trecu pe lângă ei, dând aprobator din cap.

Soarele strălucea în mijlocul unui cer albastru şi Ryessman îşi savura plimbarea pe Dorfstrasse, pe lângă ruinele morii din colţ. Pe când traversă Vogelstrasse, îl izbi mirosul dulceag, de lemn proaspăt tăiat, ce venea dinspre atelierele de tâmplărie, pe unde, copil fiind, obişnuia să întârzie, în drum spre şcoală, încercă să-şi alunge din minte afacerea aceea cu Meyer, dar nu reuşi. Nici când ajunse la croitor, unde Herr Voss în persoană supraveghea proba uniformei elegante, de membru al Partidului, primarul nu izbuti să nu se mai gândească la dosarul acela. Oare ce motive, care te-ar fi putut umple de revoltă, se găsiseră în spatele acestei reclasificări? Nu că Ryessman i-ar fi

simpatizat pe evrei, însă era o chestiune de procedură. Când se făcea o reclasificare, era obligatoriu ca dosarul să prezinte şi probele corespunzătoare. Dacă reclasificarea ar fi fost făcută în celălalt sens, în favoarea respectivei persoane, Ryessman ar fi putut bănui că treaba mirosea a bani. Ştia că astfel de lucruri se întâmplau mereu, n-avea nici un rost să nege. Erau la mijloc sume atât de importante, ba unii dintre ei şi-ar fi dat bucuroşi întreaga avere ca să scape de lagărul de concentrare. Nu era cinstit ca evreii să corupă în acest mod nişte poliţişti loiali şi nişte slujitori supuşi ai Partidului, dar oare te puteai aştepta la altceva de la astfel de oameni?

– Ridicaţi puţin braţul, spuse Herr Voss. E cumva prea strâmtă?

– E tocmai bine.

– Aplecaţi-vă în faţă, apoi ridicaţi-vă. Primarul îl ascultă şi Herr Voss îşi făcu de lucru cu partea din spate a gulerului, îndemnând materialul moale, şi cafeniu cu creta. Era o uniformă elegantă, pe care primarul şi-ar fi dorit-o în dimineaţa aceea, când făcuseră o poză de familie, în grup. Ce bine arăta mama, chiar şi la cei 86 de ani ai ei. Cei mici, în haine de sărbătoare, şezuseră încremeniţi şi tăcuţi, căci acasă fuseseră ameninţaţi de părinţi cu pedepse grele dacă, din cauza lor, nu avea că iasă bine fotografia de ziua de naştere a bunicului.

– Şedeţi. Hainele trebuie să arate pe om la fel de bine când sade, ca şi atunci când stă în picioare.

Şi iar îşi făcu de lucru cu vârful ascuţit al cretei. Era o adevărată cinste să fii probat de Voss însuşi. Voss se număra printre cei mai bogaţi oameni din oraş. În 1930, într-o cameră de la etajul acestei case, Voss

încercase pentru prima dată să croiască o uniformă; era pentru un client mai vechi, căruia Voss îi acorda o mare preţuire şi care tocmai intrase în S.A.. Un alt ofiţer, coleg cu acesta, admirase uniforma şi, la numai doi ani după aceea, uniformele Voss ajunseseră cunoscute în toată regiunea, ba chiar şi mai departe. Un ofiţer S.S., foarte bogat, venise tocmai de la Berln, deşi iniţial fusese clientul vestitului Stechbarth, croitorul lui Goring. Lucrul acesta îl umpluse pe Voss de mândrie. Unii începuseră să cârtească împotriva naziştilor, dar făcuseră nişte lucruri extraordinare în ceea ce priveşte uniformele, indiferent ce alte lipsuri aveau ei. Existau atât de numeroase organizaţii-temporare, încât foarte mulţi nemţi aveau două sau chiar trei uniforme. Singurul lucru pe care Voss îl reproşa naziştilor era că-l lipsiseră de personalul său evreiesc. Toate bune şi frumoase la aceşti tineri aroganţi, care se plângeau de cusătura sau de croiala pantalonilor, dar ei nu reuşeau să înţeleagă că exista un secret şi în arta de a croi o pereche de pantaloni, secret cunoscut numai de o mână de croitori, toţi evrei.

– Ridicaţi-vă.

Ca şi când i-ar fi citit gândurile, primarul spuse:

- Mai sunt mulţi evrei în branşa asta?

– Da, Herr Burgermeister, spuse Voss. Mai am şi eu un croitor, jos, la parter, iar, pe de altă parte, sunt anumite materiale pentru căptuşeală şi furnituri ce nu pot fi obţinute decât de la trusturile evreieşti din Olanda. Uitaţi-vă, de pildă căptuşeala de la tunica dumneavoastră...

- Nu mă interesează prea mult. spuse primarul grăbit. Mă gândeam doar că poate ai auzit de o persoană cu numele de Meyer, Hans-Willy Meyer.

– Eu personal, nu ţin minte să fi auzit, Herr Burgermeister, dar poate ştie croitorul meu. Jakob. Să-l aduc. sus?

– Da.

Sărmanul Jakob! Intra în încăpere chemat de bătrânul domn Voss şi dădu cu ochii de primar, in uniforma de membru al Partidului. Pentru o clipă. Jakob uită complet că la uniforma aceasta lucrase chiar el, cu un ceas mai devreme şi, de frică, sângele îi pieri din obraji.

– N-ai de ce să te temi, Jakob, spuse Voss. Nu există nici un motiv, nu-i aşa, Herr Burgermeister? adăugă el.

– Nici unul, spuse primarul. Mă întrebam numai dacă ai auzit, cumva, de un tânăr pe nume Hans-Willy Meyer. Locuieşte pe Florastrasse.

– Nu, Herr Burgermeister, spuse Jakob, n-am auzit.

– N-are să i se întâmple nimica rău, promise primarul. Ai cuvântul meu de ofiţer german!

– Sunteţi sigur, domnule? Voss spuse:

– Bineînţeles, Jakob;

Toţi evreii aceştia erau extrem de bănuitori, de ce nu puteau să se comporte şi ei ca nişte patrioţi?

– Tipul a fost denunţat, declară primarul în mod dramatic. Spune-mi tot ce ştii despre el, în felul acesta poţi să-l ajuţi.

Rămăseseră atât de puţine familii de evrei în Altgarten, încât pentru Jakob ar fi fost o prostie să nege că-l cunoaşte pe tânărul Meyer.

– Este un băiat cumsecade, spuse Jakob. Familia lui e din Lubeck. Lucrează la o fermă, adică trebuie să prindă autobuzul de 5,30 dimineaţa.

– Când l-ai cunoscut? Primarul îi oferi lui Jakob o ţigară. Evreii nu primeau raţii de tutun şi nici de carne, şi lui Jakob tare îi mai plăcea să furneze.

– Am fost vecin cu părinţii săi, la Lubeck, spuse bătrânul croitor. Luă o ţigară şi-o puse cu grijă deoparte.

– Părinţii tatălui său erau evrei?

– Nu, amândoi părinţii tatălui său erau aerieni. Doar bunica dinspre mamă era evreică.

- Eşti sigur?

– - Sunt sigur, Herr Burgermeister. Doar s-a vorbit atât de mult despre asta! Jakob râse scurt. Măcelăria tatălui său era una dintre cele mai prospere măcelării de carne de porc din Lubeck.

Ryessman zâmbi.

- Deci individul acesta, Meyer, este doar o treime evreu.

- Pentru dumneavoastră, poate, Herr Burgermeister, spuse croitorul cel bătrân. Pentru mine nu e deloc evreu.

Ceea ce continua să-l intrige încă pe primar era faptul că evreiul acesta prost, pe nume Meyer, semnase formularul de reclasificare. Ca şi când ar fi ţinut cu tot dinadinsul, să fie descalificat.

- Vezi la umăr, Jakob: să fie înalt umărul, când Herr Burgermeister şade şi plat, când stă în picioare.

Pe Ryessman îi irita felul în care vorbeau despre el, dându-i senzaţia că era diform. Aduceau mai mult a chirurgi decât a croitori, până şi privirile lor erau acelea ale unor medici.

– Aţi terminat?

– Da, vă mulţumesc, Herr Burgermeister. Mai este nevoie de o probă, poimâine. Va trebui să iasă la fix.

– O să vă sune secretarul meu, spuse Ryess man.

- E sănătos? întrebă Voss.

- Niels? se miră primarul, zâmbind. Acum o oră, când l-am văzut ultima oară, se simţea bine.

- Mi s-a părut că-l zăresc intrând în spital, spuse Voss. Şi m-am întrebat dacă nu cumva este bolnav sau se duce doar să viziteze pe cineva.

– Cred că v-aţi înşelat, spuse primarul, fără convingere în glas. Tânărul Niels nu fusese în apele lui, în ziua aceea, şi-apoi, şi afacerea dubioasă, cu dosarul ascuns... Poate că era, într-adevăr, bolnav şi poate că plecase la spital. De la fereastra biroului lui Voss se zărea clădirea cenuşie de cărămidă a spitalului „St. Antonius” şi dincolo de ea, acoperişul plat al anexei. Fu o clipă tentat să apuce telefonul şi să întrebe la recepţie dacă Niels se internase, dar decise că dacă acesta ar fi fost internat, i s-ar fi telefonat de la primărie, aici, la croitor, ca să-l înştiinţeze. Ryessman greşea însă în amândouă cazurile. La ora aceea, Andi Niels, secretarul său personal, ocupa un pat în salonul 28 de la ultimul etaj al tăcutei clădiri ce adăpostea anexa.

Iniţial, anexa fusese construită pentru a aduce aici numărul suplimentar de bolnavi de la „St. Antonius”, adică, pur şi simplu pentru a face faţă populaţiei mereu crescânde a Altgartenului, dar după noile obligaţii ale spitalului, clădirea începuse să fie folosită pentru cei răniţi în timpul bombardamentelor şi aduşi la Altgarten din oraşele puternic încercate ale provinciei Ruhr. De-aici, erau externaţi cât mai repede cu putinţă şi paturile pregătite pentru transportul următor. Faptul că Centrul de pre-

gătirea infirmierelor „Samaritene” fusese amplasat intre spital şi Centrul invalizilor de război fusese o idee genială, în sine. Sărmanele fete, însă, lucrau până ce cădeau din picioare. În special în zilele acelea îngrozitoare, când soseau convoaie de ambulanţe noi, ca nişte autobuze, şi erau îngrămădite pe Joachimstrasse, iar victimele raidurilor aeriene zăceau întinse pe coridoare, din lipsă de paturi. Infirmierele „Samaritene”, care nu aveau decât câteva săptămâni de pregătire, se pomeneau direct în sălile de operaţii sau în saloanele cu răniţi. În zilele în care nu bombardau englezii, „Samaritenele” lucrau la fel de mult, la Centrul invalizilor de război, de peste drum. La orice oră din zi şi din noapte, aripa clădirii în care dormeau infirmierele era, scufundată într-o linişte deplină, întreruptă doar de sforăitul şi coşmar ele fetelor vlăguite de putere.

În Altgarten erau multe fete tinere infirmiere de la Crucea Roşie, surori „Frei”, surori „Brown” şi „Samaritene” Cofetăriile şi saloanele de coafură vibrau de sporovăială lor, iar locuitorilor din Altgarten nu li se putea reproşa că nu le făcea plăcerea să povestească câte o istorioară despre isprăvile deşucheate ale fetelor, la care acestea se dedau fără nici o ruşine. O dată pe lună se organiza câte o seară de dans, la Centrul de pregătire. Ofiţerii T.E.N.O., cei din S.S., din tabăra de pregătire de la hotelul Wald şi chiar unii localnici primeau invitaţii, scrise cu grijă, cu care se lăudau apoi multă vreme. Toţi cei trei coafori din oraş puteau fi siguri că primesc invitaţii, la fel şi proprietarul merceriei, precum şi un bătrân pe nume Drews, care făcea rost, în mod regulat, de baloturi întregi de mătase şi pânzeturi din nu ştiu ce

sursă secretă, de dincolo de graniţă. Se înţelege de la sine de ce erau invitaţi şi membrii personalului superior de la berăria Kessel, după cum şi primarului i se trimitea, din politeţe, o invitaţie, de care se folosea de obicei Andi Niels.

În seara aceasta era din nou dans la Centrul de pregătire. Fetele decoraseră sala de conferinţe cu hârtie colorată şi desene din carton reprezentând muntele Fuji. Pe bilete stătea scris, cu mult optimism, „Bal mascat - costumaţie după o temă din vechea Japonie”, dar numai cele mai entuziaste dintre ele îşi confecţionaseră costume.

– Dobitocul acela bătrân m-a invitat la petrecerea de ziua lui de naştere, spuse Andi Niels. Ce dracu să fac?

– Nu poţi să pleci mai devreme? întrebă infirmiera, o fată scundă şi durdulie, plină de nuri, care chicotea tot timpul. Chicoti şi-acum.

– O să se toasteze pentru tatăl său, pentru regiment, pentru ofiţerii care au căzut în primul război mondial, iar apoi va trebui să ascultăm discursuri şi să cântăm vechi cântece de război. Nici nu poţi să-ţi închipui cum este!

– La bal o să avem şi bufet. Fetele şi-au pus deoparte raţiile pe trei săptămâni.

– Degeaba, spuse Niels, cu tristeţe. O să mergem la Diisseldorf, la sfârşitul săptămânii, şi o să locuim împreună într-un hotel elegant.

– În aceeaşi cameră? întrebă infirmiefa chicotind. Or să ne ceară actele.

– Aranjez eu.

- Ai primit cumva vreo moştenire?

Dacă vrei să ştii, am primit, spuse Niels. Se răsuci în pat şi întinse mâna după fată. Nu ţi-ai scos ciorapii, spuse el cu reproş.

- Ca să fiu mai sigură.

- Uşa este încuiată şi în timpul zilei nu urcă nimeni la ultimul etaj.

– Am să mi-i scot, spuse fata. Dar la ora cinci trebuie să mă întorc la treabă.

Se dădu din nou jos din pat.

– La ora cinci va trebui să fiu şi eu la birou, spuse Niels. Mi-am lăsat o grămadă de probleme de rezolvat.

O urmări cum îşi scoate ciorapii şi portjartieruL Fata se ştia privită şi avea nişte mişcări voit provocatoare, conştientă că aşteptarea avea să-i aţâţe şi mai mult simţurile celui întins pe pat, Niels respira greoi. „Doamne, gândi el, cât au să-mi mai lipsească toate acestea, de-acum încolo!”

După ce August Bach plecă, Anna-Luisa îşi găsi de lucru prin casă şi prin grădină. Frecă duşumelele din bucătărie, puse la fiert nişte resturi, ca să facă săpun şi curaţi coteţul păsărilor. La ora patru îl luă pe Hansl de la şcoală şi merse cu el la plimbare, trecând pe lângă unitatea de pompieri. Amândouă maşinile Magirus erau afară şi copilul urmări, cu multă atenţie, echipamenttri şi părţile vopsite, fiind lustruite de străluceau. Pompierii erau obişnuiţi cu băieţii de la Volkschule. Johannes Ilfa - Gruppenfuhrerul de pe maşina numărul 1 - îl recunoscu imediat pe micul Hansl şi-l ridică în braţe, să poată vedea scaunul şoferului. Luni de zile o urmărise pe Anna-Luisa, când aceasta trecea să ia băiatul de la şcoală. O dată, unul din prietenii săi îl

tachinase, acuzându-l că o iubea pe ascuns. Acum avea să le dea apă la moară, văzându-l că stă de vorbă cu ea.

– Eu sunt Johannes Ilfa, spuse pompierul, oferiindu-i Annei-Luisa o ţigară.

– Şi pe mine mă cheamă tot Johannes, spuse Hansl.

Anna-Luisa refuză ţigara;

- Noi îi spunem Hansl, explică ea;

– Noi...? se miră pompierul. E fiul dumneavoastră? Am crezut că sunteţi infirmieră.

Anna-Luisa se amuză în sinea ei, văzându-l pe pompier încurcat.

– Niciodată să nu te pripeşti, când tragi o concluzie.

– Nu fumezi deloc? întrebă el, cu pachetul încă desfăcut în mână.

- Nu pe stradă. Dar tu poţi să fumezi.

- N-am voie, e interzis. Îşi pipăi mustaţa fină cu dosul palmei.

- Mai ridică-mă o dată, strigă Hansl, şi Johannes Ilfa îl luă din nou în braţe. Băiatul pipăi volanul strălucitor, apoi îi aruncă eroului său o privire plină de admiraţie.

– Nu se cade să vă ţinem din treabă, spuse Anna-Luisa.

– Dumneavoastră oricum nu ne ţineţi prea des din treabă. O privi lung, încercând să mai găsească ceva de spus, ceva care ar fi putut-o face să mai întârzie şi să-i mai zâmbească o dată.

– Trebuie să mergem. Anna-Luisa îi zâmbi pompierului.

– Convinge-o pe Mutti să te mai aducă şi altădată pe aici, Hansl, strigă pompierul.

– Da, spuse Hansl, şi o strânse pe Anna-Luisa cu mânuţa lui caldă, ca şi când amândoi ar fi făcut parte dintr-o conspiraţie.

– Spune la revedere şi mulţumesc domnului Ilfa, îl învăţă ea.

Când ajunseră la colţ făcură amândoi cu mâna. Pe Mauerstasse o luară la dreaptă, pe drumul principal care lega localitatea Kleve de Krefeld şi trecea de-a lungul unor ziduri străvechi ce fuseseră cândva fortificaţiile oraşului Altgarten. De partea cealaltă a străzii, un pârâu destul de larg îşi purta demn apele către sud. Lui Hansl îi plăcea să arunce cu crengi şi pietre în apa verzuie, apoi să, alerge pe podurile de lemn ca să le privească plutind pe dedesubt.

Cea mai mare parte a zidului rămăsese încă în picioare, iar cofetăria lui Frau Rirr era parcă săpată în interiorul acestor Mocuri masive de piatră. De la etajul al doilea se putea vedea şi colina pe care se aflau serele primarului, în vecinătatea uzinei de apă. De partea cealaltă se zărea hotelul Wald, devenit acum sediul S.S., cu garduri de sârmă ghimpată şi cutreierat neîntrerupt de câini de pază.

Distinsele neveste din Altgarten obişnuiau să se întîlnească în fiecare după-amiază la cofetăria lui Frau Birr, însoţite de fiicele lor, îmbrăcate cochet, cu rochii de culoare închisă şi pantofi păstraţi cu grijă. Acesta era şi motivul pentru care ofiţerii T.E.N.O., doctorii militari şi funcţionarii birourilor de la Centrul invalizilor de război obişnuiau să-şi ia ceaiul aici. Adesea apăreau şi ofiţeri de cavalerie şi medici veterinari, cu pinteni la cizme şi înveşmântaţi în costume de călărie, veniţi tocmai de la baza de lângă Kempen, făcând ca inimile doamnelor să bată cu putere.

Hansl şi Anna-Luisa îşi împărţiră o bucată de ştrudel cu mere. Cafeaua nu era deloc rea, iar Frau Birr găsea mereu pentru băiat câte un pahar cu lapte. Cei din oraşele mari o duceau mult mai rău, se gândi Anna-Luisa. Viaţa părea neînchipuit de dulce. În curând avea să devină Frau Bach, iar doamnele care frecventau cofetăria, cu pălăriile lor garnisite cu fructe artificiale, aveau să o salute altfel decât până acum, când îi aruncau tinerei fete din R.A.D. doar zâmbete pline de condescendenţă.

Frau Hinkelburg, soţia arhitectului, era la fel de înţepată ca şi celelalte, dar părea cel puţin amabilă. Astăzi şedea ai aceeaşi masă cu Anna-Luisa şi Hansl şi se grăbea să le împărtăşească tot ce aflase. Făcu apoi o pauză lungă, pentru a tăia o bucată de prăjitură, pe care se grăbi să şi-o vâre în gură. Anna-Luisa simţi că Frau Hinkelburg aştepta şi de la ea ceva, dar se hotărî să-şi păstreze noutăţile pentru sine, spre a le gusta singură, în linişte. Mai înainte de a-şi înghiţi bucăţica de prăjitură, Frau Hinkelburg îi zâmbi din nou. Annei-Luisa, grăbindu-se să adauge:

– Frau Kersten o să planteze meri pe lotul din spatele cimitirului, ca să nu-ţi mai spun că a cumpărat şi pământul pe care-l luase cu chirie de la Richter. Ce bani trebuie să scoată femeia asta din vânzarea cartofilor!

Frau Hinkelburg îşi deschise larg geanta fină din piele de lac, ca fata să poată zări, înăuntru, eticheta de la Paris, şi scoase o batistă micuţă din dantelă cu care-şi şterse o fărâmitura de prăjitură din colţul gurii.

- Am auzit că Frau Kersten are o casetă de piele, plină cu bani, pe care o ţine ascunsă în dormitor. Se

spune că nu-i poate depune la bancă din cauza impozitelor.

– Şi îşi renovează acum şi casa de la fermă.

– Da, lucrează la ea prizonieri de război francezi, adăugă Frau Hinkelburg. Îl ştii pe ala înalt, cu mustaţă subţire?

– Cel care le dă ordine celorlalţi?

– Dă el şi altceva, nu numai ordine, fetiţo, dacă e adevărat ce se spune despre el şi Frau Kersten.

– Bine, dar Frau Kersten are aproape cincizeci de ani.

– Ehe, găina bătrână face supa bună! Frau Hinkelburg râse zgomotos şi-şi duse mâna la gură; într-un gest pe care-l credea foarte rafinat.. Diamantele de pe mână sclipiră în lumină. Înainte de francez, se zice că ţintise în altă parte.

– Ce vreţi să spuneţi? întrebă Anna-Luisa.

– Patronul tău, drăguţo. Anna-Luisa râse cu poftă.

– Ţi se pare caraghios?

– Când mă gândesc la Herr Bach şi la Frau Kersten cea bătrână şi grasă...

– Da, Frau Kersten s-ar fi putut socoti plină de noroc să-l aibă pe Herr Bach de soţ, admise Frau Hinkelburg, după ce stătu o clipă să se gândească.

– Orice femeie S-ar putea socoti norocoasă să-l aibă de soţ.

Frau Hinkelburg ridică repede privirea. Avea auzul prea versat pentru a-i scăpa vreo remarcă, chiar făcută cu totul întâmplător şi era imposibil să nu prindă din zbor cuvintele cu substrat. Nu spuse decât „Ach, so!”[81], dar Anna-Luisa îşi dădu imediat seama că peste scurtă vreme o bună parte din se-

81 Aşa, deci (germ.)

cretul ei nu va mai fi doar al ei. Frau Hinkelburg îşi puse o mână pistruiată şi încărcată de bijuterii pe braţul alb şi subţire al fetei şi-i zâmbi.

– Păcat că nu erai aici pe vremea când hotelul Wald era chiar hotel. Ce loc minunat! Aveau un şef bucătar francez, adus de la Monte Carlo. Venea lume aici din toate colţurile Europei - ba chiar şi din America - să ia masa şi să stea în apartamentele care dau spre grădini şi pădure. Erau şi fântâni arteziene, scăldate în lumini şi, în timpul verii, afara cânta orchestra. Se dansa până la două-trei dimineaţa şi, pe o noapte de vară, puteai să auzi muzica tocmai de la capătul celălalt al oraşului. Când eram mai tânără, deschideam ferestrele de la dormitor să ascult muzica şi vocile distinse ale celor care veneau aici, lăsându-şi maşinile şi şoferii să-i aştepte pe Mauerstrasse. N-o să se mai întoarcă zilele acelea niciodată...

– Poate, când se va termina războiul…

– Nu, lumea s-a schimbat mult de-atunci. Nu mai e loc pentru romantici. Păi, uită-te la ce foloseşte acum hotelul.

– Nimeni nu ştie la ce foloseşte.

– Ştiu, spuse Frau Hinkelburg. Soţul meu este arhitect şi, întâmplător, a auzit pe cineva vorbind, în biroul primarului. Se aplecă şi mai mult spre Anna-Luisa, pentru a spori caracterul confidenţial al povestirii sale. Este un loc de prăsilă. Tinere ariene, alese cu grijă, sunt trimise acolo ca să... ezită o clipă, ca să facă copii cu anumiţi ofiţeri S.S. aleşi şi aceştia.

– Vai, ce groaznic, spuse Anna-Luisa în mod mecanic, deşi nu credea o iotă.

– Groaznic, într-adevăr, fu de acord Frau Hinkelburg şi, totuşi, fascinant. Nu-i aşa?

– Circulă destule poveşti despre bărbaţii de la hotelul Wald.

– Asta pentru că nu ies decât foarte rar de acolo.

– Probabil, căzu de acord Anna-Luisa

– Ei, este de la sine înţeles, spuse Frau Hinkelburg. Doar au acolo tot ce le trebuie, nu? Râse răguşit. Fata zâmbi.

– Te duci pe undeva în seara asta, Anna-Luisa?

– Am o groază de rufe de călcat.

– Credeam că vii la Frenzel. Primarul îşi serbează ziua de naştere. Au caviar rusesc şi boboc de raţă fript. Eu mă duc.

– Herr Bach şi primarul nu se cunosc prea bine.

– Da, dar vărul lui, Gerd, îl cunoaşte chiar foarte bine pe primar. O studie pe fată cu atenţie; Iar tu eşti prietenă cu Andi Niels, secretarul primarului.

– Niels nu-i prietenul meu, spuse fata. E oribil.

– Are reputaţie de mare crai, admise Frau Hinkelburg, dar este extrem de influent în oraş. Nici nu-ţi vine să crezi câte fete au cupoane în plus pentru haine. Râse din nou.

– Am auzit şi eu poveştile astea despre el, spuse Anna-Luisa.

– La noi oamenii pălăvrăgesc despre oricine; Oraşele mici sunt pline întotdeauna de bârfe. Chiar şi despre tine se cleveteşte... te-apucă râsul dacă-ţi spun ce se vorbeşte pe seama ta...

– Pe seama mea?f

– N-are nici o importanţă, fetiţo. Când o fată este frumoasă, nu se poate ca cineva să nu clevetească pe socoteala ei.

– Şi despre ce este vorba? o întrerupse Anna-Luisa, enervată. Femeia zâmbi şi Anna-Luisa îşi dădu seama că tot timpul Frau Hinkelburg urmărise s-o vadă înfuriată.

- Ce minciuni circulă? repetă ea. Cu cine mi-au ieşit vorbe?

- N-ascult niciodată bârfele, spuse bătrâna înţepată. Prostii! Ţi-am mai spus, doar!

- Cu cine?

Cu toţi, copilule. Dacă ar fi să te iei după spusele lor, ar însemna să fii cea mai aprigă curtezană, de la Madame de Pompadour încoace. O mângâie din nou pe braţ şi inelele cu diamante sclipiră în bătaia soarelui.

Fischer era un bărbat tânăr - abia împlinise douăzeci şi patru de ani - dar privirea injectată şi cearcănele negre, adânc săpate în jurul ochilor, de oboseala, il făceau să pară mult mai în vârstă. După ce făcu o baie fierbinte şi se spălă pe cap, scăpând de praful rusesc adunat în păr, simţi cum îi mai dispare ceva din oboseală. Mai găsi în geamantan nişte schimburi, noi, şi o cămaşă cât de cât curată. O ordonanţă tocmai se întorcea cu cizmele care străluceau ca noi, deşi, în unele locuri, erau zgâriate şi jupuite. La fel şi mantaua lungă de piele, atârnată de uşă, care nu mai putea fi recondiţionată cu nici un preţ. Reverele erau atât de roase încât se albiseră, iar cusăturile de la mâneci, ce fuseseră desfăcute şi cusute apoi la loc de nenumărate ori, stăteau umflate ca nişte cârnăciori. Îşi atârnă de gât „Crucea de Cavaler”, trecând-o pe după guler, casă nu se vadă elasticul pentru jartiere de damă de care era prinsă decoraţia.

Pe front nu mai purta nimeni banderole Leibstandarte care săreau imediat în ochi, însă Fischer şi-o prinse acum pe a sa de mânecă. Cuvintele „Adolf Hitler” străluceau şi păreau noi, în comparaţie cu materialul uzat al tunicii. Fischer mângâie banderola. Divizia S.S. numărul unu. Şi-acuma era transferat în divizia doisprezece. Uh!.Se temea să nu întâlnească aceeaşi situaţie ca şi în acest prăpădit Centru de pregătire S.S., unde nici chiar santinelele nu erau echipate corespunzător, iar tinerii ofiţeri, destul de grei de cap, erau doar pe jumătate instruiţi. Gândul acesta îl umplu de amărăciune.

Se privi în oglindă. Era un bărbat înalt şi slab, cu faţa foarte palidă, paloare ce nu-i dispărea, indiferent cât de mult l-ar fi ars soarele. Avea ochi negri, inteligenţi, şi destul de plăcuţi, cu sprâncene stufoase, îmbinate undeva deasupra nasului puternic şi coroiat, desenând o linie dreaptă de-a curmezişul feţei. Odată, la şcoală, îl aleseseră să joace în rolul lui Iulius Cezar, profesorul afirmând că avea o figură de împărat roman. Lui Adolf Fischer îi plăcuse mult ideea aceasta, iar acum, după ce i se întâmpla să bea câteva păhărele, îi uimea pe ceilalţi ofiţeri, care nu-l cunoscuseră decât în calitate de războinic sălbatic şi zelos, recitând pasaje întregi din piesele lui Shakespeare.

Camerele de la etajul întâi, cu balcoanele spre lac, fuseseră pe vremuri cele mai elegante din hotel. Apartament nupţial, probabil. Acum însă, erau ocupate de ofiţerii în tranzit, dar rămăseseră neschimbate; nu lipseau nici cana şi ligheanul de porţelan de pe spălătorul de marmură, precum şi cana emailată pentru apă fierbinte, ce se aducea în fiecare

dimineaţă celor ce locuiau în camere fără baie. Rămăseseră chiar şi aceleaşi tablouri: „Vînătoare de cerbi”, „Zori de zi în munţi” şi „Împăratul Napoleon după bătălia de la Waterloo” Se auzi o bătaie în uşă.

– Intră, zbieră Fischer. Fu surprins să constate că vizitatorul său era un bărbat mai în vârstă şi mai mare ca el în grad. Jenat de maniera în care strigase, Fischer adoptă imediat o poziţie de drepţi rigidă şi aşteptă, cu privirea pironită în gol până când noul venit îi permise să ia din nou poziţia de repaus.

– Sunt Standartenfuhrer[82] Worth, se prezentă bătrânul. Avea o voce calmă şi gesturi nesigure, Fischer trebui să-i urmărească cu atenţie buzele, pentru a înţelege ce spune. Eu sunt comandantul. Continuă-ţi, te rog, treaba. Am vrut doar să-ţi prezint omagiile mele, căci n-am să pot lua masa diseară la popotă. Primarul de-aici, din Altgarten, un vechi ofiţer S.S., dă o petrecere destul de protocolară.

„Înfricoşător!”, gândi Fischer. „Crucea Germană” agăţată de pieptul bătrânului dovedea că Worth luptase în războiul acesta, şi totuşi, ajunsese o epavă, ridat şi cocârjat întocmai ca un nap veşted şi atât de palid la faţă, încât, pe lângă el, Fischer părea de-a dreptul bronzat.

– Am nişte cunoştinţe prin apropiere, domnule comandant. Intenţionam să le fac o vizită în seara aceasta.

– Splendid, spuse bătrânul Te duci la divizia aceea nouă, „Hitler Jugend”.

---

82 Colonel (germ.).

– Comandantul de divizie şi cu mine am fost împreună în Leibstandarte[83]. El a insistat să vin aici.

- Reich-germani?

– Da. Născuţi în 1926, voluntari din „Hitler Jugend”.

– Va fi o divizie de elită.

– Da, blânda mea ordonanţă o să pară ca un bunic acolo.

– Aşa am şi eu impresia.

Fischer se simţi obligat să răspundă la întrebarea nerostită.

– E un mecanic şi un ochitor de prima mână. Mi-a fost repartizat ca ordonanţă doar ca să mă însoţească peste tot.

– Eşti tanchist?

– Tiger[84]. M-am înrolat ca, voluntar în prima companie de tancuri pe care a avut-o Leibstandarte.

– Eu sunt cavalerist. Se înfiora ca de o durere nevăzută. Mi-am pierdut o mână la Rajev şi nu poţi să ţii şi hăţurile şi să te şi lupţi cu o singură mână. Fischer observă mănuşa ţeapănă. Cavalerie; asta explica totul. Conservatorii ăştia bătrâni erau ca de pe altă planetă.

– Brigada de cavalerie Fegelein?

– Exact.

– Acuma, majoritatea sunt Volksdeutsche.

– Pe vremea mea se numeau Reich-germani. Era considerată o unitate de elită.

– Ştiu, domnule.

Worth se uită la banderola lui Fischer, apoi îl privi iar pe tânăr, drept în faţă. Îşi revedea propria-i tinereţe oglindită pe chipul acestuia. În 1937 făcuse

---

83 Garda personală a Fuhrerului; „trupe de elită” (germ.).

84 Tigru; de la tancurile germane cu acest nume (germ.).

parte din Leibstandarte. Ce oameni extraordinari erau! într-o lună, vârsta medie fusese de 115 ani numai. „Leibchen aller Herzen”[85] le spuneau pe-atunci celor din L.A.H. Şi chiar că zdrobeau inimile! Drăguţi băieţi. Un tânăr care voise să se înscrie ca voluntar înaintea lui Worth fusese respins la vizita medicală, fiindcă avea un dinte plombat. Cu greu îşi mai putea crede ochilor, acum, văzându-i pe toţi neisprăviţii aceştia care i se trimiteau. Unii erau olandezi, chiar flamanzi. Ageri, bineînţeles, dar nu înţelegeau o iotă din ce spuneau. În apropiere latră un câine de pasă, apoi, imediat, încă unul. Se auziră strigăte şi un schelălăit de durere şi câinii amuţiră.

– Afurisiţii ăştia de câini or să mă facă să-mi pierd minţile, murmură Worth.

– Vă înţeleg din toată inima, domnule, spuse Fischer. De ce nu scăpaţi de ei?

– Da, chiar de ce? Şi Worth zâmbi ca şi când ar fi auzit o glumă bună.

Era oare posibil că bătrânul acesta să fi fost cândva în Leibstandarte? Şi la Rajev?

– Ianuarie '42, Depresiunea Rajev. Trecuseră luni de zile de când nu mai vorbise despre asta. Compania mea de cavalerie încerca să-i dibuiască pe ivani. Până la urmă am fost dibuiţi noi de artileria noastră. Înconjuraţi de zăpadă, caii şi călăreţii se mişcau întocmai ca nişte fantome, tăcute şi invizibile în veşmintele albite de nea. Călăream pe Rosenknospe, un cal cu pasul sprinten, la fel de ager ca toţi ceilalţi clin companie şi extremi de blând.

Erau pe crestele Valdai, unde Volga o ia în sus, pe la nord de Rajev. Depăşiseră cu multă prudenţă o

85 în traducere, „iubiţii tuturor inimilor” (germ.).

porţiune mai înaltă de teren; întâi Hentschel, călărind pe iapa lui cea neagră, de care nu se despărţise de când părăsise Şcoala pregătitoare de la Varşovia. La poalele movilei se afla un tanc T 34, cu turela aplecată într-o parte şi înconjurată de o pată neagră. Hentschel le făcuse semn să înainteze, apoi se apropiase de tancul ars, acoperit de funingine; unde nu se întrezărea nici un semn de viaţă. Ningea uşor şi caii erau neastâmpăraţi, scuturând din cap şi împiedicându-se, ori de câte ori dădeau peste dâmburi, cadavre sau Dumnezeu ştie mai ce îngropate sub zăpadă.

– Artileria noastră probabil că avea sub observaţie vechiul tanc T 34, iar noi apropiindu-ne de el, pur şi simplu ne-am căutat-o cu lumânarea. E drept că un tanc T 34 nu poate fi confundat cu un Tiger. Însă cavaleria rusească seamănă teribil de mult cu a noastră, nu?

Apoi a urmat infernul: bufnituri asurzitoare, răcnete de oameni şi nechezat de cai. În locul imagini de film alb-negru şi mut, care se desfăşurase până atunci înaintea ochilor, totul deveni dintr-o dată colorat şi plin de zgomot. Iapa cea neagră alerga înnebunită de zăpadă şi-l trăgea după ea pe tânărul Hentschel - adjunctul comandantului - care era prins de picior, şi, în goana lor, cal şi călăreţ împroşcau sânge. Scăpaseră numai patru oameni şi nici un cal Rosenknospe, favoritul lui Worth, îl aruncase jos din şa, apoi începuse sa lovească sălbatic cu copitele. Era speriat, cu ochii dilataţi de groază şi botul căscat. Apoi observase că pântecele calului fusese sfârtecat, iar copitele cu care acesta încerca să lovească se-mpiedicau în măruntaie. A urmat târâtul

înapoi, pe o distanţă de aproape trei mile; în coate şi genunchi. Durere cumplită.

– A durat douăzeci şi opt de ore.

De ce dracu' trebuia să-şi aducă aminte de toate astea chiar acum? Zvârli amintirile la locul lor, impingându-le în cele mai adânci ascunzişuri ale minţii.

– Şi-aţi scăpat?

– Am fost singurul supravieţuitor. Ceilalţi trei au murit la spital, din cauza rănilor primite. Am stat şi eu trei luni în spital, iar apoi m-au scutit de front. N-am mai fost trimis după aceea decât în misiuni de luptă împotriva partizanilor.

– Dar acestea, sunt nişte misiuni importante. „De ce trebuia individul acela să-i povestească aventurile sale? Isprăvile de felul acesta nu mai făceau două parale în ziua de azi”, gândi Fischer.

– Treabă grea; câteodată dai peste câte un sat întreg. Bătrâni, bătrâne, şi-apoi mai e problema propriilor tăi soldaţi cu fetele... Iei o sută de săteni, să zicem... Vocea i se frânse brusc, înainte de a descrie soarta care i-ar fi aşteptat. Treabă grea. M-am bucurat c-am scăpat.

– O treabă necesară, domnule. Nu trebuie să-i slăbim nici pe unii, nici pe alţii, spuse Fischer.

Worth îl privi şi dădu din cap, încuviinţând, nu atât opinia lui Fischer, cât părerea pe care şi-o făcuse el însuşi despre acesta. Avu în mod involuntar o grimasă de durere.

– Cangrena; în ultima vreme durerile sunt din ce în ce mai mari. Şi la şold şi la picior. Dacă n-ar exista lampa de raze ultraviolete, nici n-aş putea merge.

- Mare ghinion, domnule.

– N-ar trebui să te plictisesc cu poveştile mele.

– Nici vorbă de aşa ceva, Herr Standartenfuhrer.

Bătrânul păru deodată obosit.

- Witting, strigă el, cu o voce ce nu se deosebea cu nimic de cea pe care o avusese în timpul conversaţiei, şi din hol apăru un subofiţer. Te las, Fischer. În caz că nu te mai văd până pleci, îţi urez succes.

– Vă mulţumesc, domnule. Fischer luă poziţia de drepţi, rămase ţeapăn, şi-şi întoarse privirile, pe când bătrânul era ajutat să iasă pe uşă. Se mişca şi mai încet, aruncându-şi întâi piciorul infirm înainte, parcă târându-se centimetru cu centimetru. Witting închise uşa cu grijă, după el.

„Iată un ins obişnuit
menit să plece-n misiune...”

îşi recită Fischer pentru sine. Pe masă se aflau rămăşiţele gustării pe care o luase. Înghiţise doi cârnăciori şi o farfurie de cartofi fierţi, lăsând neatinsă varza deshidratată şi supa făcută din concentrate. Frankfurterii[86] care se serveau în armata germană, ca printr-o minune, aveau acelaşi gust şi la Danzig şi la Paris. Se întrebă cum se descurca şoferul său, care încerca să repare Kubelwagenul. Maşina avea să fie gata la orele 22.00, de-asta era absolut sigur. O comandase pentru ora zece şi şoferul o va pune la punct până atunci, chiar dacă n-avea să mănânce, să se spele şi să doarmă şi chiar dacă rămăsese cu aceleaşi haine care începuseră să miroasă. Dar, în fine, nu poţi să le ai chiar pe toate.

86 Cârnati (germ.).

Scoase din buzunar un carneţel cu însemnări. Îşi notase în el numele şi adresa lui Voss, croitorul. În carnet se mai aflau încă alte patru nume şi adrese din Munster şi Dortmund, dar care fuseseră tăiate. Fischer ieşi pe balcon să fumeze o ţigară şi să privească apa lacului, ca o oglindă nemişcată, şi raţele, în curând avea să telefoneze.

Andi Niels, secretarul primarului, se înapoie la birou pe la ora cinci şi un sfert după-amiază. Primarul lăsase vorbă că vrea să-l vadă de urgenţă. Oftă îngândurat; până şi portarul şi dactilografa de alături îi transmiseseră mesajul. Se duse să se convingă că dosarul Meyer este în locul unde-l dusese el în pripă. Abia dupa ce se asigură că se afla tot acolo, trecu în biroul de alături.

– Niels, spuse primarul, ai semnat documente şi ai împrumutat evidenţe în numele meu, fără a fi autorizat să o faci.

Pe faţa de şobolan a ofiţerului stării civile, care se afla şi el într-unul din colţurile încăperii, se putea, citi o mare satisfacţie. Întotdeauna îl invidiase pe Niels, pentru că putea avea câştig de cauză în orice dispută, doar invocând numele primarului. Acum era încântat să participe la desfiinţarea tânărului parvenit.

Niels nu răspunse la afirmaţia făcută de primar, iar acesta continuă. Este vorba de dosarul acela al lui Meyer, Hans-Wily.

Meyer, Hans-Willy, se gândi Niels, bătrânul caraghios vorbea pe un ton foarte oficial.

– Explică-mi de ce l-ai reclasificat, spuse primarul.

– Problema este rezolvată, Herr Burgermeister, spuse Niels, zâmbind, nutrind o ultimă speranţă că Ryessman avea să treacă peste chestia aceasta.

– Nu asta te-am întrebat, Niels.

– El a dorit să fie declasificat.

– Cum adică?

– El însuşi a cerut.

- Nu ridica glasul la mine, băiete. Ştii foarte bine că nu ce voia el are importanţă în problema aceasta. Ai întocmit nişte documente, cu ce scop ai făcut toate astea?

– Ca să se poată căsători.

Ryessman îşi aduse aminte de tânărul de pe coridor şi de fata cu ochii negri.

– S-a căsătorit cumva azi după-amiază?

– Exact, spuse Niels. L-aţi speriat de moarte.

– L-am speriat eu?

– Şi-a imaginat că veniţi să interziceţi ceremonia. Acum nu se mai poate schimba nimic, după cum bine ştiţi.

– Tot nu pricep.

Herr Hollander, ofiţerul stării civile, îi explică

– Eu înţeleg, Herr Burgermeister. Este interzisă doar căsătoria între două persoane cu o treime sânge evreiesc însă căsătoria între o persoană cu o treime sânge evreiesc şi o persoană cu două treimi sânge evreiesc se permite, în anumite împrejurări. Tipul acesta, Meyer, a preferat să fie declasificat, ca să se poată însura cu fata aceea.

– Dar ea nu este în toate minţile, spuse primarul, încercând cu tot dinadinsul şi în mod sincer să înţeleagă. O fată doar o treime evreică s-ar fi putut foarte bine mărita cu un arian.

- Aşa sunt ăştia, spuse Herr Hollander. Vin să se roage de ofiţerul stării civile. E greu de crezut şi, totuşi, mulţi dintre ei preferă să ia mai bine pe unul de-ai lor, decât să-şi lege viaţa de unul de-ai noştri!

Primarul scutură din cap, mirat. Se uită la Niels.

– Cât ţi-au dat?

– Nimic, am vrut doar să-i ajut. Se iubesc.

- Vrei să te dau pe mâna Gestapoului?

– Trei mii de mărci.

– Şi când mă gândesc câte am făcut pentru tine, Niels... Ai scăpat de front mulţumită mie şi intervenţiilor pe care le-am făcut atunci, când mi s-a plâns mama ta că ai ulcer la stomac.

– Ei, da, dar din păcate intervenţiile dumneavoastră n-au fost de lungă durată, Herr Burgermeister. N-am fost scutit definitiv de serviciul militar, ci am fost doar amânat, ţinut o vreme în rezervă; iar azi dimineaţă mi-au sosit documentele prin care sunt reactivat şi trimis de săptămâna viitoare la Divizia 15 Panzergrenadier, din Sicilia. Se pare că se tem de o invazie. N-am să mă mai întorc probabil, niciodată.

Afurisitul de Holländer se arăta bucuros şi zâmbea ironic, simulând compătimirea.

– Ai face. foarte bine să nu te mai întorci, Niels. Lasă mamei tale dreptul de a avea un fiu erou, îi datorezi cel puţin atâta lucru.

– Mai mult decât banii pe care îi datorez ca să-şi plătească chiria şi să nu moară de foame

– Eu, unul, aş prefera să mor de foame decât să am un fiu ca tine. Eşti un duşman al statului, un hoţ şi-un mincinos. Niels aşteptă ca mânia primarului să se mai domolească.

– Ieşi afară, strigă acesta, după o lungă pauză. Niels fu bucuros să scape atât de ieftin.

– Şi... spuse primarul. Niels se întoarse. Ai sa depui cele trei mii de mărci la fondul de ajutorare pe timp de iarnă şi-ai să-mi prezinţi chitanţa. Nu-mi voi retrage invitaţia pentru diseară, dar nu mă voi simţi câtuşi de puţin nefericit, dacă n-ai să apari.

– Da, Herr Burgermeister... spuse Niels, încerc când să pară trist.

Era cum nu se putea mai bine. Avea el alte lucruri, mult mai interesante de făcut: dansul, şi dacă nu vor apărea păsările morţii, poate chiar şi o vizită la etajul patru al anexei. Era acolo o soră înaltă, o vieneză care îi cam plăcea şi cu siguranţă că trebuie să fie mult mai apetisantă decât bobocul de raţă al primarului.

Niels însuşi fusese acela care scrisese cele optsprezece invitaţii pentru dineul dat de primar la Frenzel. Îşi îndeplinise sarcina cu minuţiozitate, având mare grijă să nu neglijeze tot soiul de veri obscuri şi colegi de afaceri. De altfel doar o singură invitaţie nu ajunsese unde trebuie, cea către Frau H. Pippert, văduva unui antreprenor, invitaţie care fusese bătută la maşină cu adresa greşită, iar poştaşul îşi închipuise că era vorba de Fraulein Gerda Pippert, o învăţătoare de la Volkschule.

Gerda Pippert înţelese, din prima clipă, deschizând plicul, că invitaţia nu-i era adresată ei. Dar, spre deosebire de primar, ea ştia că Hanna Pippert - Johanna, bineînţeles, dar nimeni nu-i spusese aşa vreodată - murise în urmă cu aproape şase luni. Nu primise ea peste o duzină de scrisori de condoleanţe, adresate greşit, din partea unor negustori de cărămizi, a unor firme de cherestea şi a unor

fabricanţi de sobe şi boilere? Şi nu le trimisese ea pe toate cumnatului defunctei, la nu ştiu ce adresă la Cracovia? Gerda Pippert îşi merita invitaţia. În împrejurările de faţă, nimeni n-ar fi putut-o acuza că ţinea cu tot dinadinsul să participe alături de familia primarului, la o seară festivă. Trecuseră mai bine de trei ani de când nu mai pusese piciorul într-un restaurant elegant. Şi-ce şanse aveau aceştia s-o recunoască, când ei nici măcar nu ştiau că bătrâna Hanna murise de mult. Şi-apoi, toate bătrânele seamănă între ele. Putea să garnisească rochia cea neagră cu nişte dantelă nouă. Unul din foştii ei elevi - acum ofiţer de artilerie - îi trimisese în dar o faţă de masă foarte veche, din dantelă de Bruxelles. Gerda nu îndrăznise niciodată să pună ceva mai deosebit pe ea, dar acum se gândi că dantela ar arăta foarte şic în chip de guler la rochia neagră. Se decise să ajungă la dineu cu orice preţ, sau. după cum îşi spuse sieşi, şi după ce se mai gândii puţin, să participe în calitate de veche prietenă de familie.

Scrisese o scurtă notiţă prin care accepta invitaţia, mâzgălind cu grijă iniţiala pentru a o face indescifrabilă. Se privi în oglinda mare a şifonierului. Rochia părea aproape nouă. Îşi pieptănase părul alb spre spate, prinzându-l cu o panglică neagră. Avea să-şi dea şi cu-n strop de pudră pe faţă - la drept vorbind, era un eveniment deosebit - şi n-avea mai pună ochelarii. Deodată îşi aminti de lornieta cea veche. Era pe fundul cutiei unde-şi ţinea lucrul de mână, un obiect splendid, cu mânerul de fildeş şi ramele aurii. Nu mai putea vedea foarte clar prin, lentile, dar când o punea pe nas, lornieta îi dădea o înfăţişare extrem de distinsă. Ba, mai mult. ar fi avut şi ce face cu mâinile. În cutia de lucru mai găsi

şi un port-ţigaret vechi, tot de fildeş, pe care şi-l puse în poşetă. În seara aceea, după cafele, toasturi şi coniac, avea să încerce din nou o ţigară. Numai de-ar fi fost geanta ceva mai elegantă şi cu mânerele mai puţin uzate... dar când o ţinea în jos pe lângă fustă, nu se observa cât era de veche. Se fâţâi încolo şi-ncoace prin camera care-i servea atât de salonaş cât şi de dormitor, exersând tot felul de gesturi de persoană bine educată. Rochia, arăta foarte bine. În seara aceasta, Gerda Pippert, învăţătoarea nemăritată, în vârstă de cincizeci şi şase de ani, avea să cineze cu primarul! Era cel mai important eveniment din viaţa ei, de după vacanţa din 1938, de la Heidelberg, de care îşi aducea aminte cu multă plăcere.

Gerd Boli n-avea, cei drept, altă reputaţie în oraş decât aceea de hâtru, şi nici prost nu era. Boli regreta uneori că părăsise universitatea, căci tinerii de-acolo aveau un simţ al umorului mai apropiat de-al său decât locuitorii din Altgarten. În ciuda privirilor dezaprobatoare din jur, Gerd continua să facă pe măscăriciul, fiind conştient de faptul că-i stătea-n putere să îndure remarcile răutăcioase ale vecinilor săi, fără a le pune la suflet.

Dintre toţi cetăţenii din Altgarten, Gerd se împăca cel mai bine cu ofiţerii T.E.N.O. din tabăra situată pe drumul ce ducea spre Krefeld. De multe ori după câte un atac mai puternic al englezilor, Gerd îşi lua camioneta şi pleca împreună cu ei prin Ruhr. Îi văzuse pe cei din T.E.N.O. săpând ore în şir sub ruinele care ardeau şi negăsind decât cadavre sfârtecate. Îi urmărise ridicând grinzi de oţel cu mâinile goale şi învăţase că cei mai bătăuşi, cei mai

bădărani şi cu reputaţia cea mai proastă puteau fi din cale afară de blânzi cu răniţii. Nici unul dintre ei nu mai era tânăr, căci cei tineri fuseseră trimişi cu toţii în cadrul batalioanelor T.E.N.O. să demoleze sau să construiască poduri, alături de unităţile combatante din linia întîi. Fiecare dintre ei avea o calificare şi se pricepea foarte bine în meseria lui, iar disciplina înnăscută şi neimpusă îl ajuta în activitatea pe care o făcea, neforţat, căci la ei, câteva minute de întârziere puteau să însemne o pivniţă plină de oameni lăsaţi să piară în ghearele, flăcărilor, ori înecaţi. Era o categorie de oameni cu totul specială - o categorie nemaiîntâlnită de Gerd până atunci. Preferau să tragă câte un pahar, în schimbul unui somn bun, se mulţumeau cu o ţigară, în loc de mâncare şi trânteau câte o înjurătură în loc să verse lacrimi. Mai presus de toate, Gerd admira utilajele şi sculele cu care erau înzestraţi tractoare, camioane, macarale mobile, pompe, generatoare de curent, vinciuri cu care ar fi putut răsturna până şi o clădire cu mai multe etaje.

Era cinci şi patruzeci şi se apropia ora la care Gerd, de obicei, trebuia să se prezinte la postul de conducere a apărării antiaeriene a oraşului pentru a da raportul asupra activităţii sale. În seara aceea, însă, cu totul şi cu totul întâmplător, nu trebuia s-o facă, căci avea să-l întâlnească pe primar la Frenzel. Cu ocazia zilei de naştere a lui Ryessman, Gerd îi cumpărase o cutie pentru ţigări, prevăzută cu urnidificator, mică, încrustată cu fildeş şi sidef. O confecţionase unul dintre prizonierii ruşi şi Gerd se întrebă dacă primarul ar fi dezaprobat gestul, ghicind de unde provenea obiectul. Poate că avea să recunoască stilul lucrăturii, căci madonele pe

care le vindeau prizonierii, din uşă în uşă, aveau acelaşi model pe poalele robelor ca şi cel incrustat pe capacul cutiei.

Costum de culoare închisă? Ei bine, Gerd pur şi simplu nu poseda aşa ceva. Costumul de culoare verde închis era singurul pe care-l avea, iar acesta de mult nu-l mai cuprindea. Îşi desfăcu nasturii de la haină şi scoase un suspin de uşurare. Da, aşa mai mergea şi, oricum, nu se cunoştea, când stătea pe scaun. Se aşeză la biroul cel vechi şi dădu la o parte conturile şi corespondenţa la care nu răspunsese. De aici, de la fereastră, avea cea mai urâtă imagine a oraşului Altgarten. Locuinţele înghesuite ale mahalalelor se sufocau între depozitele fabricii de bere şi uzina de gaz, la fel de sărace ca şi cei care locuiau într-însele.

Pe strada pietruită, un grup de copii băteau mingea, câţiva dintre ei îmbrăcaţi în uniforme „Hitler Jugend”. Gerd îi privi cu interes, dar sosise clipa pe care tot încercase s-o amâne. Întinse mâna după o foaie de hârtie şi, plin de mâhnire, începu o scrisoare către vărul său August.

31 iunie 1943
Rheinprovinz, Altgarten Bahnhoistrasse 33
Dragul şi bunul meu văr August,

Cu siguranţă că mă vei dispreţul, terminând de citit această scrisoare. Cu toate că m-am frământat îndelung, n-am putut găsi nici o altă soluţie şi am să ţi-o trimit. Te-am întâlnit astăzi după-amiază pe stradă cu Anna-Luisa şi, privindu-vă chipurile, care radiau de fericire, am înţeles imediat că eram dator să păstrez tăcerea. Dar judecând mai mult mi-am dat seama că n-aş face deloc bine. Gândeşte-te la

mine, în ce situaţie penibilă mă aflu scriindu-ţi aceste rânduri. S-ar putea ca ele să te facă tare nefericit, să te mâhnească, dar dacă ai măcar o secundă de răgaz, gândeşte-te că şi eu, la rândul meu, sunt nespus de mâhnit.

Prietenia poate fi pusă la îndoială atunci când unul din cei doi încearcă să distrugă fericirea celuilalt, făcând un gest pe care el crede că este spre binele aproapelui său. Fetişcana asta este foarte frumoasă şi cu siguranţă că ţi-a fost o slujnică cinstită şi o însoţitoare demnă de toată încrederea pentru micuţul Hansl. Dar o fată atât de tânără ca Anna-Luisa duce o viaţă foarte diferită de a noastră, poate diferită de orice stil de viaţă pe care ni l-am putea imagina. Ca orice fată frumoasă ce trăieşte singură într-un oraş mişunând de bărbaţi tineri, tentaţiile la care este supusă sunt atât de mari şi ar fi necinstit din partea mea şi ridicol din partea ta să pretindem că nu a cedat acestor tentaţii, dar asta a făcut-o să-şi strice reputaţia.

Ca menajeră, viaţa ei particulară te interesează prea puţin pe tine, iar pentru mine nu are nici un fel de importanţă. Dar oare cum aş putea să tac, scumpul meu văr când te-aud rostind cuvântul căsătorie. Vei arunca scrisoarea mea, acuzându-mă că plec urechea la ceea ce se bârfeşte. Sau poate vei fi tentat să afli amănunte. Nu face asta, dragă August. Nu ţi-ar aduce decât durerea unei răni adânci, ce nu dispare prea uşor. Îţi repet, ţi-ar pricinui mult mai multă durere decât cea pe care o încerci citind doar această scrisoare.

Al tău văr, Gerd

CAPITOLUL 16

Oberleutnant August Bach nu bănuia nimic despre scrisoarea vărului său; de fapt, n-avea să afle niciodată. Bach se plimba de-a lungul plajei acoperite de un nisip fin şi scăldată în lumina amurgului. O mie de sori parcă săltau pe coama valurilor care se rostogoleau cu un vuiet constant şi puternic.

Marea fiind rece, în aer se formaseră mici bule de apă - cam douăzeci de mii de astfel de părticele, într-un spaţiu de numai 2 cm. Cubi de aer - răcind atmosfera şi transformând-o parcă în rouă. De-a lungul ţărmului, aerul împins dinspre interior se preschimba în ceaţă, iar din cel care se îndrepta în direcţia uscatului apa se evapora datorită căldurii. Petice de ceaţă învăluiau copacii reci, făcând ca dunele mai ridicate să semene cu nişte mici insule

pustii. Pe faleză, unde se plimba August, ceaţa era sfârtecată de vânt, descoperind, pentru o clipă, orizontul auriu, apoi învăluindu-l din nou în ghemotoace de vată.

Maci galbeni, înfipţi adânc în sol, şi mărăcini se luptau să supravieţuiască nisipului mişcător care ba le dezvelea rădăcinile, ba le acoperea şi florile. De-a lungul dârei lăsate de apă, în timpul fluxului se adunaseră o grămadă de resturi arici de mare comestibili, arătând ca nişte pământufuri uzate, resturi de caracatiţe, iarbă de mare şi midii uscate şi înnegrite, vânturate între stâlpii metalici înalţi, îndreptaţi spre ocean şi ţintind către Anglia. Pe apă, mai pluteau şi resturi de la naufrăgii rămăşiţe de valize cu semne criptice vopsite pe ele, câteva duzini de portocale cu miezul scobit, şi un fragment ars dintr-un colac de salvare, de culoare galbenă, Deasupra tuturor, plutea un strat gros de ulei strălucitor, care împrumuta brizei sărate şi răcoroase un iz acru, de ruină.

Bach îşi scutură nisipul de pe cizme, urcă cele câteva trepte de lemn şi deschise uşa barăcii în care locuia. La început, oamenii îl crezuseră excentric când dăduse ordin ca baraca să fie montată sus, pe dune. Aceasta servise înainte drept magazie de scule olandezilor care îngrijeau de dig şi semănat iarba de pe dune. Bach dăduse ordin să fie căptuşit cu material izolant şi ridicată pe traverse noi de metal, să nu prindă igrasie şi şă fie ferită de şobolani.

Înăuntru se aflau câteva cărţi, o sobă, un pat simplu, din cele cu care era dotată Luftwaffe, un fotoliu mai vechi şi o masă de lucru. Cei câţiva oameni pe care-i avea Bach în subordine şi care se bucurau de privilegiul de a pătrunde aici n-avuse-

seră încotro şi trebuiseră să recunoască până la urmă cu câtă înţelepciune fusese făcută aceasti alegere. Compania lui Bach făcea parte din Unităţile de transmisii Luftwaffe şi număra o sută paisprezece oameni, el fiind singurul ofiţer printre ei Bach se simţea destul de bine trăind şi mâncând laolaltă cu aceştia, dar ştia că cei care ascultă de ordine simt uneori nevoia să le şi comenteze şi să se plângă unul altuia, fără a fi auziţi de superiori, iar mica sa colibă, aflată la o jumătate de kilometru distanţă de celelalte clădiri, le dădea din plin această posibilitate. Descuie uşa şi pătrunse înăuntru. Masa era aşezată sub fereastră, de unde, când era vreme frumoasă, se puteau vedea plaja şi oceanul. Willi, aghiotantul său, aprinsese focul în sobă, căci până şi pe o noapte frumoasă de vară, cum era aceasta, în aer persista o umezeală ce făcea ca aşternuturile să pară reci, iar pe lentilele binoclului lui Bach se condensau mici broboane de apă.

Deschise robinetul şi umplu ceainicul. Ţeava răpăi întocmai ca o mitralieră şi apa începu să curgă, încălzită pe drumul parcurs prin conducta îngropată, în nisip şi care lega baraca de pe dunele însorite de clădirea principală.

August savura aceste câteva momente de singurătate, pe când se familiariza cu încăperea. Gândul îi zbură la Anna-Luisa şi simţi cum îl cuprinde o stare de mulţumire caldă şi un sentiment de duioşie la amintirea ei. Ştia că de îndată ce avea să dea ochii cu Stabsfeldwebelul[87] avea să înceapă activitatea şi nu i s-ar mai fi dat răgazul să depene aceste amintiri plăcute. Şterse lentilele binoclului şi se în-

87 Subofiţer adjutant (germ.).

dreptă spre partea cealaltă a încăperii. De-aici, de la fereastră, putea să vadă clădirea ce adăpostea aparatura radar aflată de cealaltă parte a dunelor, iar atunci când atmosfera era clară, zărea departe, de-a lungul coastei, vârfurile înaltelor antene radar ale staţiei Himmelbet, din apropiere.

Îşi îndreptă binoclul spre o movilită cu iarbă şi aşteptă să se spulbere ceaţa. O scurtă bătaie de aripi şi un gât lung, întins, se profila pentru o clipă deasupra unei margini de cuib. Stârcii cenuşii rămăseseră tot acolo, pe dune. De obicei, îşi făceau cuiburile având în preajmă apă-dulce, în special vara, dar de când coasta devenise zonă interzisă, viaţa sălbatică începuse să fie în elementul ei aici. Işi depuneau ouăle în luna mai. Acum se apropia timpul să zboare şi Bach se întrebă dacă aveau să se mai întoarcă şi-n iarna următoare. Ceva, în sinea lui, îi spunea că sunt de bun augur.

Cu sufletul împăcat că stârcii mai erau încă acolo, August începu să se dezbrace; îşi scoase uniforma şi-şi puse nişte haine mai vechi şi mai comode. Apoi îşi descălţă cizmele, ajutându-se de trăgătoarea de lemn aşezată după uşă. Când începu să fiarbă apa din ceainic, cu un sâsâit uşor, îi telefona lui Willi

– Bei o ceaşcă de ciocolată, Willi?

– Vă mulţumesc, Herr Oberleutnant, i se răspunse de la celălalt capăt al firului. August tăie tabletele de ciocolată în solzi mărunţi, le topi în apa clocotită şi începu să amestece până ce conţinutul deveni păstos că o cremă.

August îl urmări cu privirea pe Stabsfeldwebelul său care traversa dunele şi observă stârcul care tocmai se întoarcea la cuib. Era o pasăre uriaşă, lipsită de graţie, şi bătea aerul cu nişte mişcări largi de

aripi, aproape mecanice, care o făceau să pară confecţionată parcă de mâna omului. Picioarele îi atârnau în spate, iar în cioc aducea un tipar. Perechea sa scoase un croncănit de mulţumire şi-şi ridica capul. Una dintre ele rămânea în permanenţă în cuib. „Cronc”. Înconjură clădirile principale cu bătăi mari de apripi. Era posibil ca uriaşele antene radar să atragă păsările, gândi August, în timp ce vietatea îşi luă zborul, îndreptându-se spre Freya. Ceaţa albă era sfâşiată de construcţia de metal a antenelor întocmai ca nişte fuioare de lână moale trecute printre dinţii unui pieptene. Antena se rotea încet, explorând întreaga zonă, până dincolo de coasta inamică. Câteodată putea detecta şi avioanele britanice ce nici măcar nu apucaseră să părăsească spaţiul aerian al Angliei.

Willi Reinecke ciocăni uşor în uşă, aşteptând permisiunea să intre. Îşi îndepărtă cu grijă nisipul ud de pe cizmele de cauciuc luă poziţia corectă de drepţi. Ceaşca de ciocolată aburindă îl aştepta gata pregătită, pe masa de lucru a lui August, dar cei doi bărbaţi mimară mai întâi ritualul schimbului de saluturi cuvenit rangului, preludiu obişnuit şi necesar al tuturor relaţiilor dintre militari.

Willi Reinecke era un bărbat înalt şi solid, de o vârstă incertă. Născut la Hessen-Nasau, perspectiva unui serviciu în cadrul industriei oţelului îl atrăsese în tinereţe spre nord, spre provincia Ruhr, dar negăsind nici o slujbă şi ajuns la capătul puterilor, intrase până la urmă în armată. Chelise foarte puţin, în schimb începuse să încărunţească pe la tâmple, ceea ce-i dădea o înfăţişare distinsă, mult mai potrivită pentru un bancher. Ca adolescent, Reinecke fusese răsfăţatul femeilor, dar într-o zi avu

un accident care-l desfigura, o grenadă explodase ciopârţindu-i obrazul şi lăsându-l plin de cicatrice, cu nasul rupt şi fără o ureche, motiv pentru care purta acum părul mai lung. Când August îl văzuse prima oară, în ziua în care Willi fusese trimis la baza „Ermine” îşi închipuise că are în faţă un veteran al bătăliilor de la Moscova, dar abia când Stabsfeldwebel mormăise „Verdun”, realizase că aghiotantul său era de fapt, cu mult mai în vârstă decât i-ar fi plăcut să recunoască.

Se antipatizaseră reciproc din prima clipă când dăduseră cu ochii unul de celălalt. Reinecke era subofiţer din vechea gardă. August îl văzuse în două ocazii lovind subordonaţii care nu-i executaseră ordinele şi înţelesese că Reinecke n-ar fi ezitat să pocnească pe oricine ar fi avut chef să-l contrazică. Incidentele acestea dădură naştere primei divergenţe dintre ei. La început, August încercă să-i explice că personalul pe care îl comanda era format din tehnicieni ai Luftwaffeului şi nu din simplă carne de tun, dar nu obţinu nici un rezultat. În final, August se hotărî să lupte cu aceleaşi arme. Îi trase lui Reinecke o chelfăneală pe cinste, lăsându-l mut de uimire, şi-i dădu ordin ca fiecare schimb să mărşăluiască timp de o oră înainte de a-şi începe activitatea. Cum manipularea echipamentului radar constituia o treabă foarte grea pentru operatorii care trasau diagramele lucrând pe întuneric, şi de-a dreptul istovitoare pentru cei expuşi continuu brizei marine - Reinecke se pomeni făcând instrucţie timp de şase ore din douăzeci şi patru.

Lecţia nu fusese aplicată în zadar şi, la numai o lună de la instaurarea noului regim, bătrânul acesta încăpăţânat îşi dădu seama că August era hotărât să

continue în acelaşi ritm cât timp avea să mai ţină războiul, şi ceru, îndată, un armistiţiu. Aceasta se petrecu în perioada în care August plecă pentru două zile la un curs de electronică. Când Oberleutnant se întoarse, constată că micuţa cabană pe care şi-o alesese şi în care vântul sufla pe la toate colţurile fusese complet refăcută. Înăuntru se afla mobilier furat sau împrumutat, Dumnezeu ştie de unde, şi fusese montată o fereastră mare, dublă, pentru ca August să poată observa mai bine împrejurimile. Din clipii aceea, cei doi începură să colaboreze şi deveniră foarte apropiaţi, aşa cum se întâmplă uneori, în mod paradoxal, cu persoane cu puncte de vedere diametral opuse şi de condiţii sociale la fel de diferite. Când August Bach începu să-l înţeleagă mai bine pe bătrân, constată că tirania acestuia se împletea cu o grijă deosebită ca oamenilor săi să le fie bine. Willi Reinecke nu s-ar fi dat în lături să fure, să mintă sau chiar să falsifice documente, pentru ca subordonaţii săi să fie îmbrăcaţi şi hrăniţi cum se cuvine.

Şi mai surprinzătoare era priceperea de care dă-duse dovadă Willi Reinecke în sala radar de supraveghere şi conducere a luptei. În primele săptămâni, August îl folosi pe unul din tehnicienii mai tineri, să-l ajute să traseze diagrama poziţiei bombardierelor, dar Reinecke îşi făcea întotdeauna de lucru prin încăpere, când apăreau avioane inamice în zonă şi, într-o noapte, August se hotărî să lucreze cu el. Întâmplător, aceasta se nimeri să fie noaptea în care englezii trimiseră aproape o mie de bombardiere deasupra oraşului Koln. Willi Reinecke nu era înzestrat eu acea uşurinţă şi siguranţă în mişcări pentru care i s-ar fi dat nota maximă la

centrul de instrucţie. Se împiedica pe treptele care duceau la planşeta de trasare a diagramelor şi înjura cu glas tare tocmai în momentele în care August avea mai multă nevoie de linişte. Rar trecea o noapte în care Willi să nu-şi scape de două-trei ori pe jos calculatorul Kneemayer, sau să nu mişte masa în timp ce se măsura în grabă viteza bombardierului indicat de radar. Valoarea deosebită a lui Willi consta în faptul că putea anticipa intenţiile avionului urmărit. Unele avioane inamice erau prevăzute cu un dispozitiv care le avertiza în clipa în care intrau în „fascicolul invizibil" al radarului. Atunci avioanele virau imediat, încercând cu disperare să scape şi să dispară. Willi rămânea cu creionul de ceară în aer, deasupra unui punct peste care seaştepta să treacă bombardierul, în timp ce August îl ghida pe pilotul avionului de vânătoare în direcţia acestuia. Era uimitor cât de des le ghicea Willi intenţiile englezilor.

Reinecke avea nevastă şi doi copii. Nu fuma, bea foarte rar alcool iar, în ultima vreme, nutrea un interes deosebit faţă de felul în care August supraveghea avioanele inamice. Era foarte mândru de prima sa încercare de a împăia o pasăre şi se simţi încă şi mai mândru când August o puse la loc de cinste, pe biroul său. Pe scurt, Willi Reinecke era capabil de surprize plăcute şi lucrul acesta, mai mult decât orice altceva, îl făcuse pe August să se simtă atât de atras de el.

Willi îşi scoase centura şi mantaua pe care o purtau toţi cei de la antiaeriană, cu căptuşeală de lână şi dungi pe ambele manşete, semn care în Wehrmacht indica subofiţerii adjutanţi şi o agăţă de uşă. August rămase în fotoliul său şi Willie se aşează ţeapăn pe

scaun, în spatele biroului. Dădu din cap în loc de „mulţumesc”, când August împinse spre el ceaşca cu ciocolată. Sorbi din ea, păstrând câteva clipe ceaşca în mâinile sale brăzdate dş cicatrice, înainte de a da raportul. Despături o foaie de hârtie şi citi:

– De vineri, de când aţi plecat, au fost doi bolnavi unul din operatorii de la planşeta de trasare a diagramelor - Gefreiter Path - spunea că are amigdalită, dar m-am uitat şi eu la el - Willi ridică privirea - şi în afară de ceva febră, e doar puţin roşu în gât. I-am dat o treabă mai uşoară, afară, în aer liber. Aerul curat o să-i facă bine şi-apoi n-o să-şi mai împrăştie microbii peste tot, în preajma ecranului Seeburg. Îşi aruncă din nou o privire pe hârtie. Celălalt a fost Gefreiter Kick - bucătarul cu mustaţa în furculiţă. Se plângea de dureri la stomac. L-am trimis la Rotterdam cu camioneta pentru raţii iar cei de la spitalul de-acolo îl ţin încă sub observaţie. Între timp, Unteroffizier Zewlinski va lucra în ultimul schimb până se întoarce Kick sau până găsim pe altcineva să-l înlocuiască. Nu-i prea mult de lucru în schimbul acela, doar inventarierea stocurilor de provizii.

– Şi crezi că Zewlinski poate să facă singur inventarul?

– O să-l ţin sub observaţie;

– Eşti un adevărat doctor, Willi. Sunt foarte impresionat.

- Am o experienţă vastă, dobândită la cavalerie. La oameni ca şi la cai. Acolo puteam oricând să-mi dau seama când era vorba de vărsat sau de crampe (pentru care era nevoie doar de izolare şi repaus) şi când era vorba de cazuri mai grave, de limfă şi

gurmă, care trebuiau înlăturate cât mai repede cu putinţă.

- Şi trimise la abator?

Câteodată şi la abator, domnule.

– Şi l-ai trimis şi pe Kick la abator? Bach rânji, dar Reinecke nu schiţă nici un gest.

- De-acum n-o să-l mai vedem, pronunţă cu tristeţe bătrânul. Dar-l-am lăsat pe Unteroffizier Zewlinski să trăiască cu impresia că are să facă numai o zi-două munca aceasta suplimentară.

– Am înţeles, Willi.

Willie se uită la foaia de hârtie bătută la maşină pe care o ţinea în mână. Doi oameni trimişi la cursul de transmisii al diviziei, trei să păzească conducta de gaze, şase, în frunte cu Rimm, de gardă la tranşeele nefolosite de lângă sat.

– Bucătarul pe care l-au împrumutat cei de la Statul Major, e tot la ei. Willi ridică privirea. Cântă la acordeon, adăugă el cu subînţeles.

– Nu era cine ştie ce de capul lui, ca bucătar; spuse Bach;

– Ar trebui să încercăm să scăpăm de el şi să cerem un înlocuitor. Bach aprobă. Trei în spital la Rotterdam, inclusiv Kick, zece în permisie, patru învoiţi pentru o zi, trei la aprovizionare, o sută pai-sprezece prezenţi şi la datorie. Bach dădu din cap.

– S-au mai furat două biciclete, spuse Willi Reinecke. De data asta or s-o păţească. Cei care le-au pierdut sunt în stare de arest, la unitate. M-am gândit că poate le stabiliţi mâine pedeapsa, după ce terminăm cu conturile. Îi pot trimite mâine la Rotterdam imediat ce începe al doilea schimb.

– Ai anunţat poliţia civilă din localitate? Pe ultima tot ei au găsit-o, nu?

– Da, domnule, dar orice civil olandez ştie că a folosi o bicicletă a Wehrmachtului este o treabă deosebit de riscantă. Poate doar dacă vrei să ajungi cu ea acasă, noaptea, după ce s-a dat alarma.

– Da, dacă dai peste una la ieşirea din vreo cârciumă, neîncuiată şi numai bună să fie furată. Asta se cheamă lipsă de vigilenţă.

– Exact, domnule. Ori asta, ori faptul că sunt transportate mult mai departe de aici, în vreo furgonetă. Am anunţat biroul poliţiei militare din Rotterdam

– Am să-i condamn mâine. Ceva activitate pe sus?

– Foarte puţină, mai nimic.

– S-ar putea să fie la noapte.

– Am fost alertaţi şi am stabilit grupa lui Lemmer pentru Freya şi, totodată, am reorganizat schimburile după cum aţi ordonat. Cei mai buni îşi vor prelua activitatea la instrucţiile radar la orele 23.00.

– Pentru ei noaptea aceasta va fi o noapte albă. Să sperăm că provincia Ruhr e obiectivul şi-atunci s-ar putea să traverseze zona aceasta şi la dus şi la întors.

Deodată, August îşi dădu seama că familia lui Willi locuia în Ruhr. Se simţi încurcat şi fâstâcit şi încercă să schimbe subiectul. Luna răsare la... Încercă să vadă ora înscrisă pe diagramă.

– Astă-seară la 23.30, domnule. Da, ar fi bine să tragem câteva focuri în ei.

– Şi soarele răsare la 04.50. Dar cred că vin şi pleacă până la ora două dimineaţa.

– Am spus echipajelor că dacă ţinta este provincia Rhur, schimbul Va dura patru ore. Dacă tommii se duc mai departe, trece la rând schimbul doi, pentru

a le acorda primilor, răgazul unei scurte pauze, apoi îi aducem înapoi, când se întorc englezii.

– Bine gândit, Willi. Întotdeauna mi-o iei înainte.

Willi zâmbi. Ştiau amândoi că nu acesta era adevărul, dar îi făcea plăcere să-l audă pe Oberleutnant spunând asta. Băură ciocolata fierbinte, Willi cunoscând bine că din clipa aceea se încheiase discuţia oficială.

– Cum aţi petrecut, în week-end, domnule?

– Minunat, Willi.

– Băieţelul e sănătos?

– Mă aleargă până mă pune jos. Nu ştiu de unde are atâta energie.

– Şi-ai mei sunt la fel. Mă bucur când mă întorc la serviciu, să mă mai odihnesc şi eu puţin. Willi îşi roti privirile prin cameră, conştient de privilegiul care i se acorda de a fi admis aici. Nici chiar ofiţerii superiori care veneau în inspecţie la staţia de radar nu erau decât foarte rar invitaţi în baraca comandantului. Pe peretele de deasupra biroului, în mijlocul uneii grămezi de clei, sârmă şi material de lipit, se afla o bucată de carton alb pe care August Bach refăcuse aripa unui pescăruş. De jur împrejurul ei erau lipite reproduceri după schiţele de aripi făcute de Leonardo da Vinci şi fotografii de pescăruşi, culici şi ereţi în zbor.

– S-au întors păsărarii.

– I-ai fotografiat?

– Nu sunt chiar atât de îndemânatic ca dumneavoastră, domnule.

– E doar o chestiune de rutină.

– Noaptea trecută s-au semnalat nişte mişcări interesante pe ecranul radar.

– Păsări?

- Fără-ndoială.

– Notează tot, Willi. Avem o şansă unică şi-am putea aduce o reală contribuţie ştiinţei. Până acuma, ornitologii nu ştiau că păsările zboară şi noaptea.

– Operatorul a notat până şi ora.

Pe birou se afla pescăruşul cu cap negru pe care Willi îl fixase cu sârmă şi-l aranjase în poziţie de zbor. Nepricepându-se însă să-i îndoaie aripile şi nelăsându-l nici pe August să-l ajute, până la urmă procedase întocmai ca majoritatea împăietorilor amatori, adică lăsase aripile întinse astfel încât pasărea arăta ca şi când tocmai ar fi coborât în zbor şi ar fi atins apa. Sub picioarele roşii ale pescăruşului, Willi pusese un cuib cu trei ouă de culoare verzuie. „Oricum, nimeni nu poate atinge perfecţiunea de prima dată", îi spusese August. Willi îl răsuci mândru.

– Aţi văzut stârcul?

– Willi, am de gând să mă recăsătoresc.

- Dar asta-i foarte bine, domnule,

- Mă însor cu menajera mea.

– Faceţi un lucru înţelept, domnule. La vârsta noastră avem nevoie de o femeie aşezată, nu de cine ştie ce gâsculiţă.

August zâmbi.

– Mă tem că majoritatea prietenilor şi cunoscuţilor vor spune tocmai asta, Willi, că m-am însurat cu o gâsculiţă. Este o fată de la R.A.D., abia dacă are cu câţiva ani mai mult decât fiul meu.

De data aceasta fu rândul lui Willi să se simtă încurcat, dar lui August nu-i mai păsa de nimic. Savura din plin senzaţia de mult uitată de a fi îndrăgostit. Deschise biroul şi scoase o sticlă de

coniac nemţesc, din care turnă puţin în ceaşca de ciocolată a Stabsfeldwebelului.

– Să bem Willi, şi să ne bucurăm că nu zburăm împreună cu tommii, căci presimt că, la noapte, vom avea un succes răsunător.

– Succes, spuse şi Willi, sorbind din ciocolata cu coniac.

Şezură un timp în tăcere, bând şi privind cum se lungeau umbrele şi cum soarele cald pălea cobora încet încet, spre oceanul învăluit în ceaţă.

– N-a venit încă poşta? Ştia că nu venise, altfel corespondenţa i-ar fi fost pusă pe birou, ca întotdeauna.

– Nu, n-a venit, răspunse Willi.

– E un şmecher şi-un nechibzuit.

– Are să fie bine, o să vedeţi. E un băiat deştept şi a trecut prin atâtea încercări. Nici nu bănuiţi cât de curând veţi primi veşti de la el.

– Ştiu că e-n stare să-şi poarte singur de grijă; mă gândeam doar dacă nu cumva l-au avansat. Gradele inferioare au o viaţă de câine în linia întâi.

– În unităţile Waffen S.S. se avansează greu.

– Aş fi dat orice ca băiatul să nu fi fost într-o unitate S.S., spuse August.

– Şi eu aş gândi la fel, dacă ar fi vorba de al meu.

– Nici măcar n-au răgaz să se odihnească, între două atacuri,

- Aşa estet îl aprobă Willi. Înţeleg. Se ridică şi luă din nou poziţia corectă de drepţi. Dacă îmi permite Herr Oberleutnant... e vorba de plata personalului şi de raţii. Bătrânul subofiţer trecuse de la conversaţia intimă, la absurda persoană a treia, care se folosise pe vremuri în armata Kaiserului.

– Ia-o înainte, Willi. Vin şi eu, imediat. Îşi pierdu câteva minute controlând cutia pentru corespondenţă, plină cu hârţoage. Toate astea puteau foarte bine să aştepte până a doua zi, decise el. Îşi puse haina lungă din piele neagră. Deschise uşa, care scânci încetişor.

Marea avea o culoare roşie, sângerie şi Oberleutnant Bach păşi pe nisipul ud, îndreptându-se spre locul unde avea să se apuce de treabă. Mergea cât mai încet cu putinţă. Culese bucăţi de alge şi o rândunică de mare, moartă, năclăită de motorină. Ba, la un moment dat, i se păru chiar că zăreşte un arici printre dune şi aşteptă preţ de aproape cinci minute, fără succes, ca acesta să se ivească iar animalul dispăruse.

De aici, de pe malul mări, forma futuristă a antenelor de radar i se părea chiar şi lui înfricoşătoare. Putea, cu uşurinţă, să-şi imagineze că şi el apăruse din străfunduri, din nu ştiu ce Atlantida, unde tehnica era cu un secol înaintea a tot ceea ce cunoscuse el până atunci. Antena cu structura de metal, de dimensiunea unui bloc înalt şi care oscila încet când într-o parte când în alta, avea numele de cod „Freya” August îşi aduse aminte că Freya era numele unei zeiţe scandinave, al cărei paznic putea vedea atât ziua, cât şi noaptea la o sută de mile distanţă, în orice direcţie. Era o caracterizare fidelă echipamentului radar de la Freya şi August îşi imagina că serviciul de spionaj britanic îşi putuse da seama probabil de acest lucru. De altfel, nu se înşela deloc, căci doctorul R.F. Jones calculase raza lor de acţiune şi informase toţi şefii de state majore despre rezultatele obţinute.

Nu departe, se aflau cele două Wurzburguri gigantice, cu o rază de acţiune mult măi mică dar mult mai precisă. Arătau ca nişte suflante electrice uriaşe, cam de mărimea unei mori de vânt şi se roteau, la rândul lor, cercetând orizontul, într-un tur complet de 360 de grade şi, ca şi Freya, erau îndreptate spre estul Angliei, unde se aflau aerodromurile, cu bombardierele aliaţilor, la o distanţă de numai o jumătate de oră de zbor.

August aşeză cu grijă rândunica moartă înapoi pe nisip. Era ora 21.00. Tommii nu porniseră încă, iar Freya urma să dea de ştire, când aveau să apară. Nisipul îi scârţâi sub tălpi. Scobi cu piciorul o gaură din care apăru, ca printr-un miracol, apă de mare. Lui Hansl şi Annei-Luisa le-ar fi plăcut teribil de mult aici. Să poţi mânca ouă la ceai şi să te plimbi pe plaja pustie, în lumina soarelui ce apune. După război, aveau să locuiască împreună, într-un colţişor retras, cum era acesta. Olanda era o ţară frumoasă şi bogată, în care chiar şi cu un Wehrmacht flămând, ce o sugea de ani de zile, tot se mai găseau niscai ouă şi lapte, ba câteodată, chiar şi smântână, în urmă cu câteva luni, Willi se întorsese din Zuidland cu o oaie întreagă. August verificase registrele de subzistentă şi foile de parcurs cu consumul de benzină dar găsise toate actele în regulă.

De pe creasta dunelor se puteau vedea câmpuri întregi cu legume şi sere, întocmai ca la Altgarten. Aici, însă. se consumaseră încă din primăvară. Ciorbele erau întotdeauna bogate în legume şi carne, lucru de care nu se plângea niciodată, dar nici nu făcea cercetări. Se amăgi spunându-şi că, oricum, tot n-ar fi reuşit să afle nimic într-adevăr, îşi spunea Bach, el personal nu era bun de ofiţer şi

acesta fusese şi motivul pentru care nu avansase mai mult de Oberleutnant. Şi, tot din pricina asta, se plimba acum pe mal, cu un binoclu Zeiss de 16X40 în mână, în pantofi comozi şi îmbrăcat cu un jerseu vechi, în loc să ia cu asalt Leningradul, înarmat, până-n dinţi.

Şi, totuşi, gândi August, pentru un om un singur război e de ajuns. Şi atunci, prima oară, o dusese bine. Zbura cu Albatrosul său de două ori pe zi şi se hrănea cu mâncare bună şi bea vinuri scumpe într-un castel ca în basme, pe valea Meusei. Oare nu fusese aceasta o şansă unică pentru care orice băietandru alintat, proaspăt ieşit de pe băncile facultăţii şi-ar fi dat şi viaţa ca s-o întâlnească. De fapt cam asta făceau mai toţi tinerii. Era greu de explicat cum de mai existau şi unii care supravieţuiau, poate doar prin faptul că, la un moment dat, în creier se dezvoltă, dintr-o dată, instinctul de conservare care, de obicei, îi părăseşte pe tineri făcând astfel posibilă apariţia eroilor şi considerarea războaielor ca pe o binefacere.

Îşi duse binoclul la ochi îndreptându-l spre buncărul artileriei de coastă. Deasupra lui se afla o rândunică de mare. Regla binoclul, rotindu-l uşor şi privi cu plăcere cum rândunica îşi adună aripile şi începe să se cureţe, ciugulindu-şi penele. Deodată izbucni vuietul generatorului de curent pentru iluminatul de siguranţă, pe care tocmai îl verificau, şi pasărea se ridică speriată, zburând spre mare, până ce August nu mai putu s-o zărească.

Ceata din larg se mai ridicase şi totuşi, lumina scădea cu repeziciune în intensitate. Puse cu părere de rău binoclul înapoi în casetă şi intră în

baracamentul în formă de T, îndreptându-se spre sala radar de supraveghere şi conducere a luptei.

Dacă August ar fi putut vedea la o distanţă de optzeci şi cinci de kilometri, ar fi zărit şi convoiul de coastă şi micul crucişător antiaerian „Held”, urmându-şi neabătut calea. Tunurile cu care trăseseră în Himmel şi Lowenherz fuseseră de mult curăţate şi pregătite de luptă, dar nu se mai întâmplase nimic deosebit după acel incident, după cum prevăzuse,,amiralul” Pawlak. Se aflau acum la jumătatea drumului spre portul Hook. În această zonă, convoiul se apropiase mai mult de coastă, întrucât aici pericolul de a întâlni epave era sedus, în schimb puteau fi bombardaţi de avioanele aliaţilor.

Porţiunea aceasta de coastă continua să rămână învăluită într-o ceaţă uşoară, căreia apusul îi dădea o nuanţă aurie.

– Întocmai ca într-un tablou de Turner.

– Ca ce?

– Ca o pictură de Turner, un vârtej auriu, roşu şi portocaliu, un fel de tărâm al umbrelor.

– Mă faci să mă treacă fiori, zău aşa, Dikke. Ştii care-i defectul tău? Citeşti prea mult şi cu cititul n-ajungi nicăieri. Ieşi afară de-acolo, de la sabord şi ascultă la ce-am să-ţi spun eu, acum, şi poate ne mai pricopsim cu vreun inel.

Grăsanul din Konigsberg se aşează pe patul din cabină, unde „amiralul” Pawlak, care molfăia nişte brânză, cu gura plină, îşi debita teoriile cu privire la practica tragerilor. Pe perete, hubloul proiecta un disc strălucitor ce se ridica tot mai sus, pe măsură ce soarele cobora din ce în ce spre asfinţit.

– Ritmul, asta e - nimeni-nu te învaţă aşa ceva, dar ăsta-i secretul pe care trebuie să-l cunoşti, ca să tragi cu viteză mare - să ai ritm. Mai rupse o bucată de brânză şi şi-o vârî în gură. Uite, să luăm de exemplu, tunul numărul doi, de la tribord; încărcătorul lui aşteaptă mai întâi să fie curăţat închizătorul şi abia după aceea pune un nou proiectil, exact cum te învaţă la şcoala de artilerie. Asta merge la demonstraţii sau trageri de antrenament, dar când îţi zboară un avion pe deasupra capului şi face tot felul de minuni, ca cel de azi-dimineaţă, trebuie să te mişti mai cu suflet.

– Când eram la şcoala de artilerie, unul, din echipa noastră şi-a prins mâna la închizător.

– Ei, pesemne c-o fi fost vreun idiot încet la minte, ca şi tine, Dikke.

– Da, aşa era. De-asta nu mă bag eu la şmecheriile astea ale tale.

– Eşti un prost, Dikke. Vrei să rămâi servant toată viaţa? în seara asta mă ocup eu de încărcat. Vom fi dirijaţi, ele pe covertă, aşa că poţi să fii tu numărul unu. Nu-mi pasă.

– Mulţumesc „amirale”

– Nici o problemă, Dikke. Dacă vrem să doborâm la noapte şi pe-al treilea tommi, va trebui să aruncăm cu foarte multe drăcovenii dintr-astea în aer.

Soarele îşi trimitea razele pe deasupra vaselor din convoi, făcându-le să semene cu nişte jucării de aur plutind pe o mare de catifea neagră. În cabină, lumina devenea din ce în ce mai roşie.

– Aprinde lumina, Dikke. Nu văd nici să-mi bag în gură. Grăsanul făcu tocmai cum i se spuse. Şi pune învelitorile de la babord, doar cunoşti regulamentul

cu privire la camuflaj! Vrei să ne vadă şi să ne bombardeze?

ÎN EDITURA ZZ
ÎN COLECŢIA WAR AU APĂRUT:

1. ATACA ŞI SCUFUNDA de DOUGLAS REEMAN
2. FURTUNA LA TOBRUK de PIET LEGAY
3. PARAŞUTAŢI ÎN INFERN de EDGARD THOME
4. VULPILE DEŞERTULUI de GORDON LANDSBOROUGH
5. LOVITURA DIN ADINCURI de DOUGLAS REEMAN
6. DEZERTORUL de JEAN LOUIS-LĂFITTE
7. FLĂCĂRI SUB OCEAN de GUY DE LUHANDRE
8. RENDEZ-VOUS ÎN ATLANTICUL DE SUD de DOUGLAS REEMAN

Len Deightorf , Bombardierul

Ediţia originală în limba engleză publicată de Jonathan Cape LTD. 30 Bedford Square, Londpfc WCI
Prima ediţie 1970 © Len Deightonj 1970

LEN DEIGHTON

BOMBARDIERUL

Traducere de P. DANIELA
BUCUREŞTI-ROMANIA 1994
Consilier literar: H. GRĂMESCU
Coperta de GHEORGHE BALTOC
Consultant de specialitate pentru versiunea română - comandor (r) aviator, inginer DUMITRU DEICA